

ПЛАН ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ПЕТРИЧ (2021-2027)
ЧАСТ ПЪРВА

BIM Consulting

Съдържание

ВЪВЕДЕНИЕ ... 13

ЧАСТ I. ТЕРИТОРИАЛЕН ОБХВАТ И АНАЛИЗ НА ИКОНОМИЧЕСКОТО, СОЦИАЛНОТО И ЕКОЛОГИЧНОТО СЪСТОЯНИЕ, НУЖДИТЕ И ПОТЕНЦИАЛИТЕ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНАТА ... 27

Раздел I. Обща характеристика на община Петрич ... 28

Раздел II. Състояние на местната икономика ... 35

2.1. Състояние и тенденции в развитието на националната, регионалната и областната икономика. Синтетичен преглед на конкурентоспособността на Югозападен район (NUTS2) и място на икономиката на община Петрич в регионалния контекст ... 36

2.2. Основни показатели за икономическото развитие на общината ... 48

2.3. Основни икономически показатели по сектори на територията на общината ... 54

2.4. Конкурентоспособност и иновационен потенциал ... 70

2.5. Индустриални зони и паркове. Регионална специализация и регионална клъстеризация ... 72

2.6. Идентифицирани проблеми, неоползотворени ресурси и потенциал за развитие 73

Раздел III. Развитие на социалната сфера и човешките ресурси ... 77

3.1. Демографски аспекти ... 77

3.2. Състояние на здравните услуги ... 90

3.3. Образование ... 98

3.4. Социални услуги ... 116

3.5. Култура ... 123

3.6. Спорт ... 128

3.7. Идентифицирани проблеми, неоползотворени ресурси и потенциал за развитие ... 131

Раздел IV. Инфраструктурно развитие, свързаност и достъпност на територията ... 135

4.1. Транспортна инфраструктура ... 135

4.2. Състояние на водоснабдителната и канализационна мрежи ... 145

4.3. Състояние на енергийна мрежа ... 163

4.4. Телекомуникационна и съобщителна мрежа ... 165

4.5. Инфраструктура за управление на отпадъци ... 166

4.6. Идентифицирани проблеми, неоползотворени ресурси и потенциал за развитие ... 167

Раздел V. Екологично състояние и рискове ... 168

5.1. Природни условия и ресурси ... 168
5.2. Анализ по компоненти на състоянието на околната среда ... 173
5.3. Анализ по фактори на въздействие ... 177
5.4. Биоразнообразие, защитени територии и зони ... 182
5.5. Условия за развитие на туризма ... 190
5.6. Ландшафт на община Петрич ... 192
5.7. Зелена система на община Петрич ... 194
5.8. Влияние на глобалните климатични промени, природни бедствия и рискови територии ... 197
5.9. Идентифицирани проблеми, неоползотворени ресурси и потенциал за развитие ... 200
Раздел VI. Анализ на административния капацитет на общинската администрация ... 202
6.1. Местно самоуправление ... 202
6.2. Политики, програми и проекти ... 204
6.3. Идентифицирани проблеми, неоползотворени ресурси и потенциал за развитие ... 206
Раздел VII. Анализ на културно-историческото наследство ... 207
7.1. Историческа характеристика ... 207
7.2. Културно-историческо наследство ... 209
7.3. Идентифицирани проблеми, неоползотворени ресурси и потенциал за развитие ... 215
Раздел VIII. Анализ на състоянието на селищната мрежа и жилищния сектор ... 216
8.1. Териториално-урбанистична структура и пространствен анализ на селищната мрежа ... 216
8.2. Жилищен сектор ... 239
8.3. Идентифицирани проблеми, неоползотворени ресурси и потенциал за развитие ... 246
Раздел IX. Анализ на връзката на общината със съседните територии извън административните ѝ граници ... 247
9.1. Характеристики на съседните територии с потенциал да влияят върху развитието на населените места и територии в рамките на Община Петрич ... 247
9.2. Идентифицирани общи проблеми и предизвикателства по тематични области и сектори ... 249
9.3. Възможности за кооперирane с други общини за изпълнение на съвместни проекти ... 255
Раздел X. Влияние на големи инфраструктурни проекти с регионално и национално значение ... 258
Раздел XI. SWOT-анализ ... 264

Раздел XII. Взаимовръзки на анализа с резултатите от проведения хоризонтален социално-икономически анализ на районите на национално ниво 279

ИЗПОЛЗВАНИ АКРОНИМИ

Акроним	Описание
АГ	Автогара
АГКК	Агенцията по геодезия, картография и кадастър
АИС – АКБ	Археологическа карта на България
АМ	Автомагистрала
АПИ	Агенция „Пътна инфраструктура“
АС	Автобусна спирка
АНКПР	Актуализация на Националната концепция за пространствено развитие
БАН	Българска академия на науките
БАБХ	Българска агенция за безопасност на храните
БВП	Брутен вътрешен продукт
БДС	Брутната добавена стойност
БСБСПА	Български Съюз по балнеология и СПА туризъм
БТК	Българска телекомуникационна компания
ВЕИ	Възобновяеми енергийни източници
ВЕЦ	Водно – електрическа централа
ВИК	Водоснабдяване и канализация
ВС	Водоснабдителна система
ГЕЦ	Газова електрическа централа
ГКПП	Граничен контролно-пропускателен пункт
ГРАО	Гражданска регистрация и административно обслужване
ГУМ	Градски универсален магазин
ДВ	Държавен вестник
ДГ	Детска градина
ДМА	Дълготрайни материални активи
ЕАУ	Електронни административни услуги
ЕК	Европейска комисия
ЕС	Европейски съюз
ЕСИФ	Европейски структурни и инвестиционни фондове
ЖПГ	Женска певческа група
ЖФГ	Женска фолклорна група
ЗБППМН	Закон за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните
ЗЗ	Защитена зона
ЗЗТ	Закон за защитените територии
ЗМ	Защитена местност
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ЗПУО	Закон за предучилищното и училищното образование
ЗРР	Закон за регионалното развитие
ЗУТ	Закона за устройство на територията
ИАОС	Изпълнителна агенция по околна среда
ИКТ	Информационни и комуникационни технологии
ИМ	Исторически музей
ИСИС	Иновационната стратегия за интелигентна специализация
ИТИ	Интегрирани териториални инвестиции
ИТСР	Интегрирана териториална стратегия за развитие

ЛКК	Лекарска консултативна комисия
ИУЕЕО	Излезли от употреба електрическо и електронно оборудване
КАВ	Качество на атмосферния въздух
КИД	Код на икономическа дейност
КИН	Културно – историческо наследство
КК	Кадастрална карта
КККР	Кадастрална карта и кадастрални регистри
ЛОС	Летливи органични съединения
МБАЛ	Многопрофилна болница за активно лечение
МЖС	Многофамилни жилищни сгради
МКБППМН	Местната комисия за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни
ММС	Министерство на младежта и спорта
МОН	Министерство на образованието и науката
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МПГ	Музикално певческа група
МРРБ	Министерство на регионалното развитие и благоустройството
МС	Министерски съвет
МСП	Малки и средни предприятия
МТСП	Министерство на труда и социалната политика
НАИМ–БАН	Национален археологически институт с музей - Българска академия на науките
НГПМ	Националната газопреносна мрежа
НЗОК	Национална здравноосигурителна каса
НЕЛК	Национална експертна лекарска комисия
НИНКН	Национален институт за недвижимо културно наследство
НИРД	Научноизследователска и развойна дейност
НКПР	Националната концепция за пространствено развитие
НКИЗ	Национална компания индустриални зони
НКЦ	Недвижими културни ценности
НС	Напоителна система
НПЕЕМЖС	Национална програма за енергийна ефективност на многофамилни жилищни сгради
НСИ	Национален статистически институт
НСМСП	Националната стратегия за малките и средните предприятия за периода 2021-2027 г.
НУ	Начално училище
НЦТР	Национален център за териториално развитие
НЧ	Народно читалище
ОП НОИР	Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“
ОПРР	Оперативна програма „Региони в растеж“
ОПРЧР	Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“
ОСП	Обща селскостопанска политика
ОУ	Основно училище
ОУПО	Общ устройствен план на Община
ПГИТ	Професионална гимназия по икономика и туризъм
ПГМЕТ	Професионална гимназия по механоелектротехника

ПИ		Поземлени имоти
ПИРО		План за интегрирано развитие на община
ПМС		Постановление на Министерски съвет
ПОИ		Проект от „общ интерес“
ПОО		Професионално образование и обучение
ПРСР		Програма за развитие на селските райони
ПСОВ		Пречиствателни станции за отпадни води
ПС		Помпена станция
ПСПВ		Пречиствателна станция за питейни води
ПТП		Пътно транспортни произшествия
ПУДООС		Предприятие за управление на дейностите за опазване на околната среда
ПУП		Подробен устройствен план
ПУП-ПРЗ		Подробен устройствен план - План за регулация и застрояване
ПЧИ		Чуждестранните преки инвестиции
ПУРБ		План за управление на речните басейни
РИМ		Регионален исторически музей
РИОСВ		Регионална инспекция по опазване на околната среда
РЗИ		Регионална здравна инспекция
РЗОК		Регионална здравно – осигурителна каса
РЦПППО		Ресурсен център за подкрепа на процеса на приобщаващо образование
СБР		Специализирана болница за рехабилитация
СДН		Средно – дневна норма
СМР		Строително-монтажните работи
СОЗ		Санитарно – охранителна зона
СОП		Специални образователни потребности
СПМ		Спешна медицинска помощ
СПУО		Система на предучилищното и училищното образование
СУ		Средно училище
ТЕЛК		Териториална експертна лекарска комисия
УПИ		Урегулиран поземлен имот
ФПЧ		Фини прахови частици
ФСМП		Филиал на спешна медицинска помощ
ФУА		Функционални урбанистични ареали
ЦОП		Център за обществена подкрепа
ЦПЛР – ОДК		Център за подкрепа за личностно развитие – обединен детски комплекс
ЦСОП		Център за специална образователна подкрепа
ЦСМП		Център за спешна медицинска помощ
ЮЗР		Югозападен район
TEN-T		Трансевропейска транспортна мрежа

СПИСЪК НА ТАБЛИЦИТЕ В ТЕКСТА

Таблица №	Описание
Таблица 2.1.1.	Основни параметри на фамилния бизнес 2018-2019 г по области за ЮЗР
Таблица 3.1.1.	Динамика на населението на община Петрич по населени места 2014-2020 г.
Таблица 3.1.2.	Население по възраст в община Петрич
Таблица 3.1.3.	Разпределение на населението в община Петрич по възрастови групи

Таблица 3.1.4.	Разпределение на населението в община Петрич по възрастови групи
Таблица 3.1.5.	Възрастови съотношения в община Петрич за периода 2014-2020г.
Таблица 3.1.6.	Естествено движение на населението в община Петрич (2014-2020г.)
Таблица 3.1.7.	Динамика коефициентите за механично движение на населението в община Петрич (2014-2000г.)
Таблица 3.1.8.	Механично движение на населението по пол в община Петрич -2014-2010 г. (брой)
Таблица 3.2.1.	Лечебни заведения за извънболнична помощ към 31.12.2020г. в Община Петрич
Таблица 3.3.1.	Оценка на състоянието на инфраструктура на детските градини, Община Петрич
Таблица 3.3.2.	Учащи в общообразователни училища по групи класове в община Петрич (2014-2020г.)
Таблица 3.3.3.	Оценка на състоянието на инфраструктура на училищата, Община Петрич
Таблица 3.3.4.	Брой деца и ученици записани в групи към ЦПЛР-ОДК Петрич
Таблица 3.3.5.	Брой ученици с изявени дарби, класирани на национални и международни конкурси, олимпиади и състезания
Таблица 3.3.6.	Учениците със СОП в община Петрич по вид диагноза
Таблица 3.3.7.	Разпределение на децата и учениците със СОП към 2020г.
Таблица 3.3.8.	Брой на учениците в риск
Таблица 3.5.1.	Народни читалища и видове услуги, предоставяни на населението в община Петрич
Таблица 3.5.2.	Функциониращи религиозни обекти в община Петрич по населени места
Таблица 3.5.3.	Оценка на състоянието на общинската културната инфраструктура
Таблица 3.6.1.	Спортни клубове Община Петрич, вписани в регистъра на ММС
Таблица 3.6.2.	Спортни обекти в община Петрич
Таблица 4.1.1.	Състояние на общинските пътища
Таблица 4.1.2.	Извършени ремонти на улици в община Петрич
Таблица 4.2.1.	Нужда от учредяване на СОЗ за следните зони за водоснабдяване:
Таблица 4.2.2.	Данни за експлоатацията на наличните ВиК системи на територията на община Петрич:
Таблица 4.2.3.	Изпълнени и изпълняващи се обекти за изграждане и реконструкция на ВиК системи
Таблица 5.2.1.	Минерални извори в община Петрич - изключителна държавна собственост
Таблица 5.4.1.	Площ на защитените зони в териториалната структура на общината
Таблица 5.4.2.	Защитени територии на територията на община Петрич
Таблица 5.7.1.	Зелени площи на територията на община Петрич
Таблица 5.8.1.	Информация за свлачищата на територията на община Петрич
Таблица 6.2.1.	Обезпеченост с действащи стратегически (програмни) документи
Таблица 6.3.1.	Оценка на състоянието на сградите на администрацията, общинска собственост
Таблица 8.1.1.	Категоризация на община Петрич и съставните ѝ населените места.
Таблица 8.1.2.	Синтезен баланс на територията
Таблица 8.1.3.	Структура на собствеността на територията в община Петрич
Таблица 8.1.4.	Прогнозен баланс на територията на община Петрич
Таблица 8.1.5.	Прогнозен баланс на защитени територии и зони в община Петрич
	Таблица 8.1.6. Планова осигуреност на територията на град Петрич ЕКАТЕ

	56126
Таблица 8.1.7.	Планова осигуреност на селата в община Петрич
Таблица 8.1.8.	Кадастрална карта и кадастрални регистри (КККР) изработени по договори с Агенцията по геодезия, картография и кадастър (АГКК) за територията на община Петрич
Таблица 8.1.9.	Открити производства за изработване на кадастрална карта и кадастрални регистри (КККР) по искане на инвеститор за територията на община Петрич
Таблица 8.2.1.	Основни характеристики на жилищния фонд и въведените в експлоатация новопостроени жилищни сгради и жилища в Община Петрич за периода 2014-2019г.
Таблица 8.2.2.	Жилища по форма на собственост

СПИСЪК НА ФИГУРИТЕ В ТЕКСТА

Фигура №	Описание
Фигура 2.1.1.	БВП за Югозападен регион в периода 2016-2019 г. в млн. лв.
Фигура 2.1.2.	БВП на човек от населението в Югозападен регион за периода 2016-2019 г. в лв.
Фигура 2.1.3.	Съотношение на БДС между секторите (национално ниво), 2019 г.
Фигура 2.1.4.	Приходи от дейност на нефинансовите предприятия в областите на Югозападен регион – 2019 г. – хил. лв.
Фигура 2.1.5.	Общини с приходи от дейност на нефинансовите предприятия над 1 000 000 хил. лв.
Фигура 2.1.6.	Разходи за придобиване на ДМА по области в Югозападен регион, в хил. лв.
Фигура 2.2.1.	Структура на икономиката на община Петрич по брой на предприятията по сектори съгласно агрегирана номенклатура А21 на базата на КИД-2008 (буквен код) за 2014 г.
Фигура 2.2.2.	Структура на икономиката на община Петрич по брой на предприятията по сектори съгласно агрегирана номенклатура А21 на базата на КИД-2008 (буквен код) за 2019 г.
Фигура 2.2.3.	Динамика на икономиката на община Петрич по брой на предприятията по сектори съгласно агрегирана номенклатура А21 на базата на КИД-2008 (буквен код) за 2019 г. спрямо 2014 г.
Фигура 2.2.4.	Динамика на разходите за придобиване на ДМА, реализирани от предприятията, функциониращи на територията на община Петрич за периода 2014г. - 2019 г. (хил. лв.)
Фигура 2.2.5.	Динамика на средната брутна заплата на наетите лица по трудово и служебно правоотношение в община Петрич за периода 2014 г. - 2019 г. (в лева)
Фигура 2.2.6.	Структура на пазара на труда в община Петрич в контекста на средногодишния брой на наетите лица по икономически сектори, за 2019 г.
Фигура 2.2.7.	Динамика на пазара на труда в контекста на средногодишния брой на наетите лица по отделни икономически дейности съгласно агрегирана номенклатура А21 на базата на КИД-2008 (буквен код) за периода 2014 г. - 2019 г.
Фигура 2.3.1.	Икономическа структура на община Петрич по брой на предприятията,

	функциониращи в добивния, индустриалния и обслужващия сектор през 2019 г.
Фигура 2.3.2.	Структура на животновъдните обекти, в които се отглеждат дребни преживни животни спрямо трите съседни една на друга общини: Петрич, Сандански и Струмяни, към 01.06.2021 г.
Фигура 2.3.3.	Структура на животновъдните обекти, в които се отглеждат еднокопитни животни спрямо трите съседни една на друга общини: Петрич, Сандански и Струмяни, към 01.06.2021 г.
Фигура 2.3.4.	Структура на животновъдните обекти, в които се отглеждат едри преживни животни спрямо трите съседни една на друга общини: Петрич, Сандански и Струмяни, към 01.06.2021 г.
Фигура 2.3.5.	Икономическа структура на вторичния индустриален сектор на община Петрич по брой на предприятията по съставни отрасли (сектори съгласно агрегирана номенклатура А21 на базата на КИД-2008) за 2019 г.
Фигура 2.3.6.	Динамика на вторичния индустриален сектор на община Петрич по брой на предприятията по съставни сектори съгласно агрегирана номенклатура А21 на базата на КИД-2008 (буквен код) за 2019 г. спрямо 2014 г.
Фигура 2.3.7.	Структура на вторичния индустриален сектор в община Петрич по средногодишен брой на наетите лица по съставни отрасли (сектори съгласно агрегирана номенклатура А21 на базата на КИД-2008), за 2019 г.
Фигура 2.3.8.	Динамика на вторичния индустриален сектор в община Петрич по средногодишен брой на наетите лица по съставни отрасли (сектори съгласно агрегирана номенклатура А21 на базата на КИД-2008), за периода 2014 г. - 2019 г.
Фигура 2.3.9.	Икономическа структура на третичния обслужващ сектор на община Петрич по брой на предприятията по съставни отрасли (сектори съгласно агрегирана номенклатура А21 на базата на КИД-2008) за 2019 г.
Фигура 2.3.10.	Динамика на третичния обслужващ сектор на община Петрич по брой на предприятията по съставни отрасли (сектори съгласно агрегирана номенклатура А21 на базата на КИД-2008), за 2019 г. спрямо 2014 г.
Фигура 2.3.11.	Структура на третичния обслужващ сектор в община Петрич по средногодишен брой на наетите лица по съставни отрасли (сектори съгласно агрегирана номенклатура А21 на базата на КИД-2008), за 2019 г.
Фигура 2.3.12.	Динамика на третичния обслужващ сектор в община Петрич по средногодишен брой на наетите лица по съставни отрасли (сектори съгласно агрегирана номенклатура А21 на базата на КИД-2008), за периода 2014 г. - 2019 г.
Фигура 2.3.13.	Структура на местата за настаняване в община Петрич по валидна категоризация
Фигура 2.3.14.	Структура на заведенията за хранене и развлечения в община Петрич по валидна категоризация
Фигура 2.3.15.	Динамика в броя на туристите, пренощували в местата за настаняване на територията на община Петрич, за периода 2014 г. – 2019 г.
Фигура 2.4.1.	Динамика в броя на наетите лица по категории предприятия в община Петрич, за периода 2014 г. – 2019 г.
Фигура 2.4.2.	Динамика на разходите за научно-изследователска и развойна дейност, реализирани в община Петрич за периода 2014 г. – 2019 г., в хил. лв.
Фигура 3.1.1.	Динамика на населението на община Петрич за периода 2014-2020г.

Фигура 3.1.2.	Население на област Благоевград и община Петрич за периода 2014-2020г.
Фигура 3.1.3.	Развитие на броя на населението на ниво – община, град, села
Фигура 3.1.4.	Разпределение на населението на община Петрич по населени места (към 31.12.2020г. - брой)
Фигура 3.1.5.	Възрастова структура на населението към 31.12.2020г. в община Петрич .
Фигура 3.1.6.	Разпределение на населението в община Петрич по възрастови групи
Фигура 3.1.7.	Съотношение на населението по възрастови групи в община Петрич за 2020г.
Фигура 3.1.8.	Съотношение на населението в трудоспособна възраст община/ град Петрич за периода 2014-2020г.
Фигура 3.1.9.	Дял на населението под, в и над трудоспособна възраст на ниво област и община към 31.12.2020 г.
Фигура 3.1.10.	Полова структура на населението в община Петрич за периода 2014-2020г. (брой)
Фигура 3.1.11.	Живородени в община Петрич, 2-14-2020 г. (брой)
Фигура 3.1.12.	Коефициент на раждаемост на национално, регионално, областно и общинско ниво за 2020 г. (‰)
Фигура 3.1.13.	Коефициент на смъртност на национално, регионално, областно и общинско ниво за 2020 г. (‰)
Фигура 3.1.14.	Динамика в коефициенти за естественото движение на населението в Община Петрич, 2014-200г. (‰)
Фигура 3.1.15.	Динамика в коефициенти за механичното движение на населението в Община Петрич, 2014-2020г. (‰)
Фигура 3.2.1.	Динамика на медицинския персонал в община Петрич (2014-2020г.)
Фигура 3.2.2.	Динамика на население на един лекар в Община Петрич (2014-2020г.)
Фигура 3.2.3.	Динамика на население на един лекар по дентална медицина в Община Петрич (2014-2020г.)
Фигура 3.2.4.	Капацитет на детските ясли и брой на децата в тях за периода в Община Петрич (2014-2020г.)
Фигура 3.2.5.	Обхват на децата в детските ясли в община Петрич (2014-2020г.)
Фигура 3.2.6.	Състояние на здравните кабинети в детските градини на територията на община Петрич
Фигура 3.2.7.	Състояние на здравните кабинети в училищата на територията на община Петрич
Фигура 3.3.1.	Брой деца и места в детските градини в община Петрич за периода 2014 – 2020г.
Фигура 3.3.2.	Учащи в общообразователни училища в община Петрич (2014-2020г.)
Фигура 3.3.3.	Завършили общообразователни училища в община Петрич (2014-2020г.)
Фигура 3.3.4.	Учащи в професионалните училища в община Петрич (2014-2020г.)
Фигура 3.3.5.	Учащи в професионалните училища в община Петрич (2014-2020г.)
Фигура 3.3.6.	Завършили средно образование в професионалните училища в община Петрич (2014-2020г.)
Фигура 3.3.7.	Педагогически персонал и детски учители в детските градини в община Петрич за периода 2014 – 2020г.
Фигура 3.5.1.	Брой посещения в Исторически музей – Петрич за периода 2014-2020г.
Фигура 4.1.1.	TEN-T пътна мрежа в България
Фигура 4.1.2.	Транспортна достъпност – време за достъп до общинския център.
Фигура 4.1.3.	Разпределение по вид на материала, от който са направени тръбите на

	довеждащите водопроводи
Фигура 4.1.4.	Разпределение по вид на материала, от който са направени тръбите на разпределителната водопроводна мрежа
Фигура 4.3.1.	Енергийна регионална схема
Фигура 5.1.1.	Средни температури в Община Петрич
Фигура 5.1.2.	Валежи в мм за ст. Петрич
Фигура 5.3.1.	Битови отпадъци, генерирани на територията на общината
Фигура 5.4.1.	Защитени зони по директивата за местообитанията
Фигура 5.4.2.	Защитени зони по директивата за птиците.
Фигура 5.4.3.	Защитени територии, съгласно Закона за защитените територии.
Фигура 5.6.1.	Устойчивост на ландшафтите
Фигура 7.1.1.	Културно – историческо наследство на Югозападен регион
Фигура 7.2.1.	Пространствено разпределение на НКЦ в териториалната структура на община Петрич според Археологически обекти по АИС-АКБ, НАИМ-БАН.
Фигура 8.1.1.	Място на община Петрич върху територията на страната
Фигура 8.1.2.	Място на община Петрич в йерархичната структура на градовете центрове
Фигура 8.1.3.	Оси на урбанистично развитие
Фигура 8.1.4.	Оси на развитие на Община Петрич
Фигура 8.1.5.	Пространствено разпределение на населените места в общината .
Фигура 8.1.6.	Селищна в община Петрич по степен на урбанизация5
Фигура 8.1.7.	Концентрация на населени места в Община Петрич
Фигура 8.1.8.	Опорен план на община Петрич , Предварителен проект за Общ устройствен план на община Петрич
Фигура 8.1.9.	Устройствени зони и предназначение на териториите и поземлените имоти
Фигура 8.1.10.	Предварителен проект за Общ устройствен план на община Петрич
Фигура 8.1.11.	Предварителен проект за Общ устройствен план на община Петрич
Фигура 8.1.12.	Действащи влезли в сила ПУП за територията на община Петрич
Фигура 8.2.1.	Жилищни сгради по материал на външните стени на сградата в Община Петрич, 2019г. (брой)
Фигура 8.2.2.	Жилища по брой стаи в Община Петрич, 2019г. (брой)
Фигура 8.2.3.	Среден брой лица на едно жилище за периода 2014-2019г.
Фигура 8.2.4.	Разпределение на общинските жилища по вид на жилището
Фигура 8.2.5.	Брой картотекирани семейства за периода 2014-2020г.
Фигура 9.1.1.	Карта на Област Благоевград
Фигура 9.1.2.	Възможност за сдружаване по тематичен признак на Община Петрич със съседни общини
Фигура 9.3.1.	Схема за трансгранично сътрудничество
Фигура 10.1.	Обходен път на град Петрич /Проект/ . Източник: АПИ, 2018 г.
Фигура 10.2.	Проект за изграждане на газова връзка и България – Северна Македония от КС Петрич към Струмица

ВЪВЕДЕНИЕ

Планът за интегрирано развитие на община Петрич за периода 2021-2027г. (ПИРО) е основният стратегически документ за управление на общината през следващите седем години. Той обвързва сравнителните предимства и потенциали с ясно дефинирана визия, цели и приоритети за развитие на местно ниво. Те са обусловени от стремежа към постигане на по-висок жизнен стандарт и устойчиво развитие на територията и връзките ѝ с други общини в съответствие с Интегрираната териториална стратегия за развитие на региона за планиране от ниво 2. Пространственият обхват на ПИРО включва цялата територия на общината – 55 населени места, от общинския център – град Петрич и 54 села.

Нормативната необходимост от изготвяне на ПИРО на община Петрич, произтича от Закона за регионалното развитие (ЗРР), който се явява пряка връзка между политиките на ЕС в областта на регионалното развитие и политиката за развитие на регионално ниво на Република България. Като основен елемент на ЗРР за стратегическо планиране на регионалното и пространствено развитие, ПИРО служи за определяне на актуалните проблеми, нужди и потенциали за развитие на общините и населените места, които се отчитат при разработването на инвестиционни програми и финансови инструменти, включително съфинансирани от фондовете на Европейския съюз.

Съгласно чл.13, ал.2 ЗРР, ПИРО на община Петрич осигурява пространствена, времева и фактическа координация и интеграция на различни политики и планови ресурси за постигане на дефинираните цели за трайно подобряване на икономическото, социалното и екологичното състояние на общинската територия.

Цели, място и роля на ПИРО на Община Петрич в цялостната система от документи за стратегическо планиране на регионалното и пространственото развитие

Съгласно ЗРР Плановете за интегрирано развитие на община са част от системата от документи за стратегическо планиране на регионалното и пространственото развитие. Те са в йерархична съподчиненост на документите от по-горните нива – интегрирани териториални стратегии за развитие на регионите за планиране от ниво 2 и актуализираната Национална концепция за регионално и пространствено развитие (НКПР).

Действащото законодателство изисква осигуряването на съгласуваност на ПИРО с основните стратегически документи на европейско, национално и регионално ниво. Стратегическата рамка на ПИРО е фокусирана върху действащите към момента национални и регионални стратегически документи, които акумулират европейските политики.

Фигура 1.1.1. Място на ПИРО в Системата от стратегически документи в областта на регионалното развитие

Актуализация на Национална концепция за пространствено развитие за периода 2013-2025г., приета с Решение № 306 на Министерския съвет от 07 май 2020г.

Устройството и управлението на националната територия до 2025г. се регламентира от Национална концепция за регионално и пространствено развитие, която е актуализирана през 2019г. Концепцията съдържа средносрочни и дългосрочни насоки за устройственото планиране и опазването на териториалните ресурси. Тя осигурява и подходяща основа за териториална насоченост и израз на секторните политики и стратегии, като се подчертава, че желаният модел за умерен полицентризъм (поддържане на мрежа от равномерно разпръснати градове, които са предпоставка за по-балансирано развитие и съживяване на селските и периферните райони) все още е на дневен ред. Актуализираният документ има няколко много важни нови елемента: отразени са новите насоки в европейската кохезионна политика и политиката за пространствено развитие; стратегическата й част интегрира в още по-силна степен регионалното планиране с пространственото такова; и идентифицира конкретни територии със специфични характеристики, потребности и потенциали.

Интегрирана териториална стратегия за развитие на Югозападен район за планиране от ниво 2 за периода 2021 г. – 2027г. (проект)

Интегрираната териториална стратегия за развитие на Югозападен район от ниво 2 е стратегически планов документ, определящ общата политическа, пространствена, икономическа и тематична рамка за интегрирано пространствено развитие на района през новия програмен период 2021-2027. Тя е разработена в съответствие с Националната концепция за регионално и пространствено развитие за периода 2013-2025 г. (Актуализация 2019 г.), като отчита местния териториален потенциал и принципите за балансирано устойчиво развитие и отразяват съвременните тенденции в регионалната политика на Европейския съюз и на страната. Документът се използва за определяне на приоритетите и зоните за интервенции и за прилагане на интегрирани териториални инвестиции през новия програмен период 2021-2027 г.

Определени са основните приоритети на ИТСР на Югозападен район:

Приоритет 1. Насърчаване на иновативния и интелигентен икономически преход.

Приоритет 2. Съхранение и развитие на човешкия капитал чрез осигуряване на достъп до качествени услуги.

Приоритет 3. По-добре свързан и устойчив район

Към разработване на ПИРО отношение имат и други действащите документи: стратегии, планове и програми, на национално, регионално, областно и общинско ниво. Влияние върху изпълнението ще окажат и разработваните нови програми и нормативни документи по секторни политики.

Законови норми

Закон за регионалното развитие

Изготвянето на плановете за интегрирано развитие на общини (ПИРО) е регламентирано в Закона за регионалното развитие, както и в правилника за неговото прилагане. В новия програмен период 2021-2027г. ПИРО обединяват, в рамките на един стратегически документ, елементите на общинските планове за развитие (ОПР), които се разработваха за всички общини и интегрираните планове за градско възстановяване и развитие (ИПГВР) – разработвани за градските общини, в периода 2014-2020г. Покриват период от 7 години и очертават средносрочните цели и приоритети за устойчиво развитие на общината в съответствие с ИТСР и общия устройствен план на общината (чл.13. ЗРР). Към момента на изготвяне на ПИРО, община Петрич има действащ Общ устройствен план (ОУПО) от 2022г., който има за главна цел да бъде създадена оптимална пространствена и функционална структура на развитие, както и да бъде изградено комплексно устройство на общината в единство на урбанизираните структури със съществуващите природна и антропогенна среда и специфични социално-икономически условия. ПИРО на община Петрич е синхронизиран с него, при спазване на принципа за приемственост спрямо основните

постановки на предходните документи, отнасящи се към устройството на общинската територия.

ПИРО се приема от общинския съвет по предложение на кмета на общината, според чл.13 от ЗРР.

Закон за туризма

Изменението на Закона за туризма (ДВ, бр.17 от 25 февруари 2020г.), регламентира в програмата за реализация на плановете за интегрирано развитие на общините да се включва самостоятелен раздел, който съдържа общинска програма за развитие на туризма (чл.11, ал.1). Тя следва да е в съответствие с приоритетите на областната стратегия за развитие на туризма и Националната стратегия за устойчиво развитие на туризма и стратегиите за развитие на отделните видове туризъм.

Към момента на изготвяне на ПИРО Петрич са съотнесени следните приети национални и регионални стратегически планови документи: Национална програма за развитие „България 2030“; актуализираната Национална стратегия за устойчиво развитие на туризма с хоризонт 2030; Национална стратегия за регионално развитие на Република България за периода 2012 - 2022 г.; Консолидиран Национален туристически регистър, включващ данни за категоризираните туристически обекти от държавната и общинската администрации; както и Интегрирана териториална стратегия за развитие на Югозападен район. Затова и в обхвата на ПИРО са включени мерки и проекти, които подкрепят развитието на туристическата дейност в общината, вкл. чрез партньорски проекти и интегрирани териториални инвестиции със съседните общини.

Други закони, имащи отношение към разработването и реализацията на ПИРО

При изготвянето на ПИРО са взети предвид и редица закони, които имат пряко влияние върху управлението на територията, вкл. нейното финансиране. По-важните от тях са: Закон за административно-териториалното устройство на Република България; Закон за местното самоуправление и местната администрация; Закон за администрацията; Закон за общинската собственост; Закон за общинския дълг; Закон за общинските бюджети; Закон за публичните финанси; Закон за местните данъци и такси, както и секторно законодателство и подзаконови нормативни актове, от които произтичат конкретни права и задължения на общинска администрация.

Принципи

Структурираност. ПИРО е съвкупност на смислово, функционално и хронологично свързани елементи. Интегрираният подход е приложен и по отношение

на всяка част от структурата на документа. Всички компоненти[1], имат логическа последователност и взаимна обвързаност. Аналитичната част на документа е основа за формулиране на стратегическата му част, а дефинираните подходи и механизми за управление, наблюдение и оценка осигуряват практическото изпълнение и постигането на целите и приоритетите.

Достоверност на данните. Като източници на официална статистическа информация са използвани основно данни от Национален статистически институт (НСИ), министерства, държавни и регионални агенции, държавни комисии, териториални и регионални служби на органите на изпълнителната власт, Община Петрич и други официални източници. Източниците на данни са посочвани конкретно при тяхното използване в документа. Като обективен източник на данни за изготвената оценка и потенциалите за развитие е използвана обработената информация от целевите анкети със заинтересованите страни, теренни проучвания, получени идеи за проекти и от проведените публични събития.

Партньорство и осигуряване на информация и публичност. ЗРР определят принципа на партньорство, публичност и прозрачност като ръководен принцип при осъществяване на планирането, програмирането, финансирането, наблюдението и оценката. В процеса на разработване е осъществен ефективен комуникационен процес със заинтересованите страни за идентифициране на проблемите и потенциалите, формулирането на стратегическите предложения и определяне на мерки/проекти за включване в програмата за реализация. Разработен е комуникационен механизъм за осигуряване на информация, отчетност и прозрачност относно постигнатите резултати и използваните финансови ресурси по програмата за реализация.

Цели на Плана за интегрирано развитие на Община Петрич

Планът за интегрирано развитие на Община Петрич цели създаване на стратегическа рамка, определяща развитието на общината в периода 2021-2027 г., в съответствие с нормативните изисквания на Закона за регионално развитие (ЗРР). Съгласно чл.13, ал.1 от ЗРР, ПИРО определя средносрочните цели и приоритети за устойчиво развитие на общината и връзките ѝ с други общини, в съответствие с интегрираната териториална стратегия за развитие на региона за планиране от ниво 2 и общия устройствен план на общината.

ПИРО е основният документ, който определя стратегическата рамка на общинската политика за постигане на балансирано и устойчиво развитие на общината и за преодоляване на различията/неравенствата, в контекста на общоевропейската политика за сближаване и постигане на интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж.

[1] Съгл. Методически указания за разработване и прилагане на Планове за интегрирано развитие на община (ПИРО) за периода 2021-2027 г. на Министерство на регионалното развитие и благоустройство (март 2020 г.),

Разработен като стратегически програмен документ със срок на действие 7 години, изготвен за цялата територия на общината, планът се основава на задълбочен анализ на икономическото, социалното и екологичното състояние, на нуждите и потенциалите за развитие, чрез подробно проучване на състоянието на местната икономика, развитието на социалната сфера и човешките ресурси – демографски аспекти, здравеопазване, образование, социални услуги, култура, спорт, инфраструктурното развитие, свързаността и достъпността на територията, вкл. транспортна система, водоснабдителна и канализационна системи, енергийна система, съобщителна мрежа, управление на отпадъците, екологично състояние и съществуващи рискове. Анализът на административния капацитет е представен от гледна точка на възможностите му за реализация на ПИРО. Анализът на културно-историческото наследство е представен от гледна точка на пространствения му потенциал и в контекста на историческия градски пейзаж, както и условията за развитие на конкурентоспособен туристически продукт. Обследвано е състоянието на селищната мрежа и жилищния сектор, като е поставен акцент, свързан с общинската собственост и възможностите за бъдещото й развитие.

В аналитичната си част ПИРО съдържа анализ на връзките на общината със съседните територии и идентифицира възможностите за бъдещо партньорство. Представени са големите инфраструктурни проекти с регионално и национално значение, които пряко влияят на територията на общината. Идентифицираните проблеми и потенциали са основа за извеждането на SWOT - анализ, който като качествен аналитичен и прогностичен метод, цели дефиниране на действието на вътрешните и външните фактори за развитие на територията и възможностите за избор на подходяща стратегия за постигане на целите на развитието. Обобщени са вътрешните фактори (силни и слаби страни) на община Петрич и са дефинирани външните фактори (възможности и заплахи) в пространствения контекст на регионално, национално и европейско ниво.

Систематизирани са взаимовръзките на анализа на Община Петрич с резултатите от проведения хоризонтален социално-икономически анализ на районите на национално ниво. Изброените аспекти покриват разнообразието на общинското развитие и напълно съответстват на Методическите указания за разработване и прилагане на Планове за интегрирано развитие на община (ПИРО) за периода 2021-2027 г.

От една страна, аналитичната част на ПИРО цели да се създаде основа за формулиране на стратегическата рамка на документа, а от друга - дефинираните подходи и механизми за управление, наблюдение и оценка ще осигурят практическото изпълнение и постигането на заложените цели и приоритети в новия програмен период.

ПИРО съдържа конкретни параметри за развитието на територията и планира необходимата ресурсна обезпеченост за тяхната реализация. В този смисъл, планът е разработен с цел да допринесе за развитието община Петрич в съответствие с определените национални и регионални цели и приоритетите за развитие на България,

включително и чрез осигуряване на пълно съответствие с останалите документи за планиране на регионалното и пространственото развитие.

Подходи, използвани при разработване на Плана

Интегриран подход, който се е наложил като основен в политиката за регионално развитие и задължителен при изготвяне на стратегическите документи за регионално и пространствено планиране. Целта е, в условията на свиващи се ресурси и ограничени финансови параметри, да обедини различни политики, приоритети, проекти, финансови ресурси, източници за финансиране, участници и заинтересовани страни, за възможно най-успешно реализиране на заложените програми. Израз на подхода са определените приоритетни зони за въздействие на територията на общината, където изпълнението на мерките, предвидени в програмата за реализация на плана, ще бъдат основно съсредоточени. Осигурено е съответствието с нормативните изисквания в областта на регионалното развитие, както и с определените национални и регионални цели и приоритети за развитието в България. Освен това, ПИРО е съобразен със специфичните условия, ред и изисквания за прилагане на нормативните документи, свързани с местното самоуправление, териториалното устройство, опазването на околната среда, кадастъра и имотния регистър за територията на общината.

Интегрираният подход е основен подход при разработването на ПИРО на Община Петрич, осигуряващ удовлетворяване на идентифицираните нужди, подкрепа на потенциалите за развитие и на възможностите за сътрудничество с други общини. Чрез използването му се постига тясна координация на различните публични политики на базата на местните специфики. Интегрирането на различни секторни дейности за въздействие представлява компонент от съобразено с конкретното място разработване на политика. Териториалното устройство и жилищното осигуряване, транспортът, заетостта, качеството на околната среда и множество социални елементи си взаимодействат, за да окажат влияние на икономическото развитие. Разработването на общи приоритети за тези сфери е предизвикателство, тъй като всяка от тях има определени свои собствени цели, приоритети и източници на финансиране. Прилагането на интегрирания подход е водещо при разработване на стратегическия документ, по отношение обособените части от неговата структура и при определяне как отделни институционално елементи следва да си взаимодействат при реализацията на плана.

В тази връзка, посочените по-долу методи са с ясното разбиране, че в програмния период 2021-2027 г. ПИРО съвместява в рамките на един документ елементите на общинските планове за развитие (ОПР) и интегрираните планове за градско възстановяване и развитие (ИПГВР), които действаха в предходния програмен период 2014-2020 г. Чрез прилагането на интегрирания подхода се осигурява използването на механизми за широко партньорство и координация между органите и институциите, бизнеса и гражданското общество, както и на общи инструменти за

финансово подпомагане и се постига по-значим ефект и по-висока ефикасност за реализация на целите на местното развитие при разходването на публичен ресурс и безвъзмездни средства.

Подход, основан на местните характеристики и потенциал, е приложен при изготвянето на анализа на територията, отразявайки специфични нейни характеристики, с цел откроряване на конкурентните предимства на общината и определяне на нейните потенциали. Той е обединяващ инструмент за решаване на съществуващи проблеми и идентифициране на нужди, потенциали за развитие и възможности за кооперирane със съседни общини.

Подход „отдолу – нагоре“ е използван при разработване на ПИРО, с цел изграждане на консенсусен модел с всички заинтересовани страни, повишаване на ангажираността и заинтересоваността на участниците в подготовката и прилагането на документа. Ефективното планиране и успешното устойчиво и интегрирано развитие се основават на отворен и прозрачен процес, с включване на гражданите и заинтересованите страни в различните етапи. Прилагането на подхода „отдолу-нагоре“, във фазата на актуализиране на информацията и на публичните консултации позволява да се постигнат изискванията за информираност, публичност и прозрачност и да се идентифицират по-точно потребностите на местните общности, към които да се ориентират приоритетите и да се насочат публичните средства.

Подход на приемственост, съгласуваност и непрекъснатост на плановия процес осигурява съответствие с документите за регионално развитие от по-високо йерархично равнище и гарантира, че стратегическите документи са в съответствие с нормативните изисквания в областта на регионалното развитие, както и с определените национални и регионални цели и приоритети за развитието на България.

Основен нормативен документ за разработване на ПИРО е Законът за регионалното развитие (посл. изм. и доп. ДВ. бр.21 от 13 март 2020г.) и Правилникът за прилагане на Закона за регионалното развитие (посл. изм. и доп. ДВ. Бр.70 от 7 август 2020 г.). ПИРО е съобразен с Актуализираната Национална концепция за пространствено развитие за периода 2013-2025г., приета с Решение №306 на МС от 07 май 2020 г., която е водещ планов документ за пространствено планиране, по-ниско в йерархията стоят регионалните схеми за пространствено развитие на районите от ниво 2. Същевременно, АНКПР е във взаимна обвързаност с всички секторни стратегически документи на национално и регионално равнище, като отчита действащите стратегически документи на международно равнище в областта на пространственото развитие, националните стратегически документи за развитие на отделните сектори - транспорт, околна среда, енергетика, икономика, здравеопазване, образование, социални услуги, туризъм и други. Обвързаността на пространственото развитие на Община Петрич с водещите политики на страната и техните териториални измерения е проследена в секторните законодателни и стратегически документи и техните приоритети, посредством които се пренасят водещите насоки и регламенти от Европейското законодателство.

Планът за интегрирано развитие на Община Петрич е разработен и в съответствие с целите на кохезионната политика на ЕС за периода 2021-2027 г. и допринася в максимална степен към цел на политиката 5 „Европа по-близо до гражданите чрез насърчаване на устойчивото и интегрирано развитие на градските, селските и крайбрежните райони и на местните инициативи“.

Методи, използвани при разработване на Плана

Методи за събиране и обработка на данни и информация

ПИРО се разработва и ще бъде актуализиран при спазване на принципите и насоките на новите версии на документите на Европейската комисия за оценка на изпълнението на стратегическите документи за социално-икономическото развитие за периода на финансиране 2014-2020 г., както и с Методическите указания за разработване и прилагане на Планове за интегрирано развитие на община (ПИРО) за периода 2021-2027 г. на Министерство на регионалното развитие и благоустройство (март 2020 г.).

Подход за информационно обезпечаване:

- Проучване на резултатите от извършени оценки, съгласно изискванията на ЕК;
- Документално проучване, набиране и филтриране на релевантни данни и информация от различни публично достъпни официални източници, извършване на теренни проучвания, използване на други приложими инструменти;
- Обработка, обобщение, интерпретиране, анализ и оценка на количествените и качествени данни.

Методите, техниките и инструментите имат основно следните цели:

- Да наберат необходимата информация;
- Да анализират информация;
- Да представят обективна информация/резултати.

Избраните методи и инструменти са съобразени със спецификата на ПИРО и се прилагат с цел да се осигури добро качество на анализите и надеждност на резултатите.

При разработването на документа са използвани качествени и количествени методи, техники и инструменти за събиране на първични и вторични данни за извършване на анализа на икономическото, социалното и екологичното състояние, нуждите и потенциалите за развитие на общината. Събирането на първичните данни включва систематично наблюдение на конкретни количествени данни, докато вторичните данни представляват аналитични извлечения от първични данни. Подходите за събиране на данни, които са използвани, могат да бъдат разделени най-общо в следните две основни категории:

Количествени методи - използвани за събиране на преки данни. Поставят следните въпроси: кой, какво, кога, къде, колко и как. Количествените данни

обикновено имат цифрово изражение и се използват за извеждане на преки данни, които са статистически достоверни.

Качествени методи - използвани за събиране на косвени данни и оценка на косвените резултати, като например идентифициране на нужди, проблеми, рискове, така както и за набиране на предложения за оптимизиране на процеси, процедури, предложения за решаване на съществуващи проблеми и др. Качествените методи дават по-задълбочено разбиране за това защо се поддържат определени виждания и се опитват да изследват начина, по който се правят преценки.

Основният метод за набиране и обработка на информацията и данните за целите на анализа е документалното проучване, което включва: проучване на нормативни актове, документи, доклади и друга релевантна информация (от различни официални и публично достъпни източници); филтриране на информацията от проучените документи; въвеждане на филтрираната информация по структурните части на документа; обобщаване на информацията на по-високо ниво; представяне на обобщената информация в графичен и табличен вид за по-лесно визуализиране и възприемане на резултатите от анализа.

Изграждане на физически модел на територията. Изграждане на интегриран физически модел на урбанизираната територия на общината и града, вкл.: пространствена конфигурация на функционалните системи (обитаване, труд, обслужване, отдих и комуникации); състояние на техническата, икономическата, социалната и екологичната инфраструктура; обхвата и актуалността на наличните подробни устройствени планове и техните изменения. Този метод допълва предходния и е основа за последващо определяне на зоните за прилагане на интегриран подход (Зоните за въздействие), в т.ч. градски зони и други зони със специфични характеристики, както и определянето на приоритетни зони за въздействие, в които намират отражение идентифицираните при анализа територии с най-голям специфичен потенциал за развитие чрез концентрация на мерки и интервенции през новия програмен период.

Преодоляване на информационен дефицит. Когато част от необходимата информация не е налична или няма актуална такава, както и когато форматът не е подходящ за целите на анализите, са приложени следните алтернативи: собствени изследвания и изчисления; прилагане на експертизата и натрупания опит при работа със стратегически документи; прилагане на добри европейски практики - представени в Наръчника на ЕК за оценка на социално-икономическото развитие EVALSED (ръководство и приложения към него).

Методи за анализиране на данни и информация

Териториален анализ. Основен метод в рамките на системния подход е териториалния анализ за определяне на тенденции и състояния в развитието на градски територии и/или подсистеми в неудовлетворително състояние, с негативни тенденции в развитието и/или с нереализиран потенциал. При териториалния анализ,

идентифицираните състояния на отделните сектори на градското развитие са обвързани с конкретните територии и/или подсистеми на територията на град Петрич. Териториалният SWOT анализ е ситуационен анализ, приложим за обследване на вътрешната среда.

Факторен анализ. Факторният анализ принадлежи към многомерните статистически методи. Той е един от най-широко използваните икономико – статистически методи за изследване на териториалните общности. Факторният анализ включва описание на множество характеристики на различни териториални нива и е в основата на анализа на икономическото, социалното и екологичното състояние, нуждите и потенциалите за развитие на общината.

Допълнителни проучвания. Провеждане на камерални и теренни проучвания при установена съществена нужда от допълване на липсващата информация в конкретните направления и за конкретните места с цел по-задълбочено проникване в общата картина и проследяване на взаимовръзките между физическата и социална среда на Петрич. Методологията на изготвяне на ПИРО включва и теренни проучвания на специфичните характеристики на общината и града, чрез които са събрани данни или информация, за които няма налични официални източници, но са важни за идентифициране на основните процеси, които протичат на съответната територия, както и за разкриване на нейния специфичен потенциал за развитие.

Използвани при разработването на документа са:

- Анализ на съдържанието (content analysis) на официални общински документи като планове и програми, на специализирани издания от местни и регионални организации, на публикации в медиите, документирани обществени дискусии и др.;
- Наблюдения на място върху начините на употреба на териториите и свързаните ефекти;
- Експертни оценки по въпроси, свързани с физическата и/или социалната среда в определени специфични територии или спрямо специфични социални групи;
- Емпирични изследвания и описания на средата, посредством анкетни проучвания и др.;
- Социален мрежови анализ относно проявени отношения към местните проблеми и приоритети, според различни качествени критерии и типове връзки.

SWOT анализ. Анализът на силните и слабите страни, възможностите и заплахите. SWOT анализът като качествен аналитичен метод дефинира действието на вътрешните и външните фактори за развитието на общината и възможностите за избор на подходяща стратегия за постигане на планираните цели за бъдещото развитие.

Методи за качествен анализ

Използваните качествени методи като средство за събиране на становища и оценки в процеса на анализ на общинската територия по всички теми, свързани с интегрираното развитие на община Петрич са:

Експертна оценка – основава се на експертно заключение и е използван основно там, където липсват достатъчно данни или сигурност по отношение на качеството или достоверността на наличните данни.

Предпоставки и предписания - използван е инструментариум за прилагане на определени критерии (в зависимост от конкретните цели на планираните интервенции), които характеризират спецификите на програмиране при разработване на ПИРО. Систематизация и извеждане на предпоставките и предписанията на политиките, плановете и програмите от по-висок порядък (европейски, национални, регионални и областни), имащи отношение към развитието на общината и града.

Партньорство, публичност и включване на гражданите в процеса на планиране. Разработването на ПИРО е процес с активното участие на гражданското общество. Планът за интегрирано развитие на Община Петрич е разработен с широко гражданско участие, което обхваща както населението в неговата цялост, така и специфични групи, носители на групови интереси, а също така и представителните структури на бизнеса. Представените в доклада данни са получени в резултат на проведени изследвания на територията на град Петрич сред граждани и организации, чрез следните методи: онлайн анкетно проучване сред граждани, достъпно на сайта на ПИРО НА Община Петрич; Онлайн анкетно проучване сред организации, достъпно на сайта на Община Петрич; Експертен форум с тематични фокус-групи, публични консултации, публикуване на проекта на ПИРО на страницата на общината и обществено обсъждане.

Отговорности на институциите и партньорите за разработването и приемането на ПИРО

Настоящият документ е разработен в партньорство с Общинска администрация – Петрич, заинтересовани страни и с участието на широката общественост. Процесът на разработване на ПИРО на Община Петрич включва няколко етапа:

Предварителни проучвания. В този предварителен етап е направено детайлно проучване на всички съществуващи стратегически документи в Община Петрич, събрана и обработена е необходимата статистическа информация.

Провеждане на проучвания и консултации. В тази фаза са организирани консултации с представители на общинска администрация, бизнес, неправителствени организации и др. За проучване на мнението на заинтересованите страни в процеса на изготвяне на ПИРО е проведено разширено анкетно проучване за идентифицираните от тях проблеми, потенциал и възможности за развитие в периода 2021-2027г., както и

определянето на визията и приоритетите за развитие на общината; проведени са дискусии във фокус групи.

Изготвяне на ПИРО. В тази фаза е изготвен средносрочният стратегически документ на база на вече събраната и обработена информация, статистически данни, информация от общинската администрация и проведените проучвания сред заинтересованите страни.

При определяне на визия, цели и приоритети за развитие на Община Петрич в периода 2021-2027г. са отразени местните потенциали за развитие и възможностите за решаване на конкретни проблеми, с цел постигане на балансирано и устойчиво развитие, на основата на извършените аналитични проучвания в предходните етапи. Определени са зона за прилагане на интегриран подход (Зона за въздействие) на базата на общи (идентични) характеристики на определена територия и/или общи проблеми или потенциали за развитие. Изготвена е Програма за реализация, на основата на извършен анализ на социално-икономическото развитие на общината, проучените мнения сред заинтересованите страни, проведените публични консултации и проучените възможности за финансиране чрез фондове на ЕС. Неделима част от изготвения документ са определените мерки за ограничаване изменението на климата и мерки за адаптиране към климатичните промени и за намаляване на риска от бедствия в община Петрич. Изведени са индикаторите за наблюдение и оценка на ПИРО, съгл. Методическите указания на МРРБ, както и последващите действия по актуализация, наблюдение и оценка на плана.

Комуникационна стратегия. Основната цел е да гарантира прилагането на принципа на партньорство и да осигури прозрачност на процеса по изготвяне и реализация на Плана за интегрирано развитие на Община Петрич. Чрез изпълнението на стратегията се осигурява гражданското участие на следните нива: информиране, консултиране, вземане на съвместни решения и тяхното изпълнение, наблюдение и оценка на изпълнението.

Общи изисквания към подготовката, съгласуването и приемането на ПИРО

Кметът на общината организира изработването, съгласуването и актуализирането на ПИРО и осъществява координацията и контрола по процеса на неговото разработване и съгласуване.

Със заповед на кмета е сформирана работна група, която отговаря за изготвянето на ПИРО. Кметът носи отговорност за цялостната организация и действията по изготвянето на ПИРО. Осигурен е непрекъснат публичен достъп до информация и възможности за излагане на становища и обратна връзка на всички етапи от разработването и реализацията на ПИРО.

ПИРО се обсъжда и съгласува със заинтересуваните органи и организации, с икономическите и социалните партньори, както и с физически лица и представители на

юридически лица, имащи отношение към развитието на общината. Постъпилите предложения и препоръки се отразяват в проекта на ПИРО и по предложение на кмета, Общинският съвет го приема и одобрява.

Одобреният План за интегрирано развитие на община се представя от кмета на общината, пред съответния областен съвет за развитие, в срок до три месеца от неговото приемане от съответния общински съвет. ПИРО и решението на общинския съвет за неговото приемане се публикуват на страницата на общината в интернет, както и на портала за обществени консултации на Министерски съвет.

Очакваните резултати от приемането на документа и използването му за целите на стратегическото регионално и пространствено планиране на общинско ниво

Очакваният резултат от ПИРО Петрич е приет с консенсус средносрочен стратегически документ, съдържащ приложими, постижими и реалистични мерки, обвързани с реални източници на финансиране и с конкретни измерими резултати. Постигнати целите и приоритетите за развитие на общината.

ЧАСТ I. ТЕРИТОРИАЛЕН ОБХВАТ И АНАЛИЗ НА ИКОНОМИЧЕСКОТО, СОЦИАЛНОТО И ЕКОЛОГИЧНОТО СЪСТОЯНИЕ, НУЖДИТЕ И ПОТЕНЦИАЛИТЕ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНАТА

Анализът на икономическото, социалното и екологичното състояние, на нуждите и потенциалите за развитие е изготвен за територията на цялата община Петрич. Поставен е акцент върху географската, историческата и културната характеристика, проследени са закономерностите във функционално-пространственото развитие, социалното, икономическото и екологичното състояние в границите на община Петрич. Подробно проучени са състоянието на местната икономика; развитието на социалната сфера и човешките ресурси – демографски аспекти, здравеопазване, образование, социални услуги, култура, спорт; инфраструктурното развитие, свързаността и достъпността на територията, вкл. транспортна система, водоснабдителна и канализационна системи, енергийна система; съобщителна мрежа, управление на отпадъците; анализирано е екологичното състояние и съществуващите рискове. Анализът на административния капацитет е представен от гледна точка на възможностите му за реализация на ПИРО. Състоянието на селищната мрежа и жилищния сектор и анализ на състоянието на туризма включват акцент, свързан с общинската собственост и възможностите за бъдещо развитие.

Характерно за община Петрич е, че чрез административните си граници тя взаимодейства с две български общини от област Благоевград – Струмяни и Сандански и с две съседни на България държави – на юг с Република Гърция и на запад с Република Северна Македония.

В аналитичната част е направен анализ на връзките на общината със съседните територии и са идентифицирани възможности за бъдещо кооперирание. Представени са големите инфраструктурни проекти с регионално и национално значение, които пряко влияят на територията на общината.

Идентифицираните проблеми и потенциали са основа за извеждането на SWOT - анализ, който като качествен аналитичен и прогностичен метод дефинира действието на вътрешните и външните фактори за развитие на територията и възможностите за избор на подходяща стратегия за постигане на целите на развитието. Обобщени са вътрешните фактори (силни и слаби страни) на община Петрич и са дефинирани външните фактори (възможности и заплахи) в пространствения контекст на регионално, национално и европейско ниво. Систематизирани са взаимовръзките на анализа на община Петрич с резултатите проведения хоризонтален социално-икономически анализ на районите на национално ниво.

Раздел I. Обща характеристика на община Петрич

Местоположение и териториален обхват

Община Петрич е разположена в югозападната част на България, като нейната територия е формирана върху Сандански-Петричката котловина и подножията на планините Огражден и Беласица. Територията на общината е с обща площ 650.1 км2 и в нейната териториална структура влизат 55 населени места, 54 села и един град, който се явява и общински център – град Петрич.

Община Петрич се намира в границите на „Южна и Югозападна България" от ниво NUTS1, Югозападен район за планиране от ниво NUTS 2 и е включена в административните граници на област Благоевград ниво NUTS 3, съгласно общата класификация за статистически цели на териториалните единици NUTS и ЗРР на Република България.

Община Петрич граничи на север с община Струмяни; на североизток и изток с община Сандански; на юг с Република Гърция; на запад с Република Северна Македония. Връзката с държавите съседки се осъществява посредством 2 ГКПП – Кулата (за Гърция) и Златарево (за Македония). През общината преминава трансевропейски коридор №4. Тези характеристики са предпоставка за създаване на силни транснационални връзки и партньорства.

Историческо развитие

Град Петрич, който е един от най-древните градове по долината на средна Струма. Според местни историци, градът е наследник на древно тракийско селище, възникнало през IV век пр. Хр., разположено в подножието на възвишението Кожух на 10 км североизточно от днешния град. Последните археологически изследвания сочат, че това селище е античния град Хераклея Синтика.

В периода VI-XII век сл. Хр. Петрич е част от Византийската империя и Българското царство. В края на X и началото на XI в. сл. Хр., земите около Петрич заемат важно военно-стратегическо място в Самуиловата държава. През 1014 г. недалеч от днешния град в така наречената Ключка клисура се провежда решителната битка между българските войски начело с цар Самуил и войските на византийския император Василий II. Останките от Самуиловата крепост и до днес напомнят за ослепяването на пленените 14 000 български войни. За това деяние византийският император Василий II получава прозвището Българоубиец.

През периода XII-XIV век сл. Хр. Петрич се превръща в здрава твърдина – част от укрепителната система в югозападна България. За първи път Петрич се споменава в писмените извори в грамотата на владетелите Йоан и Константин Драгаш, които през 1376-1377г. подаряват имоти на руския манастир „Свети Панталеймон" в Атон. Градът пада под османска власт след 1395 г., когато заедно с неговата околност е включен в

състава на Кюстендилския санджак, като център на самостоятелна нахия. Като такъв Петрич до XIX век променя своя етно-демографски облик, като българите са принудени да заселят околните села, а преобладаващото население на града са мюсюлмани.

В епохата на Българското възраждане с развитието на занаятите и търговията градът и населението му нарастват. Петрич отново променя демографския си облик. През XIX век в града се заселват български фамилии от планината Огражден, Вардарска и Беломорска и от други места, които го изправят за нов живот. От голямо значение е било духовното възраждане на българите и съхраняване на българското етническо землище от гръцките стремежи. През 1868 г. е основана българска църковна община, която се утвърждава в главен обединителен център на българите в Петричко. С нейно съдействие през 1873 г. се открива първото ново българско училище. По силата на Санстефанския мирен договор от 1878 г., градът влиза в пределите на освободена България. Съгласно клаузите на Берлинския договор Петрич е върнат обратно на Османската империя, където остава до 1912 г. В този период Петричко е един от най-активните райони на национално-освободителното движение на българите от Македония.

В резултат на Балканската война през октомври 1912 г., Петрич е освободен и включен в пределите на Българската държава, а след Междусъюзническата война от 1913г., в града се установяват да живеят около 4500 бежанци от анексираните от Сърбия и Гърция Вардарска и Егейска Македония. От 1920 г. до 1934 г. Петрич е окръжен град, основен административно-стопански и културно-просветен център на Пиринска Македония.

Историческото развитие определя значителна част от отличителните черти на община Петрич. Разнообразните исторически образи формират местната идентичност и така правят познаването на историята и опазването на културното наследство като приоритет от първостепенно значение пред местното развитие. Отличителните черти на община Петрич могат да се изтъкнат чрез представяне, популяризиране и разумно управление на културното наследство.

В резултат от многовековното историческо развитие днес Петрич и региона притежават многобройни и разнообразни обекти притежаващи качество на културна ценност от национално и местно значение.

Специфични особености

Регионалният контекст на развитието на територията на общината се определя от няколко комплексно влияещи фактора:

- Географското положение на общината: в това число стратегическата локализация в рамките на област Благоевград, както и в структурата на Югозападния район. Към тази група се отнася и природогеографската предопределеност на територията и най-вече нейната принадлежност към

Осогово-Беласишката физикогеографска област и долнострумския речен басейн, както и свързаните с това климатични, хидрографски условия, формираната горска растителност, почвена покривка и др., които от своя страна се явяват и ресурси за развитие на местната икономика.

- Природогеографски условия и ресурси свързани с: ресурсната ориентация на икономиката; наличният рекреационен потенциал; характера на селищната мрежа и комуникационните връзки - в и извън рамките на общината;
- Особености в историческото развитие на територията;
- Административно-териториални – мястото и в административната структура на област Благоевград;
- Традиционните връзки, които общината поддържа както с областния център Благоевград, но така също и със столичния град, което пряко влияе върху усвояването на ресурсите и установените модели на развитие на урбанистичната и икономически структури на общината.
- Спецификата на територията на общината в географско и природно-ресурсно отношение, в съчетание с наличния социално-икономически и геодемографски потенциал, естествено резултират в специализирането на общината в ниско технологичното производство, както и производство на малка част от земеделската и животновъдната продукция в областта. Икономиката на община Петрич е съсредоточена в отрасъла на преработващата промишленост.

Специфична особеност на регионалния контекст, в който се развива територията на община Петрич, е наличието на общински център като главна икономическа, социална и обслужваща сила и периферни селища с важни регионални характеристики. Друга особеност е обстоятелството, че общината е обградена от идентични като профил, потенциал и облик общини. Това от своя страна предполага търсенето на общ модел за териториално развитие за цялата група, който би позволил постигането на кумулативен растеж, ефект на мултипликатора /синергичен ефект/, при ефективното ползване на ресурсите, потенциалите и сравнителните предимства както на община, така и на съседните общини.

Според Националната концепция за пространствено развитие на Република България за периода 2013-2025, територията на община Петрич попада в класификация „средни градове, центрове с регионално значение за територията на областите“.

Град Петрич е определен като град от 3-то йерархично ниво, в групата на средните градове, центрове с регионално значение за територията на областите. В тази група Петрич е ранкиран като град (4+) с толеранс, който има шанс да запази статута си на център от трето ниво.

Община Петрич е определена като балансьор на областния център Благоевград. Той има мисията да допълва и балансира Благоевград и да намалява ефекта от моноцентрично развитие в територията на област Благоевград и Югозападния район. Общината се характеризира с подходящо местоположение, демографска големина и стабилност, налични функции с районно значение в сферата на икономиката, социалната сфера, образованието, културата. От особено значение е местоположението

на Петрич в най-южната част на територията на района и е определена като гранична територия. За да остане на това ниво, то следва да община Петрич да получи косвена или пряка подкрепа.

В демографско отношение общината се отличава с отрицателен естествен прираст на населението поради ниска раждаемост и висока смъртност, влошена възрастова структура (регресивен тип) и постоянни миграционни процеси.

В икономическо отношение, се наблюдава силна икономическа активност. Община Петрич е сред 40-те общини в България с *приходи от дейност на нефинансовите предприятия над 1 000 000 хил.лв*. В това отношение, по стойностите на показателя „приходи от дейност на нефинансовите предприятия“ за 2019 г. община Петрич е редом със Столична община и община Перник (от ЮЗР), както и редица големи общини от други райони - общините Пловдив, Бургас, Стара Загора, Велико Търново и др., като същевременно изпреварва общини - утвърдени индустриални, бизнес и логистични центрове с изградени работещи индустриални зони, паркове и сходни територии, сред които общините Родопи и Божурище, отчели приходи от дейност на нефинансовите предприятия от 400 000 до 999 999 хил. лв.;

Община Петрич е на второ място в област Благоевград в ЮЗР, след община Благоевград, по показателя „*Разходи за придобиване на ДМА*“ за 2019 г.;

В структурата на икономиката на общината по брой предприятия за 2019 г. най-голям е делът на предприятията, осъществяващи икономически дейности в областта на търговията и ремонта на автомобили и мотоциклети (35%), следвани от предприятията, функциониращи в областта на транспорта и складирането (26,24%), преработващата промишленост (10,07%) и професионалните дейности и научните изследвания (7%);

Близо 47% от чуждестранните преки инвестиции (ПЧИ), реализирани на територията на област Благоевград са реализирани на територията на община Петрич, което я поставя на първо място по показателя ПЧИ в областта, нареждайки я след община Благоевград. Динамиката в показателя ПЧИ очертава една изключително положителна тенденция на нарастващ инвестиционен интерес от чуждестранни инвеститори, което е условие за бурен икономически растеж и развитие на общината през следващите години при създаване на необходимите условия за привличане и задържане на тези инвеститори;

Идентифицирано е развитието на местния туризъм в периода 2014 г. – 2019 г. в посока атрактивност и привличане на българските туристи и същевременно загуба на позиции на местната дестинация на чуждестранния туристически пазар;

В община Петрич са поставени добри и устойчиви основи на предприемачеството и фамилния бизнес в лицето на микро предприятията и потенциала им за развитие и прерастване в малки предприятия. В тези две категории предприятия (микро и малки) се наблюдават съществени положителни тенденции на нарастване на броя им за 2019 г. спрямо 2014 г., от където и на нарастване на броя на заетите лица в тях, както и генерираните от тях нетни приходи от продажби.

В община Петрич добре са развити социалните системи за образователни услуги, детски градини, общообразователни и професионални гимназии и училища; за здравни услуги, вкл. на лечебни заведения за извънболнична помощ. Добро състояние на общинската здравна инфраструктура в резултат на вложените инвестиции. Община Петрич води целенасочена политика за подобряване качеството и обхвата на социалните услуги в общността, чрез разширяване и обновяване на социалната инфраструктура, като се е формиран широк спектър от социални услуги: в домашна среда; грижа в общността за деца/младежи и пълнолетни лица.

Природни ресурси

Релеф. Релефът на община Петрич е разнообразен – от хълмист до средногопланински. В нея се включват планините Огражден и Беласица, с най-висок връх Радомир – 2029 м.

Общината не е разположена в характерен карстов район и не притежава значими находища на полезни изкопаеми.

Климатична характеристика. Климатът в община Петрич е преходносредиземноморски, характеризиращ се с високи температури през цялата година, правещ я една от най-топлите общини в България. В Сандански-Петричката котловина са отбелязани най-високите средни годишни температури. За района са характерни късата и мека зима, и горещото и сухо лято. Средното количество на валежите е 693 мм, което е ниско за страната ни. Климатът определя традиционната роля на община Петрич като основен център за ранно зеленчукопроизводство в страната. Характерните засушавания през летните месеци, затрудняващи отглеждането и високите добиви от зеленчукови култури.

Полезни изкопаеми. Районът на Петричка община не е богат на полезни изкопаеми, но са проучени няколко находища на калцит /арагонит/ и азбест. Калцитът е открит в загасналия вулкан Кожух.

Води. Най-важният воден източник за общината е р. Струма, извираща от планината Витоша и вливаща се в Егейско море. Следващата по важност е р. Струмешница, част от речния басейн на р. Струма. С локално значение са Градешница /извираща от Огражден/ и Петричка, извираща от Беласица и около която е изграден съвременния град Петрич. Водните богатства на общината се допълват и от топлите минерални извори при селата Рупите и Марикостиново. Идентифицирани са и студени минерални извори в ареала на Беласица. Въпреки многообразието от водни богатства, климатични особености създават недостиг на води за битови нужди и напояване през летните месеци от годината.

Почви. Почвеното многообразие в общината включва алувиални, канелени горски и кафяви горски почви. Алувиалните почви преобладават по поречията на двете основни реки – Струма и Струмешница. Беласица е покрита от кафяви горски почви, а Огражден съчетава канелени и кафяви горски.

Гори и пасища. Горските територии в общината заемат 46% от територията ѝ. Залесената площ от иглолистни и широколистни видове в процентно съотношение съответно е 16.33 % към 83.67%. За община Петрич горите, пасищата и обработваемите земи са от особено важно значение за развитието на икономиката в сферата на агробизнеса. Те оказват и голямо влияние върху пространственото развитие и транспортната осигуреност на общината.

Биоразнообразие (флора и фауна). Разглежданият регион се характеризира с богато биоразнообразие. Общината Петрич се пресича от големия трансевропейски миграционен път Виа Аристотелис (Via Aristotelis) по долината на р. Струма /миграционен път/. В пространствения обхват на община Петрич са разположени 10 защитени територии, съгласно закона за защитените територии. Природен парк „Беласица“ е най-новият природен парк на територията на страната. На територията на общината са обособени четири защитени зони по Директивата за опазване на природните местообитания на дивата флора и фауна - BG0001023 „Рупите-Струмешница“, BG0000167 „Беласица“, BG0000224 „Огражден-Малешево“, BG0001028 „Среден Пирин-Алиботуш“ и една защитена зона по Директивата за опазване на дивите птици - BG0002098 „Рупите“. В пространствения обхват на община Петрич е обособена една защитена зона по директивата за птиците.

Свързаност със съседни територии

Географското положение и характеристиката на релефа на община Петрич я характеризира като важна част от транспортната инфраструктура на страна. През територията на община Петрич преминава един от основните коридори на Трансевропейска транспортна мрежа (TEN-T), преминаващи през страната - „Ориент/Източно – Средиземноморски“ (железопътно и пътно трасе по направленията Видин–София–Кулата). Основните пътни направления на TEN-T мрежата се формират от пътищата с международно и национално значение - автомагистрали и първи клас.

Съгласно Националната концепция за пространствено развитие (НКПР) Петрич попада във Втората основна национална ос в ЮЗР е оста „Видин – Враца – София – Благоевград – Кулата – Солун“, (по направлението на коридор от основната TEN-T мрежа „Ориент/Източно-Средиземноморски“), Тази традиционна ос преминава в посока север - юг през цялата територия на района по течението на река Струма. Освен ядрото на София на тази ос са още градовете Перник, Дупница и Благоевград както и Петрич и Сандански в южния край на района. Степента на урбанизация по тази ос постепенно затихва след София в посока на юг.

В ЮЗР попада част от второстепенната ос „София – Пирдоп – Златица – подбалканските полета - Сливен - Бургас“, както и част от най-южната паралелна ос, която започва от Петрич и Сандански, преминава през Родопите. Второстепенна Крайгранична южна ос „Петрич – Бургас“ (южна хоризонтала) осигуряваща непрекъсната транспортна ос по това направление е доказана необходимост за обслужване на периферните територии по южната граница, за подобрена достъпност и

съживено икономическо развитие. Освен реконструкция на съществуващи отсечки, ще са необходими и нови свързващи отсечки и пътни съоръжения. Идеята е защитена в множество планови документи на регионално, областно и общинско ниво, но към практическа реализация все още не е пристъпено. На тази ос се разчита да се активизира този район след продължението й в източна посока към Странджа, за да свърже едни от най-бързо обезлюдяващи се територии в южната част на страната.

Автомагистрала „Струма“ - София – Перник – Благоевград - граница Гърция (А3) с планирана с дължина 169 км, от които са изградени 100 км. Тази автомагистрала формира трасето на коридор „Ориент/ Източно-Средиземноморски“ на територията на ЮЗР като основно направление за връзка с Р. Гърция.

Пътищата от първи клас допълват функциите на автомагистралите за интеграцията на пътната мрежа на страната с тази на съседните страни, провеждат предимно транзитни транспортни потоци и в преобладаващата си част формират направленията на TEN-T мрежата (основна и разширена) на територията на страната.

Транспортната инфраструктура е основен фактор за цялостното развитие на дадена територия. За да се постига икономически растеж във всички сфери е нужна добра обезпеченост с транспортна инфраструктура. Обновяването на жп трасето, както и ускореното изграждане на АМ „Струма“ имат потенциал да допринесат за икономическото и социалното развитие на общината.

Връзката с държавите съседки се осъществява посредством 2 ГКПП – Кулата (за Гърция) и Златарево (за Македония). През общината преминава трансевропейски коридор №4. Тези характеристики са предпоставка за създаване на силни транснационални връзки и партньорства. Необходимостта от осъществяване на комуникация със съседните общините е свързано с определяне на бъдещо партньорство по отношение на съвместни проекти, разработване на Концепция за интегрирани териториални инвестиции и съответно обезпечаването им с допустим финансов ресурс от действащите европейски и национални програми.

Раздел II. Състояние на местната икономика

Анализът на местната икономика цели да изследва и идентифицира състоянието и тенденциите на икономическо развитие на община Петрич през референтен период 2014-2019 г., както и да ги сравни с тези на областта и региона за планиране от ниво 2 – ЮЗР, разглеждани в контекста на общия регионален обхват, с оглед определяне на конкурентните предимства на общината и наличните условия и предпоставки за осигуряването на догонващ растеж на местното икономическо развитие и достигането му до нива, в унисон с целеположените такива, както на регионално ниво (ЮЗР)[2], така и на национално ниво[3]. Резултатите от анализа предоставят възможност за вземане на информирани решения, базирани на фактите, при изготвяне на стратегическата част на Плана за интегрирано развитие на община Петрич за периода 2021-2027 г.

Анализът на местната икономика представлява преглед на икономическите сектори, съгласно агрегирана номенклатура на икономическите дейности А21 на НСИ[4], подбрана с оглед осигуряване на съпоставимост на обследваната информация. Икономическият преглед обхваща избрани индикатори в периода 2014-2019 г.

Референтния период, обхванат в анализа, е определен на база последните съвкупно налични икономически и бизнес данни на НСИ за 2019 г., с цел осигуряване на консистентност на анализа и съпоставимост на икономическите показатели. С оглед допълване на идентифицираните тенденции и потенциал за развитие на конкурентни предимства на икономиката на община Петрич, където е възможно и са налични, са ползвани актуални данни за 2020 г. и 2021 г.

В обхвата на анализа на местната икономика, за икономическите показатели, за които е възможно, е направено сравнение с тези на областта (област Благоевград) и региона за планиране от ниво 2 (ЮЗР), разглеждани в контекста на общия регионален обхват. Взето е предвид, от една страна, спецификата на административно-териториалния обхват на община Петрич, от друга страна, че територията ѝ не попада в никой от идентифицираните функционални урбанистични ареали (ФУА)[5], или територии на влияние на големите градове в Република България, и конкретно в ЮЗР. В ЮЗР са определени 2 ФУА: ФУА с център гр. Благоевград и ФУА с център гр. София, като община Петрич не попада под влиянието на нито един от двата ареала. Не за всички релевантни спрямо сравнителния анализ на областно и регионално ниво икономически показатели е налична статистическа информация на ниво община за разглеждания референтен период.

---

[2] Съгласно предвиденото в Интегрираната териториална стратегия за развитие на Югозападен регион.

[3] Съгласно предвиденото в Националната програма за развитие „България 2030“, ПЗ Интелигентната индустрия.

[4] Агрегирани номенклатури на икономическите дейности и на продуктите по икономически дейности, утвърдени със Заповед № РД 07-00-130/30.03.2012 г. на Председателя на НСИ.

[5] Функционален урбанистичен ареал-ФУА (Functional Urban Area - FUA), разбиран като територии на влияние на големите градове, разработен на европейско ниво във връзка с проекта Urban Audit на Европейската комисия (Национален статистически институт. (2016). Градове и техните функционални урбанизирани ареали в Република България. София).

Анализът на местната икономика е изготвен за територията на цялата община. Подробното описание на отделните аспекти от икономическото развитие завършва с обобщени изводи, идентифицирани проблеми, неоползотворени ресурси и потенциал за развитие. Обобщени са положителните и отрицателните характеристики в рамките на община Петрич и релевантния пространствен контекст – тенденциите на регионално и областно ниво.

Изследването отразява спецификата на основните икономически характеристики, секторното развитие и конкурентоспособността на местната икономика, като са проследени състоянието и динамиката на избрани показатели. Оптимално подробно са проучени количествените и качествените измерения на икономическото развитие на общината, като са направени и динамични сравнения за наблюдаваните в референтния период тенденции, както и съпоставка с развитието на областно и регионално ниво.

Като резултат от анализа са идентифицирани и териториално дефинирани конкретни проблеми, направени са изводи и са очертани тенденциите за развитие на община Петрич, като са отчетени характеристиките на вътрешния й потенциал за развитие.

Разработването на анализа се базира на официална статистическа информация с данни за периода 2014-2019 г., становища от институции и стратегически документи в общината и региона, заедно с изводите от работата със заинтересованите страни, реализирана в процеса на разработка на Плана за интегрирано развитие на община Петрич за периода 2021-2027 г.

Изброените аспекти покриват разнообразието на общинското икономическо развитие и напълно съответстват на Методическите указания за разработване и прилагане на Планове за интегрирано развитие на община (ПИРО) за периода 2021-2027г.

2.1. Състояние и тенденции в развитието на националната, регионалната и областната икономика. Синтетичен преглед на конкурентоспособността на Югозападен район (NUTS2) и място на икономиката на община Петрич в регионалния контекст

Тъй като развитието на съседните територии има потенциал да оказва влияние на развитието на близките до тях територии, анализът не се ограничава само до териториалния обхват на община Петрич, а взима под внимание и всички съседни територии в рамките на съседни общини, които поради съответните си специфики могат да окажат въздействие върху развитието на граничните общински територии, включени в обхвата на плана за интегрирано развитие на общината. За да бъде илюстрирано цялостното икономическо развитие на общината в синтезиран вид са представени и развитието на по-големите релевантни териториални единици – регионалната и областната икономика. Националната икономика не е разгледана в

детайли спрямо местната икономика на ниво община поради сравнително слабата им корелация, най-вече по линия влияние на местната икономика върху националната.

Икономиката на община Петрич не е затворена системата, а функционира като част от областната, регионалната и националната икономика. Местните икономически показали, макар и в сравнително ниски относителни дялове, оказват влияние върху тези на областно и регионално нива и обратното. Това дава възможност, чрез сравнителен анализ, да се открояят силните местни икономически страни, които имат най-голям дял в общата икономика. От друга страна, общото състояние на икономиката в България оставя своя отпечатък върху местната такава.

Състояние и тенденции в развитието на националната икономика

След период на дефлация (която често е свързана със забавянето на икономиката), през последните години (2017-2019 г.) се наблюдава увеличаващо се средногодишно ниво на инфлация. Размерът на чуждестранните преки инвестиции (ПЧИ) в периода 2014-2019 г. се задържа на сравнително еднакви стойности, но отчитайки инфлацията и други макроикономически показатели, реално чуждестранните инвестиции намаляват. Релевантно е и проследяването на нивото на безработица в страната, което в периода 2010-2014г. е над 10%, докато в последните години устойчиво намалява и през 2019 г. достига до исторически ниски нива от 4.2%.

Идентифицираните фактори[6] като ниска безработица, намаляващи ПЧИ, растяща инфлация и намаляващ реален БВП безспорно се отразяват и на местната икономика и население на община Петрич, чиито доходи от такси, продажби, труд и други източници на приходи се увеличават, но в същото време покупателната им способност намалява. Много ниските нива на безработица от своя страна пък оказват пряко влияние върху възможността за привличане на нови инвестиции и големи работодатели в българските общини, които трудно намират кадри за обезпечаване на трудовия процес.

Визираните устойчиви тенденции допълнително се промениха и продължават да се променят от безпрецедентния шок за всички икономики по света – пандемията от Covid-19, здравните мерки за овладяването ѝ и свързаните с това икономически ефекти, които задълбочават негативните и обръщат позитивните трендове. Пандемията оставя трайни следи върху икономическите показатели на България. Най-важният индикатор – БВП на страната за 2020 г. намалява в реално изражение с 4,2% спрямо 2019 г. За 2020 г. БВП достига номинален обем от 118,605 млн. лева. На човек от населението се падат по 17 109 лв. (8 748 евро). Брутната добавена стойност (БДС) възлиза на 102,649 млн. лева. Реалният стойностен обем на показателя е с 4,3% по-нисък в сравнение с този, достигнат през 2019 г.

На национално ниво, индустриалният сектор създава 26,5% от добавената стойност на икономиката през 2020 година, което е увеличение с 1,5 процентни пункта

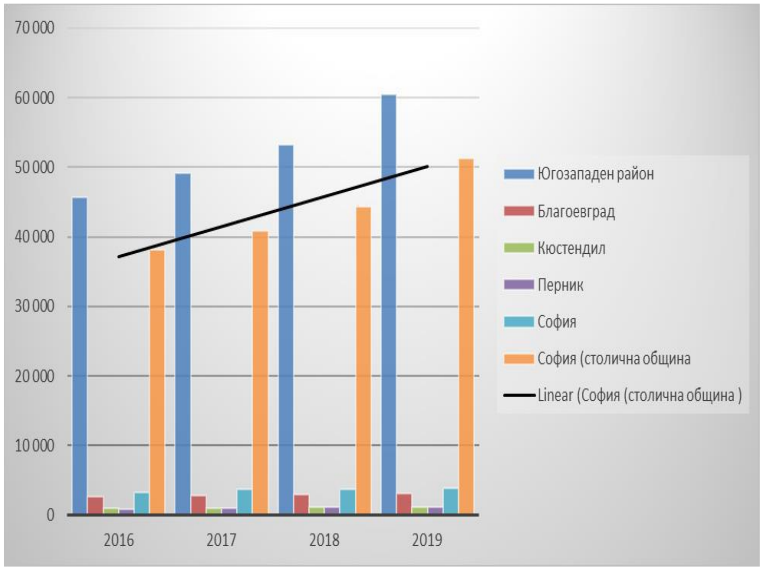
[6] По данни на НСИ и БНБ.

в сравнение с 2019 г. Секторът на услугите създава 69,5%, а аграрният сектор - 4,0% от добавената стойност, при съответно 71,2 и 3,8% през 2019 година. Все още не могат да се направят обосновани прогнози за структурните изменения, които пандемичната криза ще наложи на икономиката, но е ясно, че такива ще има, и това трябва да се има предвид при оценката и планирането на стратегически действия в бъдещи периоди, основно в посока и с акцент към цифровата трансформация на икономиката и дигитализирането на процеси и услуги, където е приложимо. Въпреки подобряващите се прогнози, може да се очаква, че и покупателната способност на населението, и обема и ефективността на производството, и инвестиционната активност ще бъдат по-слаби в периода на възстановяване, ако не се предприемат конкретни целенасочени и стратегически ориентирани мерки за стимулирането им.

Тези общи тенденции на развитие на българската икономика всъщност са и общата рамка, определяща ограниченията и възможностите за развитие пред община Петрич.

Състояние и тенденции в развитието на регионалната и областната икономика - ниво 2 (ЮЗР) и област Благоевград. Място на икономиката на община Петрич в регионалния контекст

Фигура 2.1.1. БВП за **Югозападен регион** в периода 2016-2019 г. в млн. лв.[7]

Междурегионалните различия по показателя ***брутен вътрешен продукт (БВП)*** в регионите от ниво 2 и в периода 2014-2019 г. продължават да се колебаят в големи граници, независимо от факта, че се наблюдава постоянен ръст на показателят за разглежданият период във всички региони.

Разлика между 3.6 и 7.9 пъти[8] има между Югозападния и останалите региони от ниво 2, като тази разлика е в положителна посока за ЮЗР.

[7] Източник: НСИ, обработка НЦТР - Социално-икономически анализ на районите в Република България Четвърти етап. Част Втора, Август 2021 г.

[8] По данни на НСИ.

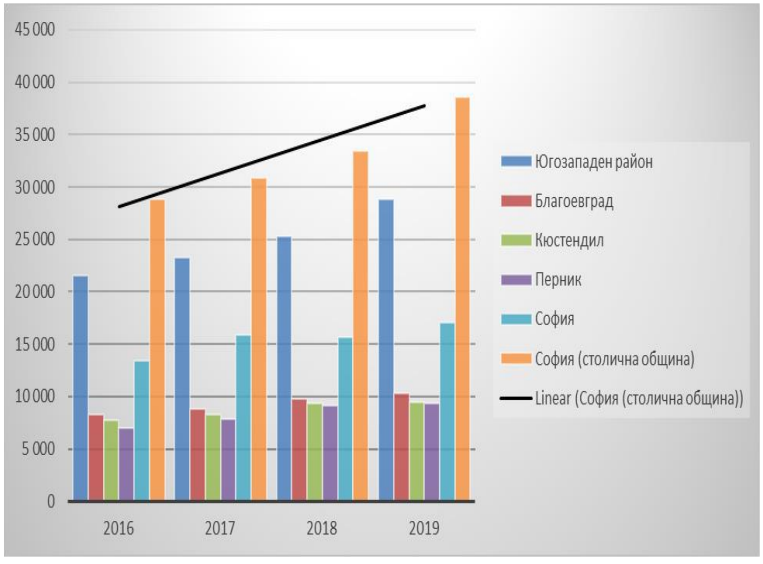
Тези разлики се запазват в същите граници за целия период на изследване. В следващата фигура е представен устойчивия тренд на нарастване на БВП за ЮЗР в периода 2016-2019г.

На база графично представената информация във фигура 2.1.1., въпреки че Югозападният регион остава водещ в национален план по показателя БВП, в същото време той е и регионът с най-отчетливи диспропорции. През 2019 г. област София (Столична община) създава 84.7% от целия продукт на региона, като тази тенденция в почти такива граници се запазва за изследвания период. Областите София и Благоевград, макар че изпреварват Кюстендил и Перник са с над 13 пъти по-ниски стойности на показателя спрямо област София (Столична община).

В случай, че област София (Столична община), която значително изкривява състоянието на региона по разгледания показател, бъде извадена от общия резултат, за съответния период област София ще заеме водещото място, следвана от област Благоевград, а Югозападен регион би се позиционирал едва на четвърто място в национален план, изпреварвайки само СЗР и СЦР.

Спрямо показателя ***БВП на човек от населението***, който също е определящ за състоянието на икономиката, анализът му показва отново силна поляризация между регионите от ниво 2. Положителен факт е, че се отбелязва непрекъснат ръст на показателя в последните години, но разликите между регионите е значителна.

Фигура 2.1.2. БВП на човек от населението в Югозападен регион за периода 2016-2019 г. в лв.[9]

Размахът за 2019 г. е в границите от 10 477лв. за СЗР до 28 850лв. за ЮЗР, при средно за страната 17 170 лв. на човек от населението. Необходимо е да се отчете и положителният момент, за ръст на показателя през 2019 г. в шестте района спрямо 2018 г. В следващата фигура е представен устойчивия тренд на нарастване на БВП на човек от населението в ЮЗР в периода 2016-2019г.

Макар и с най-голям брой население, област София (Столична община) изпреварва другите области от ЮЗР по показателя БВП на глава от населението между

[9] Източник: НСИ, обработка НЦТР - Социално-икономически анализ на районите в Република България Четвърти етап. Част Втора, Август 2021 г.

2 и 3,6 пъти за 2019 г., като тази разлика се е стопила незначително спрямо резултатите за 2016 г.

Изключвайки данните за област София (Столична община), показателят БВП на човек от населението за Югозападен регион добива коренно различни стойности. Водеща в този случай се явява област София, докато другите три области (в т.ч. област Благоевград) са с резултати, близки до областите в групата с по-ниски стойности на показателя (над 9 000 – 10 000 лв./човек).

Спрямо ***доходите на населението и условията на живот***, тази група от показатели илюстрира както икономическото развитие, така и отражението му върху благосъстоянието и стандарта на живот на местното население.

Средният годишен доход[10] на лице от домакинството достига 7 002 лв. през 2020 година, като нарастването спрямо 2019 г. е най-високо в Югозападния регион (4.7 %). На ниво статистически регион през 2020 г. най-висок средногодишен доход на лице имат жителите на Югозападен регион (8 429 лв./лице), докато жителите на Северозападен регион са с доход 6 006 лв./лице.

И през 2020 г. доходите на лицата се формират основно от работна заплата – 56.1%, пенсии - 28.8%, от самостоятелна заетост – 6.2% и др. В национален мащаб, и към 2021 г., работната заплата продължава да бъде основен източник за доходите на домакинствата.

През 2021 г. продължава изпълнението на поетите ангажименти с програмата на правителството за увеличаване на доходите. Увеличават се размерът на минималната работна заплата за страната от 610 лв. на 650 лв., минималният осигурителен доход за самоосигуряващите се лица от 560 лв. на 610 лв. и максималният осигурителен доход за всички осигурени лица остава на 3 000 лв. През 2021 г. минималната пенсия за трудов стаж и възраст е 300 лева.

През 2020 г. средната годишна брутна заплата на наетите по трудово и служебно правоотношение достига 16 642 лв. По статистически райони най-голяма е в Югозападен регион – 20 744 лв., а най-ниска в Северозападен регион –13 059 лв.

Средната работна заплата за наети по трудов договор по данни на НСИ за 2020 г. е най-висока в секторите: Създаване и разпространение на информация и творчески продукти, далекосъобщения (40 018лв.); Финансови и застрахователни дейности (26 740 лв.); Производство и разпределение на електрическа и топлоенергия и на газообразни горива (25 775 лв.) и Професионални дейности и научни изследвания (23 163 лв.). Най-ниски са средногодишните заплатите на работещите в секторите: Хотелиерство и ресторантьорство (9 342 лв.); Селско горско и рибно стопанство (11 807 лв.) и Други дейности (11 058 лв.).

[10] Данните за общия доход са резултат от провежданото от НСИ тримесечно репрезентативно наблюдение на домакинските бюджети върху случайна извадка от 3060 домакинства в страната. Общият доход включва паричните доходи (приходи от работна заплата и извън нея, пенсии, социални обезщетения, трансфери от други домакинства, приходи от продажби и др.) и остойностените натурални приходи.

Обобщено, в периода 2016–2020 г. средната годишна заплата продължава темпа си на нарастване, като се запазват различията между най-високите средногодишни заплати в Югозападен регион и най-ниските в Северозападен регион. На ниво област, конкретно в ЮЗР, най-високи са заплатите в областите София (столична община) и София област, и традиционно ниски остават в областите Благоевград и Кюстендил.

Различията в доходите на населението, резултат от цялостното социално-икономическо развитие в регионите, областите и общините, създава условия за социални неравенства и социално изключване, като поставя в риск от бедност големи групи от населението в общините предимно от националната периферия, сред които е община Петрич. Реализираният икономически растеж като цяло, не е достатъчно приобщаващ, за да намали социалните неравенства. Значително по-голям е рискът от бедност при някои от най-уязвимите групи от населението като безработните, пенсионерите, инвалидите, живеещите в периферни селски райони, като неравенството в доходите продължава да се увеличава и през 2021 г.[11]

Бедността е значително по-висока в селските райони, особено в слабо населените региони. По данни на НСИ през 2020 г. разликата в нивата на показателя между иначе най-развития в икономическо отношение регион (Югозападен – 21.7%) и най-слабо развития (Северозападен – 24.0%) е само 2.3 процентни пункта. В 3 от областите в ЮЗР през 2020 г. бедността се увеличава спрямо 2019 г.: София (Столична община) (1.7%); Благоевград (3.1%) и София (3.8%).

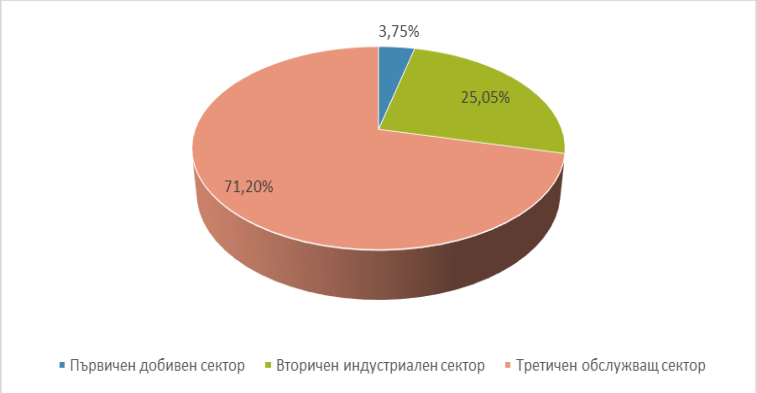
На следващо място, релевантно е обследването на показателя ***Производителност на труда***, който е измерен като съотношение на създадения номинален БВП и броя на заетите в съответния референтен период. На тази база, по данни на НСИ е идентифицирано, че през целия период 2016–2020 г. е реализиран постоянно увеличаващ се темп на производителност на труда. В допълнение, обнадеждаваща е тенденцията на национално ниво на постоянно увеличаващата се производителност на труда в първичния сектор, главно в аграрния, което се дължи на въвеждане на съвременни форми на организация, високо производителна техника и добре подбрани сортове и агрохимическа обработка на земята.

Спрямо ***брутната добавена стойност (БДС)***, за 2020 г. тенденцията на растеж се запазва и тя е право пропорционална на нарастването на БВП. Това нарастване в регионите от ниво 2 повтаря картината с драстичното превъзходство на Югозападния и изоставане на трите северни региона в икономическото развитие.

Анализът на БДС на ниво 2 по икономически сектори (първичен, вторичен и третичен) за периода 2016-2019 г. потвърждава положителната тенденция на увеличаване в абсолютна стойност на дела на трите икономически сектора, като няма промяна в ранжирането на секторите на икономиката.

[11] По предварителни данни на НСИ

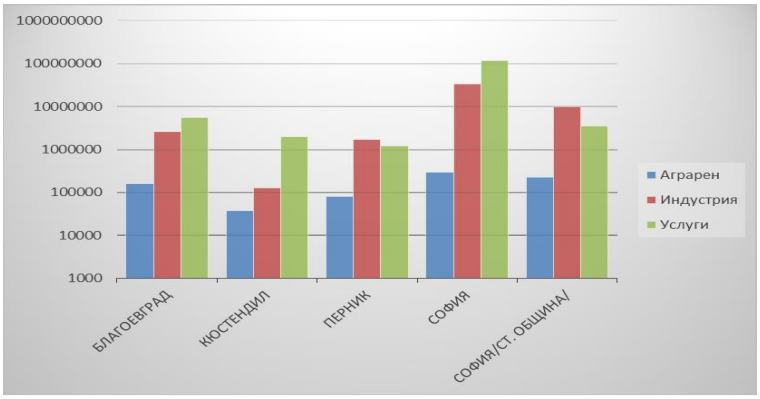
Фигура 2.1.3. Съотношение на БДС между секторите (национално ниво), 2019 г.[12]

Водеща роля в годините продължава да има третичния сектор (секторът на услугите), като това е обусловено от участието в него на транспорта, туризма и търговията. Второто място е за вторичния сектор (сектор индустрия), а трети със сериозно изоставане е първичния сектор (селско, горско стопанство, лов и риболов).

В стойностно изражение и графично представено, съотношението на БДС между секторите, на национално ниво за 2019 г. е посочено на фигурата по-горе. Не е по-различно състоянието в териториалния обхват на регионите от ниво 3 –областите, където се наблюдават аналогични съотношения в развитието на различните сектори. Конкретно за ЮЗР, поведението на секторите към края на 2019 г. е непроменено от това в предишните три години. Дяловото участие на трите сектора (аграрен сектор : индустрия : услуги) е в съотношение 1,1 : 17,2 : 81,7, което е без аналог на районно ниво. Водещ в периода 2016-2019 г. е третичният сектор (услуги), повлиян от изключително високите резултати на област София (Столична община), като областта е водеща и в сектор „Индустрия“.

Фигура 2.1.4. Приходи от дейност на нефинансовите предприятия в областите на Югозападен регион – 2019 г. – хил. лв.[13]

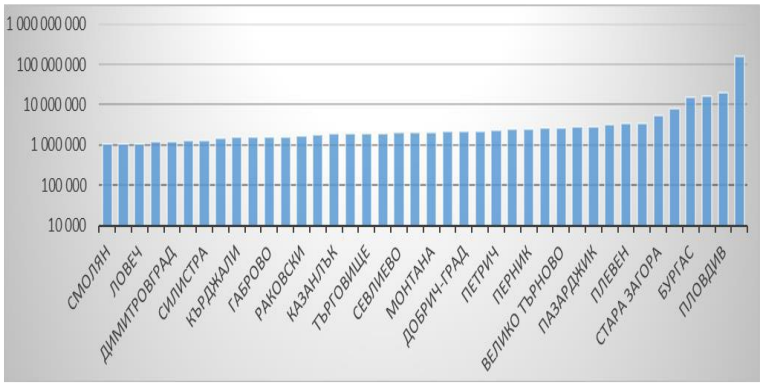
Спрямо ***приходите от дейността на нефинансовите предприятия*** (оперативна дейност и финансовите приходи[14]) за 2020 година във всички региони те са повишили своето парично изражение, но с различен размах, като конкретно за ЮЗР имат следния вид, представен на фигурата.

Както и в другите пет региона за планиране и в Югозападния не се наблюдават разместванията по отношение местата на отделните сектори за 2019 г. спрямо 2018 г.

[12] По данни на НСИ.
[13] Източник: НСИ, обработка НЦТР - Социално-икономически анализ на районите в Република България Четвърти етап. Част Втора, Август 2021 г.
[14] По методиката на НСИ, за показателя не се прилага базова година.

Спрямо ***приходите от дейност на нефинансовите предприятия на ниво общини***, направеното от Националния център за териториално развитие групиране на общините в Република България в шест групи, в зависимост от величината на показателя в хиляди лева определя община Петрич в **шеста група**, обхващаща 40 общини в България с *приходи от дейност на нефинансовите предприятия над 1 000 000 хил.лв*. (фигура 2.1.5), като около две трети от тези общини попадат и центрове на областите.

Фигура 2.1.5. Общини с приходи от дейност на нефинансовите предприятия над 1 000 000 хил. лв.[15]

В това отношение, по стойностите на показателя „приходи от дейност на нефинансовите предприятия“ за 2019 г. община Петрич е редом със Столична община и община Перник (от ЮЗР), както и редица големи общини от други райони - общините Пловдив, Бургас, Стара Загора, Велико Търново и др., като същевременно изпреварва общини - утвърдени индустриални, бизнес и логистични центрове с изградени работещи индустриални зони, паркове и сходни територии, сред които общините Родопи и Божурище, определени като такива от пета група, отчели приходи от дейност на нефинансовите предприятия от 400 000 до 999 999 хил. лв.

Обобщено, изводите, които могат да се систематизират от анализа на приходите от дейности на нефинансовите предприятия по общини се състоят в следното:

- Най-голям дял в създадената БДС на равнище регион имат услугите. Тази дейност нараства през периода 2016-2019 г. за сметка на намаляване на относителния дял на индустрията и дейностите в селското и горското стопанство. В регионален план има силно изразен дисбаланс между Югозападен регион с 81% дялово участие в третичния сектор, при средно 57-59 % в останалите региони.
- В сектор „Индустрия“ регионите са сравнително балансирани.
- В най-незавидно положение е аграрният сектор, който е с най-голямо териториално присъствие – 93% от националната територия, но най-малко участие в създадената брутна добавена стойност в национален мащаб.

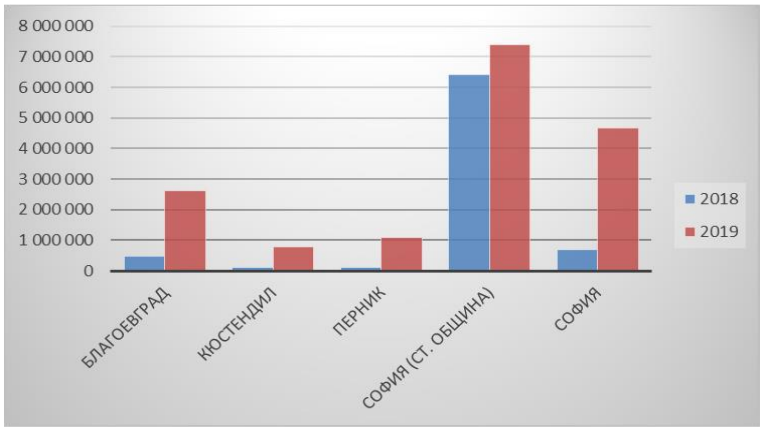
Спрямо ***разходите за придобиване на дълготрайни материални активи*** (ДМА) разликата в стойностите на показателя в периода 2016-2019 г. между Югозападния регион и другите пет региона от ниво 2 е съществена, като само за 2019 г.

[15] Източник: НСИ, обработка НЦТР - Социално-икономически анализ на районите в Република България Четвърти етап. Част Втора, Август 2021 г.

Югоизточният и Южен централен регион го изпреварват. Тези разлики са и в основата на цялостното икономическо и социално развитие на регионите.

Вътрешнорегионалните различия проличават от значителния размах в стойностите на ниво 3 (област) за периода 2018-2019 г. и по отношение на разходите за придобиване на ДМА в трите икономически сектора, и конкретно за ЮЗР съгласно представеното в фигура по-долу. ЮЗР и през 2019 г. остава безспорен лидер по разглеждания показател, като тази му позиция се дължи на област София (Столична община).

Фигура 2.1.6. Разходи за придобиване на ДМА по области в Югозападен регион, в хил. лв.[16]

Същевременно, водещи общини по показателя „Разходи за придобиване на ДМА“ за 2019 г. в областите от ЮЗР са общините Благоевград и Петрич (област Благоевград); Кюстендил и Дупница (област Кюстендил); Перник и Радомир (област Перник); Елин Пелин и Ботевград (област София).

Спрямо ***развитието на малките и средни предприятия (МСП)***, определени като „гръбнак“ на европейската и националната икономика, динамиката в техния брой показва прогресивното им нарастване в периода 2016-2019 г., като за ЮЗР темпа на нарастването им е почти двоен спрямо останалите пет района. Секторното разпределение на малките и средни предприятия за разглеждания период показва, че броят им в третичния сектор (сектор услуги) многократно превишава броя на тези от сектора на индустрията. Разпределението на предприятията по региони от ниво 2 показва, че най-голям брой МСП има в Югозападния регион, които през 2019 година надхвърлят между 2.3 и 5.7 пъти броя на тези в останалите региони и по данни на НСИ достигат 166 176 броя.

В национален и регионален план преобладават микрофирмите със средносписъчен състав на персонала до 10 души, които през 2019 г. съставляват 92.9 % от общия брой предприятия, (при 93.2% през 2018 г.). Малките и средни предприятия реализират над 70% от БВП на страната.

Спрямо ***фамилния бизнес***[17] - най-старата форма на бизнес, стопанските единици от тази категория могат да се отнесат към всички категории предприятия, отнесени към

[16] Източник: НСИ, обработка НЦТР - Социално-икономически анализ на районите в Република България Четвърти етап. Част Втора, Август 2021 г.

[17] За да се отчетат фирмени дейности като фамилен бизнес, трябва да е изпълнено едно от двете условия: (1) Мнозинството от дяловете, които дават право на вземане на решение, са притежание на физическото лице, създало предприятието, и/или неговите съпруг(а), деца, родители и/или други преки наследници и

броя на заетите, в т.ч. микро, малки, средни и дори големи предприятия, като на национално ниво най-много са предприятията в сферата на търговията, ремонт на автомобили и мотоциклети, следвани от сферата на професионални дейности и научни изследвания и преработващата промишленост, а най-голям е броят на заетите в предприятията от сферата на търговията, ремонт на автомобили и мотоциклети, следвани от заетите в преработващата промишленост и заетите в строителството и тези в хотелиерство и ресторантьорство. Спрямо основните параметри на фамилния бизнес за периода 2018-2019 г. по области, конкретно за ЮЗР данните са представени в следната таблица:

Таблица 2.1.1. Основни параметри на фамилния бизнес 2018-2019 г по области за ЮЗР[18]

Област в ЮЗР	Брой на активните фамилни предприятия		Брой на заетите лица в съвкупността на активните фамилни предприятия		Брой на наетите лица в съвкупността на активните фамилни предприятия	
	2018 г.	2019 г.	2018 г.	2019 г.	2018 г.	2019 г.
Благоевград	5 803	5 243	18 351	17 198	13 630	12 954
Кюстендил	2 022	1 949	6 772	6 499	5 155	4 955
Перник	1 197	1 304	4 269	4 381	3 267	3 313
София	3 154	3 153	11 733	11 709	9 077	9 082
София (Столична община)	23 616	23 612	86 776	90 196	69 408	72 661
Общо за ЮЗР	**35 792**	**35 261**	**127 901**	**129 983**	**100 537**	**102 965**

Очаквано, най-много са активните фамилни предприятия и броят на заетите в област София (Столична община) – близо 67% от броя на активните фамилни предприятия за 2019 г. в ЮЗР. Изключвайки данните за област София (Столична община), поради изкривяването от нея на резултатите на анализа, в ЮЗР на първо място по брой активни фамилни предприятия и брой заети в тях се нарежда област Благоевград (с над 45% от броя на активните фамилни предприятия за 2019 г. в ЮЗР - без област София (Столична община)), следвана от областите София (с над 27% от броя на активните фамилни предприятия за 2019 г. в ЮЗР - без област София (Столична община)), Кюстендил (с близо 17% от броя на активните фамилни предприятия за 2019 г. в ЮЗР - без област София (Столична община)) и Перник (с над 11% от броя на активните фамилни предприятия за 2019 г. в ЮЗР - без област София (Столична община)).

Спрямо ***чуждестранните преки инвестиции*** (с натрупване) - ***ПЧИ*** в предприятията от нефинансовия сектор, по данни на НСИ за 2019 г. Югозападен

поне един представител на семейството или рода участва официално в управлението на предприятието и/или (2) Ако акции на предприятието се търгуват на борсата - физическото лице, създало предприятието, и/или неговите съпруг(а), деца, родители и/или други преки наследници, трябва да притежават (заедно) най-малко 25% от акциите, даващи право на глас и поне един представител на семейството или рода да участва официално в управлението на предприятието.

[18] Източник: НСИ

регион привлича повече от половината ПЧИ (59.1%), а на другия полюс е Северозападен регион с едва 2.5%.

Обобщено, относно ПЧИ може да се резюмира следното:

- На национално ниво, обемът на ПЧИ с натрупване, макар и бавно има явна тенденция на повишаване; в годишен план има изразени колебания.
- Константна и продължаваща е тенденцията на силно изразена диференциация на ПЧИ в регионите от ниво 2, която се задълбочава през последните години. Това се дължи както на ниска икономическа активност и/или липса на достатъчно подготвен кадрови потенциал в някои случаи, така и на транспортна и/или инфраструктурна ограниченост.
- Най-реална картина по отношение на ПЧИ, дава показателят ПЧИ на човек от населението, който показва, че дори при прогресивно намаляване на населението на дадена област или регион от ниво 2, стойността на показателя остава много ниска.

Спрямо, ***развитието на научно-изследователската и развойна дейност (НИРД)***, което е от особено важно значение, както за повишаването на обема от знания и развитието на творчеството и иновациите, така и за повишаването на общата производителност на икономиката, за постигането на висок и устойчив темп на икономически растеж в дългосрочен план, динамиката в развитието на този вид дейност е проследена при използване на показателите „*разходи за научноизследователска и развойна дейност*“, „*персонал, зает с научноизследователска и развойна дейност*“ и по-специфичното наблюдение на „*достъп на предприятията до интернет, в т.ч. широколентов интернет*“ на национално равнище. Проследявайки динамичния ред 2018–2019 година на разходите за научно-изследователска дейност по данни на НСИ се наблюдава, че, както на национално ниво, така и на регионално ниво (конкретно за ЮЗР), и през 2019 г. продължава положителната тенденция на ръста в паричен еквивалент. Общия размер на разходите за НИРД в ЮЗР от 603 853 хил. лв. през 2018 г. достига до 736 037 хил.лв. през 2019 г. и по предварителни данни за 2020 г. е 778 431 хил.лв., което е с близо 29% ръст само за три-годишен период - за 2020 г. спрямо 2018 г. Спрямо структурата на разходите за НИРД, реализирани в ЮЗР през 2019 г., над 67% от тях са реализирани от предприятия, над 28% - от държавния сектор, малко над 4% - от висшето образование и под 0,5% - от неправителствения сектор. Относително същата структура на разходите за НИРД в ЮЗР се запазва и по предварителни данни на НСИ за 2020 г. Оттук се идентифицира положителна тенденция, конкретно за ЮЗР, на основата че преобладаваща част от всички разходи за НИРД на регионално ниво са направени в производствената сфера, което е важно условие за иновативност и конкурентоспособност.

По данни на НСИ за 2019 г., общият брой на заетите в НИРД в страната е 34 986 души, като за една година се е увеличил с 376 души, като над 57% от всички заети са в Югозападен район. Независимо от някои колебания в годините, налице е трайно увеличаване на броя на заетите в НИРД в периода 2016-2019 г., както на национално ниво, така и на регионално ниво – конкретно в ЮЗР, където през 2016 г. общо 20 066

души са заети в НИРД, през 2019 г. – 20 175 души, а по предварителни данни, през 2020 г. – 20 654 души, което е с 588 души повече заети в НИРД в ЮЗР през 2020 г. спрямо 2016 г. Спрямо структурата на общо заетите в НИРД, в ЮЗР през 2019 г., над 49% от тях са заети в предприятия, над 33% са заети в държавния сектор, над 17% са заети във висшето образование и малко над 0,7% са заети в неправителствения сектор. Относително същата структура на общо заетите в НИРД в ЮЗР се е запазила и по предварителни данни на НСИ за 2020 г. Оттук, положителното при нарастването на общия брой на заетите в НИРД в ЮЗР е, че голяма част от този персонал реализира своята дейност в производствената сфера.

Наблюдението на достъпа на предприятията до интернет (фиксирана широколентова връзка) по статистически данни на национално ниво показва добри резултати. Близо 96% от всички предприятия с персонал над 10 души имат налична такава. Водещи са големите и много големите фирми. Въпреки че осигуреността с широколентов интернет в предприятията от нефинансовата сфера е много добра, отчита се по-слабото му използване в цялостния производствен и управленски процес, което е пречка в процеса на цифрова трансформация на икономиката, в частност на вторичния индустриален сектор.

В основата обаче на изоставането в сферата на научноизследователската и развойна дейност, както на национално, така и на регионално ниво, са нарушените връзки между науката, образованието и бизнеса, закриването на много научни лаборатории към университетите в началото на 1990-те години, ниското заплащане на изследователския труд и състоянието на научноизследователската инфраструктура. Все още не се използва достатъчно потенциала на университетските звена и лаборатории. В допълнение на слабите връзки на научноизследователската дейност с образованието, за България е характерна и слабата връзка с производствената сфера и бизнеса. Университетите имат неоползотворени възможности за включване на по-голям брой студенти в изследователската си дейност, които след завършване на образованието си, да се влеят в икономическата сфера.

Спрямо ***развитието на индустриалните зони*** на територията на ЮЗР, в периода 2018-2019 г. „Национална компания индустриални зони“ ЕАД в партньорство с местните власти е подписала Меморандуми за сътрудничество с цел развитие на „ад хок“ проекти за изграждане на нови индустриални паркове на териториите на 4 общини в ЮЗР, а именно общините: Благоевград, Кюстендил, Перник и Бобов дол[19]. ЮЗР е идентифициран като регион със съществен потенциал за развитие на индустриалните зони, паркове и сходни територии с оглед географското му положение, определящо, от една страна, близостта му до икономически активните съседни държави – Гърция, Македония и Сърбия, от друга страна, през територията му преминава един от основните коридори на Трансевропейска транспортна мрежа (TEN-T), преминаващи през страната - „Ориент/Източно – Средиземноморски“ (железопътно и пътно трасе по направленията Видин–София–Кулата), включително автомагистрала „Струма“ - София – Перник – Благоевград - граница Гърция (А3).

[19] http://nciz.bg/proekti/partnyorstvo-s-mestnata-vlast.html

2.2. Основни показатели за икономическото развитие на общината

Икономическото развитие на всяка една територия се определя от редица вътрешни и външни фактори като географското й положение, историческото минало и наличните природни и човешки ресурси, традициите в развитието на отделни отрасли, състоянието на националната икономика и пазари, икономическите кризи и др. Състоянието на икономиката на община Петрич е свързано с наличните природни и човешки ресурси, местоположението й в Югозападен район и близостта й до Гърция и Македония, преструктурирането на националната икономика, състоянието на националните пазари и други съотносими, разгледани по-подробно в предходната точка на настоящия икономически анализ.

При обследването на основните показатели за икономическото развитие на общината е взето предвид, от една страна, спецификата на административно-териториалния й обхват и селищната й мрежа, състояща се от 55 населени места: град Петрич - административния център на общината и 54 села, от друга страна, отчетен е факта че територията на общината не попада в никой от функционалните урбанистични ареали (ФУА), или територии на влияние на големите градове в Република България, и конкретно в ЮЗР, където са определени 2 ФУА: ФУА с център гр. Благоевград и ФУА с център гр. София. Оттук, произтичат редица предимства и недостатъци. Сред ***недостатъците*** следва да бъде подчертано обстоятелството, че в рамките на ФУА функционират взаимовръзки (обмен на функции) между ядрото (големия град-център на ФУА) и периферията от демографски, икономически, социален, транспортен, екологичен и битов характер, което е в подкрепа и стимул на икономическото и демографско развитие на тези периферни общини чрез лостовия ефект от развитието на големия град, където възможностите са значително и по-големи, в случая, такива за община Петрич липсват. За ФУА е характерно и концентриране на квалифицирани кадри и диверсифициране на производствата с цел увеличаване на тяхната ефективност и максимално използване на производствената и социалната инфраструктура. Същевременно, дистанцията на общината от ФУА с център гр. Благоевград определя и редица ***съществени предимства***, които се изразяват основно в отсъствието на множество негативни последствия в резултат от ФУА, а именно: замърсяване (разрушаване) на околната среда, претоварване на транспортните връзки (външни и вътрешни), недостиг на територия и водни ресурси, проблеми при използване на трудовите ресурси и други.

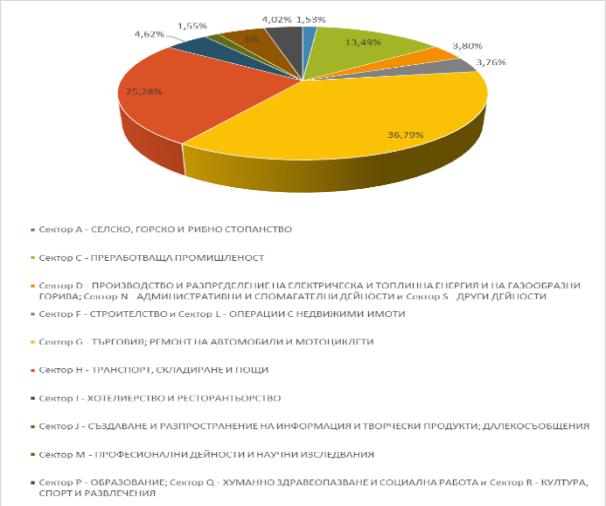
Структура на икономиката на община Петрич по брой на предприятията по сектори съгласно КИД-2008

На територията на община Петрич по данни на НСИ през 2019 г. функционират общо 5340 предприятия[20], като техния брой се е повишил с близо 28% спрямо 2014 г.

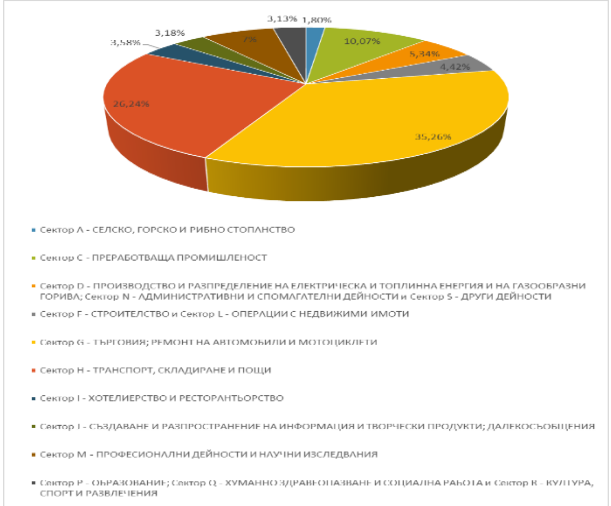
[20] Предприятия, функциониращи във всички икономически дейности, с изключение на следните сектори съгласно КИД-2008: финансови и застрахователни дейности (сектор К), държавно управление (сектор О),

Структурата на икономиката на община Петрич по брой на предприятията по отделни сектори съгласно агрегирана номенклатура А21 на базата на КИД-2008 (буквен код) спрямо двете разглеждани години, както и динамиката й са представени в следните фигури.

Фигура 2.2.1. Структура на икономиката на община Петрич по брой на предприятията по сектори съгласно агрегирана номенклатура А21 на базата на КИД-2008 (буквен код) за 2014 г.[21]

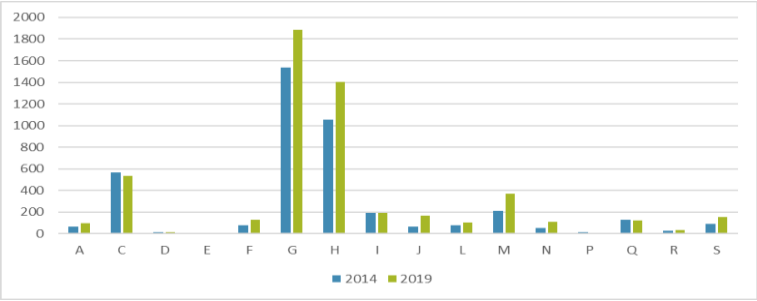

Фигура 2.2.2. Структура на икономиката на община Петрич по брой на предприятията по сектори съгласно агрегирана номенклатура А21 на базата на КИД-2008 (буквен код) за 2019 г.[22]

На база данните и информацията, визуализирани в горните три фигури, на територията на общината и за двете обследвани години няма предприятия, осъществяващи икономически дейности от Сектор В – Добивна промишленост.

Фигура 2.2.3. Динамика на икономиката на община Петрич по брой на предприятията по сектори съгласно агрегирана номенклатура А21 на базата на КИД-2008 (буквен код) за 2019 г. спрямо 2014 г.[23]

Структурата на броя на предприятията в община Петрич по сектори и през 2019 г. остава сравнително непроменена спрямо тази през 2014 г.

дейности на домакинствата като работодатели (сектор Т) и дейности на екстериториални организации и служби (сектор U).

[21] По данни на НСИ, собствени изчисления.

[22] По данни на НСИ, собствени изчисления.

[23] По данни на НСИ.

И през двете години, най-голям е делът на предприятията, осъществяващи икономически дейности в областта на търговията и ремонта на автомобили и мотоциклети (35% за 2019г.), следвани от предприятията, функциониращи в областта на транспорта и складирането (26,24% за 2019 г.), преработващата промишленост (10,07% за 2019г.) и професионалните дейности и научните изследвания (7% за 2019г.).

В абсолютни величини, през 2019 г. с по над 340 е нараснал броя на предприятията, функциониращи в областта на търговията и ремонта на автомобили и мотоциклети, както и тези, осъществяващи логистични дейности (транспорт и складиране).

Това е показателно за идентифицирането на местно икономическо развитие и инвеститорски интерес в тези браншове, което е естествено обусловено от уникалното географско разположение на общината и позиционирането й на две граници: с Гърция и с Македония.

Положителна тенденция е и нарасналия брой на предприятията, осъществяващи икономическа дейност в областта на създаването и разпространението на информация и творчески продукти, където съгласно КИД-2008 са включени редица креативни (творчески) индустрии, в т.ч. издателската дейност, производството на филми, звукозаписване и издаване на музика, радио- и телевизионна дейност и други, както и дейности в областта на информационните технологии и по предоставяне на ИКТ услуги - със 105 е нараснал броя на предприятията през 2019 г. спрямо 2014 г. Същата тенденция се наблюдава и спрямо броя на предприятията, осъществяващи икономическа дейност в областта на професионалните дейности и научните изследвания, където със 164 е нараснал броя им през 2019г. спрямо 2014г. Визираните отрасли са част от дефинираните като високотехнологични производства и интензивни на знания услуги, идентифицирани като приоритетни спрямо регионалната приоритизация за територията на област Благоевград съгласно Националната стратегия за малките и средните предприятия за периода 2021-2027 г. (НСМСП)[24].

По показателя „***нетни приходи от продажби***“, реализирани от предприятията, функциониращи на територията на община Петрич, също се наблюдава силно подчертана положителна тенденция, където за 2019 г. спрямо 2014 г. показателя бележи ръст от близо 63% и има средногодишен темп на нарастване от над 145 370 хил. лв. годишно.

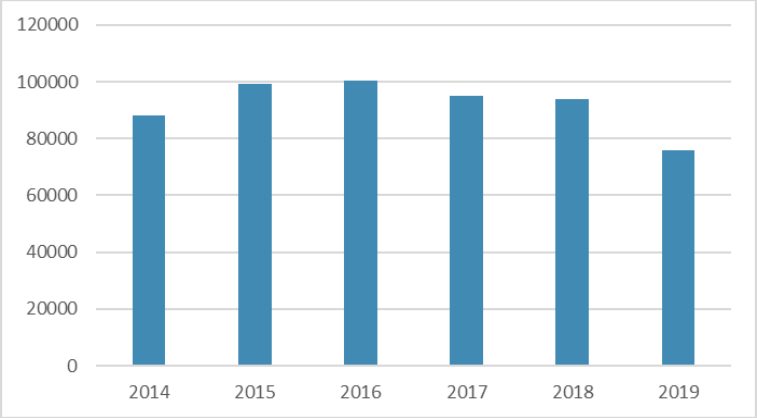
Инвестиционна активност в икономиката на община Петрич

За обследване на инвестиционната активност в икономиката на община Петрич са разгледани два основни показателя: размерът на чуждестранните преки инвестиции (ПЧИ) в нефинансовите предприятия и разходите, реализирани от предприятията на територията на общината за придобиване на дълготрайни материални активи (ДМА).

[24] Приета с решение №281 на МС от 01.04.2021 г.

Размерът на ПЧИ, реализирани в община Петрич през 2019 г. е нараснал с над 72% спрямо този през 2014 г., достигайки до нива от 246 226,8 хил. евро при нива от 526 749,4 хил. евро за област Благоевград. Оттук, близо 47% от ПЧИ, реализирани на територията на област Благоевград са реализирани на територията на община Петрич, което я поставя на първо място по показателя ПЧИ в областта, нареждайки я след община Благоевград, където е областния град.

Фигура 2.2.4. Динамика на разходите за придобиване на ДМА, реализирани от предприятията, функциониращи на територията на община Петрич за периода 2014г. - 2019 г. (хил. лв.)[25]

Динамиката в показателя ПЧИ очертава една изключително положителна тенденция на нарастващ инвестиционен интерес от чуждестранни инвеститори, което е условие за бурен икономически растеж и развитие на общината през следващите години при създаване на необходимите условия за привличане и задържане на тези инвеститори.

Спрямо разходите за придобиване на ДМА, реализирани от предприятията, функциониращи на територията на общината, динамиката им за шестгодишния период от 2014 г. до 2019 г. са представени във фигурата по-горе.

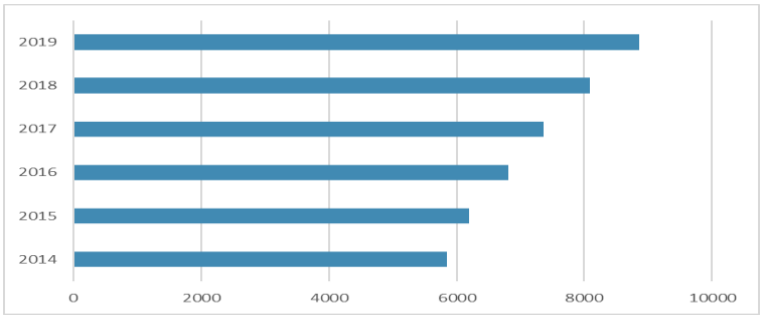
Размерът на разходите за придобиване на ДМА, реализирани от предприятията, функциониращи на територията на община Петрич през 2019 г. е намалял с близо 14% спрямо този през 2014 г., достигайки до нива от 75 999 хил. лева, като най-високи са били нивата на показателя през 2016 г., достигайки 100 568 хил. лв. Очертаната тенденция на намаляване на разходите за придобиване на ДМА през последните 3 години от референтния период е предпоставка за забавяне развитието на местната икономика, както и на нейната технологична и дигитална трансформация спрямо опериращите в нея контрагенти и осъществявани от тях бизнес процеси. При недостатъчно инвестиционна активност на местните икономически оператори и липса на инвестиции в ДМА, в средносрочен и дългосрочен аспект, отчитайки изключителната динамика и бурно развитие на технологиите и пазарите, има опасност от изоставане на технологичния напредък на местната икономика, недостатъчни капацитети за покриване нуждите на развиващите се пазари и/или невъзможност за адекватен отговор на все по-дигитализиращата се пазарна среда.

[25] По данни на НСИ.

Пазар на труда

Разглеждайки основните показатели за икономическо развитие на община Петрич, по отношение на местния пазар на труда, в допълнение към направения анализ на демографското състояние и тенденции в общината[26], е проследена динамиката на средната брутна заплата на наетите лица по трудово и служебно правоотношение за шестгодишния период от 2014 г. до 2019 г., като тя има следния вид:

Фигура 2.2.5. Динамика на средната брутна заплата на наетите лица по трудово и служебно правоотношение в община Петрич за периода 2014 г. - 2019 г. (в лева)[27]

За референтния период средната брутна заплата в община Петрич се е увеличила с над 51%, достигайки през 2019 г. нива от 8854 лв. при 9810 лв. средна брутна заплата за област Благоевград.

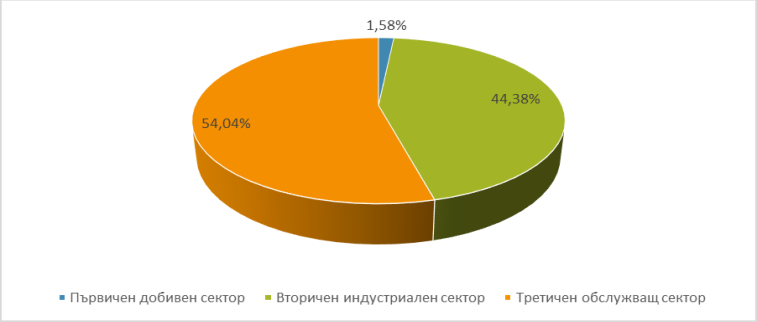
Оттук, по показателя е очертана определено положителна тенденция на сравнително константен темп на нарастване на нивата на заплащане на работната сила в общината през шестгодишния период от 2014 г. до 2019 г., при нива, догонващи тези на областта, което от своя страна е предпоставка за привличане на територията на общината на работна сила за нуждите на инвеститорския интерес в посока икономическо развитие и преодоляване на демографските проблеми. Същевременно, налице са съществени различия в доходите на населението, което създава условия за социални неравенства и социално изключване и поставя в риск от бедност големи групи от населението в община Петрич.

При обследване на средногодишния брой на наетите лица по трудово и служебно правоотношение, ангажирани в осъществяването на различните икономически дейности[28], през 2019 г. в община Петрич най-голям брой лица са били заети в преработващата промишленост (7156 лица), следвани от логистичния и транспортен отрасъл (2789 лица) и търговията и ремонта на автомобили и мотоциклети (2028 лица). В селското, горско и рибно стопанство през 2019 г. са били заети средногодишно едва 261 лица. Разглеждайки посоченото, в съпоставка със структурата на икономиката на общината по брой на предприятията по отделните икономически дейности (представена по-горе във фигура 2.2.2.), се забелязва че за 2019 г. най-окрупнени и ефективни спрямо мащаба са предприятията (организациите), функциониращи в образованието, където средно по над 88 души са заети в 1

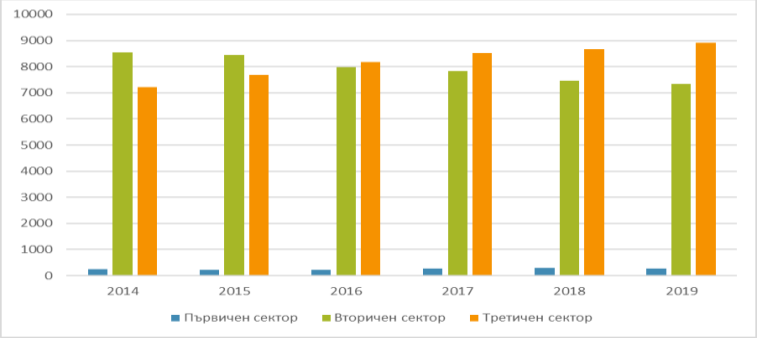
[26] Виж Раздел III. Развитие на социалната сфера и човешките ресурси, точка 3.1. „Демографски аспекти“ от настоящия документ.
[27] По данни на НСИ.
[28] Съгласно агрегирана номенклатура А21 на базата на КИД-2008, по данни на НСИ.

организация, следвани от предприятията-работодатели, функциониращи в отраслите ВиК и управление на отпадъците, където за 2019 г., средно 27 души са ангажирани в 1 предприятие, следвани от културата, спорта и развлеченията, където средно по близо 18 души са ангажирани в 1 предприятие, и промишления сектор, където средно 13 души са ангажирани в 1 предприятие. В сектор селско, горско и рибно стопанство средно са ангажирани средно 3 души в 1 предприятие, а в хотелиерството и ресторантьорството са ангажирани средно 2 души в 1 предприятие. В преобладаваща част от останалите икономически дейности, средно по 1 лице е ангажирано в 1 предприятие, от където генерирането на икономии от мащаба не е налице.

Фигура 2.2.6. Структура на пазара на труда в община Петрич в контекста на средногодишния брой на наетите лица по икономически сектори, за 2019 г.[29]

Фигура 2.2.7. Динамика на пазара на труда в контекста на средногодишния брой на наетите лица по отделни икономически дейности съгласно агрегирана номенклатура А21 на базата на КИД-2008 (буквен код) за периода 2014 г. - 2019 г.[30]

Цялостната картина и структура на местния пазар на труда за 2019 г., разгледан в контекста на средногодишния брой на наетите лица по отделните сектори на икономиката на общината, както и динамиката му спрямо базовата 2014 г. са представени в следните две фигури. На база данните и информацията, визуализирани в горните две фигури, може да бъде обобщено, че в референтния период само броя на заетите във вторичния индустриален сектор бележи темп на намаляване средногодишно от 2,37% спрямо базовата 2014 г., като в другите два сектора се наблюдава положителна тенденция на постоянно нарастване на броя на заетите в тях, съответно: в първичния сектор – средногодишен темп на нарастване на броя на заетите от 0,46% спрямо 2014 г. и в третичния сектор – средногодишен темп на нарастване на броя на заетите от 3,94% спрямо 2014 г. Идентифицираните тенденции са резултат от естественото развитие на територията и въздействието на външни фактори. Темповете на нарастване на броя на заетите в

[29] По данни на НСИ, собствени изчисления.
[30] По данни на НСИ.

сектора на услугите е естествено повлиян, от една страна, от нарасналата инвестиционна активност спрямо територията на общината, повишаваща съответно търсенето на финансово-счетоводни услуги, ИКТ услуги, логистични, транспортни и сервизни услуги и други услуги, свързани с инвеститорския интерес, от друга страна, развитието на местния туризъм и диверсифицирането му, повишават съответно туристическото търсене, рефлектиращо в отговор в посока нарастване заетостта на повече лица в отраслите хотелиерство и ресторантьорство. Същевременно, тенденцията на намаляване на броя на заетите в промишлеността може да бъде разглеждана като резултат в два контекста: (1)като резултат от свиването на съответните пазари, на които функционират местните промишлени предприятия-работодатели и/или загуба на конкурентоспособност и пазарни позиции, от където, за развитието на същите е необходимо диверсифицирането на дейността им и произвежданите продукти и/или мерки за повишаване на конкурентоспособността им, за да не продължи и в следващите години да се наблюдава и задълбочава негативната тенденция на намаляване на броя на заетите в сектора и/или (2)като резултат от технологичната модернизация на местната промишленост и внедряване в производствата на високотехнологично оборудване и автоматизирани производствени линии и процеси, естествено водещи до съкращаване на необходимия брой персонал. Вземайки предвид по-горе идентифицираната тенденция на намаляване на показателя „разходи за придобиване на ДМА“ за референтния период от 2014 г. до 2019 г., въздействието на технологичната модернизация върху местния промишлен сектор по-скоро не се наблюдава в масовия случай.

2.3. Основни икономически показатели по сектори на територията на общината

Фигура 2.3.1. Икономическа структура на община Петрич по брой на предприятията, функциониращи в добивния, индустриалния и обслужващия сектор през 2019 г.[31]

Икономическата структура на община Петрич по брой на предприятията, функциониращи в трите икономически сектора: първичен (добивен), вторичен (индустриален) и третичен (обслужващ) сектор през 2019 г. има следния вид, представен на фигурата.

[31] По данни на НСИ, собствени изчисления.

В икономическата структура на община Петрич, през 2019 г. най-голям брой предприятия оперират в сектора на услугите (4685 бр.), на следващо място – в производствения сектор (559 бр.) и добивния сектор (96 бр.). Съответно, подредбата на трите сектора спрямо средногодишния брой на заетите в тях е същата, където за 2019 г. най-много лица са заети в сектора на услугите (8926 души), на следващо място – в производствения сектор (7330 души) и в добивния сектор (261 души).

2.3.1. Първичен добивен сектор

(селско, горско и рибно стопанство, Сектор А, съгласно КИД-2008 и добивна промишленост, Сектор В)

Първичният добивен сектор, спрямо класификацията и групирането на икономическите дейности по методологията на НСИ, приложена в КИД-2008, обхваща два отрасъла: селско, горско и рибно стопанство (Сектор А съгласно КИД-2008) и добивна промишленост (Сектор В съгласно КИД-2008). Местната икономическа структура на първичния добивен сектор се представлява единствено от предприятия, вкл. земеделски производители, осъществяващи икономически дейности в областта на селското, горското и рибното стопанство. На територията на общината през 2014 г. и 2019 г. няма предприятия, осъществяващи икономически дейности от добивната промишленост. В селското, горското и рибното стопанство през 2019 г. съвкупно функционират общо 96 предприятия, като броят им е нараснал с 50% спрямо този през 2014 г.[32]

Спрямо отрасъл животновъдство, на територията на общината към края на 2021г. има само 1 регистриран пчелин, в гр. Петрич, с общо 100 броя пчелни семейства[33]. Сравнено с общо 669 пчелина със 70 934 броя пчелни семейства, регистрирани на територията на област Благоевград, може да се заключи, че пчеларството не е сред широко застъпените области на животновъдството на територията на общината. Същевременно, имайки предвид природните дадености, екологично състояние и географско положение на общината, налице са необходимите предпоставки и условия за развитието му.

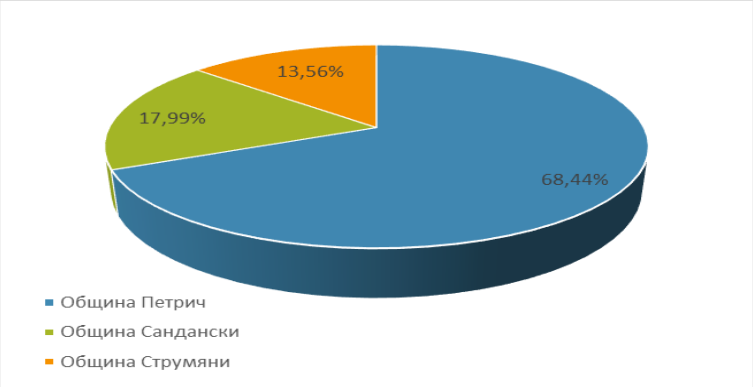
Животновъдни обекти, в които се отглеждат дребни преживни животни

Към средата на 2021 г. на територията на община Петрич има 989 животновъдни обекта, като в тях се отглеждат общо 35 690 бр. дребни преживни животни, от които над 97% са над 1 година[34]. За сравнение спрямо съседните общини и областта, към същия период: в община Сандански са регистрирани 260 животновъдни обекта, като в тях се отглеждат общо 15 643 бр. дребни преживни животни, от които над 93% са над 1 година; в община Струмяни - 196 животновъдни обекта, като в тях се отглеждат общо 6

[32] По данни на НСИ.
[33] По данни на Регистъра на пчелините, към 14.09.2021 г., поддържан от БАБХ.
[34] По данни на Регистър на обектите за дребни преживни животни към 01.06.2021 г., поддържан от БАБХ, собствени изчисления.

754 бр. дребни преживни животни, от които над 97% са над 1 година, а като цяло, на територията на област Благоевград общия брой регистрирани животновъдни обекти е 4621 бр., в които се отглеждат общо 166 149 бр. дребни преживни животни, от които близо 96% са над 1 година. Спрямо големината на животновъдните обекти в разглежданите териториално-административни единици, на първо място се подрежда община Сандански, където средно 60 бр. дребни преживни животни се падат на 1 животновъден обект, на следващо място е община Петрич - със средно 36 бр. дребни преживни животни на 1 обект и на трето място – община Струмяни – със средно 34 бр. дребни преживни животни на 1 обект. Средно за област Благоевград в 1 животновъден обект се отглеждат по 35 бр. дребни преживни животни.

Фигура 2.3.2. Структура на животновъдните обекти, в които се отглеждат дребни преживни животни спрямо трите съседни една на друга общини: Петрич, Сандански и Струмяни, към 01.06.2021 г.[35]

Обобщено, над 35% от животновъдните обекти в област Благоевград, в които се отглеждат над 35% от дребните преживни животни в областта, са разположени в трите съседни една на друга общини Петрич, Сандански и Струмяни, делът на всяка от които в общия им брой животновъдни обекти е представен графично на фигурата:

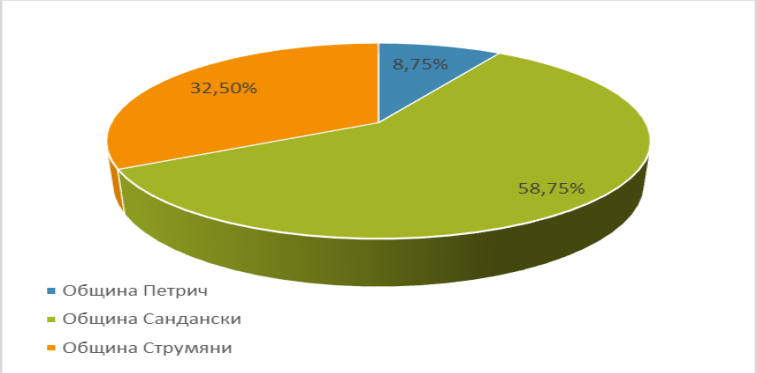
Животновъдни обекти, в които се отглеждат еднокопитни животни

Спрямо обектите, в които се отглеждат еднокопитни животни, ситуацията е коренно различна. Към средата на 2021 г. на територията на община Петрич са регистрирани 7 животновъдни обекта, като в тях се отглеждат общо 24 бр. еднокопитни животни, всичките над 1 година[36]. За сравнение спрямо съседните общини и областта, към същия период: в община Сандански са регистрирани 47 животновъдни обекта, като в тях се отглеждат общо 510 бр. еднокопитни животни, от които над 98% са над 1 година; в община Струмяни - 26 животновъдни обекта, като в тях се отглеждат общо 50 бр. еднокопитни животни, от които 98% са над 1 година, а като цяло, на територията на област Благоевград общия брой регистрирани животновъдни обекти е 911 бр., в които се отглеждат общо 2407 бр. еднокопитни животни, от които близо 98% са над 1 година. Спрямо големината на животновъдните обекти в разглежданите териториално-

[35] По данни на Регистър на обектите за дребни преживни животни към 01.06.2021 г., поддържан от БАБХ, собствени изчисления.
[36] По данни на Регистър на обектите за еднокопитни животни към 01.06.2021 г., поддържан от БАБХ, собствени изчисления.

административни единици, на първо място се подрежда община Сандански, където средно 10 бр. еднокопитни животни се падат на 1 животновъден обект, на следващо място е община Петрич - със средно 3 бр. еднокопитни животни на 1 обект и на трето място – община Струмяни – със средно 2 бр. еднокопитни животни на 1 обект. Средно за област Благоевград в 1 животновъден обект се отглеждат по 3 бр. еднокопитни животни.

Фигура 2.3.3. Структура на животновъдните обекти, в които се отглеждат еднокопитни животни спрямо трите съседни една на друга общини: Петрич, Сандански и Струмяни, към 01.06.2021 г.[37]

Обобщено, близо 9% от животновъдните обекти в област Благоевград, в които се отглеждат над 24% от еднокопитните животни в областта, са разположени в трите съседни една на друга общини Петрич, Сандански и Струмяни, делът на всяка от които в общия им брой животновъдни обекти е представен графично на фигурата.

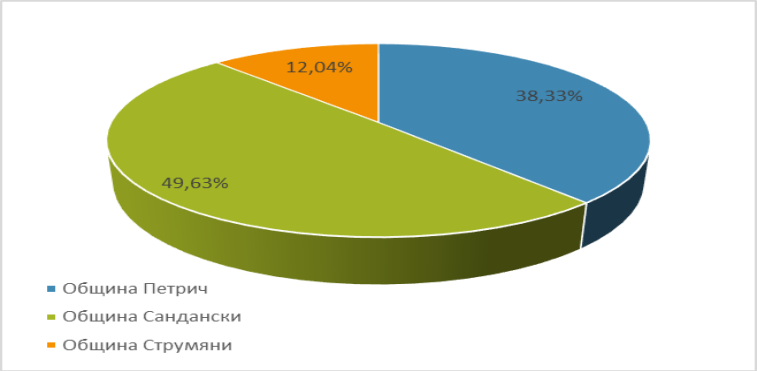
Животновъдни обекти, в които се отглеждат едри преживни животни

Спрямо обектите, в които се отглеждат едри преживни животни, към средата на 2021 г. на територията на община Петрич са регистрирани 156 животновъдни обекта, като в тях се отглеждат общо 6528 бр. едри преживни животни, от които близо 76% са над 1 година[38]. За сравнение спрямо съседните общини и областта, към същия период: в община Сандански са регистрирани 202 животновъдни обекта, като в тях се отглеждат общо 12 419 бр. едри преживни животни, от които над 66% са над 1 година; в община Струмяни - 49 животновъдни обекта, като в тях се отглеждат общо 1783 бр. едри преживни животни, от които над 65% са над 1 година, а като цяло, на територията на област Благоевград общия брой регистрирани животновъдни обекти е 3602 бр., в които се отглеждат общо 55 958 бр. едри преживни животни, от които малко над 70% са над 1 година. Спрямо големината на животновъдните обекти в разглежданите териториално-административни единици, на първо място се подрежда община Сандански, където средно 61 бр. едри преживни животни се падат на 1 животновъден обект, на следващо място е община Петрич - със средно 42 бр. едри преживни животни на 1 обект и на трето място – община Струмяни – със средно 36 бр. едри преживни животни на 1 обект. Средно за област Благоевград в 1 животновъден обект се отглеждат по 15 бр. едри

[37] По данни на Регистър на обектите за еднокопитни животни към 01.06.2021 г., поддържан от БАБХ, собствени изчисления.
[38] По данни на Регистър на обектите за едри преживни животни към 01.06.2021 г., поддържан от БАБХ, собствени изчисления.

преживни животни, от където може да се направи извода, че животновъдните обекти в община Петрич, в които се отглеждат едри преживни животни са сравнително големи и окрупнени спрямо тези в областта.

Фигура 2.3.4. Структура на животновъдните обекти, в които се отглеждат едри преживни животни спрямо трите съседни една на друга общини: Петрич, Сандански и Струмяни, към 01.06.2021 г.[39]

Обобщено, над 11% от животновъдните обекти в област Благоевград, в които се отглеждат над 37% от едрите преживни животни в областта, са разположени в трите съседни една на друга общини Петрич, Сандански и Струмяни, делът на всяка от които в общия им брой животновъдни обекти е представен графично на фигурата.

В допълнение, единствено на територията на община Петрич спрямо обследваните съседни общини има млекосъбирателен пункт (за овче мляко) с помещения за съхранение на мляко – 3 хладилни вани и със сравнително висок капацитет от 5100 литра[40].

Животновъдни обекти, в които се отглеждат свине

Спрямо обектите за отглеждане на свине, към края на 2021 г. на територията на община Петрич функционират 1 индустриална свинеферма с капацитет от 3650 бр. животни и 1 фамилна свинеферма с капацитет от 25 бр. животни[41]. За сравнение спрямо съседните общини и областта, към същия период: в нито една от останалите общини на територията на област Благоевград няма регистрирана индустриална свинеферма, а фамилните свинеферми, регистрирани на територията на областта са общо 17, от които 4 са на територията на община Сандански, които са с общ капацитет от 292 бр. животни. На територията на община Струмяни няма регистрирани обекти за отглеждане на свине.

Животновъдни обекти, в които се отглеждат бройлери и кокошки носачки

Спрямо обектите за отглеждане на бройлери, към края на 2021 г. в община Петрич няма регистрирани ферми за отглеждане на бройлери. За цялата област

[39] По данни на Регистър на обектите за едри преживни животни към 01.06.2021 г., поддържан от БАБХ, собствени изчисления.
[40] По данни на Регистър – храни от животински продукти към 15.09.2021 г., поддържан от БАБХ.
[41] По данни на Регистър на обектите за свине към 14.09.2021 г., поддържан от БАБХ.

Благоевград, единствено на територията на община Сандански са регистрирани 2 ферми за бройлери с общ капацитет от 15 900 бр. животни[42].

Спрямо обектите за отглеждане на кокошки носачки, към края на 2021 г. на територията на област Благоевград не са регистрирани такива обекти[43].

Обобщено, на база горе-изложеното, вземайки предвид, от една страна, че в община Петрич са позиционирани:

- над 68% от животновъдните обекти в трите съседни една на друга общини, където се отглеждат над 61% от дребните преживни животни на разглежданата територия;
- над 38% от животновъдните обекти в трите съседни една на друга общини, където се отглеждат над 31% от едрите преживни животни на разглежданата територия;
- близо 9% от животновъдните обекти в трите съседни една на друга общини, където се отглеждат над 4% от еднокопитните животни на разглежданата територия;
- единствената индустриална свинеферма на територията на област Благоевград.

От друга страна, отчитайки и обстоятелството че община Сандански е със сравнително по-развит туристически профил спрямо другите две съседни общини (Петрич и Струмяни), идентифицираните обстоятелства са значима предпоставка и условие за регионална икономическа симбиоза, която би имала принос, не само за местното икономическо развитие на територията на община Петрич, но и на териториите и на другите две съседни общини (Сандански и Струмяни) при предприемане на съвместни, интегрирани инициативи, както между съответните общински администрации, така и между различни хоризонтално и/или вертикално свързани икономически контрагенти и/или заинтересовани страни по две основни линии:

- по линия на изграждането на ***вериги на добавената стойност***, чрез местни мултисекторни интервенции и инвестиции в развитие на *бинома „местно селско стопанство – местни преработени продукти от земеделието и животновъдството“* чрез интегриране на добавената стойност от прилагането на иновации, релевантни към компонентите на бинома, като и
- по линия на ***скъсяване на веригите на доставки*** за стимулиране на местното мултисекторно икономическо развитие, включително чрез развитие на веригата: *селско стопанство* (вкл. земеделие и животновъдство) – *местни продукти* (вкл. преработени продукти от земеделието и животновъдството, и продукти от творческите индустрии и занаятчийството) – *туризъм* (вкл. хотелиерство и ресторантьорство).

[42] По данни на Регистър на ферми за бройлери към 14.09.2021 г., поддържан от БАБХ.
[43] По данни на Регистър за кокошки носачки – подрастващи (от еднодневна до 18-седмична възраст) и Регистър на стокови кокошки носачки, отглеждани в алтернативни системи и уголемени клетки, актуални към 14.09.2021 г., поддържани от БАБХ.

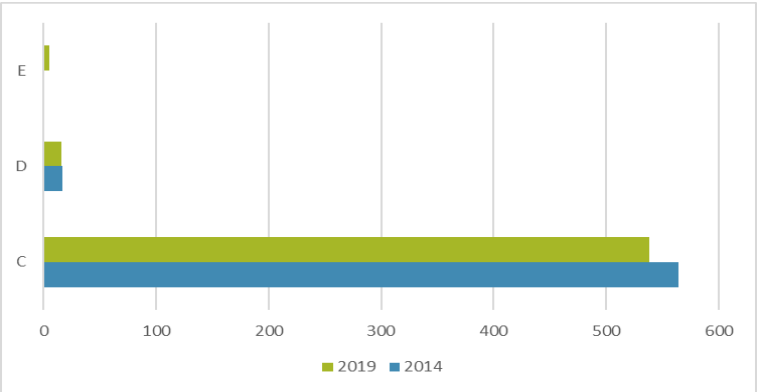
2.3.2. Вторичен индустриален сектор

(Сектори C, D и E, съгласно КИД-2008, в т.ч. преработваща промишленост (Сектор C), производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива (Сектор D) и доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване (Сектор E)

Фигура 2.3.5. Икономическа структура на вторичния индустриален сектор на община Петрич по брой на предприятията по съставни отрасли (сектори съгласно агрегирана номенклатура A21 на базата на КИД-2008) за 2019 г.[44]

Фигура 2.3.6. Динамика на вторичния индустриален сектор на община Петрич по брой на предприятията по съставни сектори съгласно агрегирана номенклатура A21 на базата на КИД-2008 (буквен код) за 2019 г. спрямо 2014 г.[45]

Вторичния индустриален сектор, спрямо класификацията и групирането на икономическите дейности по методологията на НСИ, приложена в КИД-2008, обхваща три отрасъла: преработваща промишленост (Сектор C), производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива (Сектор D) и доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване (Сектор E). Местната икономическа структура на вторичния индустриален сектор, представена по брой на предприятията функциониращи в посочените три отрасъла за 2019 г., както и динамиката ѝ за шестгодишен период (2019 г. спрямо 2014 г.) са представени в двете фигури.

На база така представените данни и информация, може да се обобщи, че през 2019 г. вторичния сектор в местната икономика се представлява основно от предприятия, работещи в преработващата промишленост (общо 538 предприятия), като

[44] По данни на НСИ, собствени изчисления.
[45] По данни на НСИ.

предприятията, опериращи в областта на производството и разпределението на електрическа и топлинна енергия (общо 16 предприятия) и тези, предоставящи ВиК услуги и услуги по управление на отпадъци (общо 5 предприятия) заемат сравнително нисък дял в структурата на сектора по брой предприятия.

Фигура 2.3.7. Структура на вторичния индустриален сектор в община Петрич по средногодишен брой на наетите лица по съставни отрасли (сектори съгласно агрегирана номенклатура А21 на базата на КИД-2008), за 2019 г.[46]

Фигура 2.3.8. Динамика на вторичния индустриален сектор в община Петрич по средногодишен брой на наетите лица по съставни отрасли (сектори съгласно агрегирана номенклатура А21 на базата на КИД-2008), за периода 2014 г. - 2019 г.[47]

Вторичният сектор, разгледан в контекста на пазара на труда и средногодишния брой на наетите лица за 2019 г. по отделните икономически дейности, включени в него, както и динамиката на сектора по този показател спрямо базовата 2014 г. са представени в двете фигури. Спрямо мащаба на предприятията, опериращи в различните отрасли в обхвата на вторичния сектор, по показателя „***средногодишен брой на заетите в едно предприятие***“, през 2019 г. на първо място са предприятията от отрасли ВиК и управление на отпадъците, където средно по 27 души са заети в 1 предприятие, на второ място – предприятията от преработващата промишленост, където средно по 13 души са заети в 1 предприятие, и на трето място - предприятията от енергийния и топлинен отрасъл, където средно по 2 души са заети в 1 предприятие.

[46] По данни на НСИ, собствени изчисления.
[47] По данни на НСИ.

За преработващата промишленост, конкретно, спрямо предприятията за производство на храни от животински произход, които не са обект на Приложение III на Регламент 853/2004/ЕЕС, в края на 2021 г., от общо 3 функциониращи предприятия на територията на област Благоевград, одобрени от БАБХ, 2 са регистрирани в община Петрич, в следните населени места: 1 в с. Ръждак - за производство на плодови сладоледи, майонези, млечни салати и други продукти с вложени растителни мазнини и 1 в с. Чучулигово - за производство на други-млечни и майонезни салати[48].

Обобщено, вторичния индустриален сектор в местната икономика на община Петрич, както по брой на предприятията, така и по брой на заетите в тях лица, през 2019 г. доминантно е представен от икономическите дейности, обхванати в отрасъл преработваща промишленост. Спрямо другите два отрасъла във вторичния сектор, независимо, че по брой на предприятията енергийния отрасъл е с превес, то по брой на заетите той отстъпва на отрасли ВиК и управление на отпадъците, където средно на едно предприятие се падат най-голям брой заети спрямо различните отрасли на местната икономика.

2.3.3. Третичен обслужващ сектор

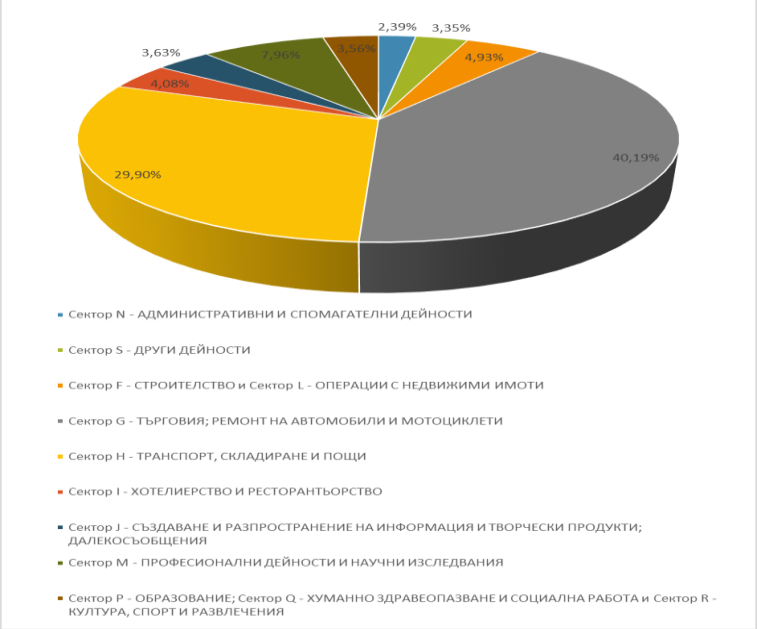
(Сектори F, G, H, I, J, K, L, M, N, P, Q, R и S съгласно КИД-2008, в т.ч. строителство (Сектор F), търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети (Сектор G), транспорт, складиране и площи (Сектор H), хотелиерство и ресторантьорство (Сектор I), създаване и разпространение на информационни и творчески продукти; далекосъобщения (Сектор J), финансови и застрахователни дейности (Сектор K), операции с недвижими имоти (Сектор L), професионални дейности и научни изследвания (Сектор M), административни и спомагателни дейности (Сектор N), образование (Сектор P), хуманно здравеопазване и социална работа (Сектор Q), култура, спорт и развлечения (Сектор R) и други дейности (Сектор S)

Третичния обслужващ сектор, спрямо класификацията и групирането на икономическите дейности по методологията на НСИ, приложена в КИД-2008, обхваща отрасли търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети (Сектор G), транспорт, складиране и площи (Сектор H), хотелиерство и ресторантьорство (Сектор I), създаване и разпространение на информационни и творчески продукти; далекосъобщения (Сектор J), финансови и застрахователни дейности (Сектор K), операции с недвижими имоти (Сектор L), професионални дейности и научни изследвания (Сектор M), административни и спомагателни дейности (Сектор N), образование (Сектор P), хуманно здравеопазване и социална работа (Сектор Q), култура, спорт и развлечения (Сектор R) и други дейности (Сектор S). В община Петрич, по данни на НСИ, няма предприятия, осъществяващи финансови и застрахователни дейности.

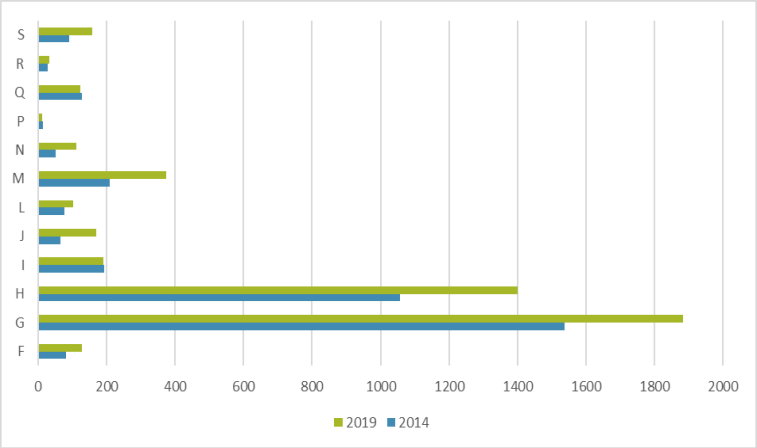
[48] По данни на Регистър – храни от животински продукти към 15.09.2021 г., поддържан от БАБХ.

Местната икономическа структура на сектора на услугите за 2019 г., представена по брой на предприятията функциониращи в изброените отрасли, както и динамиката й за шестгодишен период (2019 г. спрямо 2014 г.) са представени в следните две фигури:

Фигура 2.3.9. Икономическа структура на третичния обслужващ сектор на община Петрич по брой на предприятията по съставни отрасли (сектори съгласно агрегирана номенклатура А21 на базата на КИД-2008) за 2019 г.[49]

Фигура 2.3.10. Динамика на третичния обслужващ сектор на община Петрич по брой на предприятията по съставни отрасли (сектори съгласно агрегирана номенклатура А21 на базата на КИД-2008), за 2019 г. спрямо 2014 г.[50]

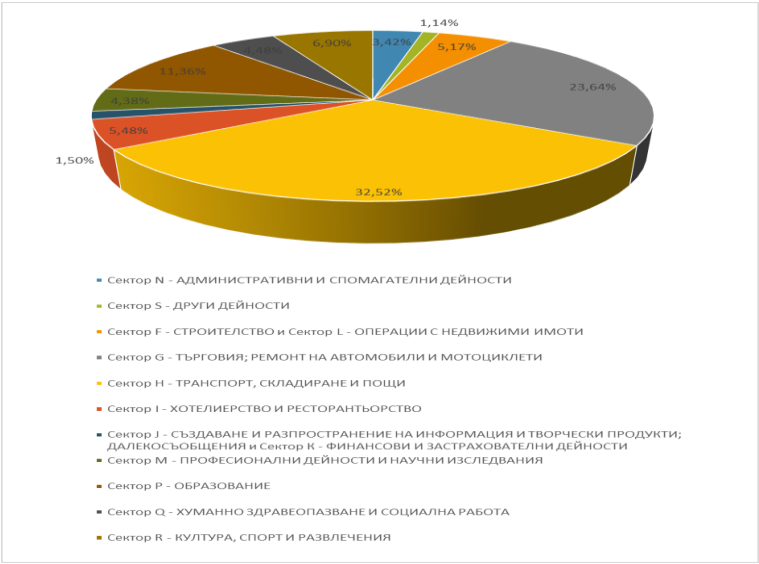
На база така представените данни и информация, може да се обобщи, че през 2019 г. сектора на услугите в местната икономика се представлява основно от предприятия, работещи в търговията и ремонта на автомобили и мотоциклети (общо 1883 предприятия) и предприятия, предоставящи логистични и транспортни дейности (общо 1401 предприятия), следвани от предприятията, осъществяващи професионални дейности и научни изследвания (общо 373 предприятия).

В останалите отрасли от сектора на услугите оперират на местно ниво по средно 114 предприятия в отрасъл. Спрямо ръста на броя на предприятията за 2019 г. спрямо 2014 г. изключително положителна тенденция се наблюдава в два от отраслите на третичния сектор, а именно: в услугите по предоставяне на професионални дейности и научни изследвания, където със 164 предприятия повече функционират в общината през 2019г. спрямо 2014 г., и в

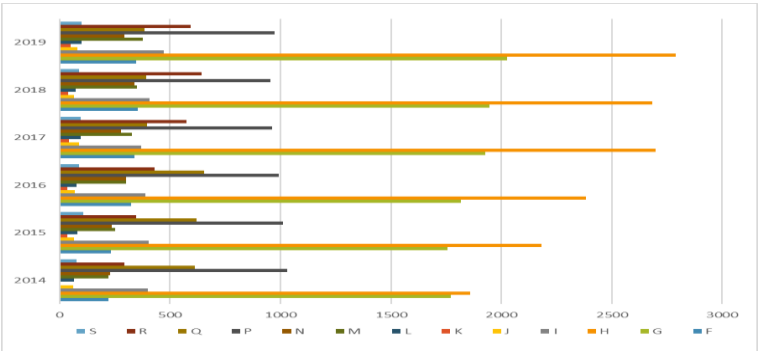
[49] По данни на НСИ, собствени изчисления.
[50] По данни на НСИ.

създаването и разпространението на информация и творчески продукти, където със 105 предприятия повече функционират в общината през 2019 г. спрямо 2014 г. Секторът на услугите, разгледан в контекста на пазара на труда и средногодишния брой на наетите лица за 2019 г. по отделните икономически дейности, включени в него, както и динамиката на сектора по този показател спрямо базовата 2014 г. са представени в следните две фигури:

Фигура 2.3.11. Структура на третичния обслужващ сектор в община Петрич по средногодишен брой на наетите лица по съставни отрасли (сектори съгласно агрегирана номенклатура А21 на базата на КИД-2008), за 2019 г.[51]

Фигура 2.3.12. Динамика на третичния обслужващ сектор в община Петрич по средногодишен брой на наетите лица по съставни отрасли (сектори съгласно агрегирана номенклатура А21 на базата на КИД-2008), за периода 2014 г. - 2019 г.[52]

В отраслите от сектора на услугите, най-много лица през 2019 г. са заети в предоставянето на логистични и транспортни дейности (2789 души), на следващо място – заети в търговията и ремонта на автомобили и мотоциклети (2028 души) и заети в образованието (974 души). Във всеки от отраслите хотелиерството и ресторантьорството, професионални дейности и научни изследвания, хуманно здравеопазване и социална работа, както и култура, спорт и развлечения средно по 456 души са заети в отрасъл. Интересно е обстоятелството, че в община Петрич, по данни на НСИ, през 2019 г. няма предприятия, осъществяващи дейност в Сектор К „Финансови и застрахователни дейности“. Същевременно, са отчетени данни, че през годината 50 лица са били заети в предоставянето на такива услуги.

[51] По данни на НСИ, собствени изчисления.
[52] По данни на НСИ.

Идентифицираното обстоятелство се дължи на спецификите на прилагането на Методиката на НСИ за определяне на код на основна и допълнителни икономически дейности на конкретното предприятие, съгласно която съответните дружества ежегодно подават данни и се консолидират към метаданните на НСИ за съответния сектор. На тази основа, идентифицираните заети лица в предоставянето на финансови и застрахователни услуги, в повечето случаи, ангажирани за покриването на вътрешноорганизационни нужди от такива услуги, реално са заети в предприятия, осъществяващи основна икономическа дейност в различни сектори.

Определено положителна тенденция се откроява чрез значителното нарастване на броя на заетите лица в два от ключовите отрасъла спрямо релевантните национални стратегически документи за периода 2021-2027 г., включително регионалната приоритизация съгласно НСМСП 2021-2027 г., а именно: професионални дейности и научни изследвания, където със 156 души повече са ангажирани през 2019 г. спрямо 2014 г. и култура, спорт и развлечения, където с 299 души повече са ангажирани през 2019 г. спрямо 2014 г.

Спрямо мащаба на предприятията, опериращи в различните отрасли в обхвата на третичния сектор, по показателя „***средногодишен брой на заетите в едно предприятие***“, през 2019 г. на първо място са предприятията (организациите) от отрасъл образование, където средно по над 88 души са заети в 1 предприятие, на второ място – предприятията от отраслите култура, спорт и развлечения, където средно близо по 18 души са заети в 1 предприятие, и на трето място – предприятията, предоставящи услуги в областта на хуманното здравеопазване и социалните дейности, където средно по 3 души са заети в 1 предприятие. Във всеки от секторите строителство, транспорт и логистични дейности, хотелиерство и ресторантьорство, и административни и спомагателни дейности, средно по 2 души са заети в 1 предприятие, а във всички останали отрасли от сектора на услугите – средно по 1 човек е зает в 1 предприятие, от където, от една страна, не се реализират икономии от мащаба, от друга страна, е показателно за идентифицирането на местно развитие на предприемачеството и фамилния бизнес, и двете – неоползотворени възможности за генериране на съществен принос за местно икономическо развитие по линия на ***местното хоризонтално и/или вертикално междуотраслово или вътрешноотраслово кооперирание между отделните предприятия (организации) за реализиране на икономии от мащаба и/или за тематична клъстеризация***.

Обобщено, секторът на услугите в местната икономика на община Петрич, както по брой на предприятията, така и по брой на заетите в тях лица, през 2019 г. доминантно е представен от икономическите дейности, обхванати в отраслите търговия и ремонт на автомобили и мотоциклети, и транспортни и логистични дейности. Спрямо останалите съставни на сектора отрасли, дяловете и представилността им в структурата на сектора са сравнително по-скромни.

Хотелиерство и ресторантьорство (Сектор I съгласно КИД-2008). Развитие на туризма

Спрямо развитието на туризма, което е в тясна корелация с развитието на хотелиерството и ресторантьорството, в оперативния планов документ на Министерство на туризма „Годишна програма за националната туристическа реклама за 2020 г.“ (изработен към м. юли, 2019 г.) е заложена мисия с оптимистично съдържание, което би следвало да се преследва и година по-късно, независимо от неочакваната криза, блокирала почти напълно сектора, а именно:

Утвърждаване на България като целогодишна туристическа дестинация с добре разпознаваем висококачествен продукт и преодоляване на сезонността. Изграждане на дългосрочен имидж на България като модерна, сигурна и богата на възможности европейска дестинация, увеличаване броя на туристическите посещения на български и чуждестранни туристи, както и приноса на туризма към БВП на страната.

Статистическата информация за наблюдение на туристическия сектор у нас се свежда до набор от ежегодно наблюдавани количествени показатели, включващ туристическата суперструктура и нейния капацитет, реализираните нощувки и приходите от тях. Базовите показатели позволяват пресмятане и на редица производни величини, носещи и качествени характеристики (използваемост на настанителната база, продължителност на престоя, дял на чуждестранните туристи и много други). Така на настоящия етап анализът се ограничава само до набора от показатели на текущата национална статистика. Следва да се отбележи, че местата за настаняване с по-малко от 10 легла не са обект на статистическо наблюдение от НСИ, което ограничава получаването на по-пълна картина за развитието на туризма на дадена територия.

Същевременно, Министерството на туризма поддържа три публични регистъра за туристическите ресурси и туристическата суперструктура на България – Национален туристически регистър (местата за настаняване, заведенията за хранене и развлечения, туроператори и туристически агенти, туристически сдружения, организации за управление на туристически райони, туристически информационни центрове, балнеолечебни, СПА, уелнес и таласотерапевтични центрове), Регистър на туристическите атракции и Регистър на туристическите фестивали и събития, информацията и данните от които, за целите на анализа, също са взети предвид и обследвани.

По данни от Регистъра на местата за настаняване[53], 50% от общо регистрираните обекти в община Петрич са на територията на гр. Петрич, като те осигуряват над 65% от общия брой на леглата в туристическите обекти в общината. Спрямо категорията[54]

[53] В Регистъра на местата за настаняване, са вписани данни и за места за настаняване с под 10 легла, каквито не са обект на статистическо наблюдение от НСИ, на тази база, за целите на анализа по този показател са взети данни и информация от регистъра с цел представяне на оптимално точна картина.

[54] Съгласно Наредба за изискванията към категоризираните места за настаняване и заведения за хранене и развлечения, за реда за определяне на категория, както и за условията и реда за регистриране на стаи за гости и апартаменти за гости, Приета с ПМС № 139 от 26.06.2020 г., Обн. ДВ. бр.59 от 3 Юли 2020г.

на местата за настаняване в общината, 50% от тях са категоризирани с „една звезда“, като места за настаняване на територията на общината с повече от три звезди няма. Посоченото, в структурно отношение има следния вид:

Фигура 2.3.13. Структура на местата за настаняване в община Петрич по валидна категоризация [55]

Фигура 2.3.14. Структура на заведенията за хранене и развлечения в община Петрич по валидна категоризация [56]

Аналогична е ситуацията и по отношение на заведенията за хранене и развлечения, функциониращи на територията на общината. По данни от Регистъра за заведенията за хранене и развлечения, близо 57% от общо регистрираните обекти в община Петрич са на територията на гр. Петрич, като те осигуряват над 58% от общия капацитет на заведенията за хранене и развлечения в общината. Спрямо категорията на заведенията за хранене и развлечения в общината, над 63% от тях са категоризирани с „една звезда“, като заведения за хранене и развлечения на територията на общината с повече от три звезди няма. Посоченото, в структурно отношение има следния вид:

Обследването на местата за настаняване и на заведенията за хранене и развлечения на територията на община Петрич показва, че предлаганата в лицето им местна туристическа инфраструктура не притежава нужния капацитет и качество за да задоволи нарастващото и все по-взискателно туристическо търсене и съответно, да бъде оползотворен идентифицирания съществен местен туристически потенциал, в това число: природен, културен, исторически и географски. Оттук, състоянието на местното туристическо предлагане, изразяващо се в обезпечеността на туристическия сектор с разглежданите обекти, капацитета им и категоризацията им, които не отговарят на нуждите, обемите и спецификите на отделните ниши на туристическия

[55] По данни на Регистъра на местата за настаняване.
[56] По данни на Регистъра за заведенията за хранене и развлечения.

пазар, създават условия за насочването на туристическото търсене към съседни общини поради силно развитата им настанителна база, което в случая е загуба на потенциал и неоползотворен капацитет за съществен местен икономически растеж и развитие на община Петрич.

В допълнение, на територията на общината няма нито един регистриран балнеолечебен и/или SPA&Wellness и/или таласотерапевтичен център[57], което при идентифицирания съществен потенциал за местно развитие на балнеотуризъм и SPA&Wellness туризъм на база наличните природни ресурси в лицето на множеството извори на минерална вода[58] е неоползотворена възможност, също в посока местен икономически растеж и развитие на община Петрич по линия на туризма.

На територията на общината има регистрирани две туристически сдружения[59]: Туристическо дружество „Калабак“ със 160 членове и Млад планинар с 8 членове. В нея са разположение 5 туристически атракции[60] и е регистрирано провеждането на 12 туристически фестивала и събития[61], от тях: 5 с международно значение, 1 с национално значение, 1 с регионално значение, 3 с общинско значение и 1 с местно значение, което е в допълнителна подкрепа на идентифицирания значим потенциал за развитие на туризма на територията на общината, в това число, на хотелиерството и ресторантьорството като туристическа инфраструктура от особено голямо значение.

Спрямо статистическата информация, релевантна към туристическия отрасъл, и в частност, хотелиерството и ресторантьорството, по данни на НСИ, броя на местата за настаняване през 2019 г. е 13, като той е нараснал с 1 бр. спрямо 2014 г. Същевременно, по данни от Регистъра на местата за настаняване, към 2019 г. техния брой е 40.

Фигура 2.3.15. Динамика в броя на туристите, пренощували в местата за настаняване на територията на община Петрич, за периода 2014 г. – 2019 г. [62]

Основна причина за несъответствието в броя на местата за настаняване спрямо двата източника на информация е фактът, че статистиката не наблюдава местата за настаняване с по-малко от 10 легла, а в много от дестинациите, в частност, тези в община Петрич, основната част са именно такива.

[57] По данни на Регистъра на балнеолечебните, СПА, уелнес и таласотерапевтични центрове.
[58] Виж Раздел V. Екологично състояние и рискове, точка 5.2. „Анализ по компоненти на състоянието на околната среда“, подточка 5.2.2. „Води (качество на питейни и отпадъчни води)“ от настоящия документ
[59] По данни на Регистъра на туристическите сдружения, организации за управление на туристическите райони и туристическите информационни центрове.
[60] Съгласно Регистъра на туристическите атракции.
[61] Съгласно Регистъра на туристическите фестивали и събития.
[62] По данни на НСИ.

В периода 2014 г. – 2019 г. динамиката в броя на туристите, пренощували в местата за настаняване в община Петрич, в това число на чужденците, има следния вид:

През 2019 г. над 1300 лица са пренощували на средногодишна база в 1 място за настаняване, от които над 260 лица са чужденци. За сравнение, през 2014 г. общия брой на средногодишно пренощувалите лица е над 770 лица на 1 място за настаняване, от които над 270 лица са чужденци.

Оттук, положителна тенденция е значителното нарастване на общия брой на пренощувалите в местата за настаняване на територията на общината, който в абсолютни величини се е увеличил с 7915 лица за 2019 г. спрямо 2014 г., като същевременно дела на чуждестранните граждани е спаднал с 15,57% за същия период. Идентифицираното е показателно за развитието на местния туризъм в посока атрактивност и привличане на българските туристи и загуба на позиции на местната дестинация на чуждестранния туристически пазар.

Община Петрич съгласно Националната концепция за туристическо райониране[63] заедно с още 22 общини[64] попада в обхвата на **Район Рила-Пирин**, който по основна специализация е определен за развитие на планински (всички видове – ски, пешеходен, рекреативен) и религиозен туризъм, а по разширена специализация – и за приключенски и екотуризъм, балнеотуризъм, SPA&Wellness, културно-исторически и фестивален туризъм, и винен туризъм. Посочените основна и разширена специализации на Район Рила-Пирин не са официално регламентирани и не ограничават желанието на съответните общини, попадащи в района да развиват туризма в една или друга посока.

Обобщено, община Петрич притежава съществен туристически потенциал, в това число: природен, културен, исторически и географски, който същевременно не е в съответствие с пазарните изисквания и потребителските очаквания за устойчиво развитие на туристическия сектор. На база недостига на места за настаняване на територията на общината, както и ниската категоризация на наличните към момента места за настаняване, туристическия потенциал остава ограничен, както и местните ресурси остават неоползотворени и със съществен капацитет за валоризирането им в посока местно икономическо развитие. Това от своя страна поражда необходимост от разширяване и подобряване на туристическата инфраструктура на територията на общината, с акцент върху повишаване броя на местата за настаняване; подобряване качеството на туристическото предлагане, както и други релевантни интервенции, и инвестиции в дейности по предлагане на конкурентоспособни местни туристически продукти и услуги.

[63] Концепция за туристическо райониране на България, утвърдена от министърът на туризма на основание чл. 16, ал. 1 от Закона за туризма (ЗТ), със Заповед №Т-РД-16-103/11.03.2015 г.

[64] Район Рила-Пирин обхваща: **Област Благоевград** – общини Благоевград, Банско, Белица, Гоце Делчев, Гърмен, Кресна, Петрич, Разлог, Сандански, Сатовча, Симитли, Струмяни, Хаджидимово, Якоруда (14 общини); **Област Кюстендил** – общини Бобошево, Дупница, Кочериново, Рила, Сапарева баня. (5 общини); **Област Пазарджик** – община Белово (1 община) и **София област** – общини Самоков, Долна баня, Костенец (3 общини).

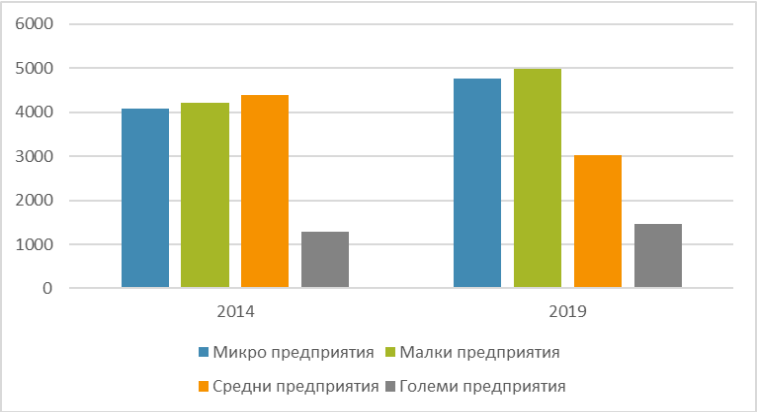
2.4. Конкурентоспособност и иновационен потенциал

2.4.1. Структура на икономиката на община Петрич по категория на предприятията

В община Петрич през 2019 г. функционират общо 5340 предприятия, от които над 94% са микро предприятия с персонал до 10 души, близо 5% са малки предприятия с персонал между 10 и 49 души и под 1% са средните и големи предприятия. Относително същата е била структурата на предприятията спрямо категорията им и през 2014 г. Оттук, идентифицираното е показателно за развитието на местно ниво на предприемачеството и фамилния бизнес, представлявани от микро-предприятията, които са гръбнакът в икономиката на общината.

Спрямо наетите лица в различните категории предприятия динамиката им за референтния период има следния вид:

Фигура 2.4.1. Динамика в броя на наетите лица по категории предприятия в община Петрич, за периода 2014 г. – 2019 г. [65]

Оттук, броя на наетите лица през 2019 г. спрямо 2014 г. се е увеличил най-много в малките предприятия, където в абсолютни величини увеличението е със 788 души, на следващо място са се увеличили заетите в микро-предприятията – със 675 души и на трето място – броя на заетите в големите предприятия – със 172 души.

Наблюдава се значително намаление на броя на заетите в средните предприятия – с 1361 души за 2019 г. спрямо 2014 г.

Спрямо броя на предприятията по категории ситуацията е сходна, за 2019 г. спрямо 2014 г. най-голямо увеличение в броя на предприятията има в категория микро-предприятия, където броят им е нараснал с 1122 бр., на следващо място са малките предприятия, където броят им е нараснал с 96 бр. и големите предприятия, увеличили се с 1 бр. Броят на средните предприятия е намалял с 13 бр., което имайки предвид, че това са предприятия със средносписъчен брой на персонала между 50 и 249 души, горе-идентифицираното значително намаление на броя на заетите в тях е естествен резултат.

[65] По данни на НСИ. Собствени изчисления.

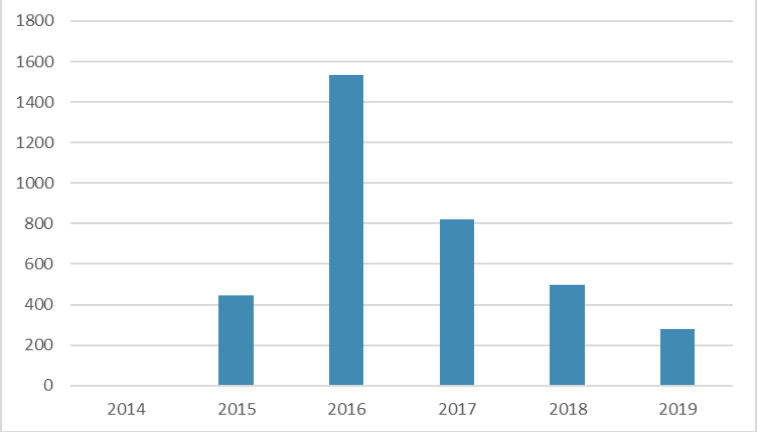
По отношение на нетните приходи от продажби, реализирани от различните категории предприятия, през 2019 г. най-голям принос в тях имат микро предприятията, генериращи близо 54% от общите нетни приходи от продажби на предприятията в община Петрич. На следващо място са малките предприятия с дял от близо 24%, средните предприятия с малко над 14% дял и големите предприятия със скромния дял от близо 7% от общите нетни приходи от продажби. Същото е било ранкирането по този показател на различните категории предприятия и през 2014 г.

Обобщено, в община Петрич са поставени добри и устойчиви основи на предприемачеството и фамилния бизнес в лицето на микро предприятията и потенциала им за развитие и прерастване в малки предприятия. В тези две категории предприятия (микро и малки) се наблюдават съществени положителни тенденции на нарастване на броя им за 2019 г. спрямо 2014 г. (общо с 1171 бр.), от където и на нарастване на броя на заетите лица в тях (общо с 1463 лица), както и генерираните от тях нетни приходи от продажби (общо с 681 446 хил.лв.).

2.4.2. Научно-изследователска и развойна дейност

Научно-изследователската и развойна дейност, осъществявана на територията на общината, за целите на настоящия икономически анализ е разгледана през призмата на показателя „***разходи за научно-изследователска и развойна дейност***“ (НИРД), реализирани в община Петрич за периода 2014 г. – 2019 г. Динамиката им е проследена в следната фигура:

Фигура 2.4.2. Динамика на разходите за научно-изследователска и развойна дейност, реализирани в община Петрич за периода 2014 г. – 2019 г., в хил. лв.[66]

През 2016 г. реализираните разходи за НИРД са на най-висока стойност в референтния период и възлизат на 1534 хил.лв. След този пик, спрямо показателя се наблюдава негативна тенденция на ежегодно намаляване на разходите за НИРД със средногодишен темп от близо 418 хил.лв., достигайки до скромните 218 хил.лв. през 2019 г.

[66] По данни на НСИ. Собствени изчисления.

2.5. Индустриални зони и паркове. Регионална специализация и регионална клъстеризация

На ниво ЮЗР, конкретно на територията на област Благоевград[67] в средносрочен план е предвидено изграждането на нови индустриални зони, като е прецизирано, изграждането на нова индустриална зона в гр. Благоевград върху 115 дка общински терен до главен път Е-79 в сътрудничество между Индустриална компания „Индустриални зони“ (НКИЗ) и община Благоевград. Очаква се местоположението на бъдещата индустриална зона да привлече инвестиции от малкия и среден бизнес, включително и на чуждестранни компании, като целта е да се съсредоточи в търсенето на високотехнологични производства и логистики с висока добавена стойност.

Регионалната специализация, релевантна за местното икономическо развитие на община Петрич в периода 2021-2027 г. е съгласно два релевантни национални стратегически документа: Националната стратегия за малките и средните предприятия за периода 2021-2027 г. (НСМСП) и проекта на Иновационната стратегия за интелигентна специализация за периода 2021 г. – 2027 г. (ИСИС).

Приоритетни спрямо регионалната приоритизация за територията на област Благоевград съгласно НСМСП са, както следва:

– ***Във високотехнологични производства и интензивни на знания услуги***: икономически дейности с кодове съгласно КИД-2008, попадащи в групи J62 „Дейности в областта на информационните технологии“; M71 „Архитектурни и инженерни дейности; технически изпитвания и анализи“ и J63 „Информационни услуги“;

– ***В други сектори от преработващата промишленост***: икономически дейности с кодове съгласно КИД-2008, попадащи в групи C14 „Производство на облекло“, C10 „Производство на хранителни продукти“, C15 „Обработка на кожи; производство на обувки и други изделия от обработени кожи без косъм“;

– ***Специализация в сектори извън обхвата на НСНМСП:*** икономически дейности с кодове съгласно КИД-2008, попадащи в групи I55 „Хотелиерство“, F41 „Строителство на сгради“ и Q86 „Хуманно здравеопазване“.

Приоритетни спрямо регионалната приоритизация за територията на област Благоевград съгласно проекта на ИСИС са тематични области „***Информатика и ИКТ***“, „***Нови технологии в креативни и рекреативни индустрии***“, както и хоризонталната тематична област, приоритетна за Република България – „***Чисти технологии, кръгова и нисковъглеродна икономика***“.

[67] Съгласно предвиденото в Интегрираната териториална стратегия за развитие на Югозападен регион, Специфична цел 1.2. Повишаване на инвестиционната активност, вкл. чрез изграждане на нови индустриални зони.

2.6. Идентифицирани проблеми, неоползотворени ресурси и потенциал за развитие

Изводи

Община Петрич е сред 40-те общини в България с *приходи от дейност на нефинансовите предприятия над 1 000 000 хил.лв*. В това отношение, по стойностите на показателя „приходи от дейност на нефинансовите предприятия“ за 2019 г. община Петрич е редом със Столична община и община Перник (от ЮЗР), както и редица големи общини от други райони - общините Пловдив, Бургас, Стара Загора, Велико Търново и др., като същевременно изпреварва общини - утвърдени индустриални, бизнес и логистични центрове с изградени работещи индустриални зони, паркове и сходни територии, сред които общините Родопи и Божурище, отчели приходи от дейност на нефинансовите предприятия от 400 000 до 999 999 хил. лв.;

Община Петрич е на второ място в област Благоевград в ЮЗР, след община Благоевград, по показателя „*Разходи за придобиване на ДМА*“ за 2019 г.;

В структурата на икономиката на общината по брой предприятия за 2019 г. най-голям е делът на предприятията, осъществяващи икономически дейности в областта на търговията и ремонта на автомобили и мотоциклети (35%), следвани от предприятията, функциониращи в областта на транспорта и складирането (26,24%), преработващата промишленост (10,07%) и професионалните дейности и научните изследвания (7%);

Положителна тенденция е нарасналия брой на предприятията, осъществяващи икономическа дейност в 3 съществени отрасъла: (1)*създаване и разпространение на информация и творчески продукти*, където са включени редица креативни (творчески) индустрии, (2)*информационни технологии и предоставяне на ИКТ услуги* и (3)*професионални дейности и научни изследвания*. И трите отрасъла са част от дефинираните като високотехнологични производства и интензивни на знания услуги, идентифицирани като приоритетни спрямо регионалната приоритизация за територията на област Благоевград съгласно Националната стратегия за малките и средните предприятия за периода 2021-2027 г. (НСМСП), от където тенденциите на местното икономическо развитие са в пълен унисон с националните стратегически документи и планове за развитие на територията;

Близо 47% от чуждестранните преки инвестиции (ПЧИ), реализирани на територията на област Благоевград са реализирани на територията на община Петрич, което я поставя на първо място по показателя ПЧИ в областта, нареждайки я след община Благоевград, където е областния град. Динамиката в показателя ПЧИ очертава една изключително положителна тенденция на нарастващ инвестиционен интерес от чуждестранни инвеститори, което е условие за бурен икономически растеж и развитие на общината през следващите години при създаване на необходимите условия за привличане и задържане на тези инвеститори;

Идентифицирано е развитието на местния туризъм в периода 2014 г. – 2019 г. в посока атрактивност и привличане на българските туристи и същевременно загуба на позиции на местната дестинация на чуждестранния туристически пазар;

В община Петрич са поставени добри и устойчиви основи на предприемачеството и фамилния бизнес в лицето на микро предприятията и потенциала им за развитие и прерастване в малки предприятия. В тези две категории предприятия (микро и малки) се наблюдават съществени положителни тенденции на нарастване на броя им за 2019 г. спрямо 2014 г., от където и на нарастване на броя на заетите лица в тях, както и генерираните от тях нетни приходи от продажби.

Идентифицирани проблеми:

Различията в доходите на населението създава условия за социални неравенства и социално изключване, като поставя в риск от бедност големи групи от населението в община Петрич;

Очертаната тенденция на намаляване на разходите за придобиване на ДМА през последните 3 години от референтния период е предпоставка за забавяне развитието на местната икономика, както и на нейната технологична и дигитална трансформация;

Община Петрич притежава съществен туристически потенциал, в това число: природен, културен, исторически и географски, който същевременно не е в съответствие с пазарните изисквания и потребителските очаквания за устойчиво развитие на туристическия сектор;

Необходимост от разширяване и подобряване на туристическата инфраструктура на територията на общината, с акцент върху повишаване броя на местата за настаняване; подобряване качеството на туристическото предлагане, както и други релевантни интервенции, и инвестиции в дейности по предлагане на конкурентоспособни местни туристически продукти и услуги;

Необходимост от целенасочени инвестиции в посока повишаване конкурентоспособността на местната икономика, в това число, релевантни инвестиции в индустриални зони, паркове и сходни територии, и превръщането им в ключови, погранични (трансгранични) логистични и бизнес центрове;

Необходимост от модернизиране и автоматизиране на преобладаваща част от местните предприятия с оглед подготовката им и прехода им към цифровизация на реалната икономика, включително:

Необходимост от модернизиране на производствените структури в местното селско стопанство - фермерски стопанства и преработватели на селскостопанска продукция, както и необходимост от внедряване на иновативни решения в земеделската практика и изграждане на подходяща инфраструктура, в това число подобряване на съществуващата и/или изграждане на нова хидромелиоративна инфраструктура за напояване, отводняване и защита от вредното въздействие на водите; модернизация и

внедряване на технологии за прецизно земеделие; внедряване на цифрови технологии в растениевъдството и животновъдството, и др.;

Необходимост от подпомагане на човешкия и физическия капитал на местните предприятия с цел стимулиране внедряването от същите на цифровите технологии в бизнес процесите им, включително увеличаване на употребата на онлайн маркетинг и търговия, повишаване на нивото на информационна сигурност и подобряване на конкурентоспособността на продуктите им с оглед постигане на догонващ растеж на местното икономическо развитие и достигането му до нива, в унисон с целеположените такива, както на регионално ниво (ЮЗР)[68], така и на национално ниво[69];

От 2016 г., когато е белязан пик на показателя „разходи за НИРД“, до 2019 г. се наблюдава негативна тенденция на ежегодно намаляване на разходите за НИРД със средногодишен темп от близо 418 хил.лв., което се идентифицира като пречка пред развитието на НИРД и разработването на иновации на територията на общината.

Неоползотворени ресурси и потенциал за развитие:

Наличие на релевантни предпоставки и условия за зелен[70] и дигитален[71] преход на местната икономика, гарантиращи нейната устойчивост, включително по време на и след възстановителния период от последиците от епидемиологичния взрив от Covid-19;

Наличие на съществен потенциал за местно икономическо развитие по линия на изграждането на ***вериги на добавената стойност*** между различни хоризонтално и/или вертикално свързани икономически контрагенти и/или заинтересовани страни, като и по линия на ***скъсяване на веригите на доставки*** за стимулиране на местното мултисекторно икономическо развитие, включително чрез развитие на веригата: *селско стопанство* (вкл. земеделие и животновъдство) – *местни продукти* (вкл. преработени продукти от земеделието и животновъдството, и продукти от творческите индустрии и занаятчийството) – *туризъм* (вкл. хотелиерство и ресторантьорство);

В сектора на услугите, където през 2019 г. близо 88% от предприятията в общината функционират, отчитайки че, от една страна, не се реализират икономии от мащаба, от друга страна, е показателно за местно развитие на предприемачеството и фамилния бизнес, и двете - неоползотворени възможности за генериране на съществен принос към местното икономическо развитие по линия на ***местното хоризонтално и/или вертикално междуотраслово или вътрешноотраслово кооперирание между отделните предприятия (организации) за реализиране на икономии от мащаба и/или за тематична клъстеризация***.

[68] Съгласно предвиденото в Интегрираната териториална стратегия за развитие на Югозападен регион.
[69] Съгласно предвиденото в Националната програма за развитие „България 2030“, П3 Интелигентната индустрия.
[70] Виж Раздел IV. Инфраструктурно развитие, свързаност и достъпност на територията, точка 4.3.2. „Възобновяеми енергийни източници (ВЕИ)“ от настоящия документ.
[71] Виж Раздел IV. Инфраструктурно развитие, свързаност и достъпност на територията, точка 4.4. „Съобщителна мрежа“ от настоящия документ.

Наличие на редица неоползотворени ресурси и възможности за устойчива валоризация на специфичния потенциал на община Петрич за местно икономическо развитие на отраслите, свързани с туризма, в това число, чрез развитие на балнео (медикъл спа), SPA & Wellness, културно-познавателен (исторически, археологичен, фолклорен, фестивален, етнографски и поклоннически), еко и селски туризъм, приключенски, велотуризъм (спортен), ловен, винен и гурме туризъм и др[72].;

Възможности за развитие на устойчиво и диверсифицирано местно селско стопанство чрез приоритизирането на производството на плодове и зеленчуци, както и животновъдството и биологичното производство, спрямо които общината има традиции и потенциал за развитие, в това число на пчеларството и лозаро-винарския сектор.

[72] Виж Раздел V. Екологично състояние и рискове, точка 5.5. „Условия за развитие на туризма“ от настоящия документ.

Раздел III. Развитие на социалната сфера и човешките ресурси

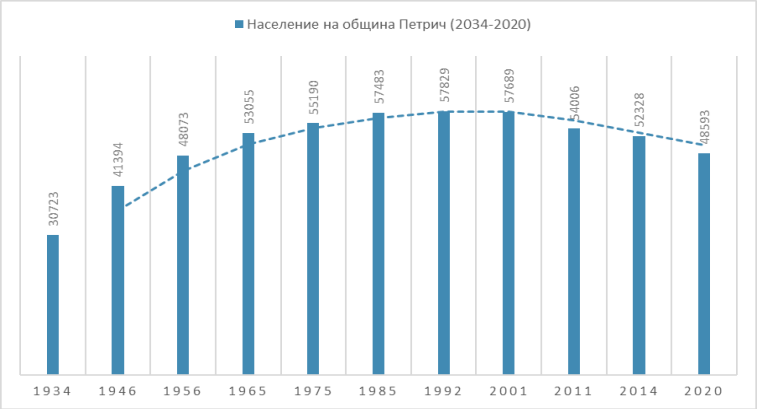
3.1. Демографски аспекти

Демографската ситуация на община Петрич се определя от много фактори, обусловени от историческо развитие, социално-икономическо развитие, както и възрастова, полова, образователна, етническа структури на населението, раждаемост, смъртност, миграции и др.

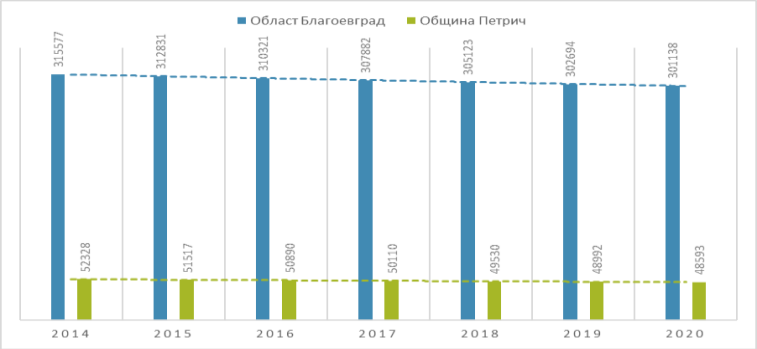
3.1.1. Брой и динамика на населението

Данните от текущата демографска статистика показват, че в община Петрич към 2020г. населението наброява 48593 д.[73] , което съставлява 16,4% от населението на област Благоевград, което е 301138 д.

Фигура 3.1.1. Динамика на населението на община Петрич за периода 2014-2020г.

Фигура 3.1.2. Население на област Благоевград и община Петрич за периода 2014-2020г.

Общината се нарежда на второ място сред общините в областта по численост на населението след областния център Благоевград. Населението на общината съставлява 0,7% от населението на страната и 2,3% от населението на Югозападен район.

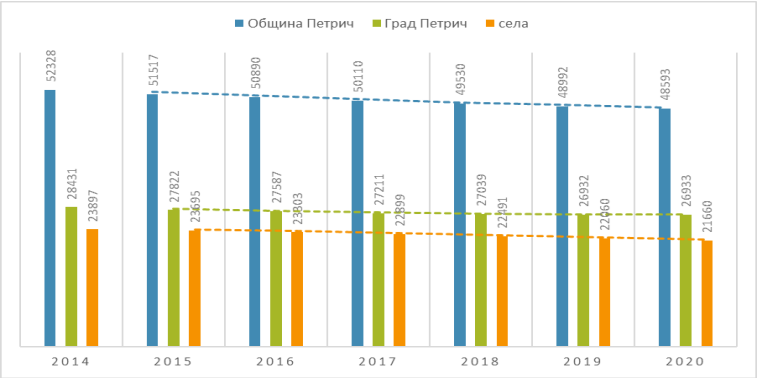
В демографското развитие на община Петрич се наблюдава нарастване на населението до 1992г., когато достига 57 829 д. За разлика от много други общини на територията на България, населението на община Петрич се е запазило със сходна големина за периода от 1985 до 2001.

[73] Източник: Данни от НСИ

След това започва значително редуциране, като през 2020г. достига нива малко по-високи от 1956г. Тенденцията за намаляване на населението на община Петрич продължава и през периода 2014-2020г. За този период населението е намаляло с 3 735 д., което представлява 7,14% спад. В сравнение с Област Благоевград темпът на намаляване на населението на община Петрич е по-висок с 2,5%, като в област Благоевград населението към 2014г. е 315577 д., за 2020г. 301138 д., което формира 4,6% намаление за разглеждания период.

Наблюдава се устойчива тенденция за намаляване броя на населението в общината през последните години, но тя е по-силно изразена в сравнение с областните показатели. Устойчивата тенденция на обезлюдяване на общината е трудно да се преодолее и са необходими още по-целенасочени усилия за овладяване на този процес.

Фигура 3.1.3. Развитие на броя на населението на ниво – община, град, села[74]

За периода 2014-2020 г. тенденцията за намаляване на населението е характерна, както за градското, така и селското население в община Петрич. В административния център на общината град Петрич населението е намаляло с 5,3%, а общо в селата – 9,4%

За 2020г. относителният дял на градското население в община Петрич е 55,4% при 72,9% за страната и 60,3% за област Благоевград. Делът на населението в селата на община Петрич е 44,6% Общо населението бележи спад и това е тенденция, характерна за страната, Югозападен район и за област Благоевград.

Разпределението на населението по населени места показва, че основната част от него е съсредоточено в няколко от тях. Броят на населението по населени места е отразен в следващата таблица.

Таблица 3.1.1. Динамика на населението на община Петрич по населени места 2014-2020 г.

	населено място/година	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Промяна 2014/2020.
1.	гр. Петрич	28431	27822	27587	27211	27039	26932	26933	-5,3%
2.	с. Баскалци	66	62	61	58	55	51	48	-27,3%
3.	с. Беласица	1059	1037	1025	1009	993	984	980	-7,5%
4.	с. Богородица	23	22	21	15	15	12	13	-43,5%
5.	с. Боровичене	48	47	47	45	42	40	38	-20,8%

[74] Източник: Данни НСИ (2014-2020)

	населено място/година	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Промяна 2014/2020.
6.	с. Вишлене	46	45	45	42	43	42	41	-10,7%
7.	с. Волно	16	13	11	10	9	9	7	-56,3%
8.	с. Габрене	712	712	697	690	671	653	642	-9,8%
9.	с. Гега	212	227	223	216	211	203	193	-8,9%
10.	с. Генерал Тодоров	658	653	638	640	632	608	602	-8,5%
11.	с. Горчево	7	6	4	4	4	4	4	-42,9%
12.	с. Долене	15	14	13	13	12	11	10	-33,3%
13.	с. Долна Крушица	166	174	168	162	159	156	148	-10,8%
14.	с. Долна Рибница	343	326	320	317	303	294	290	-15,5%
15.	с. Долно Спанчево	103	96	104	99	96	93	92	-10,7%
16.	с. Драгуш	33	42	41	43	40	40	39	+18,2%
17.	с. Дрангово	518	536	522	514	499	487	481	-7,1%
18.	с. Дреновица	22	21	19	20	21	20	18	-18,2%
19.	с. Дреново	93	90	89	82	76	70	63	-32,3%
20.	с. Зойчене	39	37	36	34	32	31	28	-28,2%
21.	с. Иваново	4	4	4	4	4	4	4	0%
22.	с. Кавракирово	1542	1563	1552	1533	1543	1522	1495	-3,1%
23.	с. Камена	271	281	266	256	247	240	237	-12,6%
24.	с. Капатово	187	208	201	195	189	184	180	-3,7%
25.	с. Кладенци	33	32	31	30	28	27	26	-21,2%
26.	с. Ключ	851	836	815	810	793	782	752	-11,6%
27.	с. Коларово	1808	1782	1742	1697	1658	1633	1629	-9,9%
28.	с. Кромидово	147	130	125	123	121	114	119	-19,1%
29.	с. Крънджилица	5	5	6	5	6	6	5	0%
30.	с. Кукурахцево	40	39	38	36	34	35	33	-17,5%
31.	с. Кулата	810	786	769	747	722	694	675	-16,7%
32.	с. Кърналово	1651	1632	1607	1574	1552	1534	1506	-8,8%
33.	с. Марикостиново	1194	1168	1163	1157	1149	1137	1119	-6,3%
34.	с. Марино поле	292	287	277	265	256	248	241	-17,5%
35.	с. Мендово	96	94	89	85	82	76	75	-21,9%
36.	с. Митино	323	314	309	297	295	286	277	-14,2%
37.	с. Михнево	1062	1038	1028	1008	979	958	940	-11,5%
38.	с. Ново Кономлади	146	147	141	134	129	122	121	-17,1%
39.	с. Право бърдо	54	48	49	47	42	40	37	-31,5%
40.	с. Първомай	3324	3292	3235	3214	3189	3166	3133	-5,8%
41.	с. Рибник	160	156	153	146	144	142	132	-17,5%
42.	с. Рупите	985	975	968	950	949	926	889	-9,8%
43.	с. Ръждак	255	284	281	279	270	266	261	+2,4%
44.	с. Самуилова крепост	0	0	0	0	0	0	0	0%
45.	с. Самуилово	758	748	740	740	722	718	711	-6,2%
46.	с. Скрът	910	904	891	883	858	848	826	-9,2%
47.	с. Старчево	542	541	532	516	508	497	486	-10,3%
48.	с. Струмешница	345	333	327	319	308	299	298	-13,6%
49.	с. Тонско дабе	2	4	4	4	4	3	3	+50%
50.	с. Тополница	726	702	689	685	671	658	649	-10,6%
51.	с. Чурилово	39	37	37	35	33	33	32	-17,9%
52.	с. Чуричени	150	141	136	128	126	117	115	-23,3%
53.	с. Чучулигово	173	178	186	174	165	159	154	-10,9%
54.	с. Яворница	759	772	755	745	738	717	705	-7,1%

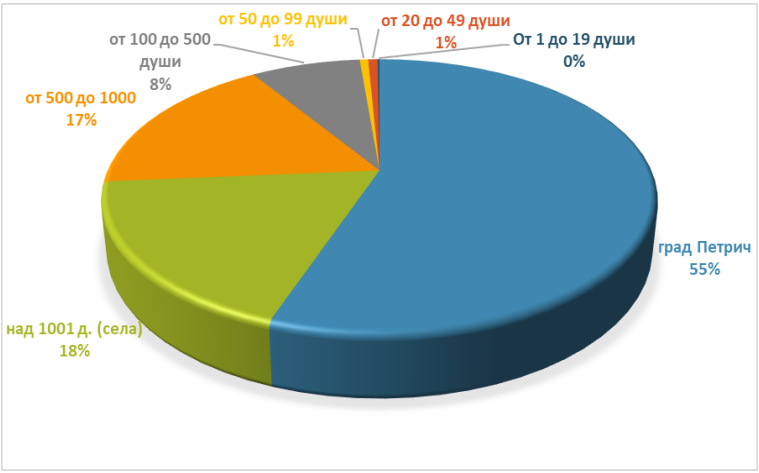
	населено място/година	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Промяна 2014/2020.
55.	с. Яково	74	74	73	66	64	61	59	-20,3%

Анализът на данните от таблицата показва динамиката в броя на населението по населени места.

Преобладават селата с отрицателна динамика, т.е. град Петрич и 48 от селата губят от своето население. Общинският административен център е с отрицателен ръст на населението (-5,3%). 22 села са с население под 100 души. С най-бързи са темповете намалява населението на малките села до 50 души: с. Волно (-56,3%); с. Богородица (-43,5%); с. Горчево (-42,9%); с. Долене (-33,3%); с. Право бърдо (-31,5%); с. Зойчене (-28,2%); с. Баскалци (-27,3%); с. Кладенци (-21,2%); с. Боровичене (-20,8%). В селата с население до 150 души се отчита значително обезлюдяване: с. Дреново (-32,3%); с. Чуричени (-23,3%); с. Мендово (-21,9%) и с. Яково (-20,3%).

Три села отбелязват през последните години положителен ръст на населението, - с. Драгуш (с 6 човека - 18,2%), с. Ръждак (6 човека - 2,4%) и с. Тонско дабе (с 1 човек - 50%). Две села не променят броя на населението си през периода 2014-2020г. - с. Иваново (4 д.); с. Крънджилица (5д.). В с. Самуилова крепост е без постоянно население. Средно големи са селата Кавракирово, Коларово, Кърналово и Марикостиново, с население между 1000 – 2000 д. През периода 2014-2020г. негативните демографски процеси са довели до загуба на население на селата Беласица и Михнево. В общината има само едно голямо село –Първомай (3 133души), при което населението е намаляло с -5,8%. Процесът на депопулация в общината продължава и това е проблем, който ще окаже негативно въздействие най-вече върху работната сила и възпроизводствения потенциал на територията.

Фигура 3.1.4. Разпределение на населението на община Петрич по населени места (към 31.12.2020г. - брой)

В същото време трябва да се отчете стабилизирането на показателите за обезлюдяване на по-големите села в общината и това е тенденция, която се оформя през последните години – селата се превръщат в притегателно място, в което хората могат да живеят по-спокойно, по-здравословно и необезпокоявани от градския шум.

Тази тенденция трябва да се засили и с подходящи мерки, насочени към селата в новия програмен период. В 17 населени места от съществуващите 55 живее 90% от населението на общината. В град Петрич е най-голямата концентрацията на население

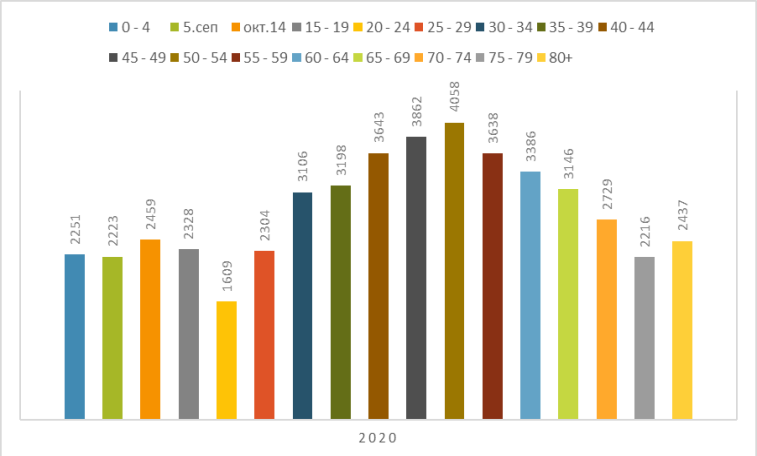
и социално-икономическа активност – 55% от населението на общината. В петте големи села живее 18% от населението: с. Кавракирово (1495 д.); с. Коларово (1629 д.); с. Кърналово (1506 д.); с. Марикостиново (1119 д.); с. Първомай (3133 д.). В най-малките села: с. Богородица; с. Волно; с. Горчево; с. Долене; с. Дреновица; с. Иваново; с. Кръндjилица; с. Тонско дабе, живеят 64 души от населението.

3.1.2. Структура на населението

Възрастова структура

Възрастовата структура представлява разпределение на населението по възрастови групи, което дава представа, дали се наблюдава прогресивен (превес на поколението на децата), регресивен (превес на поколението на прародителите) и стационарен (относително равенство на децата и прародителите) тип възрастова структура. Най-голям дял от населението на община Петрич съставляват възрастови групи 40-44 години (7,5%); 45-49 години (7,9%), 50-54 години (8,4%) и 50-59 години (7,5%) към 2020г.

Фигура 3.1.5. Възрастова структура на населението към 31.12.2020г. в община Петрич[75].

Наблюдава се процес на застаряване на населението в общината, както и увеличаване на средната възраст на населението. В следващите възрастови групи населението постепенно намалява. При по-млада възрастова структура до голяма степен е налице и по-благоприятна полова структура на населението.

Освен това, влияние върху половата структура на населението оказва и неговата миграционна подвижност. Мъжете обикновено са по-мобилната част от населението, което се свързва с тяхната психологическа нагласа по отношение на условията на труд. Факторите, които влияят за натрупване на населението във високите възрасти и водещи до застаряване, са ниската раждаемост, сравнително високата продължителност на живота, изселването на хора в активна възраст и формираният в следствие на това демографски дисбаланс в съотношението младо/възрастно население. Състоянието на възрастовата структура на населението оказва решаваща роля за неговата полова структура.

[75] Източник: НСИ

Таблица 3.1.2. Население по възраст в община Петрич

	Общо	0 - 4	5 - 9	10 - 14	15 - 19	20 - 24	25 - 29	30 - 34	35 - 39	40 - 44	45 - 49	50 - 54	55 - 59	60 - 64	65 - 69	70 - 74	75 - 79	80+
2016	50890	2236	2408	2571	2324	2177	3033	3201	3589	4034	4163	3803	3621	3542	3071	2763	2157	2197
2017	50110	2172	2378	2581	2347	1900	2943	3111	3447	3976	4063	3824	3569	3542	3113	2712	2157	2275
2018	49530	2185	2337	2509	2344	1752	2698	3161	3353	3861	3968	3923	3616	3480	3109	2789	2117	2328
2019	48992	2257	2267	2473	2302	1625	2523	3125	3195	3785	3915	3981	3676	3441	3092	2782	2167	2386
2020	48593	2251	2223	2459	2328	1609	2304	3106	3198	3643	3862	4058	3638	3386	3146	2729	2216	2437

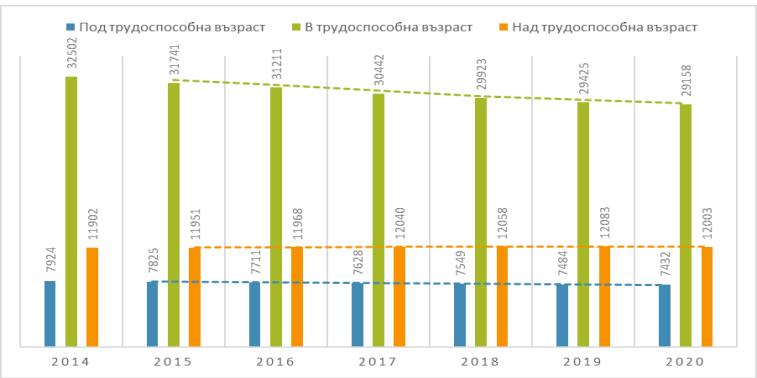
Предмет на анализ и оценки са т.нар. стандартна възрастова структура на населението. Стандартната – включва лицата в под трудоспособна, в трудоспособна и в над трудоспособна възраст. Възрастовата структура на населението в община Петрич показва леко натрупване на населението във високите възрасти над 65 години. Към 2014г. групата на населението над трудоспособна възраст е 11902 д., а към 2020г. – 12003 д., т.е. има увеличение от 0,9%.

Таблица 3.1.3. Разпределение на населението в община Петрич по възрастови групи

	2014		2015		2016		2017		2018		2019		2020	
Възрастова категория/ година	общо	в т.ч. в града	общо	в т.ч. в града	общо	в т.ч. в града	общо	в т.ч. в града	общо	в т.ч. в града	общо	в т.ч. в града	общо	в т.ч. в града
Под трудоспособна възраст	7924	4905	7825	4873	7711	4844	7628	4799	7549	4757	7484	4721	7432	4694
В трудоспособна възраст	32502	18004	31741	17340	31211	17048	30442	16632	29923	16428	29425	16297	29158	16300
Над трудоспособна възраст	11902	5522	11951	5609	11968	5695	12040	5780	12058	5854	12083	5914	12003	5939

Тенденцията за увеличаване на възрастното население има превес над населението във възрастова група от 0-14 години, при което се наблюдава ясно изразен спад (-6,2%). Това показва регресивен тип възрастова структура, т.е. поколението на прародителите превишава поколението на децата.

Фигура 3.1.6. Разпределение на населението в община Петрич по възрастови групи

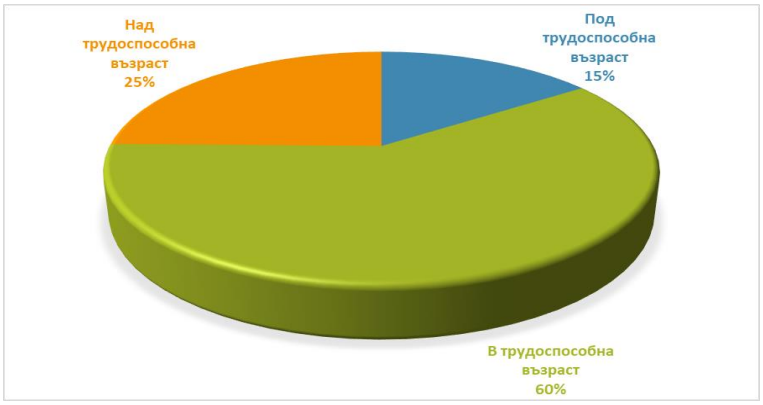

Регресивният тип възрастова структура се обуславя от нарастващата продължителност на живота, от една страна и намаляващото ниво на смъртност, от друга страна, а броят на родените всяка година намалява.

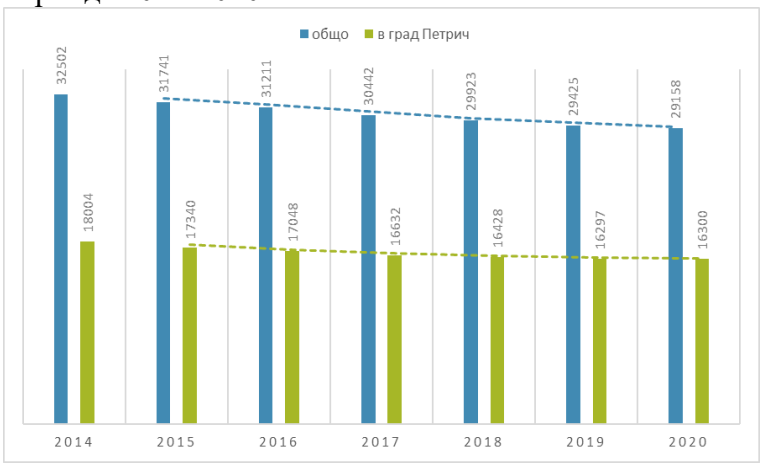
Таблица 3.1.4. Разпределение на населението в община Петрич по възрастови групи

	2014		2015		2016		2017		2018		2019		2020	
Възрастова категория/ година	общо	в т.ч. в града	общо	в т.ч. в града	общо	в т.ч. в града	общо	в т.ч. в града	общо	в т.ч. в града	общо	в т.ч. в града	общо	в т.ч. в града
Под трудоспособна възраст	7924	4905	7825	4873	7711	4844	7628	4799	7549	4757	7484	4721	7432	4694
В трудоспособна възраст	32502	18004	31741	17340	31211	17048	30442	16632	29923	16428	29425	16297	29158	16300
Над трудоспособна възраст	11902	5522	11951	5609	11968	5695	12040	5780	12058	5854	12083	5914	12003	5939

Фигура 3.1.7. Съотношение на населението по възрастови групи в община Петрич за 2020г.

Фигура 3.1.8. Съотношение на населението в трудоспособна възраст община/ град Петрич за периода 2014-2020г.

За периода 2014-2020г. населението във всички възрастови групи намалява. Преобладава групата в трудоспособна възраст, която формира 60% от населението. Тревожен е фактът, че населението в трудоспособна възраст, бележи съществен спад, като за 2014-2020г. е с 10,3%, като за 2014г. е 32502д. спрямо 2020г. – 29158д. Това е предпоставка за планиране и предприемане на мерки, насочени към населението в трудоспособна възраст и неговото задържане или привличане за оставане в общината.

Промените във възрастовата структура имат определящо значение за формирането на трудоспособния контингент от населението.

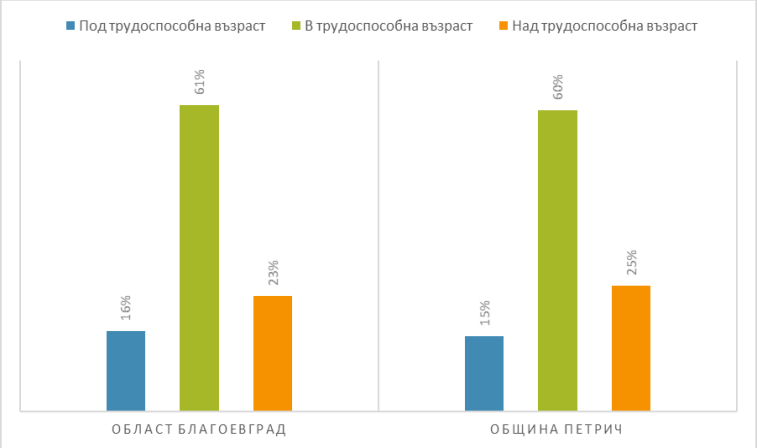
Той включва лицата от началната до пределната трудова възраст според Българското трудовото законодателство. В резултат на относително ниската раждаемост и тенденцията на застаряване на населението, делът на хората в под-трудоспособна възраст в община Петрич не е голям.

По голямата част от трудоспособното население е концентрирано в град Петрич близо 56%, като 44% живее в селата. От гледна точка на обстоятелството, че населението е концентрирано в сравнително големи села, може да се направи извод, че

има балансирано разпределение на работната сила в икономически функциониращите единици

За периода 2014-2020г. населението в трудоспособна възраст в общинския административен център град Петрич е намаляло 9,5%, което е сериозен сигнал за недостиг на работна ръка – важен компонент за икономическото развитие на общината.

Фигура 3.1.9. Дял на населението под, в и над трудоспособна възраст на ниво област и община към 31.12.2020 г.

Делът на населението в под трудоспособна възраст в община Петрич е леко по-висок от този дял на ниво област. Това сочат данните и за населението в над трудоспособна възраст – в област Благоевград и в община Петрич. Делът на населението в трудоспособна възраст в община Петрич съответно е по-нисък от този на ниво област Благоевград.

Град Петрич има една силно изразена характеристика – в общинския административен център живее 55,9% от трудоспособното население на общината, докато общо в градовете в област Благоевград живеят 60,7% от трудоспособното население. Тези данни подчертават относителната балансираност на работната сила и е сериозна предпоставка за ефективно полицентрично развитие на общината.

Възрастова зависимост

Коефициент на възрастова зависимост е съотношение между лицата от населението в „зависимите“ възрасти (населението под 15 и на 65 и повече навършени години) на 100 лица от населението в „независимите“ възрасти (от 15 до 64 години), изчислено в проценти. Съотношението към 2014г. показва повече възрастни (11902д.) отколкото млади хора (7924д.), като тази тенденция се запазва през целия анализиран период и през 2020 г. възрастните хора преобладават – 12003д., което е с 4 571д. повече отколкото младите (7432). През целия период в общинския център – гр. Петрич се наблюдава сравнително близки показатели и за двете групи, като през 2020г. разликата е с 1 245 д. в полза н възрастното население - 4694д. млади и 5939д. възрастни.

Таблица 3.1.5. Възрастови съотношения в община Петрич за периода 2014-2020г.[76]

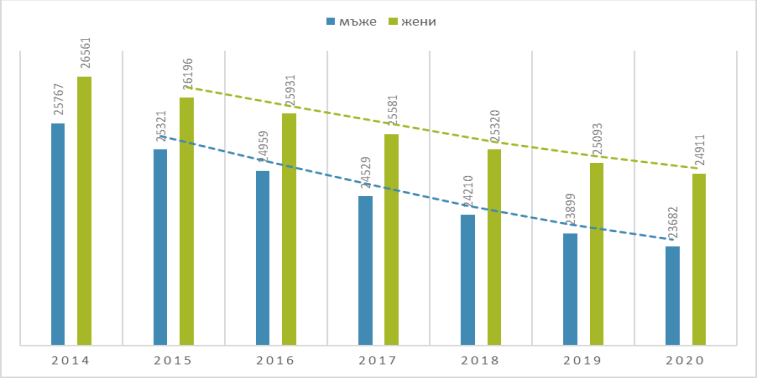
	Възрастови съотношения				
година	0 - 14/ 15 - 64	65+/ 15 - 64	0 - 14, 65+/15 - 64	65+/0 - 14	60 - 64/15 - 19
2014	21,3	28,8	50,0	135,3	141,6
2015	21,5	29,7	51,2	138,3	149,2
2016	21,5	30,4	52,0	141,2	152,4
2017	21,8	31,3	53,1	143,8	150,9
2018	21,9	32,2	54,0	147,1	148,5
2019	22,2	33,0	55,2	149,0	149,5

Възрастова зависимост се задълбочава и прогнозата е за застаряване на населението и увеличаване на коефициента на възрастовата зависимост. Остаряването на населението е интензивно, което съществено променя на структурата на населението в активна възраст и води до неблагоприятни икономически последици за общата икономическа активност на населението. Възрастното население е концентрирано предимно в селата на общината, което означава, че към него трябва да бъдат насочени социални услуги.

Полова структура

Половата структура на населението показва съотношението между двата пола - мъже и жени и се влияе от различни фактори като раждаемост, полова диференциация на смъртността (при мъжете тя е по-висока в долните и средни групи в сравнение с жените), равновесие между половете в детеродна възраст, миграции сред населението и др. Демографският анализ на половата структура дава представа дали има равновесие между двата пола - ако има такова, това е предпоставка за формиране на семейства и аналогично за по-висока раждаемост. На територията на община Петрич се наблюдава тенденция, характерна за цялата страна - превес на жените над мъжете. Въпреки че при ражданията в общината броят на новородените момчетата е по-голям от родените момичета (за 2020г. са родени 204 момичета и 231 момчета), във високите възрасти се наблюдава превес на жените, тъй като те имат по-голяма продължителност на живота.

Фигура 3.1.10. Полова структура на населението в община Петрич за периода 2014-2020г. (брой)

Половата структура показва намаление дела на мъжете с 8% (2 085 д.) към 2020г. спрямо 2014 г. и намаление дела на жените с 6% (1650 д.), като жените запазват своя превес през целия изследван период. Към края на 2020 г. в община Петрич мъжете са 23682, а жените – 24911.

[76] Източник: НСИ

Тези данни показват, че съотношението между мъжете и жените е 48,7% към 51,3%. В общинския център град Петрич също превес имат жените – 52,4% (14107д.) на 47,6% мъже – 12826 д. На ниво област Благоевград съотношението мъже/жени е 48,6% към 51,4%.

Етническа структура

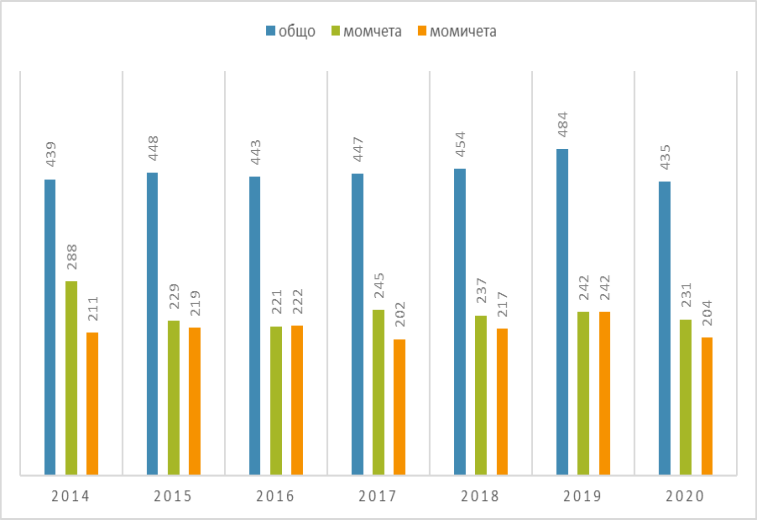
По данни от последното преброяване през 2021г. в община Петрич най-голям процент от запитаните са се определили към българска етническа група - 85,08%, следвана от ромската група – 6,03%, а към турската – едва 0,47%. [77]Ромите са съсредоточени основно в селата Кавракирово, Коларово и Яворница и град Петрич, а турския етнос, основно в село Яворница, като присъствието им допринася за известните различия във възрастовата структура, образователното равнище и репродуктивното поведение на населението. Община Петрич е една от общините в област Благоевград с най-висок дял на българската етническа група.

3.1.3. Естествен прираст

Естественият прираст се формира от раждаемостта и смъртността на населението, като неговите стойности са важен критерий за демографската жизненост на общината.

Раждаемост

Фигура 3.1.11. Живородени в община Петрич, 2014-2020 г. (брой)

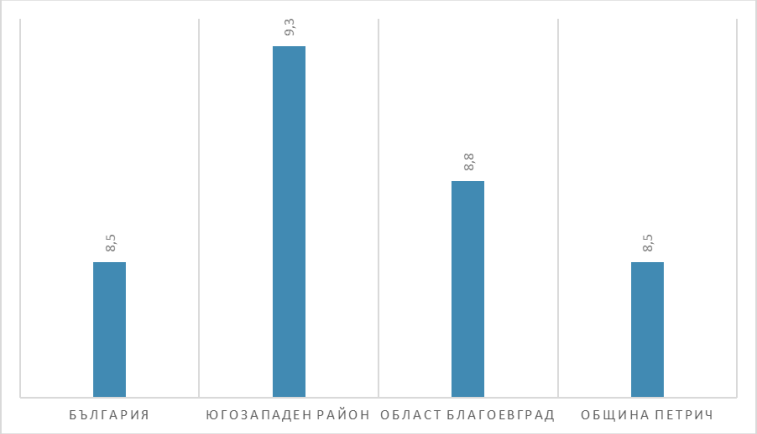

Основните показатели за раждаемостта са броя на живородените и коефициента на раждаемост, изразяващ броя на живородените на 1000д. от населението. По данни от текущата демографска статистика за периода 2014-2020г. броят на живородените лица отчита лек спад като за 2014г. са родени 439 деца, за 2020г. – 435.

[77] Източник: Преброяване 2021г.

През изследвания период се наблюдава намаление на броя на ражданията в община Петрич. Коефициентът на раждаемост за община Петрич е идентично с това за страната, но по-нисък от този за областта.

Фигура 3.1.12. Коефициент на раждаемост на национално, регионално, областно и общинско ниво за 2020 г. (‰)

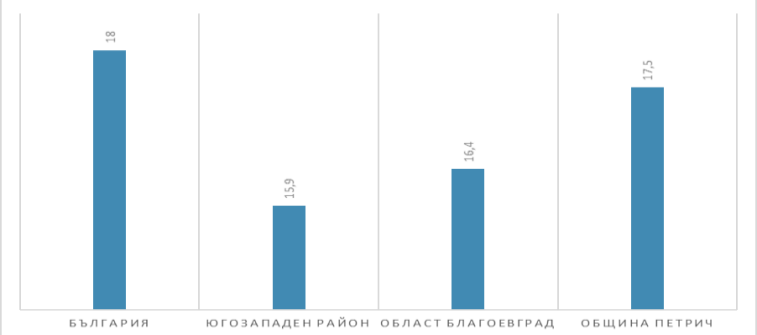

За 2020г. стойностите на коефициента на раждаемост за община Петрич (8,5‰) са по-ниски от този на областно ниво - (8,8‰) и на ниво район (9,3‰). Това по-скоро се дължи на общото намаляване на населението в общината, което влияе и на стойностите на показателя. Въпреки тези стойности, раждаемостта в абсолютни стойности плавно намалява.

Смъртност

Това е вторият показател, свързан с естествения прираст. По данни от текущата демографска статистика броят на починалите лица за община Петрич се увеличава през 2020г. – 849д. спрямо 2014г. – 701д. Тя е с по-високи стойности от раждаемостта. Очертава се и лека тенденция на увеличаване на смъртността, което е функция от застаряването на населението. Коефициентът на смъртност на община Петрич за 2020 г. е 17,5‰, като се наблюдава увеличение спрямо 2014г., когато стойността му е 13,4‰.

Фигура 3.1.13. Коефициент на смъртност на национално, регионално, областно и общинско ниво за 2020 г. (‰)

Показателите за общата смъртност не се различават съществено между населението на община Петрич и това на цялата страна, като по-висока е общата смъртност за страната. Коефициентът на смъртност в общината е по-висок от стойностите за района и областта.

Постоянното задържане на стойности по-високи от другите административни нива показват, че населението на общината намалява с бързи темпове, спрямо областта и района.

Естествен прираст

Разликата между живородените деца и умрелите за една година на 1000 души представлява естествения прираст на населението. Отношението между коефициентите за раждаемост и смъртност на населението намира израз във вариациите на коефициента на естествен прираст.

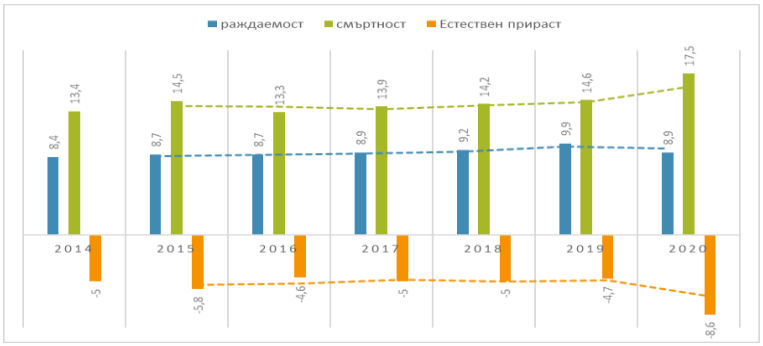
Таблица 3.1.6. Естествено движение на населението в община Петрич (2014-2020г.)

година	Брой население	брой			Коефициент (‰)		
		родени	умрели	Естествен прираст	раждаемост	смъртност	Естествен прираст
2014	52328	439	701	-262	8,4	13,4	-5,0
2015	51517	448	745	-297	8,7	14,5	-5,8
2016	50890	443	679	-236	8,7	13,3	-4,6
2017	50110	447	696	-249	8,9	13,9	-5,0
2018	49530	454	705	-251	9,2	14,2	-5,0
2019	48992	484	713	-229	9,9	14,6	-4,7
2020	48593	435	849	-414	8,9	17,5	-8,6

Поради ниските стойности на раждаемост и високите стойности на смъртност, естественият прираст за община Петрич е отрицателен, като в последните години се колебае в границите между -5,0‰, като през 2020г. се отчита рязко увеличаване на стойността на естествения прираст, което е резултат от пандемичната обстановка в световен мащаб.

Това дава основание да се твърди, че е налице постепенно влошаване на показателите за възпроизводство на населението на общината.

Фигура 3.1.14. Динамика в коефициенти за естественото движение на населението в Община Петрич, 2014-200г. (‰)

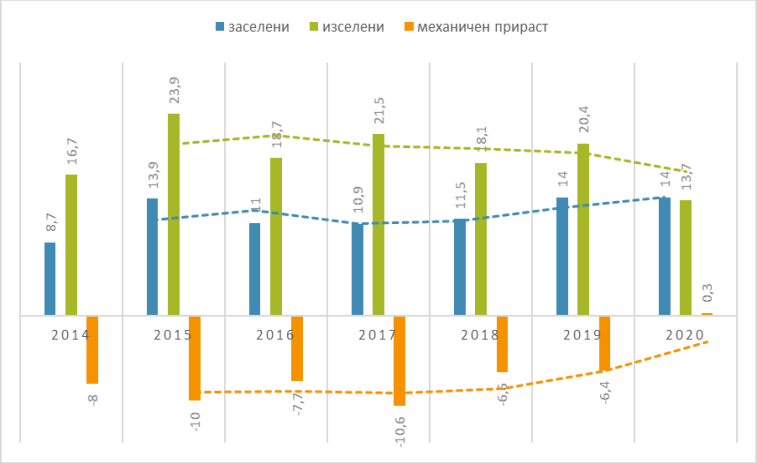

Основният демографски проблем в общината е увеличаващите се нива на смъртност. Поради отрицателния естествен прираст, демографската характеристика на община Петрич е неблагоприятна, но по-добра от много други общини в страната.

3.1.4. Механично движение на населението

Механичното движение на населението, т.е. процесите на изселване и заселване, оказват влияние върху демографското, икономическото и социалното развитие на територията на дадена община.

Фигура 3.1.15. Динамика в коефициенти за механичното движение на населението в Община Петрич, 2014-2020г. (‰)

Като цяло броят на заселените и броят на изселените в община Петрич варира и не се очертава ясна тенденция. Наблюдава се колеблива промяна в броя на заселените и изселените. Най-високи нива на изселване се отчитат през една година – 2015г., 2017г., 2019г. Броят на заселените колебливо нараства, като през 2020г. достига коефициент от 14‰.

През периода 2014-2020 г. се наблюдава отрицателен механичен прираст, който през последните години устойчиво намалява и през 2020г. се отчита положителен прираст от 0,3‰.

Таблица 3.1.7. Динамика коефициентите за механично движение на населението в община Петрич (2014-2000г.)

година	Брой население	брой			Коефициент (‰)		
		заселени	изселени	механичен прираст	заселени	изселени	механичен прираст
2014	52328	458	876	-418	8,7	16,7	-8,0
2015	51517	718	1232	-514	13,9	23,9	-10,0
2016	50890	560	951	-391	11,0	18,7	-7,7
2017	50110	548	1079	-531	10,9	21,5	-10,6
2018	49530	567	896	-329	11,5	18,1	-6,6
2019	48992	688	997	-309	14,0	20,4	-6,4
2020	48593	681	666	15	14,0	13,7	+0,3

Повишената интензивност на изселвания на населението е резултат от съществуващата влошена икономическа обстановка в община Петрич. По-голяма част от изселените са в трудоспособна възраст, което влошава ситуацията на пазара на труда. Емигрирането на млади и образовани хора има икономически и социални последици за бъдещото развитие на общината.

На територията на община Петрич се заселват и изселват по-голям брой жени отколкото мъже през всичките години на наблюдавания период.

Таблица 3.1.8. Механично движение на населението по пол в община Петрич -2014-2010 г. (брой)

година	Заселени			Изселени			Механичен прираст		
	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени
2014	458	205	253	876	465	411	-418	-260	-158
2015	718	375	343	1232	643	589	-514	-268	-246
2016	560	269	291	951	487	464	-391	-218	-173
2017	548	242	306	1079	526	553	-531	-284	-247
2018	567	245	322	896	395	501	-329	-150	-179
2019	688	325	363	997	477	520	-309	-152	-157
2020	681	328	353	666	320	346	15	8	7

Намаляването на отрицателния механичен прираст е възможно чрез предприемането на мерки за повишаване на заетостта и жизнения стандарт на населението, подобряване качеството на здравното обслужване, социалните грижи, селищната инфраструктура и др. Подобряването на жизнената среда също може да доведе до намаляване на неблагоприятните последици от изселванията на младо население върху демографските процеси.

3.2. Състояние на здравните услуги

Обществено организираната система на здравното обслужване на населението в община Петрич се осъществява чрез предоставянето на извънболнична, болнична и спешна медицинска помощ. Лечебните заведения са представени от доболничната и болничната помощ. Доболничната медицинска и стоматологична помощ са с изразен локален (в границите на общината) характер, а болничната е с надобщинско значение. Здравеопазването в общината се финансира основно с публични средства, финансира от НЗОК и от общинския бюджет, както и частично с трансфери от държавния бюджет.

Органите, реализиращи здравната политика на територията на община Петрич са: Министерство на здравеопазването (РЗИ - Петрич), Националната здравноосигурителна каса – РЗОК Благоевград с офис в град Петрич (по финансиране на основната част от здравните дейности) и Община Петрич, Дирекция „Образование, култура, спорт, социални дейности и здравеопазване“, който организира, ръководи и координира общинската политика в областта на здравните дейности.[78]

Опазване и подобряване на общественото здраве е важен приоритет в политиката на Община Петрич, насочен към осигуряване на достъпна качествена медицинска помощ. В областта на здравеопазването Община Петрич осигурява необходимите условия и пряко ръководи и контролира дейностите, свързани със здравното обслужване в детските ясли, детските градини и училищата. Здравето, което

[78] Източник: Устройствен правилник на Община Петрич

се определя от факторите на семейно-битовата, професионално- трудовата, обществено-битовата среда и системата на здравеопазване, се влияе силно от обкръжаващата го екологична и социално-икономическа среда, включително на общинско ниво. Възрастовата структура на населението в община Петрич е по-благоприятна от средните данни за страната, при най-широко представителство на населението в активна трудоспособна възраст.

3.2.1. Лечебни и здравни заведения

Структурата на болничната и извънболничната помощ в община Петрич е добре изградена и към момента задоволява нуждите на населението. Развитието на сектора следва да се насочи към качествено подобрение на предлаганите услуги.

Наличната мрежа от лечебни заведения в община Петрич е в състояние да задоволи най- масовите потребности на населението от извънболнична и болнична помощ.

Лечебни заведения за болнична медицинска помощ

Болнична мрежа в община Петрич се състои от: МБАЛ „Югозападна болница“ ООД, гр. Сандански с филиал – Петрич и две специализирани болници – „Специализирана болница за рехабилитация – Марикостиново“ ЕООД, с. Марикостиново и „Специализирана болница за рехабилитация – Петрич“ ЕООД, гр. Петрич.

Многопрофилна болница за активно лечение (МБАЛ): Многопрофилна болница за активно лечение „Рокфелер“ ЕООД, гр. Петрич функционира до 2018г. като самостоятелен юридически субект. От 03.09.2018г. се слива се с МБАЛ „Свети врач“ ЕООД, гр. Сандански и се създава ново лечебно заведение МБАЛ „Югозападна болница“ ООД, гр. Сандански с филиал – Петрич. В него съдружници са общините Сандански (49% дял); Петрич (49% дял), Кресна (1% дял) и Струмяни (1% дял). Видовете лечебни дейности, за които е издадено разрешението са диагностика и лечение на заболявания, когато лечебната цел не може да се постигне в условията на извънболнична помощ; родилна помощ; рехабилитация; диагностика и консултации, поискани от лекар или лекар по дентална медицина от други лечебни заведения; клинични изпитвания на лекарствени продукти и медицински изделия съгласно действащото в страната законодателство; учебна и научна дейност.

В новосъздаденото дружество общините влизат с дълготрайните си материални активи (медицинска апаратура). През периода 2017г. - 2020г. са инвестирани 1033845 лв., от които 248 400 лв. са предоставена субсидия за капиталови разходи с постановление на Министерски съвет и собствени средства на община Петрич в размер на 785 445 лв. Средствата са вложени за въвеждане на мерки за енергийна ефективност на сградата на МБАЛ – Петрич: подмяна на дограмата, скъклопакети и врати, подмяна

на съществуващите вертикални щрангове на отоплителната инсталация, подновяване на съществуващата абонатна станция и др. Обновени са хирургично отделение, ортопедично отделение, инфекциозно отделение, вътрешно отделение, детско отделение и хирургично отделение. Закупено е оборудване и съоръжения: компютри, климатици, хемодиализи апарати, газова инсталация, гинекологичен стол, медицинска апаратура за Детско отделение, площадково съоръжение за кислород, монитори, перфузора, назални апарата за отделението по реанимация, нова оборудвана линейка и др. апаратура и стопански инвентар.От края на 2019г. е разкрито ново отделение по клетъчна терапия, която навлиза в областта на редица заболявания, в това число автоимунните. С разкриването на този вид медицинска услуга Петрич се нарежда сред първите центрове, подготвили и обучили специалисти за провеждането му в страната.

Специализирани болници в община Петрич: На територията на община Петрич функционират 2 специализирани болници с общ капацитет от 178 легла.[79]

„Специализирана болница за рехабилитация – Петрич“ ЕООД – гр. Петрич, която предоставя медицински услуги за рехабилитация. Болницата е II - ро с ниво на компетентност за отделение - физикална и рехабилитационна медицина. Специализирана болница за рехабилитация е разположена на територията на Национална спортна база „Цар Самуил“ в град Петрич.

„Специализирана болница за рехабилитация – Марикостиново“ ЕООД – с. Марикостиново. Болницата е II - ро с ниво на компетентност за отделение - физикална и рехабилитационна медицина. Лечебно заведение, специализирано за лечение на заболявания на опорно-двигателния апарат, периферната нервна система и гинекологични заболявания. СБР Марикостиново ЕООД е утвърдено високо специализирано лечебно заведение, в което се провежда първична и вторична физиопрофилактика, комплексно лечение и рехабилитация. В него има закрити плувни басейни, тангенторни вани, балнео и калолечебница. Извършват се всички видове процедури, свързани с профила на заболяването, посредством утвърдени методики за лечение.

Лечебни заведения за извънболнична помощ

Лечебни заведения за извънболнична помощ са концентрирани в основно в град Петрич, но има добро покритие и в по-големите населени места. Амбулатории за индивидуална практика за първична медицинска помощ обслужват населението на селата Беласица, Коларово, Кулата, Кърналово, Марикостиново, Михнево, Първомай, Самуилово, Скрът. Амбулатории за индивидуална практика за първична дентална помощ има в селата Беласица, Генерал Тодоров, Коларово, Кулата, Ключ, Марикостиново, Първомай, Рупите, Самуилово, Скрът.

[79] Източник: НСИ

Таблица 3.2.1. Лечебни заведения за извънболнична помощ към 31.12.2020г. в Община Петрич[80]

вид лечебно заведение	общо	град	село	
Амбулатория индивидуална практика за първична медицинска помощ	20	11	9	Беласица, Коларово, Кулата, Кърналово, Марикостиново, Михнево, Първомай, Самуилово, Скрът
Амбулатория за индивидуална практика за първична дентална помощ	52	37	15	Беласица - 1, Генерал Тодоров – 1, Коларово -2, Кулата - 1, Ключ – 1, Марикостиново - 1, Първомай - 4, Рупите – 1, Самуилово - 2, Скрът - 1
Амбулатория за групова практика за първична медицинска помощ	6	6	-	-
Амбулатория за индивидуална практика за специализирана медицинска помощ	47	46	1	Коларово – 1 (вътрешни болести)
Медицински център	5	5	-	-
Медико дентален център	1	1	-	
Медико – диагностични лаборатории	2	2	-	

Амбулаториите за индивидуална практика за специализирана медицинска помощ са групирани в следните направления: акушерство – гинекология, ортопедия и травматология; хирургия; педиатрия, детски болести, вътрешни болести, вкл. гастроентерология, ендокринология и болести на обмяната, нефрология; кардиология; инфекциозни болести; нервни болести; УНГ болести; очни болести; психиатрия ; орална хирургия. Една медико-диагностична лаборатория в гр. Петрич провежда високоспециализирано медико-диагностично изследване „Полимеразна верижна реакция за доказване на COVID-19“.

Община Петрич е едноличен собственик на капитала на Общински медицински център ЕООД, който осъществява извънболнична медицинска помощ изразяваща се в извършване на диагностика, лечение, рехабилитация и наблюдение на болни, консултации и профилактика; предписване на лабораторни и други видове изследвания, извършване на медицински дейности и манипулации, домашни грижи и помощи за болни, лекарства, превързочни материали и медицински пособия, наблюдения и оказване на медицинска помощ при бременност и майчинство, наблюдения, контрол и полагане на грижи за физическото и психическото развитие на лица до 18 г.;

[80] Източник: Регионална здравна инспекция, Благоевград

извършване на дейности по здравна промоция и профилактика, включително и профилактични прегледи и манипулации; издаване на документи свързани с предмета на дейност; насочване на пациенти за консултативна и болнична помощ. Той е разположен в корпуса на поликлиниката.

Спешна медицинска помощ

На територията на община Петрич функционира 1 филиал на Центъра за спешна медицинска помощ – гр. Благоевград за оказване на спешна помощ на заболели и пострадали лица. Районът на обслужване на ФСМП - Петрич е цялата територия на общината. ЦСМП е разположен в сградата на МБАЛ – Петрич. Обслужва се от стационарен диспечерски екип, който осигурява амбулаторно лечение на болни и пострадали лица, координира дейността на екипите и поддържа връзка с РКЦ; реанимационен екип и долекарски екип. Осигуряват спешна медицинска помощ на мястото на инцидента или на адрес.

ФСМП - Петрич разполага с две нови линейки за работата на ЦСМП в Петрич по проект „Подкрепа за развитие на системата за спешна помощ“ на ОП „Региони в растеж“ 2014-2020 година с бенефициент е Министерство за здравеопазването. Едната от линейките разполага с висок клас оборудване за реанимационна дейност по време на транспортиране на пациенти. Другата линейка е с по-добра проходимост и ще улесни достъпа на спешните медици до труднодостъпните райони на община Петрич.

Аптечна мрежа

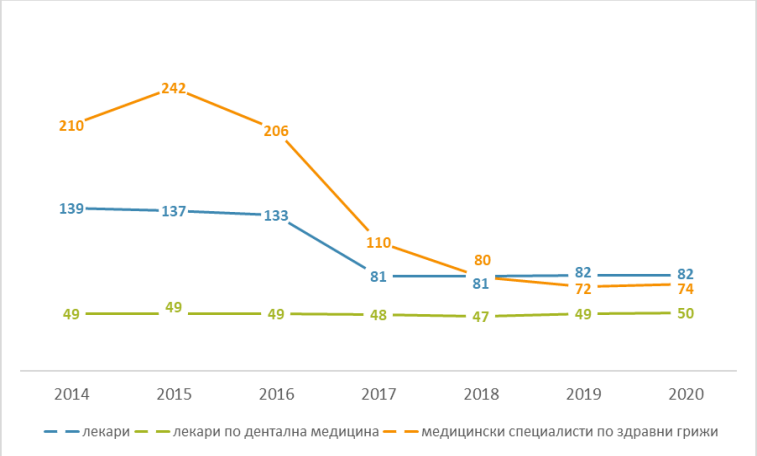
На територията на община Петрич има действащи общо 17 (седемнадесет) действащи аптеки, от които 15 (петнадесет) са в общинския център – град Петрич и 2 са в селата Първомай и Скрът. Петнадесет от аптеките са частни, една аптека е общинска (ул. „Рокфелер“ №70) и една е болнична аптека към МБАЛ – Петрич. Остър е проблемът с аптеките в малките населени места на територията на общината. Преценката за мястото на откриване на аптеката, за нейния режим на работа, обемът на предоставени услуги и продукти е единствено в ръцете на стопанската инициатива на носителя на разрешение за търговия на дребно с лекарствени продукти. За решаването на проблемите за достъпа до фармацевтична услуга от населението от малките общини в страната е необходимо да се предприемат действия в посока разработване на мерки за стимулиране предоставянето на фармацевтичната услуга в малките населени места.

3.2.2. Осигуреност на населението с медицински персонал

Нормалното функциониране на здравната система, освен от наличната здравна инфраструктура е свързано и с кадровото обезпечаване с персонал от лекари,

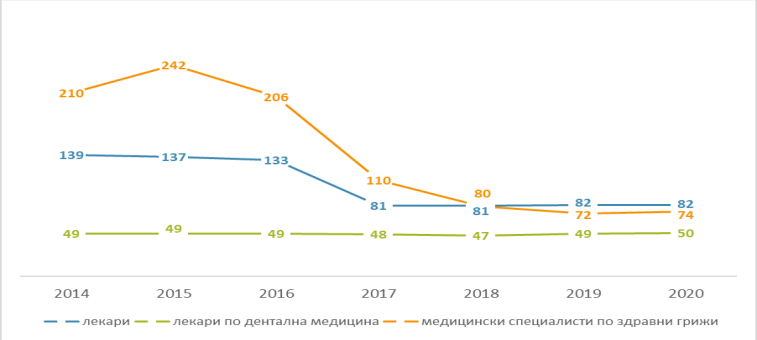
стоматолози (лекари дентисти) и медицински специалисти по здравни грижи (акушерки, медицински сестри, фелдшери и др.).

Фигура 3.2.1. Динамика на медицинския персонал в община Петрич (2014-2020г.)

Общият брой на лекарите е 82, който след резкия спад през 2016г. остава относително стабилен. Медицинските специалисти по здравни грижи са 74, като при тях също се наблюдава спад през 2017г. Годината на рядко намаляване на медицинския персонал съвпада с периода на преструктуриране на болничната помощ в община Петрич.

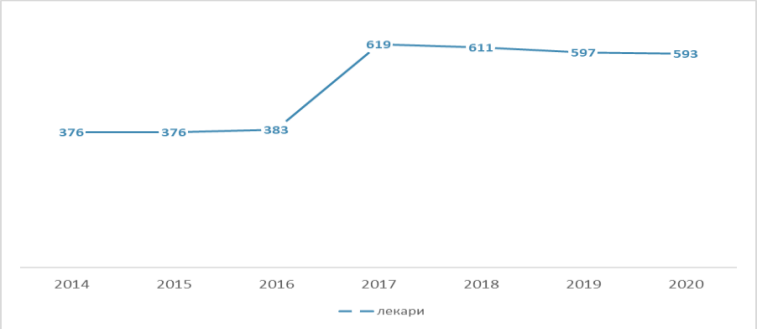
Фигура 3.2.1. Динамика на медицинския персонал в община Петрич (2014-2020г.)

Почти непроменен през анализирания период, като през 2020г. остава броят на стоматолозите, като към края на 2020г. те са 50.

На един лекар в общината се падат 593 пациента (към 2020г.), при 376 д. през 2014г., което показва нарастване на натовареността на лекарите в общината спрямо техните колеги на по-високите административни нива – за област Благоевград – 333 д., за Югозападен райони – 212 д.[81]

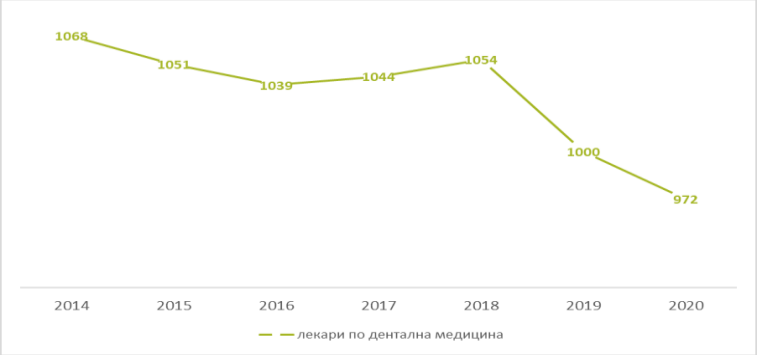
Фигура 3.2.2. Динамика на население на един лекар в Община Петрич (2014-2020г.)

Населението, което се пада на един лекар по дентална медицина за 2020г. е 972д., което се доближава до

[81] Източник: НСИ

Фигура 3.2.3. Динамика на население на един лекар по дентална медицина в Община Петрич (2014-2020г.)

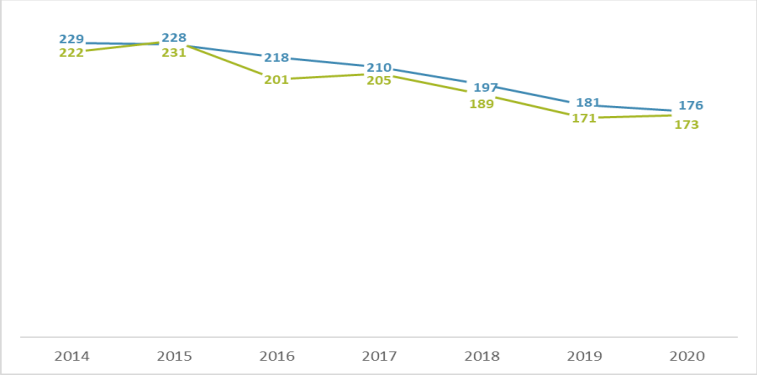
данните за област Благоевград - 978 д. и по-високо на ниво Югозападен – 826 д. С териториалното покритие с дентални центрове в града и в селата, може да се направи извод, че е осигурен достъп на населението до дентални услуги.

3.2.3. Детско и училищно здравеопазване

Детски ясли

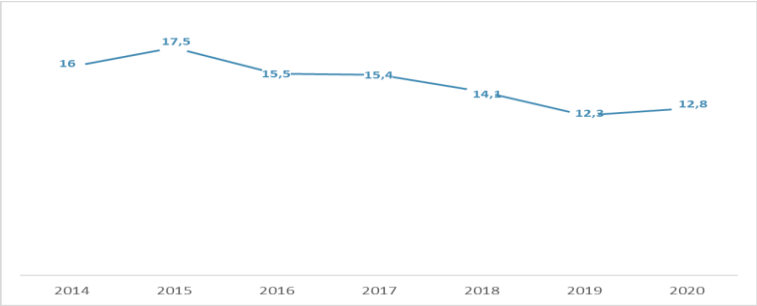
На територията на община Петрич функционират 6 (шест) яслени групи към детските градини към края на 2020г. От 2014 г. до 2018г. техният брой е 7, като през 2019г. – 5.

Фигура 3.2.4. Капацитет на детските ясли и брой на децата в тях за периода в Община Петрич (2014-2020г.)

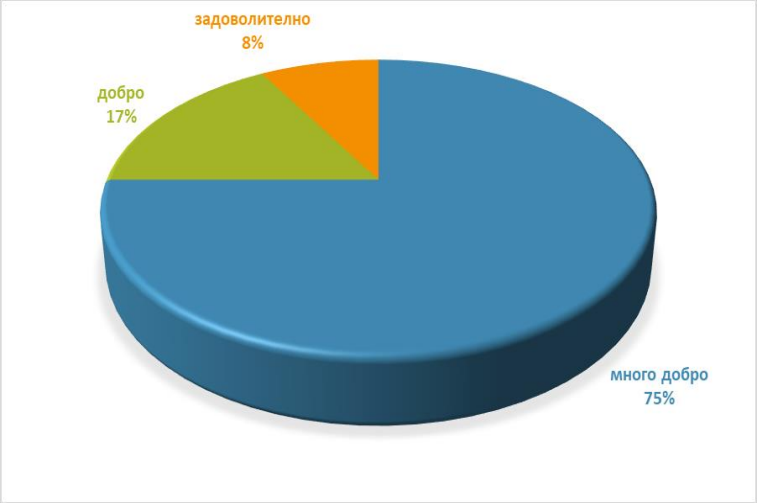

Отбелязва се трайна тенденция към намаляване капацитета на детския ясли, което е свързано с паралелното намаляване броя на децата. Недостиг на места не се отбелязва, въпреки, че са обхванати сравнително малко деца на възраст от 9 месеца до 3 години. Териториалното разположение на яслените групи е: 3 са в град Петрич - ДГ №1 „Снежанка“, ДГ № 2 „Здравец“, ДГ №3 „Слънце“ и 3 са в селата - ДГ „Иглика“, Кърналово; ДГ „Синчец“ във филиалите в селата Първомай и Кавракирово. Физическото състояние на сградния фонд е добро.

Фигура 3.2.5. Обхват на децата в детските ясли в община Петрич (2014-2020г.)

Фигура 3.2.6. Състояние на здравните кабинети в детските градини на територията на община Петрич

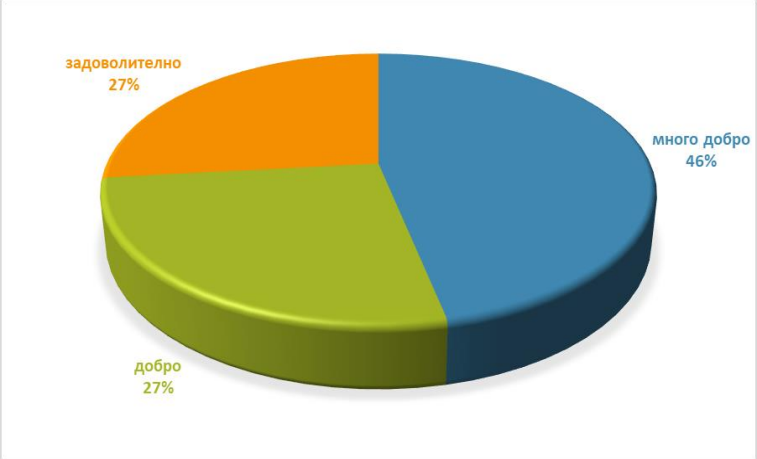

Организацията и дейността на здравните кабинети в детските градини и училища на територията на община Петрич е уредена с Наредба № 3 от 27 април 2000 г. Към седемте детски градини функционират 11 здравни кабинети. От тях в град Петрич са 7, а 5 са в съответно в селата Първомай, Коларово, Кърналово, Марикостиново и Скрът.

Дейността на здравните кабинети се осъществява от 12 медицински специалисти. По данни на общинската администрация, след направено допитване до директорите на институции от системата на предучилищното образование установи, че 9 здравни кабинета в детските градини (75 %) са в много добро състояние, 2 кабинета (17%) са в добро състояние и в задоволително състояние е 1 кабинет (8%).

Предстои извършване на цялостен ремонт на здравния кабинет в ДГ № 2 „Здравец“, гр. Петрич, който ще е извърши паралелно с ремонта на вътрешното пространство във връзка с изграждането на пристройка за две допълнителни градински групи. Във филиала на детската градина в с. Скрът има необходимост от освежаване на стени и таван. Наличното оборудване в здравните кабинети на детските градини се нуждае от подмяна и осъвременяване.

Фигура 3.2.7. Състояние на здравните кабинети в училищата на територията на община Петрич

В училищата на територията на общината функционират 15 здравни кабинети. Дейността на здравните кабинети се осъществява от 17 медицински специалисти. По данни на общинската администрация, след направено допитване до директорите на институции от системата на

предучилищното и училищното образование установи, че 7 здравни кабинети в училищата (46 %) са в много добро състояние, 4 кабинета (27%) са в добро състояние и в задоволително състояние са също 4 кабинета (27%).

От частичен ремонт, който включва дейности като боядисване, подмяна на подова настилка, врата и мивка се нуждаят 9 здравни кабинети в следните училища: в град Петрич - Трето ОУ „Гоце Делчев“; Четвърто ОУ „Христо Смирненски“; СУ „Антон Попов“; Професионална гимназия по икономика и туризъм „Проф. д-р Асен Златаров“ и ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“, с. Марикостиново; ОУ „Братя Миладинови“, с. Кърналово; СУ „Св. Паисий Хилендарски“, с. Първомай; ОУ „Христо Ботев“, с. Беласица; ОУ „Пейо Яворов“, с. Скрът (необходимо е да се извърши частичен ремонт ВиК).

Прави впечатление, че само в един здравен кабинет оборудването е осъвременено. Наложителна е спешна подмяна на съществуващото оборудване в почти всички здравни кабинети и осигуряване на допълнителни мебели в някои от тях, с цел осигуряване подходящи условия за работа на медицинските специалисти.

3.3. Образование

В съответствие с българското законодателство, реформирането и развитието на образователната система са обект предимно на целенасочена държавна политика, фокусирана върху създаването на условия и възможности за нейното усъвършенстване и осигуряване на различни видове и степени на образование на гражданите. В обхвата на местните секторни политики в сферата на образованието и обучението попада осигуряването на качествена образователна инфраструктура. Последната включва институции на предучилищното обучение, общото, профилираното и професионалното образование – детски градини и различни видове училища.

Образователна структура

Една от най-важните характеристики за развитието на човешките ресурси и формирането на техните професионални умения за участие в трудовия процес, се явява образователната структура. В община Петрич делът на хората с висше образование в община Петрич (11,5%) е под средните стойности за страната и област Благоевград. Както и в областта, така и в общината най-многобройно е населението със средно образование. Относителният дял на хората със средно образование (44%) е леко по-висок от показателя за областта. Делът на хората със завършено основно, начално или незавършено образование е по-висок от този в областта като обхваща общо 44,5% от населението на община Петрич. Това се дължи на по-изразеното присъствие на представители на ромската етническа група в общината.[82]

[82] Източник: НСИ, Преброяване на населението към 01.02.2011 г.,

Общинска образователна политика

Община Петрич осъществява активна политика в образователния сектор в съответствие със законово регламентираните правомощия, които дават възможност за координирано и ефективно разпределение на учащите в съответните училищни паралелки, подкрепа на предучилищното обучение във всички допустими направления, стимулиране развитието в средищните училища и своевременно реновиране и обновяване на материалната база и оборудване в училищата.

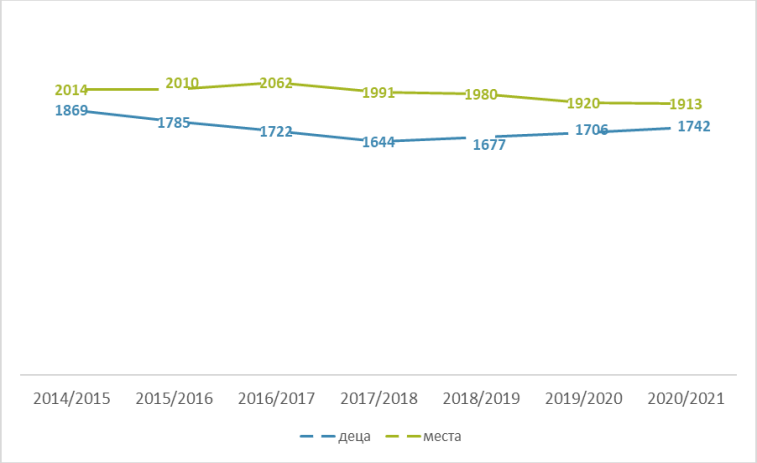
Системата на образованието в община Петрич включва: детски градини – 7; общообразователни училища – 16; професионални гимназии – 2; Център за подкрепа за личностно развитие - Общински Детски Комплекс Петрич – 1.

Община Петрич прилага действащ механизъм за финансиране на делегираните от държавата дейности и политики за обезпечаване на дейностите за подкрепа за личностно развитие чрез дофинансиране на общински образователни и младежки програми, програми за спорт, превенции, здраве и социални дейности, програма за мерките за закрила на деца с изявени дарби. Използване на възможности по оперативни програми за допълнително финансиране.

3.3.1. Предучилищно образование

Броят на детските заведения е оптимизиран. През периода 2014-2018г. в община Петрич са функционирали 10 детски градини, които след оптимизация на образователната система от учебната 2017/2018г. са 7. С решение на Общински съвет Петрич ДГ „Пролет“, с. Скрът, ДГ „Детски свят“, с. Коларово и ДГ „Здравец“, с. Марикостиново са преобразувани чрез вливане съответно в ДГ № 2 „Здравец“, град Петрич, ДГ № 3 „Слънце“, град Петрич и ДГ № 2 „Звънче“, град Петрич.

Фигура 3.3.1. Брой деца и места в детските градини в община Петрич за периода 2014 – 2020г.[83]

През учебната 2014/2015г. на 100 деца са се падали 108 места в детските градина, а през учебната 2020/2021г. на 100 деца се падат 110 места. Част от капацитета на детските градини остава свободен. Това показва, че местата в детските градини са достатъчни и към момента напълно задоволява потребността от услугата по населени места.

[83] Източник: НСИ.

Две детски градини - ДГ № 2 „Звънче“, гр. Петрич и ДГ „Иглика“, с. Кърналово са определени за средищни детски градини и в тях се обхванати деца от населени места, в които няма детски градини. [84]

Въпреки намаления брой на детски градини техният капацитет остава относително запазен. При намаляващо население през последните години се наблюдава респективно намаляване на броя на децата в детските градини. Спадът на децата, посещаващи детска градина е 6,8% за учебната 2020/2021г. спрямо 2014/2015г. На сериозен спад се отчита през 2017/2018г., след което започва плавно увеличение на броя на децата, като за учебната 2020/2021г. той е 1742 деца. Тази тенденция е ясно изразена в населените места извън общинския център. Причините в тази положителна тенденция на обхвата на деца, които се включват в институциите на предучилищното образование са свързани, както с броя на родените през годините, така и в увеличаване на трудовата ангажираност на родителите. Не на последно място значение оказва държавната и местна образователна политика насочена към по-ранна социализация на децата чрез посещение в детска градина и мерките свързани със задължителното предучилищно образование.[85]

За увеличаване на броя на децата в предучилищното образование влияние оказва и започналия процес на завръщане от чужбина на част от емигрираните жители на общината.

Състояние на инфраструктурата на детските градини

През 2019г. със средства на община Петрич са климатизирани детските градини. От 2020г. започва поетапно обновяване на дворните пространства и извършване на текущи ремонти на сгради на детски градини в общината.

В сградите на детските градини, с изключение на ДГ „Звънче“, филиал „Калина Малина“ не е осигурена достъпна среда – те са без асансьори и с неприспособени стълбища, а сервизните помещения не са пригодени за ползване от деца с увреждания.

Таблица 3.3.1. Оценка на състоянието на инфраструктура на детските градини, Община Петрич

обект	местонахождение	Реализирани инвестиции
ДГ №3 „Слънце“	гр. Петрич, ул. „Тома Митов“ №10	Част от Проект „Обновяване на образователна инфраструктура и прилежащо дворно пространство в ПИ 56126.602.1462: ОДЗ „Слънце”- гр. Петрич" - етап 2 дворно пространство“ - Целта на настоящето проектно предложение е обновяване и модернизиране на образователната инфраструктура в община Петрич, чрез

[84] Решение № 856 на Министерския съвет от 26 ноември 2020 г. за приемане на Списък на средищните детски градини и училища в Република България за учебната 2020/2021 година (ДВ, бр. 102 от 1 декември 2020 г.) (публ. 30.11.2020 г.)

[85] Източник: Анализ на потребностите от подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община Петрич, 2020г.

обект	местонахождение	Реализирани инвестиции
		облагородяване на прилежащото дворно пространство в ОДЗ „Слънчице“ – гр. Петрич. Обектът на интервенция е включен в Интегрирания план за градско възстановяване и развитие на град Петрич и попада в обхвата на зона за въздействие от тип "Зона на публични функции с висока обществена значимост". В съществуващата сграда на ОДЗ „Слънце”- гр. Петрич" са изпълнени мерки за енергийна ефективност по проект BGPO001-1.1.09/2010/043-01 „Уют и топлина за децата чрез повишавана на енергийната ефективност на образователната инфраструктура на община Петрич“, финансиран от ОПРР 2007-2013 г. За достигане на цялостна модернизация на детската градина е необходимо обновяване на дворното й пространство, което е предмет на настоящото проектно предложение. Предвижда се чрез инженеринг - проектиране, авторски надзор и изпълнение на строителството да бъдат осъществени интервенции, които в максимална степен да отговарят на конкретните специфики и пространствени характеристики на обекта. Ще се реализират строително монтажни работи за цялостното обновяване на дворното пространство. Предвижда се изпълнение на мерки за осигуряване достъпна архитектурна среда за хора с увреждания. В рамките на проекта ще бъдат осъществени дейности по упражняване на строителен надзор по време на строителството, мерки и дейности за информация и комуникация за популяризиране на проекта и източниците на финансиране, както и извършване на независим финансов одит.
ДГ № 2 „Звънче“	Петрич, ул. „Цар Борис III“ № 33	Филиал „Калина Малина“- гр. Петрич: Цялостна подмяна и ремонт на ВиК, като и основен ремонт на сградите, подмяна на настилки, финишни покрития и др. Осъществяване на всички проектни предложения по обемно-пространствените решения. - Подмяна на покривни покрития. - Цялостен ремонт и реконструкция на прилежащо дворно пространство, както и подмяна на цокъл.[86] Извършен е основен ремонт на филиала в с. Генерал Тодоров Всички филиали разполагат с много добро материално оборудване.
ДГ „Иглика	Кърналово, ул. „Черноризец Храбър“ № 4	Ремонт на ДГ „Иглика“ с. Кърналово – избран изпълнител за СМР през 2020 г.[87]

Идентифицирана е необходимостта от подобряване състоянието на сградния фонд на образователните институции на територията на общината чрез прилагане на мерки за енергийна ефективност, използване на ВЕИ, ремонтни дейности и оптимизиране на дворното пространство на следните детски градини: ДГ №1 „Снежанка“, гр. Петрич; ДГ № 2 „Звънче“ – централна сграда, гр. Петрич; ДГ № 3 „Слънце“ филиал до ПГ „Пейо К. Яворов“, гр. Петрич; ДГ № 3 „Слънце“ филиал с. Беласица; ДГ № 3 „Слънце“ филиал с. Коларово; ДГ № 3 „Слънце“; ДГ № 3 „Детелина”, гр. Петрич;ДГ № 2 „Здравец“ филиал с. Ключ, с. Скрът и с. Габрене; ДГ № 2 „Звънче“ филиал с. Марикостиново; ДГ № 2 „Звънче“ филиал с. Кулата; ДГ „Синчец“

[86] http://2020.eufunds.bg/bg/3/0/Project/Activities?contractId=BTumIOYgX1k%3D&isHistoric=False
[87] https://info-m.eu/petrichnew/?p=7782

с. Първомай; ДГ „Синчец“ филиал с. Кавракирово; ДГ „Иглика“ с. Кърналово, филиали в с. Рупите и с. Михнево.

3.3.2. Училищно образование

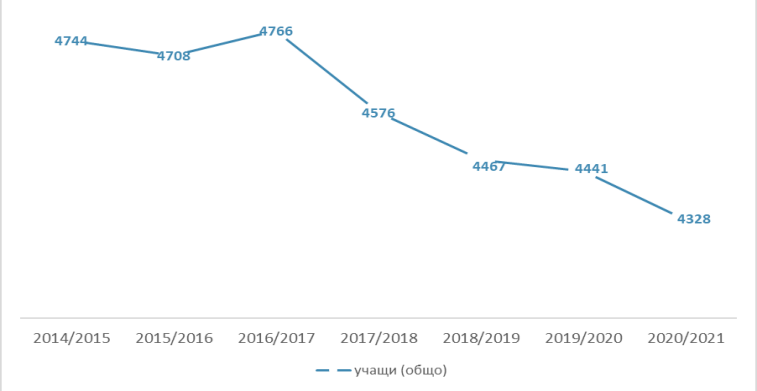
Общинската политика има задачата да решава проблемите, свързани с обхвата на всички деца в образователната система, посещението в училище и повишаване качеството на образованието, с цел достигане на високо образователно ниво.

През 2014г. броят на училищата в община Петрич е 19, от които 17 общообразователни и 2 професионални. С оптимизацията на училищната мрежа от учебната 2016/2017г. техният брой е 18, като промяната е в броя на общообразователните училищата. Утвърдените общински училища са 16, от които 11 основни (3 в град Петрич и в селата Беласица, Кавракирово, Кулата, Кърналово, Марикостиново, Михнево, Рупите и Скрът), 4 средни училища (2 в град Петрич и в селата Коларово и Първомай) и една Профилирана гимназия в град Петрич. Двете професионални гимназии са държавни и се намират в град Петрич.

На територията на община Петрич за средищни са определени общо 7 училища са определени за средищни: 3 основни училища - Четвърто ОУ „Христо Смирненски“, гр. Петрич, ОУ „Св. св. Кирил и Методий“, с. Марикостиново и ОУ „Пейо Крачолов Яворов“, с. Скрът и 4 средни училища - СУ „Никола Й. Вапцаров“, гр. Петрич, СУ „Антон Попов“, гр. Петрич, СУ „Васил Левски“, с. Коларово, СУ „Св. Паисий Хилендарски“, с. Първомай. В тях се обхванати учениците от населени места, в които няма училище. [88]

Основните проблеми на съществуващата училищна мрежа са свързани с демографската криза. С всяка учебна година броят на учениците намалява спрямо предходната.

Фигура 3.3.2. Учащи в общообразователни училища в община Петрич (2014-2020г.)[89]

През 2020/2021г. в общината се обучават 4328 ученици, като спада в броя на учениците е 8,8% спрямо 2014/2015г. С близо 14% по-малко са учениците от I - IV клас, като това е проблем, който ще се отрази съществено в бъдеще на броя ученици от горните класове.

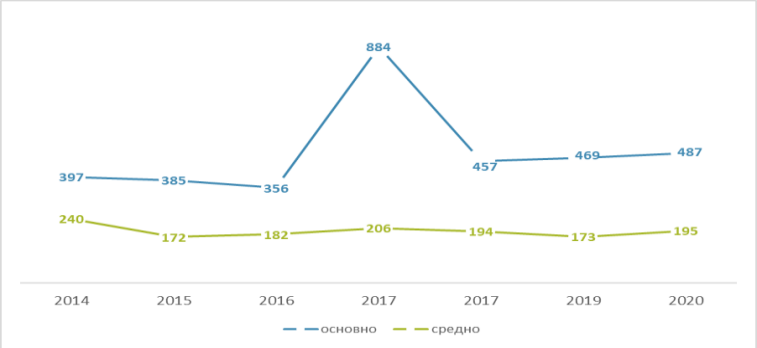
[88] Решение № 856 на Министерския съвет от 26 ноември 2020 г. за приемане на Списък на средищните детски градини и училища в Република България за учебната 2020/2021 година (ДВ, бр. 102 от 1 декември 2020 г.) (публ. 30.11.2020 г.)
[89] Източник: НСИ

Таблица 3.3.2. Учащи в общообразователни училища по групи класове в община Петрич (2014-2020г.)[90]

година	Общо	I - IV клас	V - VII клас	V - VIII клас	VIII - XII клас	IX - XIII клас
2014/2015	4744	2101	-	1863	-	780
2015/2016	4708	2041	-	1851	-	816
2016/2017	4766	1999	-	1929	-	838
2017/2018	4576	1970	1548	-	1058	-
2018/2019	4467	1863	1535	-	1069	-
2019/2020	4441	1850	1478	-	1113	-
2020/2021	4328	1803	1413	-	1112	-

Броя на учениците в дневна форма на обучение в системата на училищното образование на община Петрич намаляват. Една от причините е свързана с броя на родените деца след 2000 г. Друга причина е емиграцията на цели семейства в чужбина, което също се отразява негативно на броя на учениците. Задължителната училищна възраст съгласно ЗПУО е 16 години, след която се наблюдава тенденция на отпадане на ученици от системата на образованието особено от ромската общност.

Фигура 3.3.3. Завършили общообразователни училища в община Петрич (2014-2020г.)[91]

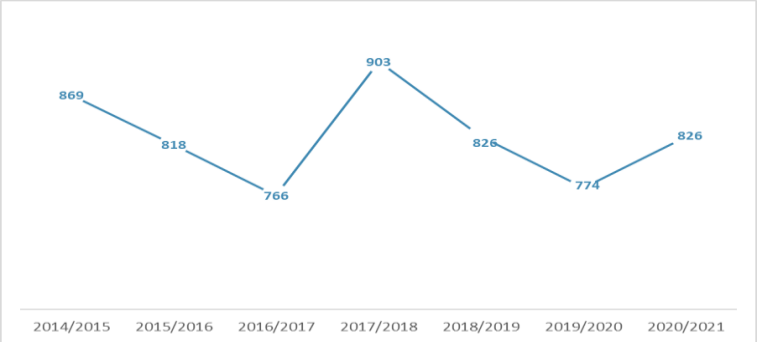
Обучение в самостоятелна и индивидуална форма е добра възможност за включване в образователния процес на отпаднали вече ученици от дневна форма. Прогнозите са за задържане, с малка тенденция към увеличаване на досегашните нива в броя на ученици в община Петрич.

Професионално образование

Професионалното образование се реализира в мрежа от професионални гимназии с прием след VII и VIII клас. Професионалното обучение в община Петрич се осъществява от 2 държавни професионални гимназии.

[90] Източник: НСИ
[91] Източник: НСИ

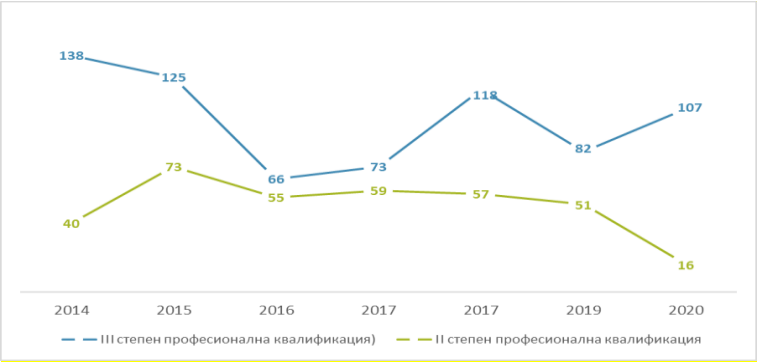
Фигура 3.3.4. Учащи в професионалните училища в община Петрич (2014-2020г.)[92]

Фигура 3.3.5. Учащи в професионалните училища в община Петрич (2014-2020г.)[93]

Фигура 3.3.6. Завършили средно образование в професионалните училища в община Петрич (2014-2020г.)[94]

Отчита се увеличаване броя на учащите за придобиване на III степен на професионална квалификация, като ръстът достигнат през 2020г. е 150% спрямо базовата 2014г. Приоритетните направления в сферата на професионалното образование са: разширяване на възможностите за придобиване и усъвършенстване на професионалната квалификация в контекста на ученето през целия живот; развитие и усъвършенстване на институционалните партньорски модели на национално и европейско ниво; повишаване на качеството на началното и продължаващо ПОО в съответствие с променящата се структура на икономиката, изискванията и потребностите на националния и европейския пазар на труда; укрепване на институционалната среда за по-висока ефективност на предоставяните публични услуги, информираност и прозрачност на ПОО за гражданите и бизнеса.

Професионална гимназия по икономика и туризъм „Проф. д-р Асен Златаров“, гр. Петрич (ПГИТ) обучава по следните професионални направления: стопанско

[92] Източник: НСИ
[93] Източник: НСИ
[94] Източник: НСИ

управление и администрация; информатика и компютри; хотелиерство, ресторантьорство и кетъринг; производство на храни и напитки. През периода ПИГТ е част от проект на Министерство на образованието за обновяване и модернизация на регионалната образователна инфраструктура чрез подобряване на материално-техническата база.[95] С инвестициите за обновяване и модернизация на учебните кабинети, лабораториите, спортните съоръжения и учебните работилници ще бъде подобрена образователна инфраструктура.

Професионална гимназия по механоелектротехника „Юрий Гагарин“ (ПГМЕТ) осъществява обучение по следните направления: моторни превозни средства, кораби и въздухоплавателни средства; транспортни услуги; електроника, автоматика, комуникационна и компютърна техника; фризьорски и козметични услуги. Училището разполага с просторни, ремонтирани и добре оборудвани учебни стаи, компютърни кабинети, физкултурен салон със сцена и спортни уреди, както и ресурсен кабинет за обучение на деца със специални образователни потребности.

Между образователните институции и местния бизнес се реализират съвместни проекти/ инициативи за подготовка на учениците за професионална реализация. В община Петрич няма центрове за професионално обучение.

Кариерното ориентиране на учениците

Кариерното консултиране и ориентиране на учениците от община Петрич с оглед подпомагането им в самостоятелен и осъзнат избор на образование и/или професия и осъществяване на връзка между училището и пазара на труда, се осъществява главно от училищата в сътрудничество с Бюро по труда. Включват се дейности за информиране, консултиране, посредничество и подпомагане на децата и учениците да осъзнаят необходимостта от формирането на конкретни умения, да придобият знания относно ресурсите и съществуващите възможности на образователната система за личностното им развитие.

Общината и училищата следва да организират своята работа по предоставяне на кариерно консултиране на децата и учениците (като част от общата подкрепа за личностно развитие). Тази функция следва да се има предвид при евентуалното създаване на нова общинска институция – център за подкрепа за личностно развитие, съгласно чл. 49, ал.1 , т. 2 от ЗПУО.

Транспорт и хранене

За децата и учениците е осигурен безплатен превоз до средищните училища и детските градини, в които се осъществява тяхното обучение. Изградена е оптимална и гъвкава транспортна схема до град Петрич с наличните училищни автобуси като е

[95] ИСУН, проект „Обновяване и модернизация на регионалната образователна инфраструктура чрез подобряване на материално-техническата база на 15 държавни професионални гимназии в системата на МОН в областите Благоевград, Кюстендил, Перник, Пазарджик и София-област“

осигурено безопасното придвижване на учениците до съответното училище. В училищата са осигурени необходимите условия за хранене както на пътуващите, така и на всички учениците, включени в целодневна организация на учебния ден – помещения за столово хранене и кетъринг.

Разходите за персонала в училищните столове и част от режийните разноски се поемат ежегодно от общинския бюджет. Значително се подобрява качеството на хранене в детски градини и училища, като се спазват нормативните изисквания. Спазват се изискванията за санитарен контрол.

Състояние на училищната инфраструктура

Сградният фонд на образователната инфраструктура в община Петрич е в добро състояние. В около 80% от училищните институции е осигурена достъпна архитектурна среда основно по отношение на входни и комуникационни пространства. Липсват такива в санитарно-хигиенните и спомагателни помещения и пространствата за общо ползване. В 3 училища и една детска градини на територията на град Петрич, по програма „Региони в растеж“ са изградени специални асансьори и санитарни помещения за деца с увреждания. По отношение на обособяване на отделни кабинети за работа на ресурсни учители, логопеди, психолози в по-голямата част от образователните институции се наблюдава значителен напредък. Затрудненията с осигуряването на специални учебно-технически средства и апаратура, дидактически материали и помагала в голяма степен е преодолян. Поставеното начало на изграждане на материална база в детските градини и училищата се надгражда с цел създаване на условия за качествено обучение на деца и ученици със специални образователни потребности. Архитектурната достъпност е факт за голяма част от образователни институции. Необходими са концентрирани целеви средства и планирани действия за продължаващо привеждане на материалните условия в съответствие с нормативните изисквания за лица с увреждания.

Таблица 3.3.3. Оценка на състоянието на инфраструктура на училищата, Община Петрич

№	обект	местонахождение	Реализирани инвестиции
Общински училища			
III ОУ „Гоце Делчев“		гр. Петрич	Част от проект „Обновяване на образователната инфраструктура и прилежащо дворно пространство в училища и детски градини в град Петрич“- Цялостна подмяна и ремонт на ВиК инсталации, като и основен ремонт на сградите, подмяна на настилки, финишни покрития и др. Осъществяване на всички проектни предложения по обемно-пространствените решения. - Саниране, подмяна на дограма, покривни и фасадни покрития. Монтиране на козирка при основна фасада и външна стълба при северна фасада както и нова козирка и парапет при съществуваща външна стълба при северна фасада. - Цялостен ремонт и реконструкция на прилежащо дворно

№	обект	местонахождение	Реализирани инвестиции
			пространство (изграждане на трибуни, подмяна на настилки и тревни площи, засаждане на нови дървета, монтиране на съоръжения).
ОУ „Пейо К. Яворов“		с. Скрът	Част от проект „Обновяване на образователната инфраструктура и прилежащо дворно пространство в училища и детски градини в град Петрич“ - Цялостна подмяна и ремонт на ВиК инсталации, като и основен ремонт на сградите, подмяна на настилки, финишни покрития и др. Осъществяване на всички проектни предложения по обемно-пространствените решения. Саниране, подмяна на дограма и покривни покрития. Цялостна подмяна на стенни и покривни панели на физкултурен салон. Цялостен ремонт и реконструкция на прилежащо дворно пространство.
СУ „Н. Вапцаров“		гр. Петрич	Част от проект „Обновяване на образователната инфраструктура и прилежащо дворно пространство в училища и детски градини в град Петрич“ - Основен ремонт на сградите, подмяна на финишни покрития и др. Осъществяване на всички проектни предложения по обемно-пространствените решения. - Саниране, подмяна на дограма и покривни покрития. Изграждане на навес пред основен вход.
Държавни училища			
ПГИТ „Проф. д-р Асен Златаров“		гр. Петрич	Реализиран проект „Обновяване и модернизация на регионалната образователна инфраструктура чрез подобряване на материално-техническата база на 15 държавни професионални гимназии в системата на МОН в областите Благоевград, Кюстендил, Перник, Пазарджик и София-област“. Предстои изграждане на физкултурен салон по типов проект за който има изготвен инвестиционен проект в идейна фаза.
ПГМЕТ „Юрий Гагарин“		гр. Петрич	Ремонт на санитарни възли в корпуса за практически занимания; основен ремонт на отоплителна инсталация (2019г.)

дентифицирана е необходимостта от подобряване състоянието на образователната инфраструктура - Училища: I ОУ „Кочо Мавродиев“; IV ОУ „Христо Смирненски“; СУ „Н. Вапцаров“; СУ „Антон Попов“; ПГИТ „Проф. д-р Асен Златаров“ (държавно); ПГМЕТ „Юрий Гагарин” (държавно); СУ „Васил Левски“, с. Коларово (средищно училище); Средно училище „Васил Левски“, село Коларово; СУ „Св. П. Хилендарски“, с. Първомай (средищно училище); ОУ „Пейо К. Яворов“, с. Скрът (средищно училище); ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“, с. Кавракирово; ОУ „Братя Миладинови“, с. Кърналово; ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“, с. Рупите; ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“, с. Марикостиново; ПГ „П. К. Яворов“, гр. Петрич.

3.3.3. Личностно развитие на учениците

В Община Петрич съществуват условия за осъществяване на подкрепа за личностно развитие на децата и учениците от институциите в СПУО, съвместно с държавните и местните органи и структури;

Общата подкрепа за личностно развитие обединява съществуващите видове образователна среда у нас – образователни институции, центрове за подкрепа за

личностно развитие и други, чиято функция е да подпомагат вътрешната структура за разгръщане на диференцирани подходи за посрещане на разнообразието от образователни потребности. На нивото на детската градина и училището, общата подкрепа свързва всички услуги, които представляват базисни грижи за физическото, психичното и социалното благополучие, мотивиращи и развиващи интересите дейности.

Регистрирани са потребности от предоставяне на допълнителна подкрепа за личностно развитие за 7,1% от децата и учениците на територията на община Петрич, както следва: със специални образователни потребности - 2,12%, с изявени дарби - 2,04%, в риск от социално изключване -2,4%, с увреждания -0,32%;

Център за подкрепа за личностно развитие - Общински Детски Комплекс Петрич

В Община Петрич функционира Център за подкрепа за личностно развитие (ЦПЛР – ОДК), който е единственото извънучилищно звено към МОН на територията на община Петрич. Работи с деца и ученици на възраст от 5 до 18 г.

Местонахождение: гр. Петрич, Младежки дом

Дейност на ЦПЛР: Развитие на интересите, способностите, компетентностите и изявата в областта на науките, технологиите, изкуствата и спорта.

Една от инициативите на ЦПЛР – ОДК с принос в подобряване градската среда е проект „Веселите пейки“, по който деца и младежи изрисуват пейки пред пощата, социални грижи и поликлиниката.[96]

Център за подкрепа за личностно развитие – ОДК Петрич е институция в системата на предучилищното и училищно образование, в която се организират дейности, подкрепящи приобщаването, обучението и възпитанието на деца и ученици, както и дейности за развитие на техните интереси и способности.

ЦПЛР – ОДК Петрич е общински и дейностите му са насочени към развитие на интересите, способностите, компетентностите и изявата в областта на науките, технологиите, изкуствата и спорта.

Таблица 3.3.4. Брой деца и ученици записани в групи към ЦПЛР-ОДК Петрич

Брой ученици	постоянни групи	временни групи	в т. ч. със СОП	ученици в риск	Брой персонал		
					ПП	НПП	общо
579	38	5	0	-	8	1	9

Деца и ученици с изявени дарби

Работата с талантливи и даровити деца в свободното им от учебни занятия време в областта на науката, изкуството и спорта в Община Петрич се осъществява във всички детски градини, училища, ЦПЛР – ОДК Петрич, читалища, спортни клубове и

[96] Източник: http://odkpetrich.com

школи по изкуства. Това са утвърдени институции, които целенасочено работят за откриване на таланта на детето, имат интердисциплинарен характер на обучение и все повече се превръщат в сигурна среда за общуване на децата и учениците.

Община Петрич стимулира и подкрепя морално и материално творческите изяви на даровити деца чрез прилагане на разпоредбите на Наредба за условията и реда за закрила на деца с изявени дарби и чрез годишна Програма за закрила на деца с изявени дарби на община Петрич.

Таблица 3.3.5. Брой ученици с изявени дарби, класирани на национални и международни конкурси, олимпиади и състезания

№	Населено място	Институция	Брой класирани деца/ученици
1	гр. Петрич	I-во ОУ „К. Мавродиев“	2
2	гр. Петрич	СУ „Никола Й. Вапцаров“	16
3	гр. Петрич	III-то ОУ „Гоце Делчев“	4
4	гр. Петрич	IV-то ОУ „Христо Смирненски“	6
6	гр. Петрич	ПГ „Пейо К. Яворов“	16
7	гр. Петрич	ПГИТ „Проф. д-р Асен Златаров“	22
8	с. Първомай	СУ „Св. Паисий Хилендарски“	6
		Общо:	**72**

Необходимо е да се увеличи индивидуалната работа с децата, за да се открият закодираните заложби и в същото време да се разработват не само авторски програми на учителите, свързани с учебния процес в извънкласната форма, но и разработването на индивидуална програма за всяко дете с изявени дарби в училище. Институциите в образователната система – детски градини, училища и Център за подкрепа за личностно развитие – ОДК Петрич трябва да отговорят на новите предизвикателства и да предложат нова визия за развитие пред традиционните образователни модели и традиционните форми на общуване.

Деца и ученици със специални образователни потребности (СОП)

Специален акцент в образователната политика е интегрирането на децата със специални образователни потребности (СОП). Общ брой деца и ученици със СОП през учебната 2020/2021 година е 157, като 136 от тях са в училище, а 21 в детските градини.. Диапазонът на диагнозите на децата и учениците със СОП в община Петрич е разнообразен и строго индивидуален за всеки отделен случай.

Таблица 3.3.6. Учениците със СОП в община Петрич по вид диагноза

диагнози	Брой ученици
с физически увреждания	3
с интелектуални затруднения	52
със сензорни увреждания - увреден слух	1
със сензорни увреждания - нарушено зрение	1

диагнози	Брой ученици
с езиково-говорни нарушения	33
със специфични нарушения на способността за учене	66
с разстройства от аутистичния спектър	14
с множество увреждания	7
с емоционални и поведенчески разстройства	9

При идентифициране на деца със СОП се полагат всички усилия за качественото им включване в учебния процес. Училищата и детските градини прилагат механизми за социална интеграция на ученици и деца със специални образователни потребности (СОП). Диагностични екипи извършват оценка на образователните потребности; изготвят и реализират план за подкрепа; наблюдава се и се оценява развитието на всеки случай. Информират се родителите за нивото на образование и успешното интегриране на децата и учениците.

Ресурсно подпомагане на деца и ученици със СОП се осъществява от Ресурсен център за подкрепа на процеса на приобщаващо образование (РЦПППО) Благоевград и работещи на територията на община Петрич.

Децата и учениците със СОП са 157, от които 89 на ресурсно обучение към РЦПППО Благоевград, за 60 деца са създадени екипи за ресурсно подпомагане в три училища, а 8 деца са с множество увреждания, които поради липса на специализирано учебно заведение в общината се обучават в група към ЦСОП град Гоце Делчев, която е организирана в Дневен център за деца и младежи с увреждания „Слънце“ - гр. Петрич, като същевременно са записани в III ОУ „Гоце Делчев“ Петрич.

Децата и учениците със специални потребности са подпомагани от екипи специалисти, назначени от директорите на детските градини и училищата. Ако до скоро акцентът е промяната в нагласите на учителите и родителите, че мястото на всяко дете е в общата класна стая, целите вече са да се осигури подкрепа на училището чрез структуриране на работата му в посока изграждане на приобщаваща училищна среда, така че всяко дете да може да развие напълно своите възможности.

Таблица 3.3.7. Разпределение на децата и учениците със СОП към 2020г.

Учебно заведение	**брой деца и ученици със СОП**	**Ресурсен център**
ДГ № 2 „Здравец“, гр. Петрич	7	7
ДГ № 3 „Слънце“, гр. Петрич	4	4
ДГ № 2 „Звънче“ гр. Петрич	6	6
ДГ № 3 „Детелина“, гр. Петрич	3	3
ОУ „Гоце Делчев“, гр. Петрич	11	0
ОУ „Хр.Смирненски“,гр. Петрич	4	4
ОУ „Св.св.Кирил и Методий“, с. Кавракирово	8	8
ОУ „Екзарх Йосиф“, с. Михнево	2	2
ОУ „Братя Миладинови“, с.Кърналово	8	8
ОУ „Св.св.Кирил и Методий“, с. Рупите	3	3
ОУ „Св.св.Кирил и Методий“, с. Марикостиново	8	8
ОУ „Св.св.Кирил и Методий“, с. Кулата	3	3

Учебно заведение	брой деца и ученици със СОП	Ресурсен център
ОУ „П. К. Яворов“ с. Скрът	4	4
СУ „Васил Левски“, с. Коларово	1	1
СУ „Св. Паисий Хилендарски“, с. Първомай	7	7
СУ „Н. Вапцаров“, гр. Петрич	33	0
СУ „А. Попов“, гр. Петрич	16	0
ПГ „П. К. Яворов“ гр. Петрич	3	3
ПГИТ „Проф. д-р А. Златаров“, гр. Петрич	3	3
ПГМЕТ „Ю. Гагарин“, гр. Петрич	15	15
ДЦДМУ „Слънце“, гр. Петрич	8	8

Ресурсните учители са разпределени в две или повече учебни заведения и ръководят групи от по 9 - 13 деца. Часовете за работа с учениците се преценяват индивидуално според вида и степента на нарушението, но често и тези часове са недостатъчни за постигане на добри резултати. Все още проблем при осъществяване на учебните занятия остават институциите от системата на предучилищното и училищно образование, които се намират в отдалечените населени места, където има по 1-2 деца със СОП. При тях трудно може да се съчетае придвижването на ресурсния учител от едно населено място до друго за кратък период от време, за да могат да обхванат децата и учениците според разписанието на учебните часове за съответното учебно заведение.

Положителни резултати на обучението на учениците със СОП се отчитат в училищата, където са назначени ресурсни учители, логопеди и психолози. Такава организация е създадена в СУ „Никола Вапцаров“, III ОУ „Гоце Делчев“ и СУ „Антон Попов“. Най-оптималния вариант за постигане на резултати в обучението на учениците със СОП е назначаването на ресурсен учител там, където има такива деца и ученици.

Въпреки трудностите и предизвикателствата на процеса, към момента са поставени основите и е създадена институционална и нормативна база за обучение на деца със СОП в рамките на общообразователните училища. В същото време ясно се отчита потребността на учителите от допълнителна подкрепа и от възможност по-интензивно да разчитат на помощ от страна на специалисти, да имат достъп до специализирани ресурси и помощни материали, с които да работят, както и до готови модели и практически съвети за реакция в една или друга ситуация.

Практиката показва недостатъци, преодоляването на които ще подобрят и развият приобщаващото образование в община Петрич. Голяма част от ресурсните учители са на трудови договори към РЦПППО Благоевград и ползват едно помещение в административната сграда на ГУМ в Петрич, което се намира на 5 етаж. Асансьорите и стълбите не са пригодени за лица с увреждане и това създава неудобства при осъществяването на индивидуална дейност с деца със СОП.

Създаване на общински Център за подкрепа за личностно развитие с дейност за ресурсно подпомагане на деца и ученици със СОП и педагогическа и психологическа подкрепа би спомогнало процеса на приобщаващото образование в институциите от системата на предучилищното и училищно образование относно осигуряване на специалисти, които да бъдат ангажирани само на територията на община Петрич.

Деца и ученици в риск от социално изключване

В община Петрич 2,4 % от децата и учениците се намират в риск от социално изключване поради различни причини, като основните са в семейството - миграция на децата в чужбина, ранни бракове, отказ на родителите детето им да посещава училище поради финансови затруднения или грижа за по-малки деца в семейството, трудности в усвояването на учебния материал поради не добро владеене на български език на деца от ромски произход. По-малко са причините свързани с влиянието на улицата.

Таблица 3.3.8. Брой на учениците в риск[97]

№	Населено място	институция	Брой деца/ученици в риск
1	гр. Петрич	I-во ОУ „К. Мавродиев“	3
2	гр. Петрич	СУ „Никола Й. Вапцаров”	14
3	гр. Петрич	III-то ОУ „Гоце Делчев”	31
4	гр. Петрич	IV-то ОУ „Христо Смирненски”	5
5	гр. Петрич	СУ „А. Попов“	17
6	гр. Петрич	ПГИТ „Проф. Д-р Ас. Златаров“	4
7	гр. Петрич	ПГМЕТ „Ю. Гагарин“	16
8	с. Коларово	СУ „В. Левски“	9
9	с. Кавракирово	ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“	3
10	с. Кулата	ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“	1
11	с. Първомай	СУ „Св. П. Хилендарски	19
12	гр. Петрич	ДГ №2 „Звънче“	2
		Общо:	**124**

Интеграция на уязвими групи

В община Петрич най-голяма концентрация на ромско население има в града, а от селата в с. Кавракирово. В ромския квартал на гр. Петрич живеят приблизително 4 500 роми по данни от ГРАО. Достъпът им до ресурси и услуги е ограничен, вследствие на което те страдат от типичните за тези общности проблеми като ранно отпадане от училище, необхванати от образователната система деца в задължителна училищна възраст, безработица, здравословни проблеми, ранни бракове, липса на мотивация за приобщаване към останалата част от обществото. За постигането на успешен и устойчив модел за интеграция на ромската общност в община Петрич са назначни двама здравни медиатори, образователен медиатор и специалист за работа с малцинства. По проект „Подкрепа за успех” по Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ (ОП НОИР) 2014-2020 г, в I ОУ „Кочо Мавродиев”, III ОУ „Гоце Делчев”, СУ „Антон Попов”, ПГМЕТ „Юрий Гагарин”, ОУ „Св. Св. Кирил и Методий” с. Кавракирово, ОУ „Св. Св. Кирил и Методий” с. Рупите и ОУ „Св. Св. Кирил и Методий” с. Кулата са назначени оброзователни медиатори за работа с уязвими групи. Тяхната основна задача е да спомагат за разрешаването на проблеми свързани със социалното включване на това уязвимо малцинство. С помощта

[97] Източник: По данни от училищните ръководства

на образователните медиатори децата, родени през 2012 година, подлежащи за постъпване в I клас през учебната 2019/2020 година са обхванати на сто процента от образователната система. Обхванати в образователната система са и всички 5 и 6 годишни деца подлежащи на задължително предучилищно образование. Въпреки усилията на медиаторите, социалните работници и представителите на общинска администрация все още има лица в задължителна училищна възраст, които не са включени в образователната система. Провеждат се кампании в общността с цел обхващането на повече деца в детски ясли и детски градини. Децата от ромски произход имат гарантиран достъп до качествено образование във всички училища на територията на община Петрич. Включени са разпоредби в правилниците на детските градини и училищата за гарантиране на толерантно отношение към децата от ромската общност.

Здравните медиатори спомагат за извършването на профилактични прегледи, имунизации, педиатрични прегледи. Осъществяват различни здравно-информационни мероприятия с цел превенция от различни заболявания и повишаване на здравната им култура. Провеждат се беседи на теми свързани с рисковете от ранно майчинство, трафика на хора, рискове от зарази и болести.

Отпаднали от образователната система

Отпаднали от образователната система през учебната 2017/2018 година са 42 ученика, а през 2018/2019 година - 41. Близо 83 на сто от отпадналите ученици са заминали с родителите си в чужбина и за тях липсва информация за продължаващо обучение в страната, в която са се установили да живея. Около 11 на сто от учениците в задължителна училищна възраст отпадат поради ранно майчинство. Останалите посочват други причини.

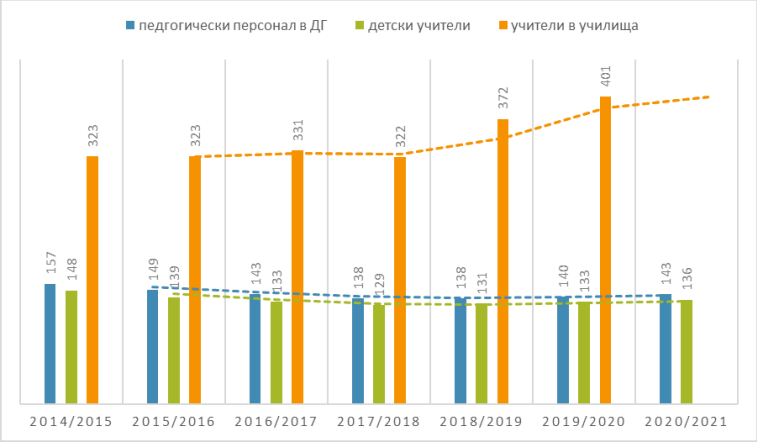
Създаването на Механизъм за съвместна работа на институциите по обхващане, включване и предотвратяване на отпадането от образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст, приет с ПМС № 100 от 8 юни 2018 г. (посл. изм. и доп. - ДВ бр. 82 от 18 октомври 2019 г.) дава своя положителен резултат и в община Петрич. В края на 2018 година вследствие дейностите на институциите по Механизма в образователната система на територията на община Петрич са записани в дневна форма 39 ученика, а 21 в индивидуална форма. В края на 2019 г. включени в образователните институции са 35 ученика в дневна форма и 23 в индивидуална. Като положителен резултат от действието на екипите за обхват при реализиране на Механизъм за съвместна работа на институциите по обхващане, включване и предотвратяване на отпадането от образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст в община Петрич, можем да отчетем връщането в образователната система на ученици отпаднали през предходните учебни години и записването им в индивидуална форма на обучение дори и на момичета от ромски произход, които са станали майки. Около 30 % от учениците записани в индивидуална форма на обучение през 2018/2019 учебна година продължават успешно в следващ клас през учебната 2019/2020 година.

Преодоляване на проблемно поведение

Преодоляване на проблемното поведение се реализират от училищни комисии за противообществени прояви. Дейностите по превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение се реализират от училищни комисии за противообществени прояви и Местната комисия за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни към община Петрич, съгласно ЗБППМН. Създадена е практика Местната комисия да работи в тясно сътрудничество с ръководствата и педагогическия състав на училищата от община Петрич с оглед ранно предотвратяване на девиантно поведение сред подрастващите. Основно работата в училищата се осъществява от обществените възпитатели към Комисията. За всяко от 18-те училища на територията на града и близките населени места е определен конкретен обществен възпитател, който поддържа близък контакт с определен от ръководството представител на училището (обикновено това е педагогическият съветник или председателят на Училищната комисия за превенция на противообществените прояви) и набира информация за ученици с девиантно и/или агресивно поведение и проблеми с общуването, социално занемарени деца, деца предразположени към противообществени прояви и деца живеещи в рискова среда. Към момента в МКБППМН към община Петрич работят шест обществени възпитатели, които съдействат за корекция на асоциално / рисково поведение и работят с деца, които са в рискова семейна или приятелска среда и са застрашени от отпадане от училище. През 2019 година броят на лицата обхванати от информационни кампании за предотвратяване на асоциалното поведение сред децата са 1400 (хиляда и четиристотин). Броят на консултирани деца и семейства чрез МКБППМН са 58 деца и 80 семейства, образувани са 38 възпитателни дела срещу 54 деца.

3.3.3. Обезпеченост на образователната система със специалисти

Фигура 3.3.7. Педагогически персонал и детски учители в детските градини в община Петрич за периода 2014 – 2020г.[98]

Промяната в броя на учениците оказва пряко влияние върху педагогическия персонал.

В детските градини се наблюдава намаляване на педагогическия персонал, вкл. и на детските учители. В училищата се отчита ръст, който е свързан с промените в образователната система. Много учители са преминали обучение за работа с деца със СОП.

[98] Източник: НСИ.

Анализът на компетентностите на педагогическите кадри за работа с деца и ученици с изявени дарби, със СОП, с проблемно поведение и в риск показва, че все повече се преодоляват в резултат но национално, регионално и институционално ниво за обучение и придобиване на квалификация.

По данни на образователните институции, около 40 на сто от педагогическите специалисти в общината имат необходимост от поддържаща квалификация за работа с надарени деца, както и за работа с деца с проблемно поведение. В 60 на сто от училищата има назначен педагогически съветник или психолог. В детските градини все още няма практики за назначаване на такива специалисти освен на логопеди.

Системната квалификация на работещите в сферата на образованието, свързана с качественото прилагане на нормативната уредба за приобщаващото образование, доведе до повишаване подготвеността на педагогическите специалисти със справяне с предизвикателствата на в обучението на „различните деца". Не е достатъчен броят на назначените в училищата и детските градини педагогически съветници и психолози. Това означава, че функциите на тези специалисти се изпълняват от други членове на педагогическите колективи, без да имат подготовка и време за това. Все още не е достатъчен обхватът и задълбочеността на квалификацията на учителите в училищата и детските градини и няма критична маса на промяна в нагласите на учителите да припознават като свое професионално поле и работата с деца и ученици със СОП, дори и те да са малка част от деца и ученици, с които работят.

Обществени съвети

В община Петрич важна роля имат Обществените съвети към училищата и детските градини. Съгласно Глава XIV от ЗПУО, за първи път се регламентират функции и отговорности на родителите за пряко участие в управлението на образователния процес в институциите в сферата на образованието. Чрез Обществените съвети към съответните институции се наблюдава активно участие на родителите в живота на детските градини и училища. Инициират се благотворителни дейности в помощ на деца и ученици от уязвимите групи, както и за подпомагане обновяването на материалната база. Активното участие на родителите и Обществените съвети спомага за решаване на редица проблеми свързани с проблемно поведение на ученици.

3.4. Социални услуги

През периода 2014-2020г. Община Петрич води целенасочена политика за подобряване качеството и обхвата на социалните услуги в общността, чрез разширяване и обновяване на социалната инфраструктура.

Водещият документ на общинско ниво е Стратегия за развитие на социалните услуги, като през периода са разработвани и изпълнявани 2 стратегии с времеви обхват 2012-2016г. и 2016-2020г.

Основните целеви групи към които е насочено предоставянето на социални услуги са[99]:

Деца в ранна възраст. Доказано е, че интервенциите по отношение на децата в ранна възраст имат значим ефект по отношение на прекъсване на цикъла на бедност за тези деца. Отглеждането на деца в специализирани институции до 3 години е увреждащо в най-голяма степен и в много случаи има неотменими последици. Инвестирането в предучилищна възраст е от решаващо значение и за успешната интеграция на децата в риск в училище.

Деца и възрастни с увреждания. Хората с увреждания изпитват затруднения в своята социална интеграция поради непригодеността на средата за тях – архитектурна, социална, обществени нагласи, образователна система. Липсата на подкрепа за семействата им води до настаняването на значителен брой хора с увреждания в специализирани институции. Услугите и мерките за тези групи целят подкрепа за развитие на техните умения и способности и промяна на средата по посока на създаване на условия за интеграцията им.

Уязвими семейства с деца. Подкрепата на семействата, а не само на децата в риск, създават условия за задържане на децата в семействата им и за повишаване на качеството на грижа към тях. Вниманието към семействата има своето отражение и върху демографската ситуация в областта. Услугите към семействата целят подкрепа за интегритета на семейството и за развиването на уменията и ресурсите за социална интеграция на семейството като цяло и на индивидуалното развитие на неговите членове.

Деца не обхванати, отпаднали и в риск от отпадане от училище. Отпадането от училище и липсата на образование е един от най-сериозните фактори за попадане в ситуация на множество рискове - бедност, противоправно поведение, насилие, зависимост и др. Стратегията предвижда комплекси интервенции между социалната и образователната сфера насочени към подобряване на тяхното взаимодействие, развиване на приятелска за децата образователна среда, преодоляване на социалните затруднения за посещаване на училище.

Самотни стари хора. Те изпитват затруднения в своето ежедневно обслужване, достъпа до здравеопазване и участието в социални мрежи. Услугите за самотните стари

[99] Източник: Общинска стратегия за развитие на социалните услуги (2016– 2020) на Община Петрич

хора включват подкрепа в тяхното ежедневие за задържането им в обичайната им среда и посрещане на основните им нужди.

Общият капацитет на социалните услуги, които се предоставят в община Петрич е 71, към края на 2019г., като прогнозния капацитет е 131 след реализиране на нови проекти, които са планирани или са в процес на реализация за периода до 2023г. Децата, които получават месечна помощ са 17.

Създаването на нови социални услуги и увеличаване на капацитета на съществуващите, които развиват и подкрепят форми на алтернативна грижа е един от приоритетите в развитието на социалните услуги в община Петрич

3.4.1. Социални институции и услуги

Социални услуги в домашна среда

Социалните услуги в домашна среда оказват подкрепа за социално включване на лица/деца с увреждания, самотноживеещи възрастни хора и други уязвими групи. Социални услуги в домашна среда са: личен асистент; социален асистент; домашен помощник; домашен социален патронаж.

Личен асистент, социален асистент и домашен помощник: През периода са предоставяни услугите личен асистент, социален асистент и домашен помощник по Споразумения между община Петрич и Агенция за социално подпомагане за целево осигуряване на социални услуги в домашна среда, както следва: За 2018 г. – потребители: 83; асистенти: 80**;** За 2019 г. – потребители: 82; асистенти: 80

Център за почасови услуги, гр. Петрич: Центърът е създаден по проект „**Подкрепа за независим живот и преодоляване на социалната изолация на хора с увреждания и самотноживеещи възрастни хора на територията на община Петрич“ (2016-2018)**[100], финансиран по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2014 – 2020г. Осигуряване на комплексни грижи чрез Център за почасови услуги. Извършените дейности за почасово предоставяне на интегрирани социални, здравни и друг тип услуги допринасят за преодоляването на социалната изолация на лицата от целевата група и подобряване качеството на живот и на достъпа до услуги за социално включване в отговор на комплексните потребности, включително и здравни на хора с увреждания и хора над 65 г. в невъзможност за самообслужване. Потребители на услугата: Лица с увреждания и лица над 65 г. в невъзможност за самообслужване – 124 Брой лица, предоставящи интегрираните услуги: 58 лица. Персонал за управление на Центъра за почасови услуги: 2 лица

Домашен социален патронаж. Местонахождение: град Петрич**.** Услуги: Домашен социален патронаж е общинска дейност – комплекс от социални услуги, предоставяни в общността по домовете на възрастни хора и хора с увреждания. Целта е осигуряване на

[100] http://2020.eufunds.bg/bg/6/0/Project/BasicData?contractId=n88S1%2B1oE24%3D&isHistoric=False

помощ и подкрепа, насочена към организиране на ежедневния живот на възрастните хора и лицата със специфични потребности, с оглед запазването им по-дълго време в тяхната обичайна домашна среда. Домашният социален патронаж - гр. Петрич предоставя услугата за приготвяне и доставка на топла храна, във населени места в общината, за нуждаещите се лица, които не могат да си я осигуряват сами. Подпомагат нуждаещите се за поддържане на личната хигиена и съдействие за снабдяване с необходимите технически помощни средства при ползвателите с увреждане; битови услуги и др.

По Проект „Осигуряване на ново кухненско оборудване за нуждите на Домашен социален патронаж гр. Петрич" към МТСП, Фонд „Социална закрила" (2017г.) е осигурено ново кухненско оборудване за нуждите на Домашен социален патронаж гр. Петрич.

Изпълнен е проект „Патронажна грижа + в община Петрич" (2019г.)[101] с осигурено финансиране по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси"

Предоставяните услуги в домашна среда са чрез осигуряване на почасови мобилни здравно-социални услуги по домовете за лица с увреждания и възрастни хора над 65 г. в невъзможност за самообслужване.

За нуждите на предоставянето на услугата се подобрява материалната база - ремонт и оборудване на помещение, собственост на Общината, както и доставка на оборудване, включително транспортно средство за нуждите на предоставяне на мобилната услуга в населените места на общината.

Достигнат брой потребители на услугата: 146

В процес на изпълнение е проект „Патронажна грижа чрез мобилни интегрирани услуги за възрастни хора и хора с увреждания – община Петрич" (2019-2021г.)[102]

Предоставяните услуги в домашна среда са чрез осигуряване на почасови мобилни здравно-социални услуги по домовете за лица с увреждания и възрастни хора над 65 г. в невъзможност за самообслужване.

За нуждите на предоставянето на услугата се подобрява материалната база - ремонт и оборудване на помещение, собственост на Общината, както и доставка на оборудване, включително транспортно средство за нуждите на предоставяне на мобилната услуга в населените места на общината.

Достигнат брой потребители на услугата: 146

Изпълнен е Проект „Осигуряване на топъл обяд в община Петрич" (2016г. до 2019г.)[103]

През периода 154 потребители на услугата ежедневно получават безплатно топъл обяд, който се приготвя в кухнята на Социален патронаж гр. Петрич.

[101] http://2020.eufunds.bg/bg/4/0/Project/BasicData?contractId=z06eacrvoJY%3D&isHistoric=False
[102] http://2020.eufunds.bg/bg/4/0/Project/BasicData?contractId=z06eacrvoJY%3D&isHistoric=False
[103] http://2020.eufunds.bg/bg/0/100/Project/BasicData?contractId=rH1t8T4wfWQ%3D&isHistoric=False

В процес на изпълнение е проект „Топъл обяд в условията на пандемия в община Петрич“[104]

Проектът надгражда съществуващата социална услуга на територията на община Петрич „Топъл обяд в условията на криза“ и осигури помощ и подкрепа за най-уязвимите хора в общината. Чрез проекта се осигурява възможност за функционирането на обществената трапезария през периода на пандемия от COVID - 19 и ще продължи започната услуга за осигуряване на храни за хора, които не могат да си я осигурят сами.

Достигнат брой потребители на услугата: 236

Социални услуги за деца/младежи

Дневен център за деца с увреждания „Слънце“, гр. Петрич. Центърът представляват комплекси за предоставяне на социални услуги в общността за деца и младежи с увреждания, които осигуряват условия за цялостното обслужване на потребители през деня, свързани с предоставянето на храна, задоволяване на ежедневните, здравни, образователни и рехабилитационни потребности, както и логопедично консултиране и терапия, организация на свободното време, лични контакти, социални умения в приятелска и близка до реалната среда. Капацитет: 30 места, заети 28.Персонал: 13 човека. Центърът разполага със зала за рехабилитация и психомоторика, логопедичен кабинет и собствен транспорт.

Център за настаняване от семеен тип на деца и младежи с увреждане, с. Първомай Центърът предоставя социална услуга за постоянно отглеждане на деца и младежи с тежки физически и умствени увреждания. Капацитет: 14 места. Персонал: 14 души

Център за настаняване от семеен тип за деца от 7 до 18 години, гр. Петрич. Центърът е социална услуга от резидентен тип, предоставяща жизнена среда за пълноценното израстване и развитие на деца, които не получават необходимата грижа в собственото си семейство поради различни причини (неглижиране на детето, починали родители, родители с психични, други тежки заболявания, семейства, преживяващи тежка семейна криза; насилие в семейството и др.) или са лишени от родителска грижа и към момента на настаняване в Центъра са изчерпани възможностите за връщане в биологичното им семейство, настаняване при близки и роднини или приемно семейство. Капацитет: 12 места**.** Персонал: 8,5 служители

Преходно жилище за деца от 14 до 18 години, гр. Петрич. Преходно жилище е форма на социална услуга от резидентен тип за деца в риск по смисъла на Закона за закрила на детето от 15 до 18-годишна възраст, осигуряваща настаняване на не повече от 8 деца като мярка за закрила на детето и подкрепа от специалисти за придобиване на знания и практически умения за водена на относително самостоятелен начин на живот

[104] http://2020.eufunds.bg/bg/0/169/Project/BasicData?contractId=gwCFSosMvlI%3D&isHistoric=False

и подготовката им за включване в живота на общността. Капацитет: 8 места**.** Персонал: 5 служители

Център за обществена подкрепа, гр. Петрич. Центърът за обществена подкрепа обединява различни услуги, насочени към деца и семейства – психологично и социално консултиране, съдействие и придружаване с оглед оказване на подкрепа на децата за преодоляване на различни проблеми в развитието и общуването, както и на семействата за полагане на добра родителска грижа за децата. Капацитет: 100 лица**.** Персонал: 15 служители

Посочените институции за социални услуги извършват дейности, близки до посочените в чл. 49, ал. 1, т. 3, 5 и 6 от ЗПУО – превантивна, диагностична, рехабилитационна, корекционна и ресоциализираща работа с деца и ученици, педагогическа и психологическа подкрепа, прилагане на програми за подкрепа и обучение за семействата на децата и учениците с увреждания. Наложително е разширяване на материално-техническата база на Дневен център „Слънце“, както и изграждане на Център за социална рехабилитация и интеграция, насочен към извършване на рехабилитация, социално-правни консултации, образователно и ориентиране, изготвяне и осъществяване на индивидуални програми за социално включване на лица с увреждания.

Център за ранно детско развитие. Центърът е създаден по проект „Равен шанс за всички деца“ (2016-2021г.) , по който се предоставят социални, здравни и образователни услуги за деца и родители от уязвими групи. Над 530 деца на възраст от 0 до 7 год. и техните родители ползват услугите на Център за ранно детско развитие, който е създаден по проекта. Брой специалисти, предоставящи услуги: 15 лица**.** Персонал за управление на Център за ранно детско развитие: 4 лица. Новоизградената социална инфраструктура е финансиране по проект „Подкрепа за деинституционализация на грижите за деца в община Петрич[105]

В процес на изграждане е нов социален комплекс в град Петрич, който ще разполага с достатъчна площ за специализирани кабинети за работа с деца и лица с увреждания - зала за рехабилитация, зала за лечебна физкултура, сензорна стая, кабинети за психолог, логопед, лекарски кабинет и други. Ще има и необходимото дворно пространство за занимания на открито, както и достъпна архитектурна среда

Социални услуги за пълнолетни

Дневен център за възрастни хора с увреждания „Надежда“ в гр. Петрич. Дневен център за възрастни хора с увреждания предоставящ комплекс от социални услуги за лица над 18 години (храна, организиран транспорт, здравни грижи, лечебна физкултура, образователни услуги, социална рехабилитация, трудотерапия, логопедично консултиране и др.). Приемат се лица над 18 години с увреждания с решение на ТЕЛК, НЕЛК или ЛКК. Капацитет: 12 лица

[105] http://2020.eufunds.bg/bg/0/155/Project/BasicData?contractId=dzlaEghUsrg%3D&isHistoric=False

Субсидирана заетост и професионална квалификация

В процес на изпълнение е проект „Социално-икономическа интеграция на уязвими групи и мерки за подобряване достъпа до образование в община Петрич“[106] (2021-2023г.). Проектът включва взаимосвързани и надграждащи се дейности чрез придобиване на нови знания и умения при прилагане на интегриран подход за предоставяне на социални и здравни услуги, подобряване на достъпа до заетост, образование и обучение. Интегрираните мерки и дейности са насочени към повишаване качеството на живот на потребителите, постигане на по-висока степен на съответствие с техните интереси и потребности, междусекторно сътрудничество, по-добра координация, ефективност, ефикасност, комплексност и устойчивост на резултатите.

Изпълнен е проект „Активно и развиващо се пространство за равен шанс“ (2017-2018г.)[107], финансиран по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2014-2020 г. Осигуряване на посредничество за професионална реализация и осигуряване на заетост на лица с увреждания на възраст 30-54 години: извършен подбор на 50 лица, от които назначени 30 лица за срок от 6 месеца с назначените лица на длъжност „технически сътрудник“ към община Петрич; създадена и функционираща иновативна форма за комплексни социално-здравни услуги „Активно и развиващо се пространство за равен шанс“, предоставяна в 2 (две) ремонтирани и подходящо оборудвани помещения в сградата на ГУМ, като за периода на проекта от възможностите на услугата са се възползвали общо 50 потребителя: 30 лица, полагащи грижа за лицата с увреждания /30-54 г./, които са започнали работа и 20 лица, от които 10 родителя, полагащи грижа и техните 10 деца с увреждания; проведени са дейности за информиране, популяризиране и обсъждане на възможностите за трудова реализация на хората с увреждане и на членовете на семействата, полагащи грижи за тях, ориентирани към работодателите, 4 информационни събития с 50 работодателя от община Петрич, индивидуални срещи с 50 работодателя от община Петрич, изготвени и разпространени 1000 бр. информационни материали.

Изпълнен е проект „Общинско социално предприятие „Петрички следи“ - социално включване с възраждане на традиции“[108] (2018-2019), финансиран по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси 2014 – 2020“. По проекта е създадено социално предприятие на територията на община Петрич, което повишава социалната и трудова интеграция на уязвимите групи чрез въвличането им в трудов процес и предоставя условия за подобряване на работната среда в района. Произвеждат се изделия, които представят културно-историческите, природогеографските и етнографските особености на града и района. Осигурена е заетост от 12 месеца на 21 лица от целевата група и на 3 лица за управление на социалното предприятие; извършен ремонт на помещения, находящи се в гр. Петрич, ул. „Рокфелер“ №54-56 за

[106] http://2020.eufunds.bg/bg/4/0/Project/BasicData?contractId=4VPdXFVV%2BV4%3D&isHistoric=False
[107] http://2020.eufunds.bg/bg/8010406/0/Project/Activities?contractId=efnbPO9zuYQ%3D&isHistoric=False
[108] http://2020.eufunds.bg/bg/0/169/Project/Activities?contractId=xbQ7SgzzDPc%3D&isHistoric=False

производствена дейност; доставено оборудване: шевни машини, машина за разкрояване и устройство за влаготоплинна обработка на текстилните изделия.

Община Петрич си партнира успешно с Бюро по труда гр. Петрич и реализира редица проекти за насърчаване на заетостта, по които крайни потребители бяха уязвимите групи лица, регистрирани на бюрото по труда. Общо за периода от 2015г. до 2019г. Община Петрич е осигурила работа на 424 безработни лица За целия период е осигурена заетост, както следва: Програма „Старт на кариерата“ – назначени 9 лица; Проект „Заетост и обучение на хора с трайни увреждания“ – назначени 6 лица; Регионална програма за заетост – назначени 40 лица; Проект „Активиране на неактивните лица“ – назначени 4 лица; Проект „Нова възможност за младежка заетост“ – назначени 124 лица; Проект „Обучение и заетост на младите хора” – назначени 140 лица; Проект „Обучение и заетост“ – назначени 24 лица; Проект „Работа“ – назначени 77 лица.

Пенсионерски клубове: Като елемент на социалната среда за възрастните хора значителна роля имат пенсионерските клубове. На територията на община Петрич функционират 24 пенсионерски клуба, които съдействат за поддържане на социалните контакти и активното дълголетие на пенсионерите в общината. Клубовете са разпределени на територията на общината, от тях 8 са в града и в селата Ново Кономлади, Кулата, Кърналово, Дрангово, Тополница, Габрене, Рупите, Старчево, Беласица, Първомай, Ключ, Скрът, Самуилово, Кавракирово, Коларово, Марикостиново. По територията на общината функционират клубове на Съюза на инвалидите, Съюз на слепите и Съюз на глухите. Общината чрез бюджета си поддържа както предоставената за стопанисване инфраструктура, така подпомага и издръжката на клубовете.

3.4.2. Състояние на общинската социална инфраструктура

През периода 2014-2020 г. община Петрич обезпечи 100% безвъзмездно финансиране при изграждането на необходимата инфраструктура за предоставяне на социални услуги чрез разработване на проекти от общинската администрация.

Средствата са основно от европейските фондове. Поетапно се създава качествено нова среда за представителите на целевите групи и се провежда активна работа с тях. Общината активно работи за създаване на нови възможности, които да осигурят развитието и предоставянето на необходими социални услуги за деца и възрастни хора и лица с увреждания.

Идентифицирана е необходимостта от изграждане на ЦОП и Кризисен център, както и разширяване на обхвата на услугите, които предлагат домашни грижи за хора с увреждания - домашен помощник, социален и личен асистент.

3.5. Култура

Важен фактор за социално-икономическото развитие е опазването на духовното наследство и развитието на предприемачеството в сферата на културата. Културата придава собствен облик на общината, което е от значение за подобряване на качеството на живот на местната общност.

Община Петрич има богат културен календар, в който са залегнали всички приоритети във връзка с функционирането на културните институции, както и за осъществяването на културни прояви на различни нива. Редовно се публикуват издания на културния календар по месеци, по седмици и дни в сайта https://www.visitpetrich.com, като е създадена възможност да провериш конкретни дати и да се планира посещението на събитията.

В капиталовата програма на Община Петрич се залагат ежегодно разходи за поддръжка, както и извършване на ремонтни дейности на отделните културни обекти. От местната администрация отчитат като сериозен проблем недостатъчната финансова обезпеченост за развитието на културата и поддържане на базата. Необходимо е да се търсят източници за тяхното финансиране.

3.5.1. Културни институции и дейности

Музеи

Исторически музей – Петрич, гр. Петрич: Музеят се помещава в сградата на читалище „Братя Миладинови“. Експозицията включва археологическа сбирка, материали отразяващи национално -освободителното и културно – просветното движение през възраждането, Нова и най – нова история. Ежегодно музеят представя различни изложби от своя фонд и често е домакин на изложби на други музеи от страната и чужбина.

От съществено значение е и ролята на **Исторически музей Петрич**, като културна институция и представляваща второстепенен разпоредител към Община Петрич. През 2006г. с решение на Общински съвет, музеят в Петрич придобива официален статут на Исторически музей. От 2008г. като част от постоянната експозиция на Исторически музей е **Къща – музей „Ванга”**. През 2018г. Исторически музей Петрич е вписан в регистъра на музеите на Министерство на културата.

Посещаемостта на обектите на Исторически музей се увеличава значително в последните няколко години. Безспорен принос за това е популярността на Античен град Хераклея Синтика. Според провеждани наблюдения и анализи от служителите на ИМ, туристите, идвайки да посетят един от обектите – най-често Хераклея Синтика, реализират посещение и на останалите обекти.

Фигура 3.5.1. Брой посещения в Исторически музей – Петрич за периода 2014-2018г.

Спрямо данните от ИМ, броят на посетителите за всички обекти, включени в развити туристически атракции, за последните няколко години е представен на следващата фигура.

Реализирани инвестиции за периода 2014 – 2020г.

Със спечелен и реализиращ се и в момента проект по Програма за Трансгранично сътрудничество между България и Гърция, Община Петрич ще предостави за нуждите на Исторически музей Петрич реконструирана сграда, където да бъдат подредени новите експозиции на музея. С проект: „Създаване на културен дипол“ в пограничните зони на България и Гърция даде възможност за създаване на два културни центъра в трансграничния район – в Серес, Гърция и Петрич, Р.България.

Строителните дейности са приключени в края 2020г. Към м. Април 2021г. се провежда изготвянето на Тематико – експозиционен план и окончателно отчитане по проекта. Проектът се реализира от Община Петрич и след финализирането му сградата ще бъде предоставена за нуждите на Исторически Музей - Петрич.

Къща – музей „Ванга“, гр. Петрич: В град Петрич се намира жилището на пророчицата Ванга, след заселването й в гр. Петрич до началото на 90-те години. През 2008г. тя е превърната в музей, в който са изложени над 3000 предмета – дрехи, лични вещи, снимки, подаръци от хора, на които Ванга е помагала приживе с предсказанията си.

Къща – музей на Антон Попов, с. Гега**:** В с. Гега се намира **родната къща на Антон Попов**, която сега е музей.

Идентифицирана необходимост от СМР/оборудване/подобряване достъп

Ясно изразена необходимост, която се явява и основен проблем е недостатъчната обезпеченост с обзавеждане за новата сграда на музея. В първоначалните предвиждания на проекта, сумата определена за обзавеждане е малка, като причината за това е намерението да се използва част от наличния инвентар от старата сграда. Към момента за завършване на строителството и на етап изработване на тематико – експозиционен план се установява, че практическото приложение на това намерение е невъзможно поради ред причини, в т.ч. допълнително компрометиране на обзавеждането, неприложимост и адаптиране на концепцията за експониране, включващо съвременни технологии, дигитални експозиции и инсталации.

Като проблем, свързан с бъдещото направление за развитие на музея, се явява липсата на специализирано оборудване за реставраторско ателие, фондохранилища, дигитална лаборатория и архив. За да функционира като научна институция, предоставяща възможност за академична работа, сградата на музея следва да бъде обезпечена с подходящо за това оборудване. Активните археологически разкопки на Хераклея Синтика, предполагат изключителен обем научна работа. Използването на научно-техническата база на други музеи, предимно в София, значително затруднява работата и сравнително завишава разходите по поддържане на фонда и работа с артефактите. Наличие на собствени лаборатории и реставраторски ателиета би спомогнало за оптимизиране на работата. Така също би създало конкурентни условия на работа за тесни специалисти, с което ще спомогне за решаване на кадровия проблем в музея.

Съществен проблем е слабото маркетингово позициониране на обектите на Исторически музей в туристическите среди. Информационното обслужване и обезпечаване е на незадоволително ниво. Необходимо е развитието на единна концепция за популяризиране и реклама на обектите, за събиране и представяне на информационно съдържание и обезпечаване на информационната достъпност.

Народни читалища

На територията на община Петрич функционират 26 читалища, които са се утвърдили като активно културно средище с разнообразните форми на работа. От тях има 4 ситуирани в гр. Петрич, а останалите 22 са по селата.

Основната им функция е свързана с развитието на различни творчески групови и индивидуални инициативи. Към читалищата в община Петрич има много на брой самодейни ансамбли и състави, школи по изкуствата, класове по пиано, акордеон, мандолина и китара, духови инструменти, пеене, народни танци, състезателни танци, които поддържат жива фолклорната традиция и богатство на района.

В читалище „Братя Миладинови“ в Петрич са разположени общинската библиотека, общински Исторически музей, както и голям салон, подходящ и използван за театрални постановки и концерти.

Традиционни носители на културата в българските общини са читалищата. От направения преглед е видно, че читалищата, които разполагат със собствена база се поддържат библиотеки и читални.

Читалищата са основно място за изява на любителско творчество (поддържане и изяви на художествени състави) ориентирани основно към фолклора. Читалищата се включват активно при организиране и участие в празници, фестивали, събори, изложби, творчески вечери, граждански инициативи, спортни занимания и др., като част от тях са по собствена инициатива. Читалищната организират или са домакини на различни тематични изложби.

Читалищата могат да повишат своята активна дейност чрез осигуряване на достъп до информация чрез модерни информационни и комуникационни технологии; разработване и предоставяне на възможности за учене през целия живот; осъществяване на образователни и занимателни дейности за деца и младежи.

Обекти с религиозно значение

На територията на община Петрич има 8 функциониращи религиозни обекта.

Таблица 3.5.2. Функциониращи религиозни обекти в община Петрич по населени места [109]

Населено място	
гр. Петрич	Петрички манастир „Света Петка“
	Църква „Успение Богородично”
	Църква „Свети Николай“
	Храм „Свети Георги”
	Храм „Свети Илия“
с. Беласица	Храм „Свети пророк Илия”
с. Рупите	„Света Петка Българска“ е православен храм, който се намира в местността „Рупите“,
с. Чурилово	Чуриловският манастир „Свети Георги“

От направеното проучване е установено, че повечето обекти са в добро общо състояние.

Културни събития

В община Петрич се честват и редица фестивали - през септември се провежда международен фестивал „Златен кестен“ за поп и рок песни; през месец май се чества фолклорен фестивал „Южен гердан“, по време на който ежегодно се прави преглед на народното творчество на самодейните колективи от общината, Фолклорен фестивал „Петрич 88“, Първи национален фестивал на частните театри „Петрич 92“. На 1 януари ежегодно се провежда конкурс за маски и костюми – Станчинарски игри.

Община Петрич ежегодно подпомага финансово местни инициативи на читалищата, свързани с традиционни празници и обреди в съответните населени места и включени в общинския културен календар – събори и/или традиционни дни на населеното място, както и други културни мероприятия.

Културните събития имат характера на привлекателни туристически атракции, но могат да бъдат преосмислени и доразработени. За целта е необходимо да се предложат иновативни елементи, да се обърне внимание на начина им на организиране. В този процес е много важна ролята на бизнеса и представителите на туристическите

[109] Национален публичен регистър на храмовете в Република България, http://www.hramove.bg/hramove/index.php?region_id=32&item_from=35

структури. Възможност е създаването на публично – частни партньорства за създаването на краен туристически културен продукт.

Културната инфраструктура на община Петрич и разнообразният културен календар създават условия за развитие на културен туризъм, който допълва туристическия облик на общината и рекреационно-ресурсния ѝ потенциал.

3.5.2. Състояние на общинската инфраструктура за културни дейности

Културната инфраструктура има нужда от обновяване, за да може да отговори на съвременните потребности, както и да бъдат привлечени по-голям брой посетители в общината. Най-тежък проблем пред читалищата е недостигът на средства за поддържане на материалната база и за дейността им. Идентифицирана е необходимостта от основен ремонт на някой от сградите, подмяна на остарялото сценично оборудване, изграждане на ново осветление и озвучаване на читалищните зали.

Таблица 3.5.3. Оценка на състоянието на общинската културната инфраструктура

Населено място	Вид на обекта	Физическо състояние/ инвестиции
град Петрич	НЧ „Братя Миладинови-1914“	Много добро общо състояние на базата с обща площ:1845 кв.м., голяма зала с 470 седящи места, кинозала със 130 седящи места. Читалището разполага с нова модерна кинозала. Детска музикална школа с 5 кабинета, две фоайета които се използват за изложбени зали, гримьорна която се използва за репетиционна зала и складови помещения за реквизита на любителските колективи. В сградата на читалището се помещават градският исторически музей и ритуална зала, която се използва също за репетиции. През 2018г. е извършен ремонт на покрив; 2020г. подготовка за проект за основен ремонт и реконструкция на сградата, финансиран по ОПРР, Приоритетна ос 1.
с. Кърналово	НЧ „Гоце Делчев - 1926“	Състоянието на сградата е добро, част от дограмата е сменена.
с. Първомай	НЧ „Димитър Благоев -1956г.“	Състояние на материална база – добро. Обща площ - 900кв.м, голям салон, репетиционна зала, гримьорна, кабинети – 5 бр., библиотека. 2018г. ремонт на сградата.
с. Рупите	НЧ „Просвета -1940“	Библиотеката е в добро състояние. В залата за репетиции има още малко довършителна работа. 2017г. - ремонт сграда на читалище, инвестиция; 2018г. – ремонт на покрив.

Сградния фонд на голямата част от читалищата (над 85%) е със сериозни проблеми, касаещи основно покривните конструкции, сградните инсталации и

енергийната ефективност, обзавеждането и оборудването в преобладаващата част е амортизирано и недостатъчно функционално. Достъпна среда в обектите не е налична. Дворните пространства се нуждаят от облагородяване и ремонт.

Идентифицирана е необходимостта от подобряване на културната инфраструктура чрез прилагане на мерки за енергийна ефективност, подобряване на материалната база и подновяване на сградния фонд на читалищната мрежа в общината на 17 читалища, в т.ч.: НЧ „Димитър Благоев – 1956“ с. Първомай; НЧ „Яне Сандански – 1952“ с. Коларово; НЧ „Гоце Делчев – 1926“, с. Кърналово; НЧ „Христо Ботев – 1952“, с. Кавракирово; НЧ „Антон Попов – 1952“ с. Скрът; НЧ „Просвета – 1937“ с. Марикостиново; НЧ „Просвета – 1936“ с. Беласица; НЧ „Антон Попов – 1948“ с. Яворница; НЧ „Гоце Делчев – 1939“, с. Ключ; НЧ „Антон Попов – 1926” с. Самуилово; НЧ „Искра – 1954“ с. Михнево; НЧ „Просвета – 1940“ с. Рупите; НЧ „Гоце Делчев – 1939“ с. Кулата; НЧ „Просвета – 1928“ с. Габрене; НЧ „Яне Сандански– 1946“ с. Генерал Тодоров; НЧ „Отец Паисий – 1928“ с. Старчево; НЧ „Мануш войвода – 1958“ с. Долна Рибница.

Идентифицирана необходимост от години е липсата на градска галерия, която да даде възможност за творческа изява както на местни творци, така и на гостуващи автори. В проекта, предвиден за реконструкция на сградата е заложено обособяване на пространство за галерия. Друга съществена необходимост е осъвременяването на общинската библиотека. Ремонтни дейности са предвидени и ще се изпълняват отново по проекта, финансиран от ОПРР, Ос 1. Но е необходима сериозна инвестиция в съвременни технологии, дигитализация на архива, предоставянето на онлайн услуги и достъп до фондовете на библиотеката.

3.6. Спорт

Спортът е един от секторите, за който се налага да се даде категорично нова визия, при отчитане на възможностите на общината.

Община Петрич подкрепя развитието на масовия детско-юношески спорт, чрез финансово подпомагане и стимулиране на клубната дейност. Изграждането на спортни съоръжения на открито и спортни площадки са част от стратегията на общината. Една от задачите, които стои пред местната администрация в периода до 2021 - 2027 г. е подобряване на спортната инфраструктура за практикуване на масов спорт, подобряване на физическото здраве на жителите на града и подобряване качеството на услугите.

3.6.1. Спортни клубове и дейности

На територията на град Петрич функционират клубове по различни видове спорт, които показват отлични резултати в национални и международни турнири. Спортните клубове са регистрирани по Закона за физическото възпитание и спорта по отделни видове спорт.

Таблица 3.6.1. Спортни клубове Община Петрич, вписани в регистъра на ММС[110]

Наименование	Седалище	Спорт	Член на Спортна федерация (СФ)
Спортен клуб „Звездите“	гр. Петрич	лека атлетика	Българска федерация по лека атлетика
Спортен клуб по тенис на маса „Динамик“	гр. Петрич	тенис на маса	Българска федерация по тенис на маса
Спортен клуб по тенис на корт „Кан Пресиян - Петрич“	гр. Петрич	тенис	Българска федерация по тенис
Спортен клуб по борба „Беласица - Цар Самуил-Петрич“	гр. Петрич	борба	Българска федерация по борба
Спортен клуб по борба „Беласица-Петрич“	гр. Петрич	борба	Българска федерация по борба
Общински хандбален клуб „Беласица“	гр. Петрич	хандбал	Българска федерация по хандбал
Боксов клуб „Беласица“	гр. Петрич	бокс	Българска федерация по бокс
Боксов клуб „Лъвовете“	гр. Петрич	бокс	Българска федерация по бокс
Сдружение мотоциклетен спортен клуб „Калабак-1969“	с. Самуилово	мотоциклетизъм	Българска федерация по мотоциклетизъм
Спортен клуб „Виво“	гр. Петрич	колоездене	Българска федерация колоездене
Общински футболен клуб „Беласица“	гр. Петрич	футбол	Български футболен съюз
Футболен клуб „Светкавица“	с. Митино	футбол	Български футболен съюз
Аматьорски футболен клуб „Калабак“	с. Самуилово	футбол	Български футболен съюз
Футболен клуб „Огражден - Първомай 1955“	с. Първомай	футбол	Български футболен съюз
Аматьорски футболен клуб „Беласица – 08“	с. Беласица	футбол	Български футболен съюз
Детски футболен клуб „Мечетата“	гр. Петрич	футбол	Български футболен съюз

Спортните клубове в предоставят възможност за активно занимание със спорт на децата и младите хора.

[110] Източник: Регистър на лицензираните спортни федерации и спортни клубове – техни членове по чл.9, ал.1, т.1 от ЗФВС, http://registers.mpes.government.bg/registers

3.6.2. Инфраструктурна обезпеченост

Основната спортна инфраструктура в община Петрич включва градския стадион „Цар Самуил“ и многофункционална спортна зала „Арена Петрич“, също разположена в града. Футболен стадион „Цар Самуил“ се намира в град Петрич и е с капацитет 12 000 места. Разположен е на територията на Национална спортна база „Цар Самуил“.

Възможност за разнообразяване на спортната дейност се открива пред населението на общината с пускането в експлоатация на Спортната зала „Арена Петрич“, открита през 2015 г. по проект „Подкрепа на масовия спорт в трансграничния район на община Петрич и община Серес, Гърция“, с акроним „Спорт за всички“, изпълняван по „Програмата за трансгранично сътрудничество България-Гърция 2007-2013“. Тя е подходяща за състезания и тренировки по хандбал, баскетбол, волейбол, минифутбол, гимнастика, борба, бокс и други спортове, както и за концертна дейност.

През 2022г. е подписан договорът между „Национална спортна база“ ЕАД и Община Петрич да стопанисване на НСБ „Цар Самуил“ под наем на част от спортните обекти на територията на базата. Община Петрич ще стопанисва стадиона с лекоатлетическата писта, сградата на съблекалните, сградата за баскетбол, сградата за обща физическа подготовка, спортната площадка с изкуствена настилка, площадката за хандбал, тенис корта.

Таблица 3.6.2. Спортни обекти в община Петрич

Населено място	Вид на обекта	Основни параметри	Физическо състояние.
гр. Петрич	Терен за лекоатлетическа писта[111]	Незастроен терен предназначен за лекоатлетическа писта	
гр. Петрич	Спортна зала „Серафим Бързаков“	Общинска собственост.	Много добро.
гр. Петрич	Арена Петрич	Общинска собственост. Общата застроена площ на спортното съоръжение е 2 250 кв. метра. Капацитет: Залата разполага с над 650 седящи места, от тях 16 са предназначени за инвалиди.	Много добро.
с. Беласица	Стадион	Общинска собственост, имот № 126, кв. 10;	Спортен терен има изградена сграда
с. Дрангово	Спортно игрище	Общинска собственост, с. Дрангово, кв. 16;	Спортен терен, няма сграда
с. Долна Рибница	Стадион	Общинска собственост, Околовръстен полигон, ПИ	спортен терен

[111] http://mpes.government.bg/Pages/Registers/sports_objects.aspx?ID=3689

Населено място	Вид на обекта	Основни параметри	Физическо състояние.
		№ 206	
с. Кавракирово	Спортен комплекс	Общинска собственост, с. Кавракирово, УПИ XV-23, кв. 5	спортен терен, съблекалня, на един етаж, масивна конструкция
с. Капатово	Спортно игрище	Общинска собственост, с. Капатово, УПИ I, кв.30;	спортен терен, няма сграда
с. Коларово	Стадион	Общинска собственост, с. Коларово, УПИ I-48, кв.5;	спортен терен, няма сграда
с. Кулата	Спортно игрище	Общинска собственост, с. Кулата, УПИ I, кв. 15;	спортен терен, има изградена сграда без строителна книжка. Не е попълнена в кадастъра и не е описана в акта.
с. Кърналово	Спортно игрище	Общинска собственост, с. Кърналово, УПИ II, кв. 40;	спортен терен, масивна конструкция, на два етажа
с. Марикостиново[112]	Спортна база с терен - с. Марикостиново, извън регулация	Общинска собственост, Спортен терен и сграда на два етажа, масивна конструкция	Обект на концесията - концесионна територия – 25 064 кв.м
с. Михнево	Спортно игрище	Общинска собственост, с. Михнево, извън регулация;	спортен терен, няма сграда
с. Ново Кономлади	Спортен терен	Общинска собственост, с. Ново Кономлади, им.№ 019042, м. "Черен батак"	спортен терен, няма сграда
с. Първомай	Спортен комплекс	Общинска собственост, с. Първомай, УПИ I-612, кв. 31;	спортен терен, съблекалня, монолитна конструкция, на един етаж
с. Ръждак	Спортно игрище	Общинска собственост, с. Ръждак, извън регулация.[113]	спортен терен, масивна конструкция
с. Самуилово	Стадион	Общинска собственост, с. Самуилово, УПИ II кв.31;	спортен терен, съблекалня с клуб, на два етажа, масивна конструкция
с. Тополница	Спортно игрище	Общинска собственост с. Тополница, имот 41 кв. 3;	спортен терен, няма сграда

3.7. Идентифицирани проблеми, неоползотворени ресурси и потенциал за развитие

Здравеопазване

Изводи: Добре е развита мрежата за здравни услуги, вкл. на лечебни заведения за извънболнична помощ. Добро състояние на общинската здравна инфраструктура в резултат на вложените инвестиции. МБАЛ „Югозападна болница“ ООД, гр. Сандански с филиал – Петрич е поетапно модернизирана и оборудвана. От края на 2019г. е

[112] https://nkr.government.bg/ConcessionaireProcedures/ConcessionaireProcedureInfo/0848e620-6401-4bd1-9797-1578de062861
[113] https://petrich.obshtini.bg/doc/3123771/0

разкрито ново отделение по клетъчна терапия, която навлиза в областта на редица заболявания, в това число автоимунните. С разкриването на този вид медицинска услуга Петрич се нарежда сред първите центрове, подготвили и обучили специалисти за провеждането му в страната. Обектите на болничната помощ са съсредоточени предимно в общинския център, а лечебните заведения за извънболнична помощ имат добро покритие и в по-големите села. Филиалът на СПМ обслужва цялата територия, като при по-отдалечените села трудно се изпълнява нормативно регламентирания 30 минутен изохрон; Ясно е изразена тенденцията към намаляване на медицински персонал, което се отразява неблагоприятно на здравето и здравната профилактика на населението. Съществуващите яслени групи към Детските градини осигуряват нужния капацитет, като се отчита трайна тенденция към намаляване капацитета на детския ясли, което е свързано с паралелното намаляване броя на децата. Детските градини и училищата в общината разполагат със здравни кабинети, като по-голямата част от тях са ремонтирани и в общо добро състояние, обезпечени са с медицински персонал.

Потенциал за развитие:

- Необходимо е подобряване на здравния достъп и осигуряване на равни възможности за използване на здравни услуги в общината
- Възможност има за разширяване на спектъра от здравни услуги и въвеждане на иновативни технологии при медицинските услуги, които ще допринесе за финансовата стабилност и привличане на медицински персонал.
- Предоставяне на информационно-образователни и здравно-консултативни услуги за превенция и здравословен живот. Улесняване на достъпа до здравни услуги като неразделна част от комплексните услуги за социално включване, осигуряване на по-високо качество на живот и пригодност за заетост.
- Наложителна е спешна подмяна на съществуващото оборудване в почти всички здравни кабинети и осигуряване на допълнителни мебели в някои от тях, с цел осигуряване подходящи условия за работа на медицинските специалисти. Извършване на ремонти на част от здравните кабинети.

Образование

Изводи: Добре е развита мрежата за образователни услуги, детски градини, общообразователни и професионални гимназии и училища. Броят на детските заведения е оптимизиран и напълно задоволява потребността от услугата по населени места. Образователната инфраструктура е в относително добро състояние с изключение на някои от сградите в селата, които се нуждаят от подобряване на енергийната ефективност. Провежда се силна и ефективна местна политика за личностното развитие на децата и учениците.

Потенциал за развитие:

- Подобряване състоянието на образователната инфраструктура.

- Подобряване качеството на училищното образование, обучение за подобряване на квалификацията на работната сила и осигуряване на подходяща среда за социално включване.
- Подобряване на достъпа до училищно образование и намаляване на процента на учениците от маргинализирани групи, преждевременно напуснали училище
- Подобряване на достъпа и повишаване на мотивацията на ученици от маргинализирани групи за включване в системата на професионалното образование

Социални дейности

Изводи Община Петрич води целенасочена политика за подобряване качеството и обхвата на социалните услуги в общността, чрез разширяване и обновяване на социалната инфраструктура. Широк спектър от социални услуги: в домашна среда; грижа в общността за деца/младежи и пълнолетни лица. Основни уязвими и малцинствени групи са: деца в ранна възраст, деца и възрастни с увреждания; уязвими семейства с деца; деца не обхванати, отпаднали и в риск от отпадане от училище; самотни стари хора. Трайна тенденция за увеличаване броя и потребителите на социални услуги в общността в резултат на демографската картина.

Потенциал за развитие:

- Насърчаване на социалното включване и интегриране в обществото на групите със специални потребности и в неравностойно положение, както и на други уязвими групи.
- Разширяване обхвата на социалните услуги за уязвимите целеви групи;
- За възрастните хора - осигуряване на навременни и адекватни здравни и социални грижи, подкрепа за ежедневни грижи в дома, осигуряване на социални контакти.

Култура

Изводи: В по-голяма част от населени места функционират читалища с библиотеки, активно се развива любителското творчество като силно е застъпен фолклорът и традициите. Традиционно утвърдени културни събития. Лошо състояние на читалищните сгради в повечето села и необходимост от извършване на строително – ремонтни дейности. Недостиг на средствата за предоставяне на образователни услуги за населението и за развитие на любителско творчество;

Потенциал за развитие:

- Подобряване на материално-техническата база на читалищата и разширяване обхвата на дейностите и услугите в тях;
- Утвърждаване добрия опит при реализиране на партньорски проекти между общината и читалищата, като се разшири мрежата за сътрудничество.

Спорт

Изводи: Функциониращи и утвърдени на национално ниво спортни клубове. Активно участие на деца и младежи в различните видове спорт. Изграждане и пускане в експлоатация на Спортната зала „Арена Петрич“, открита през 2015 г., подходяща за състезания и тренировки по хандбал, баскетбол, волейбол, минифутбол, гимнастика, борба, бокс и други спортове, както и за концертна дейност. Положителен опит е реализирането на публично – частно партньорство в с. Марикостиново – концесия на спортна база с терен за развитие на спортни услуги. Амортизирана инфраструктура на спортни обекти в селата. Недостиг/липса на спортни площадки и съоръжения за масов спорт на открито. Налични терени за спорт и атракции в селата, чиито потенциал не е разработен;

Потенциал за развитие

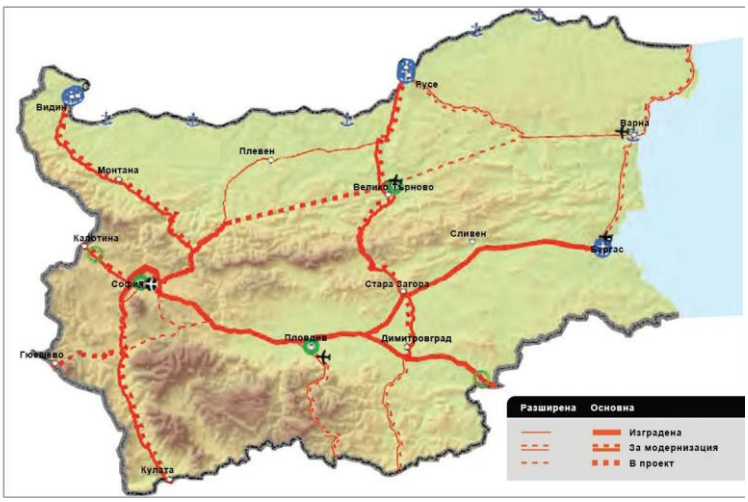
- Оползотворяване наличния потенциал от обекти, предназначени за спорт;
- Ефективно управление и модернизиране на съществуващата спортна инфраструктура;
- Изграждане на нови спортни площадки и съоръжения за масов спорт на открито в града и в селата.

Раздел IV. Инфраструктурно развитие, свързаност и достъпност на територията

4.1. Транспортна инфраструктура

Географското положение и характеристиката на релефа на община Петрич я характеризира като важна част от транспортната инфраструктура на страна. През територията на община Петрич преминава един от основните коридори на Трансевропейска транспортна мрежа (TEN-T), преминаващи през страната - „Ориент/Източно – Средиземноморски“ (железопътно и пътно трасе по направленията Видин–София–Кулата). Основните пътни направления на TEN-T мрежата се формират от пътищата с международно и национално значение - автомагистрали и първи клас.

Фигура 4.1.1. TEN-T пътна мрежа в България[114]

Автомагистрала „Струма“ - София – Перник – Благоевград - граница Гърция (А3) с планирана с дължина 169 км, от които са изградени 100 км. Тази автомагистрала формира трасето на коридор „Ориент/ Източно-Средиземноморски” на територията на ЮЗР като основно направление за връзка с Р. Гърция.

Планирането на приоритетните европейски направления и възли е обвързано с последващо влагане на европейските средства в развитието им. Развитието на TEN-T е приоритет както в европейската, така и в националната транспортна политика, а географското положение на страната ни определя важното ѝ място в тази мрежа.

Пътищата от първи клас допълват функциите на автомагистралите за интеграцията на пътната мрежа на страната с тази на съседните страни, провеждат предимно транзитни транспортни потоци и в преобладаващата си част формират направленията на TEN-T мрежата (основна и разширена) на територията на страната.

Транспортната инфраструктура е основен фактор за цялостното развитие на дадена територия. За да се постига икономически растеж във всички сфери е нужна добра обезпеченост с транспортна инфраструктура. Обновяването на жп трасето, както

[114] Източник: Социално-икономически анализ на районите в Република България Трети етап. Част втора, МРРБ

и ускореното изграждане на АМ „Струма“ имат потенциал да допринесат за икономическото и социалното развитие на общината.

4.1.1. Пътна инфраструктура и автомобилен транспорт

Пътната мрежа на територията на общината включва както републикански, така и местни /общински и частни/ пътища. Пътната мрежа на общината е с обща дължина 288,1 км, в т.ч. 95 км републиканска пътна мрежа, от които 14,4 км автомагистрала, 4,40 км – I -ви клас и 76, 200 км. – III-ти клас. Местната пътна мрежа /общински пътища/ е с обща дължина от 193,100 км. Преобладаваща за общината е общинската пътна мрежа.

Средното отстояние на населените места от общинския център е 27,4 км. Най-отдалеченото населено място е село Крънджилица – 51,3 км., най-близо разположеното до град Петрич е на 3,4 км – село Ръждак, а областният център Благоевград е на 82,5 км.

Областно Пътно управление – Благоевград, териториално звено на Изпълнителна агенция „Пътища“, стопанисва републиканската пътна мрежа – I и III клас на територията на общината.

Транспортната осигуреност на община Петрич е сравнително задоволителна, като достъпността на територията на общината се осъществява основно чрез автомобилен транспорт. Изградената инфраструктура е предимно от трети и четвърти клас. Като цяло, състоянието на пътната мрежа е незадоволително. Елементите на пътната мрежа – габарити, настилки, отводнителни и укрепителни съоръжения, маркировки, сигнализации и т. н., съпоставени с по-големите общини, които играят ролята на областни центрове, са в лошо състояние и не отговарят на европейските стандарти за сигурност и комфорт на пътуването.

Изградените пътища към по-отдалечените малки населени места на територията на общината се нуждаят от ремонтни и рехабилитационни дейности.

Републиканска пътна мрежа

Главните транспортни оси на територията на община Петрич са:

- АМ „Струма“ „Перник – Дупница – Сандански – граница Гърция“ от км 152+100 до км 166+500 – 14,400 км; преминава през източната част на общината и осигурява достъп до областния център – Благоевград, Столицата и връзка с Република Гърция през ГКПП Кулата;
- I-1 Е-79 „о. п. Дупница – о. п. Благоевград – о. п. Симитли – Кресна – граница Гърция“ от км 435+300 до км 437+400 – 2.10 км и от км 440+800 до км 443+100 – 2,300км;

- III-1082 „/III-108/ – Рибник – Лебница – Струма – Вълково – Микрево – Кресна“ от км 0+000 до км 4 I 300 – 4,300 км.;
- III-1084 „/Ш-108/ – Старчево – Кърналово – Михнево – Кавракирово – Първомай“ от км 0+000 до км 13+200 – 13.[200] км.;
- Ш-108 „/Кресна – Кулата/ – Петрич” от км 0+000 до км 13+900 – 13,900 км.;
- III-198 „Г. Делчев – Катунци – Чучулигово – Петрич – Първомай – граница Македония“ от км 51 +100 до км 93+700 – 42,600 км;
- III-1981 „/III-198/Катунци – Чучулигово/ Чучулигово – Кулата – I-1“ от км 0+000 до км 2+200 – 21,200 км.

Състоянието на пътната мрежа е определящ фактор за обслужването на населените места и възможностите за развитие в района. Община Петрич е в благоприятна позиция по отношение обслужването от пътищата с международно и национално значение, по които се провежда значителен трафик, включително транзитен.

АМ „Струма“ “Перник - Дупница - Сандански - граница Гърция“. През 2015г. периода е завършено строителството на Лот 4 от АМ „Струма. Пътното платно включва банкет 2 х 1,25м; отбивна лента 2 х 3,75 м; активна лента 2 х 3,75; разделителна ивица 3,50 м. Общ габарит на пътя 29,00 метра.

Път I-1 Е-79 „о. п. Дупница - о. п. Благоевград - о. п. Симитли - Кресна - граница Гърция“. С изграждането на АМ „Струма“ е рехабилитирано и уширение на път 1-1 от края на АМ „Струма“ до ГКПП „Кулата“, което попада на територията на Община Петрич. Състоянието на пътната настилка на местните пътища в рамките на общината като цяло е незадоволително. В следствие на дългогодишната експлоатация и атмосферните влияния тя е износена и амортизирана.

Групата на пътищата с регионално значение се формира от пътищата втори и трети клас. Главните функции на този вид пътища са да осигуряват връзките между големите административни и икономически центрове в регионите, както и между самите региони, като съдействат за интеграцията им. Връзките на по-голямата част от общинските центрове с областните градове също са част от функциите на пътищата II и III клас.

Път III-1082 „/III-108/-Рибник - Лебница - Струма - Вълново- Микрево-Кресна“. Състоянието на настилката от км 0+000 до км 4+000 е лошо; от км 4+000 до км 7+000 е добро; от км 7+000 до км 29+400 е средно. Последен ремонт е направен през 2006г. от км 5+600 до км 11+500. Извършват се само частични изкърпвания по ТРП. Ширината на пътната настилка е 6,00 метра, а ширината на банкета 1 метър.

Път III-1084, /Ш-108/-Старчево - Кърналово - Михнево-Кавракирово – Първомай“. Извършен е превантивен ремонт на участъка от км 0+000 до км 13+200.

Път III-108 „/Кресна – Кулата/- Петрич“. Извършен е превантивен ремонт на участък от км 0+000 до км 9+675. Поставена е хоризонтална, вертикална маркировка и СПО ограда.

Път III-198 „Г. Делчев - Катунци - Чучулигово - Петрич - Първомай - граница Македония“. През 2012 г. е извършена рехабилитация на участък от км

60+200 до км 92+184,74.

Път III-1981 „/Ш-198/Катунци - Чучулигово/ Чучулигово - Кулата - I-1“. С решение №852 на МС от 02.11.2016г. път „/Ш-198//Катунци – Чучулигов/ - Чучулигово - Краище - I-1” с дължина 2.198 км от публична общинска собственост преминава в публична държавна собственост, като поддържане/ превантивно, текущо, зимно и ремонтно- възстановителни работи при аварийни ситуации/ се извършва от ОПУ - Благоевград. През 2016г. е извършен превантивен ремонт на участъка и е положена маркировка.

Гранични контролно-пропускателни пунктове със съседни страни и имат важна роля за развитието на трансграничното сътрудничество.“ ГКПП „Кулата-Промахон“ (Република Гърция) се намира на 16,6 км от град Петрич и ГКПП Златарево – Ново село (Република Северна Македония) на 21 км.

В структурата на Гранично полицейско управление – Петрич ГКПП „Кулата-Промахон“. Граничният контрол се извършва на едно спиране съвместно с гръцките гранични власти и се осъществява граничен контрол и противодействие на нелегалната миграция и трафик на хора на територията на общ. Петрич и общ. Сандански

Общинска пътна мрежа

Преобладаваща за общината е общинската пътна мрежа и осъществява в достатъчна степен свързаността между отделните населени места. Общата дължина на общинските пътища е 193 км, от които I клас общински пътища – 43,9 км; II клас общински пътища – 86, 9 км; III клас общински пътища – 62,3 км

Таблица 4.1.1. Състояние на общинските пътища

Наименование	Дължина (км)	Клас	Необходимост от ремонт/ реконструкция (да/не)	Проектна готовност (работен проект/ проучвания/ идеен проект/ няма)	Трасето осигурява ли единствен достъп до населено място или селищно образувание (да/не)	Значение на засегнатото трасе (местно/ общинско/ регионално
/III - 108, п.к. Кърналово - Петрич/ - село Рупите	2,000	1	да	няма	не	местно
/III - 198, Петрич - Първомай /- Коларово - Ключ - Габрене - /III - 198/	2,000	1	да	няма	не	местно
/III - 1084, Старчево - Първомай/ Кърналово - село Рупите	21,700	1	да	2 работни проекта	да	общинско
/BLG1166, Първомай - Коларово/ - Беласица	3,800	2	да	идеен проект	не	общинско
/I - 1, Сандански - Марикостиново/ -	2,800	1	не	няма	не	местно

Наименование	Дължина (км)	Клас	Необходимост от ремонт/ реконструкция (да/не)	Проектна готовност (работен проект/ проучвания/ идеен проект/ няма)	Трасето осигурява ли единствен достъп до населено място или селищно образувание (да/не)	Значение на засегнатото трасе (местно/ общинско/ регионално
Граница общ. (Сандански - Петрич) - жп гара Марикостиново						
/III - 108, Рибник - п.к. Кърналово/ - м. Рупите	2,800	1	да	няма	не	местно
/III - 1082, Рибник - Лебница/ Рибник - Дреново - Яково - Крънджалица	1,800	1	да	работен проект	да	национално
/III - 198, Катунци - Чучулигово/ - Граница общ. (Петрич - Сандански) - Орешник	30,000	2	да	проект за съоръжение	да	местно
/III - 198, Чучулигово - Петрич/ - Тополница	1,500	2	да	няма	не	местно
/III - 198, Чучулигово - Петрич/ - Митино	1,600	2	да	няма	да	местно
/III - 198, Чучулигово - Петрич/ - Ръждак	2,500	2	да	няма	да	местно
/BLG1166, Коларово - Ключ/ - Камена - /BLG1166 /	0,500	2	да	няма	да	местно
/III - 198, Петрич - Първомай /Първомай - Чуричени - мах.Маркови кладенци	2,000	2	да	няма	да	местно
/BLG2169, Първомай - Маркови кладенци / - Мендово - Долна Рибница - Право бърдо	18,000	2	да	няма	да	общинско
/III - 198, Първомай - Струмешница/ - Боровичене - Гега - мах. Баскалци	10,000	2	да	няма	да	местно
/I - 1, Кресна - Кулата/ - Марикостински бани	17,000	2	да	работен проект	да	общинско
/BLG2152, Дреново - Яково / - Тонско Дабе	2,000	3	да	няма	да	общинско
/III - 108, Ново Делчево - Петрич/ - Михнево	3,000	3	да	няма	да	местно
/III - 198/ Петрич - Беласица - Коларово	2,000	3	да	няма	не	общинско
/BLG3164, Петрич - Беласица / - х. Беласица	14,000	3	да	работен проект	не	общинско
/BLG2169, Първомай -	8,000	3	да	няма	да	общинско

Наименование	Дължина (км)	Клас	Необходимост от ремонт/ реконструкция (да/не)	Проектна готовност (работен проект/ проучвания/ идеен проект/ няма)	Трасето осигурява ли единствен достъп до населено място или селищно образувание (да/не)	Значение на засегнатото трасе (местно/ общинско/ регионално
Маркови кладенци/ - мах. Куково						
/III - 198, Първомай - Струмешница/ - Дреновица	1,300	3	да	няма	да	местно
/III - 198, Първомай - Струмешница/ - Кладенци - Долене - Зойчене - Волно	8,000	3	да	няма	да	местно
/BLG3173, Кладенци - Долене / - Вишлене	18,000	3	да	няма	да	местно
/BLG2177, Кърналово - Дреново/ - Гюргево	4,000	3	да	няма	да	местно

Общинската пътна мрежа се нуждае от подобрение и усъвършенстване в две направления – по отношение на експлоатационното й състояние и за реализиране на някои липсващи връзки между урбанизирани територии и отделни обекти.

В пространствената структура на общината се предвижда изграждане на обходен път на град Петрич, които има за цел да изведе преминаващия автомобилния трафик от централната градска част в града и ще облекчи натоварването върху него.[115]

Предвижда се изграждане на местен път в ЗМ „Рупите“, които има за цел да обвърже транспортно-комуникационно и функционално територията на недвижимата културна ценност – Античен град „Хераклея Синтика“ с мрежата от местни пътища и останалата част от територията в общината. Пътят ще изгради по-добра транспортна достъпност до ПЗ „Кожух“, Комплексът „Ванга“ и други обекти в обхвата на територията. Пътят е важен не само за културния обект и неговата популяризация сред гостите на града, но и за цялостното развитие на туризма в тази част от територията на общината.

Средно денонощна годишна интензивност на автомобилното движение

Интензивността и структурата на автомобилния трафик за периода 2015 г. и прогноза до 2035 г. за път:

- I-1 Е-79 „о. п. Дупница - о. п. Благоевград - о. п. Симитли - Кресна - граница Гърция“ от км 435+300 до км 437+400 и от км 440+800 до км 443+100;
- III-108 „/Кресна – Кулата/-Петрич” от км 0+000 до км 13+900;
- Ш-198 „Г. Делчев – Катунци – Чучулигово – Петрич – Първомай – граница Македония“ от км 51 + 100 до км 93+700.

[115] Източник: ОУПО

За АМ „Струма“ и останалите пътища от третокласната пътна мрежа не се провежда преброяване на автомобилното движение.

Средно денонощна годишна интензивност на автомобилното движение през периода 2015 и прогноза до 2035 год.[116]

4.1.2. Железопътен транспорт

Железопътната мрежа е представена единствено от участък от жп линия София-Кулата-Солун и нейното разклонение Генерал Тодоров-Петрич. Наличието на тази железопътна връзка е положително предимство за общината, което подобрява възможностите за развитие на общината, добавяйки предимствата на жп транспорта към автомобилния. Въпреки това, обаче, нейният потенциал не е напълно оползотворен. Поради тупиковия характер, тези възможности са по-ограничени в сравнение с обслужването с главни жп линии, икономическата и транспортна активност също.

Превозът на пътници и товари не е задоволителен, заради ниския интензитет на движение на влаковете – връзката със столицата се осъществява веднъж на ден, а с областния център Благоевград – три пъти на ден.

4.1.3. Въздушен транспорт

На 8 км от град Петрич е локализирано малко летище до с. Кърналово, разположено върху площ от 160 дка и 2.2 км дължина на пистата. Изпълнява предимно селскостопански функции, като има важно значение за опазването и третирането на земеделските площи, както и за борба с горските пожари. Техническите му параметри не позволяват извършването на граждански полети.

4.1.3. Транспортна достъпност и осигуреност

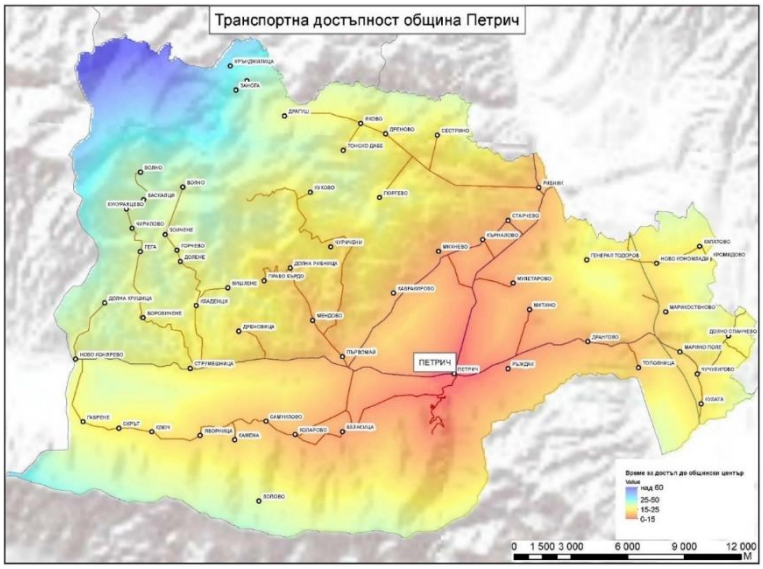
Транспортна достъпност до общинския център

Областният център Благоевград отстои на 82,5 км. Основна транспортна артерия за територията, която осигурява достъп до съседните общински и областни центрове, се явява трасето на АМ „Струма“, което преминава в източната част на общината. Транспортна ос с общинско значение се явява и трасето на третокласния път 198, който осигурява достъп на град Петрич до АМ „Струма“, до западните части на общината, както и до Република Македония.

[116] Източник: Проект на ОУПО, Институт по Пътища и Мостове / изх. №33-00-789/06.10.2017 год.

Анализът на транспортната достъпност в рамките на община Петрич показва, че по-големите населени места попадат в ядрото на по-долу представения транспортен модел. Останалите по-малки населени места попадат съответно в зоните, до които средно би се достигнало за 35 минути.

Фигура 4.1.2. Транспортна достъпност – време за достъп до общинския център.[117]

Предимство на пътната инфраструктура е, че няма населени места в най-отдалечените зони в обхвата на общината, което да затрудни достъпа до тях. Средното отстояние на населените места от общинския център е 27,4 км. Най-отдалеченото населено място е село Крънджилица – 51,3 км, най-близо разположеното до град Петрич е на 3,4 км – село Ръждак.

Основните трудови пътувания в рамките на общината са съсредоточени в посока от периферно разположените в селскостопанския/горски хинтерланд населени места към основните центрове на растеж в общината – град Петрич и с. Първомай. Ежедневни трудови пътувания се осъществяват и от общинския център – град Петрич към съседните общински центрове, както и към областния център – град Благоевград по републиканската пътна мрежа. Това позволява на работещите в общината и областта да извършват ежедневни пътувания до работното си място. Всички социални и административни услуги, които градът предлага се извършват лесно, тъй като той има висока транспортна достъпност.

Транспортната осигуреност на община Петрич е сравнително задоволителна, като достъпността на територията на общината се осъществява основно чрез автомобилен транспорт. Изградените пътища, към по-отдалечените малки населени места на територията на общината, се нуждаят от ремонтни и рехабилитационни дейности.

Обществен транспорт

В община Петрич автобусният транспорт е добре организиран и задоволява напълно потребностите на населението. Основни транспортно-комуникационни (автобусен и железопътен транспорт) направления влияещи на основните трудови

[117] Източник: Проект на ОУПО

пътувания и връзката на общината с другите съседни общински центрове, които могат да се идентифицират като ключови и от важно значение за трудовите пътувания в общината са:

- Долината на река Струма, където преминава „АМ Струма“, път I-1 Е-79 и ж. п. линията София-Солун;
- Изток-запад, която преминава през град Петрич –третокласен път III-198 „Г. Делчев – Катунци – Чучулигово – Петрич – Първомай – граница Македония“;
- Третокласен път III-108 „/Кресна – Кулата/-Петрич“ и третокласен път III-1084 „/Ш-108/– Старчево – Кърналово – Михнево – Кавракирово – Първомай“.

Автобусните линии, свързващи областния център с територията на община Петрич са[118]:

- Благоевград – Габрене (ж.п. гара Благоевград – АГ Кресна – АС Долна Градешница – АС Струмяни – АГ Сандански – АС Старчево – АС Кърналово – АС Първомай – АС Коларово – АС Яворница – АС Габрене)
- Благоевград – Петрич (автогара АГ (АГ) Благоевград – АГ Кресна – АС Струмяни – АГ Сандански – АГ Петрич)
- Петрич – Сандански (АГ Петрич – автобусна спирка (АС) Първомай – АС – Кавракирово, АС Михнево, АС р. Рибник, АГ – Сандански)

Автобусни линии обслужващи община Петрич са съгласно утвърдената транспортната схема на общината, които допринасят за подобряване на транспортната достъпност и осъществяване на основните трудови пътувания в общината. Обособени са следните автобусни линии:

- Петрич – Габрене, разстояние – 23 км;
- Петрич – Кулата, разстояние – 22 км;
- Петрич – Първомай – Рупите /обиколна/, разстояние 32 км;
- Петрич – Рупите – Първомай /обиколна/, разстояние – 32 км;
- Петрич – Гега, разстояние – 25 км;
- Петрич – Чуричени;
- Петрич – Право бърдо;
- Петрич – Долене;
- Петрич – Яково
- Градска №1, разстояние 8 км.
- Градска №2, разстояние 8 км.
- Градска №3, разстояние 8 км.

За подобряване на транспортната достъпност и осъществяване на осените трудови пътувания в общината през 2016 г. са открити следните нови автобусни линии:

- Петрич – Камена, разстояние – 13 км;

[118] Областна транспортна схема на област Благоевград; https://www.blagoevgrad.government.bg/images/stories/documenti/Saveti/Komisii/transport/OblTS-02-2020.pdf

- Петрич – Рупите – Старчево – Кърналово, разстояние – 15 км;
- Петрич – Първомай – 8 км;
- Петрич – Кромидово – 25 км.

Обслужването на автобусните линии се извършва от частни превозвачи, с които Община Петрич има сключени договори.

Улична мрежа

Състоянието на основната част от пътната мрежа (улична мрежа и общински пътища) е предимно добро или задоволително. Общинската администрация полага усилия за извършване на ежегодни, макар и частични ремонти на най-засегнатите участъци.

В голяма част от населените места в общината преминават предимно трасета на общинската пътна мрежа.

Общинската администрация планира ежегодно дейностите по изграждане, ремонт и поддържане на общинските пътища и улици. Основно средствата за селата се осигуряват от общинската капиталова програма, като обектите се определят след получаване на заявки от кметовете/кметските наместници на население места. Основен източник за реализирани на по-сериозни инвестиционни проекти е републиканският бюджет, от който общината получава допълнително финансиране чрез ПМС.

През анализирания период има изпълнени проекти за изграждане на настилка и тротоари по улици в града.

Таблица 4.1.2. Извършени ремонти на улици в община Петрич

Населено място	Проект (обхват на улици)
Град Петрич	Проект „Рехабилитация на улици: ул. „Места“, ул. „Цар Иван Шишман“, ул. „Свобода“, ул. „Марица“, ул. „Осогово“, ул. „Солунска“, ул. „Дунав“, ул. „Скопие“, ул. „Хан Аспарух“, ул. „Мусала“, ул. „Елтепе“, ул. „Цар Симеон“, ул. „Папульо“ и др.“ Финансиран от ОПРР 2014-2020г.
	Изпълнение на инженеринг – проектиране и изпълнение на СМР на обект „Благоустрояване подходи към гробищен парк гр. Петрич и обособяване на паркинг до УПИ VI, кв.178, община Петрич. Финансиран с общински бюджет
	Основен ремонт и благоустрояване ул. „Места“ в гр. Петрич в участък между ул. „Свобода“ и ул. „Цар Борис Ш“, ОТ 39 до ОТ 55. Финансиран с общински бюджет
	СМР за обект: Ремонт на уличната и водопроводна мрежа на ул. „Цар Симеон“ гр. Петрич. Финансиран с общински бюджет
	Инженеринг на обект „Благоустрояване ул. „Беласица“, гр. Петрич“. Финансиран с общински бюджет
	Ремонт на улична настилка и обособяване на паркинг на ул. „Сандо Китанов“, гр. Петрич“. Финансиран с общински бюджет

Идентифицирана необходимост от развитие и доизграждане на транспортната инфраструктура

Подобряване и усъвършенстване в две направления на транспортната инфраструктура – по отношение на експлоатационното й състояние и за реализиране на някои липсващи връзки между урбанизирани територии и отделни обекти.

Изграждане на обходен път на град Петрич, които има за цел да изведе преминаващия автомобилния трафик от централната градска част в града и ще облекчи натоварването върху него.

Изграждане на местен път в ЗМ „Рупите“, които да обвърже транспортно-комуникационно и функционално територията на недвижимата културна ценност – Античен град „Хераклея Синтика“ с мрежата от местни пътища и останалата част от територията в общината.

Подобряване състоянието на уличната мрежа и на общинските пътища;

Поддържане на пешеходни пътеки, маркировки, пътни знаци, обезопасяване на участъци с цел предотвратяване на ПТП;

Реализиране на партньорски инициативи за подобряване на управлението на безопасността на движението и на пътната безопасност.

4.2. Състояние на водоснабдителната и канализационна мрежи

Водните обекти на територията на община Петрич са р. Струма и нейният най-голям приток р. Струмешница. Другите реки, които текат през общината, са с малък отток и се вливат в р. Струма и р. Струмешница. Територията на общината е богата на алувиални води в заливната тераса на р. Струмешница и в наносните конуси на нейните притоци от Беласица.

Община Петрич е богата и на минерални води. При с. Марикостиново има калонаходище и топли минерални извори. При с. Рупите също има топли минерални извори, извиращи от кратера на изгасналия преди шест милиона години вулкан Кожух. Водата е хидрокарбонатно - натриева с изобилно отделяне на въглероден двуокис и не е годна за пиене, но притежава изключителни лечебни качества. С голямо значение за региона е язовир „Валтата“, изграден на р. Струмешница с площ 78 дка.

На територията на община Петрич съоръжения от водопроводната и канализационната система се експлоатират от ВиК ЕООД, град Петрич. ВиК системата управлявана от ВиК оператора обхваща към настоящия момент над 90% от урбанизираната територия на общината и е изградена на гравитачен принцип.

4.2.1. Водоснабдяване

Всички населени места на територията на община Петрич са водоснабдени и ВиК ЕООД поддържа и експлоатира по-голямата част от селищните водоснабдителни системи. Достигнатото ниво на покритие на услугата е 98.67%. Населените места в общината са 55, като ВиК ЕООД, град Петрич предлага услугата водоснабдяване на 34 от тях. Материалните активи на водоснабдяването включват: довеждащи водопроводи – 136 680 м; разпределителна мрежа – 213 540 м, в т.ч. 90.5% от етернитови тръби; резервоари – 31 бр. в 31 населени места с общ обем 14 229 куб.м.; ПСПВ – няма.

Водоизточници

За водоснабдяването на община Петрич се ползват различни водоизточници повърхностни водохващания и подземни води.

Основните водоизточници са речно водохващане на река Луда Мара и дълбоки кладенци с инфилтрация от река Струмешница. Предвид планинския релеф, на обособената територия има множество малки реки/потоци/, които се използват за водоснабдяване на голяма част от селищата в общинната. За водоснабдяването на някои населени места, намиращи се в североизточната част на обособената територия се налага доставянето на вода от водоизточници, разположени на територията на община Сандански.

Основната част от населението, живеещо в общината е съсредоточено в гр. Петрич. Водоснабдяването на града и прилежащите към него с. Митино, с. Ръждак и с. Дрангово се използват дълбоки кладенци на река Струмешница. Този водоизточник се използва в случай на нужда с максимален капацитет от 280 л/сек. Кладенците са разположени в речната тераса на река Струмешница. Друг водоизточник е Алпийско водохващане „Луда Мара“, която се отклонява директно в системата без никакъв капацитет на съхранение. Поради тази причина капацитетът на водоизточника варира значително през годината. Капацитетът през сухия сезон пада обикновено до 60 л/сек. Недостиг на вода е регистриран не само през лятото, но и през зимата поради замръзване на водоизточника. Помпена станция Струмешница работи като допълнителен водоизточник през сухия сезон, в случай на недостиг на вода от Луда Мара.

Използването на водоизточник ПС „Струмешница“ е ключово за безопасното и сигурно водоснабдяване на гр. Петрич и прилежащите села. ПС „Струмешница“ се намира на десния бряг на р. Струмешница и се състои от четири кладенци оборудвани с хоризонтални помпи.

Останалите населени места в общината се водоснабдяват от местни водоизточници. Локалните водоснабдителни системи са в лошо състояние на съоръженията и остаряло оборудване. Основен проблем с качеството на

повърхностните води е също, че голяма част са с планински произход, в резултат на което химичният и микробиологичният им състав непрекъснато се променя.

Капацитетът на изградените местни водоизточници на питейна вода е достатъчен за задоволяване потребностите от питейна вода на местното население. Капацитетът на водоизточниците е променлив през годината, през зимата водоизточниците замръзват за определен период от време. За град Петрич и по-големите населени места стойностите на загубите на вода са различни за всяка година. Липсващата система за измерване на постъпващите обеми на вход и изход в системата. Нивото на общите загуби на вода са много високи - до 63%.

Системи за питейно водоснабдяване

Обособената територия на „ВиК“ ЕООД, гр. Петрич се състои от общо 22 различни по размер водоснабдителни системи.

Обособени са три водоснабдителни системи в района въз основа на критерия за размер на ВС (*ВС Петрич, ВС Първомай, ВС група Петрово*). Детайлен хидравличен симулационен модел и оценка на вариантите са направени за всяка от тези водоснабдителни системи в регионалния генерален план на обособената територия на „ВиК” ЕООД, гр. Петрич. Трите основни ВС и хидравличният симулационен модел обхващат 10 населени места с население от 36 428 жители, което представлява 67,4% от общото население в обособената територия.

ВС Петрич се водоснабдява от водоизточници Луда Мара и ПС Струмешница. Капацитетът на водоизточник Луда Мара е 240 л/сек, а на ПС Струмешница е 280 л/сек. ПС (Помпена станция) Струмешница се използва в случай на недостиг на вода от водохващане Луда Мара. Техническото състояние на ПС Струмешница е лошо и в оценката на бъдещото развитие на системата е взето предвид заместването на този водоизточник с нов със същия капацитет. Единствените помпени станции са разположени в град Петрич. Те са в лошо техническо състояние. Предвидените мерки обхващат реконструкцията на помпена станция Втори подем и модернизиране на оборудването. Основният проблем е свързан с техническото състояние на помпените инсталации в ПС Втори подем – особено липсата плавен старт на помпите. Сградите и съоръженията на помпената станция са изградени преди много години и липсата на поддръжка е довела до значително влошаване.

На територията на град Петрич и землището му съществуват следните съоръжения, които са част от водоснабдителната мрежа:

1. Напорни резервоари - 3 бр. със съответни обеми V=1000 кум. м, V=400 кум. м и V=1500 кум. м.

2. Помпена станция II-ри подем с прилежащи към нея черпателен резервоар с обем V=4000 кум. м, работилница, гаражи, трафопост и хлораторно помещение, находящи се на ул. „Урумов“, гр. Петрич;

3. Помпена станция I-ви подем, включваща 9 /девет/ броя тръбни кладенци (ТК 1÷ТК4 и ТК-1А÷ТК-5А), находящи се в имоти общинска собственост, в местност „Амушева лъка“, землището на град Петрич, както следва: имот №061002 – за ТК-1; имот №061003 – за ТК-2; имот №061004 – за ТК-3; имот №060003 – за ТК-4; имот №061001 – за ТК-1А и ТК-2А и имот №060001 – за ТК-3А, ТК-4А и ТК-5А, като от тях функциониращи са общо 4 бр.

4. Алпийско водохващане „Луда Мара“ и прилежащите към него сграда и хлораторно помещение включват: Алпийско водохващане на кота 425м и Дренажно водохващане на кота 419м.

В края на 2020год. са изградени още 2 броя сондажни кладенци за експлоатационно водочерпене на подземни води за питейно – битови нужди, находящи се в близост до съществуващите в землището на гр. Петрич. Предвижда се двата нови сондажа ТК-5 и ТК-6 да подсигурят по 50л/с. Дълбочината им е до 50м. Диаметърът на дълбочина от 0 до 10 м ще бъде 520мм, а от 10 до 50 м ще бъде 445,5мм. За осигуряване на необходимите условия за експлоатация ще бъдат изградени две бетонови шахти 3,00/3,00/2,50 м, подмяна на съществуващ ГТТ в съществуващ трафопост и кабели НН, напорен водопровод с диаметър DN225, PE100/PN16, свързващ сондажни кладенци ТК-5 и ТК-6 и напорен водопровод с диаметър DN315, PE100/PN16 от сондажен кладенец ТК-6 до съществуващ напорен водопровод. Сондажните кладенци ще бъдат оборудвани с потопяеми помпи с мощност 3 пъти по-малка от тази на съществуващите, което ще доведе до самоизплащане на инвестицията в периода на експлоатация от икономията на ел. енергия. Предвидено е оборудване със съвременни системи за контрол и дистанционно управление.

ВС Първомай се водоснабдява от повърхностен водоизточник Луда река. Капацитетът на водохващането е 13 л/с.

ВС група Петрово се водоснабдява от два броя водоизточници Петрово 1 и Петрово 2 с общ капацитет от 13,4л/сек. Тези водоизточници се намират на територията на община Сандански, т.е, „ВиК” ЕООД, гр. Петрич купува вода от „Увекс” ЕООД, гр. Сандански.

Извън районите, водоснабдени от трите основни ВС, в обособена територия Петрич има още 31 населени места с население между 50 и 2000 жители. Тези 31 населени места по настоящем съставят 31.9% от населението в обособената територия. Водоснабдителните мрежи на тези населени места като цяло се нуждаят от подмяна, тъй като същите са изпълнени от етернитови тръби. Малките населени места с по-малко от 50 жители са с население от общо 325 жители, което отговаря на 0.6% от населението в обособена територия Петрич. Водоснабдителната им мрежа се нуждае от подмяна. Това са селата, находящи се в Огражденски район. Проблем при част от малките населени места е липса на учредяване на санитарно-охранителни зони около водоизточниците им. Същите се експлоатират от Община Петрич.

Един от съществуващите проблеми е сигурността на водоснабдяването по време на сухия сезон. Капацитетът на водоизточник Луда Мара във ВС Петрич значително варира през годината. Капацитетът през сухите месеци пада обикновено до 60 л/сек, тоест до 25% от разрешеното количество за водовземане. Поради тази причина ПС Струмешница работи като допълнителен водоизточник през сухите месеци. Оперативността на ПС Струмешница е ключова за базопасността на водоподаването към ВС Петрич, въпреки че техническото състояние на кладенците, както и планът на ПС не позволяват безопасност на работата.

Идентифицирана е необходимостта от разкриване на нови водохващания от подземни води. Необходимо е изграждането на нов водоизточник на река Струмешница поради лошото техническо състояние на кладенците и инсталациите на съществуващия водоизточник с цел да замести изцяло амортизираните кладенци на съществуващия водоизточник, които трябва да бъдат изведени от експлоатация поради лошо техническо състояние.

Таблица 4.2.1. Нужда от учредяване на СОЗ за следните зони за водоснабдяване:

Наименование на зона на водоснабдяване	Вид и наименование на водоизточниците, доставящи вода в зоната на водоснабдяване	Общ обем (количество) вода, разпределяно в зоната на водоснабдяване	Количество, подавано от подземен водоизточник (куб.м/ден)	Количество, подавано от повърхностен водоизточни, (куб.м/ден)	Общ брой на постоянно живущото население, свързано към водоснабдителната система в зоната на водоснабдяване	Населени места или части от тях, включени в зоната на водоснабдяване
Зона с.Зойчене - с.Кладенци	Каптаж „Самата бука"	25	-	25	131	с.Зойчене, с.Кладенци, с. Вишлене, с. Дреновица
Зона с.Драгуш - с.Дреново	Каптаж „Локвата"	30	-	30	183	с.Драгуш, с.Дреново, с.Яково, с.Тонско Дабе, с.Богородица
Зона с. Долна Рибница	Каптаж "Високите орехи", каптаж "Гроба на Мануш Войвода"	90	90	-	311	с.Долна Рибница
Зона с. Мендово	Каптаж "Сърнчоко"	27	27	-	87	с.Мендово
Зона с.Долене	капт. "Гринарица", капт. "Новите ниви", капт. "Доленски бачии"	15	15	-	15	с.Долене, с.Горчово
Зона с. Кръжилица	извор	9	9	-	5	с.Кръжилица
Зона	извор	9	9	-	4	с.Иваново

Наименование на зона на водоснабдяване	Вид и наименование на водоизточниците, доставящи вода в зоната на водоснабдяване	Общ обем (количество) вода, разпределяно в зоната на водоснабдяване	Количество, подавано от подземен водоизточник (куб.м/ден)	Количество, подавано от повърхностен водоизточни, (куб.м/ден)	Общ брой на постоянно живущото население, свързано към водоснабдителната система в зоната на водоснабдяване	Населени места или части от тях, включени в зоната на водоснабдяване
с.Иваново						
Зона с. Кукуряхцево	извор	17	17	-	45	с.Кукуряхцево
Зона с. Баскалци	извор	17	17	-	61	с.Баскалци
Зона с. Волно	капт. „Кожу-харци“	13	13	-	12	с.Волно

Зони за защита на водите

Опазването на водите, предназначени за питейно-битово водоснабдяване се осъществява чрез определяне на зони за защита на питейните води, които включват територията на водосбора на повърхностните водни тела и земната повърхност над подземните водни тела по чл. 119, ал. 1от Закона за водите. Зоните за защита на водите служат за опазване на всички водни обекти от изтощаване, замърсяване и увреждане с цел поддържане на необходимото количество и качество на водите и здравословна околна среда, съхраняване на екосистемите, запазване на ландшафта и предотвратяване на стопански щети.

В териториалния обхват на община Петрич попадат следните зони за защита на водите, съгласно чл. 119, ал. 1, т. 5 от Закона за водите: Зони за опазване на природните местообитания: BG0000167 – ЗЗ „Беласица“; BG0000224 – ЗЗ „Огражден - Малешево“; BG0001023 – ЗЗ „Рупите - Струмешница“; BG0001028 – ЗЗ „Среден Питин - Алиботуш“. Зони за опазване на дивите птици: BG0002098 – „Рупите“.

Довеждащи водопроводи

Довеждащите водопроводи са с обща дължина 136 680 м. Главните довеждащи водопроводи са една от най-важните части от водоснабдителната мрежа. Те предоставят големи количества вода до населени места на големи разстояния. Основните довеждащи водопроводи във ВС Петрич са двата водопровода от водоизточник Луда Мара и водопровода от ПС Струмешница. За ВС Първомай има изграден довеждащ водопровод с дължина 5 км от водоизточник Луда Река до с. Първомай. ВС Петрово се обслужва от два основни довеждащи водопровода от водоизточник Петрово 1 и Петрово 2.

Фигура 4.1.3. Разпределение по вид на материала, от който са направени тръбите на довеждащите водопроводи

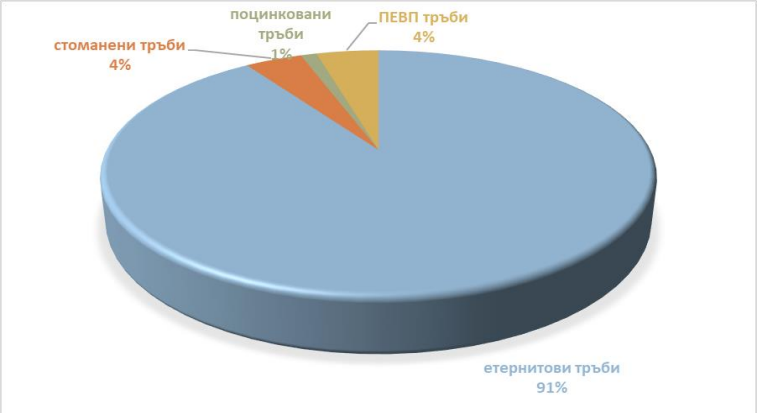
Състоянието на главните довеждащи водопроводи е лошо. Те са изградени преди повече от 40-50 години. Основните проблеми са течове, причинени от корозия на стоманените тръби или от неправилни връзки между азбесто-циментови тръби. Рехабилитацията на тръбите за гарантиране сигурността на водоснабдяването е необходимост с висок приоритет.

Цялостно са реконструирани водоснабдителните системи на селата с.Рупите, с.Марикостиново и с.Коларово. Подменен е част от съществуващ довеждащ водопровод за с.Кърналово – 1535м.л. с полиетиленови тръби, като са изпълнени входни шахти към сондажни кладенци, подменени са сондажни помпи, и помпи в помпена станция, ел. част, КиП и А. В.

Разпределителна мрежа

Разпределителната мрежа е с общата дължина от 213 540 м. Водопроводната мрежа на град Петрич е изградена 98%, пусната в експлоатация преди повече от 40 години и е изградена предимно от стоманени и азбестоциментови тръби.

Фигура 4.1.4. Разпределение по вид на материала, от който са направени тръбите на разпределителната водопроводна мрежа

Техническото състояние на водоразпределителните мрежи е резултат най-вече на тяхната възраст. Повечето мрежи са на повече от 40-50 години с високото ниво на течове и аварии. Проблем е наличието на етернитовите водопроводи, допускащи миграция на замърсяващи вещества и загуби на вода и на силно амортизирани съоръжения по водопреносната мрежа.

Водоснабдяването на град Петрич е зонирано, като са обособени три зони на водоснабдяване – висока, средна и ниска зона. През периода 2014-2020г. са подеменени

около 40% от уличните водопроводи в гр. Петрич. Реконструиран е външния магистрален водопровод от Помпена станция II-ри подем до Контрарезервоар – 1500 куб.м.

Необходима е реконструкция на водопроводната мрежа с по-качествени и дълготрайни тръби.

Средните загуби на вода са високи много високи (индикативно между 57-63%). Високото ниво на течове води до високи оперативни разходи, претоварване на водоизточниците, намаляване на водоснабдителната сигурност и други. Намаляването на общите загуби на вода има висок приоритет за в бъдеще. Трябва да бъде създадена програма за откриване и намаляване на течовете. Основните принципи на програмата са: изготвяне на стратегия за детайлно проучване на намаляването на общите загуби на вода; създаване на основни нива на измерване (измерване на произведената вода, притока към отделни населени места); осъществяване на управлението на налягането; създаване на зони за измерване на дебита въз основа на хидравличния модел; осъществяване на принципите на активен контрол на течовете и обучение на персонала на водното дружество; начало на ефективна реконструкция на мрежата въз основа на горните измервания.

Проблем е липсата на систематични измервания на хидравличните параметри и предаване на данни. Детайлният анализ на водния баланс във водоразпределителната система, както и в главната водоснабдителна система и в главната водоразпределителна мрежа не е възможен със съществуващите събрани данни. Необходимо е надграждане на SCADA системата. Надграждането трябва да бъде фокусирано върху измервания и обобщаване на всички влизащи във ВС водни количества (измервания на водните количества във всички водоизточници и резервоари), оценка на водния баланс на приток/отток в отделни части от главната водоснабдителна система и оценка на нощния приток в основните зони на налягане и участъци на ВС.

Резервоари за вода

Резервоарите за вода са разделени в две основни групи - транзитни, събиращи вода от водоизточниците с цел захранване на помпените станции и резервоари за съхранение на вода. Общият брой на резервоарите за вода е 28. Основният проблем на повечето от резервоарите е лошото техническо състояние. Необходима е цялостна реконструкция на основните резервоари на гр. Петрич. Важно е да се отбележи, че резервоар Св. Илия 1000 куб. м се използва като основно водохранилище за града и селата по време на пълноводие на реката и допълнителен резерв за висока зона в период на помпено водоснабдяване. Заради неблагоприятното му разположение, /котата на резервоара е недостатъчна да подсигури минималния нормативен напор в най-високо разположените критични точки на висока зона/, се препоръчва той да остане като обслужващ за средна и ниска зона, а да се потърси решение за нов резервоар който да служи за помощен на съществуващият резервоар, и за подсигуряване на вода единствено за висока зона главно кв. Виздол.

Капацитетът за съхранение на вода за ВС Петрич е достатъчен и на този етап не се налага изграждане на допълнителни резервоари.

Капацитетът на съхранение на вода за ВС Първомай е недостатъчен, но при подходящо ползване е възможно след 2028г. да се наложи изграждане на допълнителни резервоари.

Капацитетът за съхранение на водата за ВС група Петрово е достатъчен и няма нужда от изграждане на нови резервоари.

В ОУПО е представена прогнозата за водопотреблението в населените места с над 2000 е.ж. и общо за обособената територия за периода 2012-2038 г. съдържа три компонента – прогноза за водопотреблението на населението, прогноза за водопотреблението на бизнеса и прогноза на загубите на вода. Общото водопотребление на вода се очаква да бъде около 130 л/жит./ден. през 2038 г.

Идентифицирана необходимост от развитие и доизграждане на водоснабдителната система

Сравнително високото ниво на течове в трите основни водоснабдителни системи налага комплексно решение и насочване на вниманието към подмяна и реконструкция на водоснабдителните мрежи към:

- реконструкция на всички довеждащи водопроводи за ВС Първомай в средносрочен период;
- реконструкция на всички довеждащи водопроводи за ВС Първомай;
- реконструкция на всички довеждащи водопроводи за ВС група Петрово за средносрочен период;
- реконструкция на всички довеждащи водопроводи за ВС група Петрово за дългосрочен период;

Важно от техническа, а и икономическа гледна точка, е изграждането на следните обекти от водоснабдителната инфраструктура обслужвана от ВиК Петрич:

- изграждане на нов резервоар между алпийско водохващане Луда Мара и новата улична регулация на кв. „Виздол“ на мястото на бивша хлораторна станция. Той ще служи както за помощен на съществуващият резервоар, така и за подсигуряване на вода единствено за висока зона и кв. „Виздол“;
- изграждане на водоснабдителна мрежа на кв. Виздол, гр. Петрич – проект община Петрич;
- изграждане на водоснабдителна мрежа на кв. Дълбошница - проект община Петрич;
- изграждане на водоснабдителна мрежа ж.к. Самуил;

- изграждане на ново трасе за водопровод от гр. Петрич в посока сондата м.“Омондрос“;
- комплекс „Рупите“ – определяне на терен за нови сондажи, изграждане на напорен водопровод, резервоар и разпределителна мрежа;
- район Марикостенски бани, независимо водоснабдяване – определяне на терен за нов сондаж, напорен и довеждащ водопровод, реконструкция на съществуващия резервоар;
- с. Дрангово алтернативно водоснабдяване – определяне на терен за сондаж;
- с. Тополница – определяне на терен за сондаж;
- с. Кавракирово – определяне на терени за нови 2 бр. сондажа;
- задвижване на неосъществения проект между общините Петрич и Сандански за водоснабдяване на селата от група Петрово – проект в община Петрич;
- подмяна на водопроводи в села от подгорски район – проекти в община Петрич;
- определяне и изграждане на трасе на напорен водопровод между П. Ст I-ви и II подем и сондаж за селата Михнево и Кърналово – проект община Петрич;
- подмяна довеждащ водопровод от Алпийско водохващане Луда Мара до резервоар 1000 куб.м гр. Петрич.

Мерките, свързани с рехабилитация на вътрешната водопроводна мрежа, обхващат рехабилитация на 80% от вътрешната мрежа на гр. Петрич. За намаляване на течовете във водоснабдителната система и за по-добро разбиране на хидравличните условия на водоснабдителната система е много важно обследването на хидравличните условия в мрежата. Предложената инвестиция за изграждане на системата SCADA за всички основни ВС ще осигури възможност за поддръжка на инсталациите по мрежата, чрез дистанционно управление и съхраняване на измерените стойности за по-късна оценка.

Предвижда се също разработване на модул за съхранение и оценка на данните.

С Решение по екологичната оценка на РГП на обособена територия Петрич на МОСВ с №ЕО-22/2013г. е одобрена краткосрочна програма за развитие на водоснабдяването в общината, която е съгласувана и от БДЗБР и включва:

- ВС-Петрич-изграждане на ПСПВ-Луда Мара, изграждане на СКАДА система, 4бр. нови дълбоки кладенци на десния бряг на р. Струмешница;
- ВС Първомай-изграждане на нова хлораторна сграда.

С реализацията на предвижданията на плана за реконструкция и доизграждане на водоснабдителната мрежа ще се постигне намаляване на загубите на вода, подобряване на водоснабдяването на всички обекти и на качествата на подаваните питейни води. Мерките ще доведат до подобряване качеството на околната среда и жизнения стандарт, подобряване качеството на питейната вода и опазването й като съществен природен ресурс. Въздействията ще са положителни, значими, постоянни, дълготрайни и необратими. Няма риск усвояването при необходимост на нови водоизточници за питейно водоснабдяване да влоши състоянието на околната среда.

4.2.2. Канализационна мрежа

Изградената **канализационна мрежа на гр.Петрич** е от смесен тип: отвежда битовите отпадъчни води и дъждовните води. Общата дължина на изградената канализационна мрежа в общината е 122км. Изградената вътрешна (улична) канализационна мрежа в гр. Петрич е 86 км. Дължината на външният колектор от гр.Петрич до заустването в р.Струмешница е 2900 м. Степента на изграденост на канализационната мрежа е около 96% за град Петрич.

Битовите отпадъчните води на града се събират и отвеждат от 6 броя главни канализационни клона, отводняващи западната, централната и източната част на града, в които се включват второстепенните събирателни клонове от малките улици.

Главен клон I – обхваща централната част и града и е изпълнен от бетонови тръби ф600, ф800 и ф1000. Главен клон II е изпълнен от бетонови тръби ф 800, Главен клон III – бетонови тръби ф 500, ф 600 и ф 800. Към главен клон I се включват главен клон II и главен клон III, отводняващи централната и югоизточната част на града. Западната част на град Петрич се отводнява чрез Главен клон VI, изграден от бетонови тръби ф1000. Отпадните води от Главен клон I, Главен клон V и Главен клон VI се отвеждат северно в общ отвеждащ колектор 1000, който след последната ревизионна шахта преминава в закрит канал с квадратно напречно сечение, с размери 1800/1800мм. и канавка в средата на дъното с трапецовидно сечение с размери дъно-32см, ширина при борда 128см и дълбочина 30см преди съществуващото заустване. Не е доизграден Главен клон VI, който трябва да отведе битово-отпадъчните води от най-източната част на гр. Петрич.

Към Главният отвеждащ колектор на град Петрич са заустени всички битово-фекални и производствени води с малки изключения.

Състоянието на изградената 96% канализационна мрежа в гр. Петрич е задоволително. В канализационната мрежа на Петрич има около 57% инфилтрация от неизправни водопроводи и високи подпочвени води. Понастоящем р.Струмешница, която минава покрай град Петрич е събирателен колектор на отпадъчните води. Заустването на отпадъчните води в р. Струмешница създава условия за замърсяване на води и в района и на р. Струма, която е трансгранична река, както и е предпоставка за замърсяване на почвите и подпочвените води, в резултат от напояването с води от р.Струмешница. Канализационната мрежа е изцяло изградена от бетонови тръби. Северно от града изградените главни канализационни клонове се събират общ отвеждащ колектор 1000, който след последната ревизионна шахта преминава в закрит канал с квадратно напречно сечение. На места участъци от мрежата са с диаметри по-малки от допустимия диаметър Ø300. Всичко това води до нарушаване на хидравличната проводимост на системата.

През 2021 год. започва изграждане на ПСОВ за гр. Петрич, по проект финансиран от ПУДООС.

Проблемите с мрежата са свързани основно с капацитета на системата и неспособността ѝ да проведе необходимите водни количества, определени по

действащите норми. Необходима е реконструкция на определени участъци от канализационната система.

Степента на изграденост на **канализационната мрежа на село Първомай** е около 66%. Тя е изпълнена като смесена за съвместно отвеждане на битовите и дъждовни отпадъчни води. Изградена в периода 80-те и 90-те години на миналия век с големи диаметри, чийто капацитет не може да се използва, поради липсата на дъждоприемни шахти. Дъждовното водно количество се оттича повърхностно и само малка част от него попада в канализацията. При всеки дъжд водата влачи със себе си пръст и е покрила голяма част от ревизионните шахти. Част от основния отвеждащ колектор с диаметър ф800 е затлачен с наноси от дъждовни води.

Предстои изпълнение на „Реконструкция и доизграждане на канализационната мрежа и ПСОВ на с.Първомай, общ.Петрич - Етап I.

Степента на изграденост на **канализационната мрежа на село Коларово** е около 75%. Тя е изпълнена като смесена за съвместно отвеждане на битовите и дъждовни отпадъчни води. Изградена е в периода 1990-2007 г. по проект от 1989 г. Изпълнена е от бетонови тръби и стоманобетонови за по-големите диаметри. Общата дължина на съществуващата канализация е 13 399 м. Изградени са три главни канализационни колектора (главен клон I и главен клон III в централната част на селището и главен клон II в западната част на селището). На места по трасетата на съществуващите главни колектори диаметрите на тръбите и профилите са с недостатъчен капацитет да поемат и отвеждат водните количества. Към настоящия момент всички битови отпадъчни води от с. Коларово се заустват непречистени в р.Коларовска, приток на р.Струмешница (поречие Струма) чрез изграден външен канализационен колектор.

От Басейнова дирекция Западнобеломорски район с център гр. Благоевград е издадено разрешително за заустване с №43110055/31.03.2009 г. и срок на действие 31.03.2014 г. Водоприемникът река Коларовска е определен като чувствителна зона. Утвърден е изборът на площадката на бъдещата ПСОВ на с. Коларово. Тя е предвидена в поземлен имот №064028, местност „Карталица” в землището на с. Коларово. Същият е собственост на Община Петрич - публична общинска собственост и е земеделска земя по начин на трайно ползване. Площадката е на отстояние около 330 м от регулационната линия на селото, на десния бряг на р. Коларовска и граничи с полски път. Големината й е 3 734 кв.м.

Новоизградени са канализационни мрежи на с.Габрене и с.Михнево и ПСОВ с.Габрене и с.Михнево, „Канализация на с.Кулата-външен колектор и отливен канал и Канализация и третиране на отпадъчните води на с.Кулата I-ви етап“. Към настоящия момент ПСОВ с.Габрене и с.Михнево не функционират.

Без изградена канализационна мрежа са общо 31 бр. населени места.

По отношение на канализационната мрежа са идентифицирани следните проблеми

- Канализационните мрежи са без изградени ПСОВ се заустват директно в приемниците. Директното заустване на битово-фекалните отпадъчни води без пречистване води до замърсяване на водните обекти, нарушаване на екологичното равновесие и създаване на опасност от разпространение на зарази. Съществуващи зауствания в приемници, класифицирани като „чувствителни“.
- Канализационната мрежа на град Петрич е проектирана и строена приблизително през 70-те и 80-те години на миналия век. Възрастта на канализационните системи сама по себе си е индикатор за амортизационната им остарялост и износеност. Липсата на средства и ресурси през годините предполага ниското ниво на правилна експлоатация през годините. Това е довело до системното запушване на канализацията, намаляване на хидравлическата проводимост и капацитет.
- Ревизионни шахти. Много голяма част от ревизионните шахти са запушени, разрушени и са неводоплътни. Липсват стъпала, капаци и са недостъпни за периодични проверки.
- Проблеми с инфилтрацията и ексфилтрацията. При сега съществуващата смесена канализационна система, поради лошото състояние на тръбите, има значително ниво на ексфилтрация/инфилтрация от и в канализационната мрежа.
- Изпълнение на изискванията на националното/ европейското законодателството. Все още не са напълно изпълнени задълженията по Директива 91/271/ЕС относно отпадъчните води от населените места по отношение на: изграждането на канализационни системи и селищни пречиствателни станции във всички агломерации с над 2000 е.ж.; биологично пречистване на всички отпадъчни води от агломерации с между 2 000 и 10 000 е.ж., и отстраняване на биогенните вещества за агломерации с над 10 000 е.ж., заустващи в определените чувствителни зони и техните водосбори.

4.2.3. Експлоатация на наличните ВиК системи на територията на община Петрич

Водоснабдителните мрежи на 35 бр. населени места - 34 села и гр.Петрич се експлоатират от „ВиК“ - Оператор и община Петрич. Без изградена канализационна мрежа са 31 бр.населени места. Канализационната мрежа на гр. Петрич се експлоатира от „ВиК“ ЕООД. Община Петрич експлоатира канализационната мрежа на 20 села.

Таблица 4.2.2. Данни за експлоатацията на наличните ВиК системи на територията на община Петрич:

Населено място	Кой експлоатира водоснабдителната мрежа (за питейна вода)?	Кой експлоатира канализационната мрежа за битови отпадъчни води?
с.Баскалци	Общината	Няма канализация
с.Беласица	ВиК Оператор	Общината
с.Боровичене	Общината	Няма канализация
с.Вишлене	Общината	Няма канализация
с.Волно	Общината	Няма канализация
с.Габрене	ВиК Оператор	Общината
с.Гега	ВиК Оператор	Общината
с.Долене	ВиК Оператор	Няма канализация
с.Долна Крушица	ВиК Оператор	Няма канализация
с.Долна Рибница	Общината	Общината
с.Долно Спанчево	ВиК Оператор	Няма канализация
с.Драгуш	Общината	Няма канализация
с.Дрангово	ВиК Оператор	Няма канализация
с.Дреновица	Общината	Няма канализация
с.Дреново	Общината	Няма канализация
с.Зойчене	Общината	Няма канализация
с.Кавракирово	ВиК Оператор	Няма канализация
с.Камена	ВиК Оператор	Няма канализация
с.Капатово	ВиК Оператор	Общината
с.Кладенци	Общината	Няма канализация
с.Ключ	ВиК Оператор	Общината
с.Коларово	ВиК Оператор	Общината
с.Кромидово	ВиК Оператор	Няма канализация
с.Кукурахцево	Общината	Няма канализация
с.Кулата	ВиК Оператор	Общината
с.Кърналово	ВиК Оператор	Общината
с.Марикостиново	ВиК Оператор	Общината
с.Марино поле	ВиК Оператор	Общината
с.Мендово	Общината	Няма канализация
с.Митино	ВиК Оператор	Няма канализация
с.Михнево	ВиК Оператор	Общината
с.Рупите	ВиК Оператор	Общината
с.Ново Кономлади	ВиК Оператор	Общината
гр.Петрич	ВиК Оператор	ВиК Оператор
с.Право бърдо	Общината	Няма канализация
с.Генерал Тодоров	ВиК Оператор	Общината
с.Първомай	ВиК Оператор	Общината
с.Рибник	ВиК Оператор	Няма канализация
с.Ръждак	ВиК Оператор	Няма канализация
с.Самуилово	ВиК Оператор	Общината
с.Богородица	Общината	Няма канализация
с.Скрът	ВиК Оператор	Общината
с.Старчево	ВиК Оператор	Няма канализация
с.Струмешница	ВиК Оператор	Няма канализация
с.Тополница	ВиК Оператор	Общината
с.Чурилово	Общината	Няма канализация

Населено място	Кой експлоатира водоснабдителната мрежа (за питейна вода)?	Кой експлоатира канализационната мрежа за битови отпадъчни води?
с.Чуричени	ВиК Оператор	Няма канализация
с.Чучулигово	ВиК Оператор	Няма канализация
с.Яворница	ВиК Оператор	Общината
с.Яково	Общината	Няма канализация
с.Крънджилица	Общината	Няма канализация
с. Иваново	Общината	Няма канализация

Справка за изпълнени и изпълняващи се обекти за изграждане и реконструкция на ВиК системи през последните 5 години на територията на община Петрич

Изпълнени и изпълняващи се обекти за изграждане и реконструкция на ВиК

През последните 5 години на територията на община Петрич се води устойчива политика за решаване проблемите във ВиК сектора.

Таблица 4.2.3. Изпълнени и изпълняващи се обекти за изграждане и реконструкция на ВиК системи

№	Изпълнени и изпълняващи се обекти за изграждане и реконструкция на ВиК ситеми през послените 5 години	Година на изпълнение	Източник на финансиране
1	Инженеринг - проектиране и изпълнение на СМР на обект „Реконструкция чрез подмяна на съществуващи етернитови водопроводи на улични водопроводни клонове и прилежащи отклонения по улици в град Петрич	2017 год.	МРРБ
2	Инженеринг – проектиране, упражняване на авторски надзор и изпълнение на СМР на обект „Реконструкция на вътрешно разпределителна водоснабдителна мрежа на гр.Петрич	2018год.	МРРБ
3	Питейно-битово водоснабдяване на с.Кърналово, общ. Петрич	2015-2016год.	ПУДООС
4	Ремонт на уличната и водопроводна мрежа на ул. „Цар Симеон“ гр. Петрич“	2020год.	Бюджетни средства
5	Изграждане на нереализираната канализация в североизточната част на с. Първомай, включваща отвеждането на битово-фекални води на квартали 5,6, 7, част от кв. 9. 10, 12, 13 и 21 по плана на с. Първомай - I ви етап	2016год.	Бюджетни средства
6	Изграждане на канализационни клонове на улици в с. Първомай, част от обект: „Канализация с. Първомай” – II-ри етап. Подобекти: Клонове: Кл.11 и Кл.16 в квартали кв.10 и кв.11 по плана на с. Първомай	2017год.	Бюджетни средства
7	Изграждане на канализационни клонове на улици в с. Първомай, част от обект: „Канализация с. Първомай” – III-ти етап. Подобекти: Клонове: Кл.20 и Кл.22 в квартали кв.13 и кв.12 по плана на с. Първомай	2018год.	Бюджетни средства
8	Инженеринг – проектиране, изпълнение на строително – монтажни работи и упражняване на авторски надзор за изграждане на пет броя вододобивни сондажни кладенци за експлоатационно водочерпене на подземни води за питейно –	2020год.	Бюджетни средства

№	Изпълнени и изпълняващи се обекти за изграждане и реконструкция на ВиК ситеми през послените 5 години	Година на изпълнение	Източник на финансиране
	битови нужди в Община Петрич		
9	Избор на изпълнител на строително-монтажни работи на обект „Реконструкция на вътрешна водоснабдителна мрежа на с. Първомай, община Петрич“ етап 1 по обособени позиции: 1. Извършване на строително-монтажни работи по част „Водоснабдяване” 2. Извършване на строително-монтажни работи по част „Пътна“ – възстановяване на пътните настилки	2018год.	ПУДООС
10	СМР за изграждане на ПСОВ в с.Габрене и с.Михнево в Община Петрич	2015год.	ПРСР 2007-2013 г.
11	Канализация и третиране на отпадъчните води на с.Кулата - II етап	2018год.	ПУДООС
12	Канализация на с. Кавракирово, Община Петрич -първи етап, външен колектор	2020год.	Бюджетни средства

Важно от техническа, но и икономическа гледна точка е изграждането на следните обекти от водоснабдителната инфраструктура:

1. Реконструкция на довеждащ водопровод за гр. Петрич, включваща:

1.1. Реконструкция на трасе на довеждащ водопровод от Алпийското водохващане с PE-HD тръби ф225мм, усилени(SDR), като общата дължина на трасето е 2526м по същ.проект.

1.2. Ремонт на съществуващия резервоар с обем V=1000m3 , ремонт на суха камера - подмяна арматура и мокра камера с PVC покритие.

1.3. Подмяна на съществуващ резервоар с обем V=400m3, като се предвиди нов надземен стъклопластов резервоар с обем 800м3 в имот 56126.129.37, нива, общинска собственост.

2. Изграждане на водоснабдителна мрежа на кв. „Виздол” гр. Петрич;

3. Реконструкция на водопровод в кв. „Дълбошница”, гр. Петрич;

4. Доизграждане на язовир „Самуилово” - допълнителен водоизточник за гр.Петрич и селата: Митиново, Драгово, Ръждак, Първомай и Кавракирово;

5. Реконструкция на разпределителен водопровод в посока сондата м.“Омондрос”;

6. „Инженеринг – проектиране, упражняване на авторски надзор и изпълнение на СМР на обект: „Довеждащ водопровод обслужващ с.Михнево и с.Кърналово, Община Петрич и подмяна на амортизирани участъци от съществуващата водопреносна мрежа в с. Кърналово, Община Петрич”

7. „Реконструкция на вътрешната водоснабдителна мрежа на с.Първомай, Община Петрич”

8. Реконструкция довеждащ водопровод за с.Старчево;

9. Резервоар и реконструкция водопроводна мрежа с.Кулата;

10. Ремонт на амортизиран участък от довеждащ водопровод от ВС „Петрово” за водоснабдяване на селата: Долно Спанчево, Капатово, Ново Кономлади, с.Ген.Тодоров, Марикостиново и Тополница;

11. Задвижване на неосъществения проект между общините Петрич и Сандански за водоснабдяване на селата от група Петрово;

12. Комплекс Рупите – определяне на терен за нови сондажи , изграждане на напорен водопровод, резервоар и разпределителна мрежа;

13. Район Марикостенски бани, независимо водоснабдяване – определяне на терен за нов сондаж, напорен и довеждащ водопровод, реконструкция на съществуващия резервоар;

14. с. Дрангово алтернативно водоснабдяване – определяне на терен за сондаж и изграждане;

15. с. Тополница – определяне на терен за сондаж и изграждане;

14. с. Кавракирово – определяне на терени за нови 2 бр. сондажа и изграждане;

16. Подмяна на водопроводи в села от подгорски район;

17. Подмяна на водоснабдителна мрежа и довеждащи водопороводи на малките населени места.

18. Учредяване на СОЗ (санитарно-охранителни зони) за 10 броя зони на водоснабдяване за малките населени места;

19. Изграждане на пречиствателна станция за питейни води (ПСПВ) за гр.Петрич.

20. Предвиждане на системи за осигуряване на постоянна дезинфекция на водопроводната мрежа и съоръженията на населените места, мониторирани от страна на Община Петрич - малките населени места.

21. Изграждане на системата SCADA за всички основни ВС за осигуряване на възможност за поддръжка на инсталациите по мрежата, чрез дистанционно управление и съхраняване на измерените стойности за по-късна оценка. Предвижда се също разработване на модул за съхранение и оценка на данните.

Важно от техническа, но и икономическа гледна точка е изграждането на следните обекти от канализационна инфраструктура:

За подобряване отвеждането и третирането на отпадъчните води в община Петрич са предвидени мерки, разпределени в краткосрочен, средносрочен и дългосрочен период, както следва:

За гр. Петрич: краткосрочен период - "Реконструкция канализационната мрежа в гр. Петрич". В същия период трябва да приключи изпълнението на одобрения проект заизграждане на ПСОВ и довеждащ колектор.

средносрочен период - "Реконструкция, рехабилитация и доизграждане на канализационната мрежа в гр.Петрич". С реализирането на проекта се очаква присъединяване на допълнителни 1254 души към 2028 г.

дългосрочен период - "Доизграждане на канализационната мрежа в гр. Петрич". След осъществяване на мярката се предвиждат присъединяване на нови 1113 души към канализационната мрежа на града:

За селата:

1. Рехабилитация, реконструкция и доизграждане на канализационната мрежа в с. Първомай;

2. Изграждане на ПСОВ с. Първомай и довеждащ колектор;

3. Канализация на с.Кавракирово - "Вътрешна канализационна мрежа, външен колектор и ПСОВ с.Кавракирово";

4. Реконструкция и доизграждане на канализационната мрежа в с. Коларово и изграждане на ПСОВ с. Коларово и отвеждащи колектори.

5. Изграждане на ПСОВ/пречиствателни съоръжения в малките населени места с изградена канализация и придружаващи процедури по разрешителни за заустване към БДЗБР.

6. Изграждане на канализация и ПСОВ/пречиствателни съоръжения и в малките населени места.

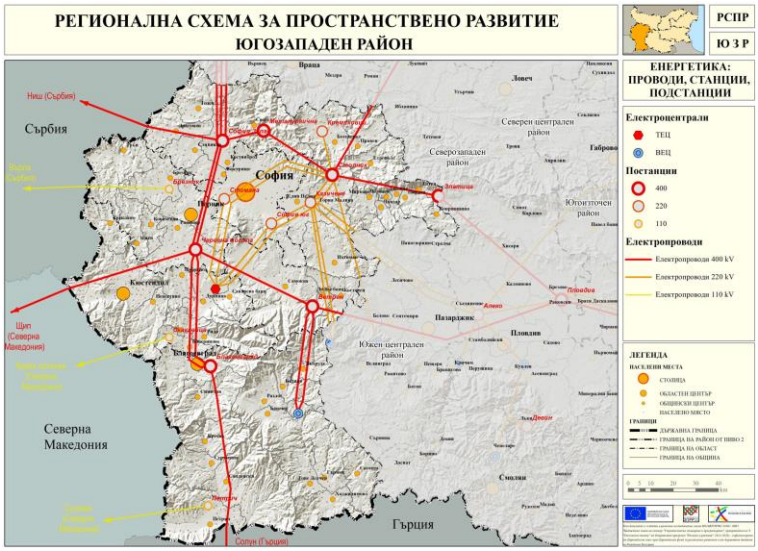
4.2.4. Хидромелиоративни напоителни системи

Районът е с развита земеделска дейност и с налична инфраструктура за напояване, за която следва да се осигурява устройствена защита. В пространствената структура на територията на община Петрич са обособени земеделски територии със забрана за промяна на предназначението с цел съхраняване на плодородната земеделска земя за целите на селското стопанство. Тези територии се намират в близост до основни водни обекти и за тях има изградени действащи хидромелиоративни съоръжение.

Обособени са пет напоителни системи – НС „Пиринска Бистрица", НС „Кожух", НС „Мендово-Кавракирово", НС „Свобода", НС „Струмешница". Хидротехнически съоръжения-язовири и микроязовири, ВЕЦ, напояване, напоителни системи. Съвкупността от тези фактори извежда на преден план необходимостта от тяхната устройствена защита за запазване и развитието на земеделието в общината.

4.3. Състояние на енергийна мрежа

Фигура 4.3.1. Енергийна регионална схема

Електроенергийната система за захранване на община Петрич е част от електропреносната система на Република България, собственост на „Електроенергиен системен оперетният“ ЕАД София, докато електроразпределителната дейности в общината се осъществява от „ЧЕЗ Разпределение България“ АД.

Електропреносната мрежа е изградена от преносни и разпределителни електропроводи с напрежение от 20 kV и 110 kV. Всички населени места са електрифицирани.

4.3.1. Електроенергийна инфраструктура

Материалните активи на електроснабдителната система на територията на общината обхващат: електропроводи – 400kV – 8 108 м; електропроводи – 110kV – 51 898 м; електрическа мрежа 20kV – въздушна – 347 км, кабелна – 80 км; районна подстанция – 1; тягова подстанция – 1; трафопостове – 210 бр.; възлови станции – 3; ВЕИ – 21 с обща мощност 7400 kVa.

Електрическа мрежа

Електрическата мрежа ниско напрежение в населените места в по-голямата си част е въздушна. В град Петрич има изградени и подземни кабелни линии НН. За разлика от останалите нива на напрежение на мрежите, мрежа 0,4 kV е с най-голяма дължина и брой съоръжения. Това е и причината тя да бъде изключително морално и физически остаряла. Изисква огромни инвестиции за реконструкции, подмяна и рехабилитация.

Важен проблем е уличното осветление на населените места в общината. Цялата улична осветителна мрежа на територията на общината е в лошо техническо състояние. Уличното осветление е основно перо от месечните разходи за всички малки общини. За да се оптимизират разходите, трябва да се направи подробен анализ на съществуващата

мрежа. 90% от уличните осветителни тела в града и част от селата са подменени с енергоспестяващи. Състоянието на мрежата ниско напрежение и конструкциите на осветителните тела в града не отговаря на изискванията за качество и сигурност, като загубите са в значителни мащаби, а авариите многократни.

Състоянието на съоръженията обаче не отговаря на изискванията за сигурно и качествено електрозахранване. Мрежата ниско напрежение е амортизирана и изпълнена със сечения на проводниците, които не отговарят на съществуващото натоварване. Има големи загуби на напрежение и енергия, което води до некачествено електрозахранване и висока аварийност. Изграденото външно осветление е недостатъчно и в доста лошо състояние.

Подобряването на уличното осветление, чрез подмяна на съществуващото с по-икономично, ще доведе до оптимизиране на енергопотреблението в района. Разходите на общинския бюджет за ел. енергия се формират, главно, от уличното осветление и тук сравнително бързо могат да се търсят енергоспестяващи решения, като използване на соларно осветление.

4.3.2. Възобновяеми енергийни източници (ВЕИ)

Енергията от възобновяемите енергийни източници е средството за ограничаване на вредните въздействия от дейностите в енергийния сектор, но все още в общината не се използват възможностите, предоставени от ВЕИ. Секторът не е достатъчно развит, въпреки наличието на изградени действащи централи.

Основният възобновяем източник за енергия, който е най-удачен за използване на територията на община Петрич е слънчевата енергия. Географското разположение на общината позволява високо ефективност при използването на енергия от слънцето за битови и производствени нужди.

Изградени са няколко малки фотоволтаични парка на територията на община Петрич, по-големите от които са с мощности около 300 кВп. Плюсовете от използването на слънчева енергия са: оползотворяване на неограничен ресурс от ВЕИ; намаляване на емисиите на парникови газови; изграждане на положително обществено мнение, чрез демонстрация на добри примери.

Друг алтернативен източник е хидроенергията. В границите на общината попадат няколко МВЕЦ, като с най-висок дял е МВЕЦ „Иваник“ с мощност 750 кВ; МВЕЦ „Габрене“ 198 кW; МВЕЦ „Петрич“ 140 кW. Концентрацията на МВЕЦ се наблюдава по реките на планина Беласица. Една от възможностите пред общината за оползотворяване на водния ресурс, е изграждането на МВЕЦ на река Луда Мара.

Възможностите от производството на електро и топлоенергия от възобновяеми енергийни източници са най-големи от използването на слънчевата енергия, породени от факта, че средното количество слънцегреене е над средното за страната. Този факт се явява алтернатива за бъдещи инвестиционни намерения. Наложително е и внедряването

на енергийно-ефективни технологии във всички сгради публична и частна общинска собственост.

4.3.3. Газификация

През територията преминава магистрален газопровод за Гърция. През последните години усилено се провежда газификацията на по-големите градове от област Благоевград, Петрич, Сандански, Разлог, Банско и Гоце Делчев.

Единствено общинският център гр. Петрич има изградена газопреносна и газоразпределителна мрежа, която осигурява необходимите количества природен газ за захранване и отопление на значителен дял от общинските сгради, училищата, детските гради, както и болницата в града. Към мрежата са присъединени и стотици битови потребители, като прогнозите са за постоянното им увеличаване. Увеличаването на дела на използването на природен газ, за сметка на все ще използваните дърва и въглища, ще спомогне за намаляването на екологичния отпечатък върху околната среда.

Снабдяването и поддръжката се извършва от „ОВЕРГАЗ ЗАПАД“ АД, като към момента са включени повечето общински сгради, болницата, училища и детски градини. С въведената газификация в сградите общинска собственост, е регистриран значителен спад на разходите за електроенергия за отопление на община Петрич. Към услугата са включени и също битови и стопански потребители в града, които са с тенденция към увеличаващ се брой.

В Община Петрич работи Газова електрическа централа /ГЕЦ/, собственост на „Топлофикация Петрич“ АД с мощност 16.0 MW.

4.4. Телекомуникационна и съобщителна мрежа

Телекомуникационна инфраструктура и услуги

Развитието на телекомуникационните услуги е на добро ниво.

В териториалния обхват на общината попадат 16 Приемо предавателни станции от мобилната мрежа на БТК ЕАД. Те са изградени в град Петрич /6 бр./ и край селата Скрът, Струмешница, Камена, Коларово, Първомай и Долна Рибница, Ново Кономлади Марикостиново и Кулата. Излъчваният радиосигнал достига до всички населени места в региона. Поради факта, че община Петрич граничи с Република Македония и Република Гърция, е възможно да се приемат и радиосигнали на други езици.

На територията на община Петрич „А1“ ЕАД има изградена линейна инфраструктура /кабелни трасета/. В границите на общината са разположени 13 обекта от наземната мобилна мрежа. „А1“ ЕАД разполага със селищни абонатни мрежи за

пренос на интернет и телевизия на територията на град Петрич и на село Първомай. Разполагат и с оптично кабелно трасе от автомагистрала Струма, през село Рибник до град Петрич. Трасето е от една защитна тръба Ø40 с оптичен кабел 24 ОВ в нея.

На територията на община Петрич „Теленор България“ ЕАД разполага с 12 броя Базови станции разположени в град Петрич и селата Старчево, Кулата, Габрене, Мендово, Драганово и Яворница. На територията на община Петрич „Теленор България“ ЕАД е с налично покритие на над 99% от населението и на над 90% от територията на общината.

Покритието на мобилните оператори достига до над 99 %.

Наличието на компютри и достъпът до интернет в домакинствата е все още ограничен в селата и броят на потребителите от населението на общината е сравнително нисък.

Пощенски станции

На територията на община Петрич работят 22 пощенски станции, които са разположени в по-големите населени места. Оформената съобщителна мрежа е с добра функционалност и успява да покрива нуждите на населението. Пощенските клонове и частни куриерски фирми извършват пренос на доставки в границите на цялата община.

4.5. Инфраструктура за управление на отпадъци

Регионалното депо за неопасни и инертни отпадъци за община Петрич е разположено в местност „Тумбите“. Предназначението на инсталацията е да се осигури площадка за екологосъобразно обезвреждане на отпадъците, образувани от жизнената дейност на жителите на общината – битови, производствени неопасни и инертни отпадъци. Годишно се депонират около 15 000 тона, като се обслужват около 60 000 жители.

Регионалното депо за неопасни и инертни отпадъци разполага, към момента, с четири действащи клетки:

клетка 1 – за инертни отпадъци;

клетка 3 – за неопасни отпадъци;

клетка 4 – за неопасни отпадъци;

клетка 5 – за неопасни отпадъци.

Отпадъците, генерирани на територията на общината се депонират на регионално депо. За да се намали количеството на битовите отпадъци за депониране и да се увеличи дела на рециклираните и оползотворените отпадъци в община Петрич са изградени и въведени в експлоатация компостираща инсталации и инсталация за

предварително третиране на битови отпадъци. Инвестицията е реализирана по проект „Проектиране и изграждане на компостираща инсталация и инсталация за предварително третиране на битови отпадъци в община Петрич“, финансиран по Оперативна програма „Околна среда 2014-2020г.“

Инсталация за предварително третиране на смесените битови отпадъци преди депониране е с капацитет 10 841 т/г. и инсталация за компостиране на зелените отпадъци, генерирани на територията на общината, с капацитет 4150 т/г. и площадкова инфраструктура. Закупено е оборудване за функциониране на инсталациите и техника за разделно събиране на зелени отпадъци. Двете инсталации са разположени в близост до регионалното депо Петрич.

4.6. Идентифицирани проблеми, неоползотворени ресурси и потенциал за развитие

Като цяло, на територията на община Петрич техническата инфраструктура е на задоволително ниво, като най-добре застъпен е пътният транспорт.

Повечето съоръжения са амортизирани и се нуждаят от основен ремонт, реконструкция и/или модернизация.

Най-сериозните усилия следва да бъдат насочени към решаване на проблемите, свързани с водоснабдителната и канализационната мрежи и съоръженията.

За всеки един от компонентите, включени в техническата инфраструктура е разгледан към съответната точка за постигане на по-добра четимост на документа.

Раздел V. Екологично състояние и рискове

5.1. Природни условия и ресурси

Релеф

Релефът на общината се характеризира с голямо разнообразие на форми. В тази територия се включват северните, източните и южните склонове на планината Огражден и северните склонове на планина Беласица, както и средните части от долината на р. Струма. По-конкретно това е Сандански-Петричката котловина. Условно тя е разделена на две полета: източно - Сандански и западно - Петричко. В пределите на общината влиза и угасналият вулкан Кожух, който разделя Сандански-Петричката котловина на двете ѝ съставни полета. Между планините Беласица и Огражден се намира грабеновидната долина на р. Струмешница

Планините в общината се отнасят към Рило-Родопския масив и са с блоково-разломна структура в морфоструктурно отношение. Планините от Осоговско-Беласишката планинска верига се отличават със силно разчленен нископланински и средно планински релеф. Сандански-Петричката котловина е с надморска височина около 200 м. В този район се наблюдават и съвременни потъвания.

Равнинният релеф около реките благоприятства развитието на земеделието. Обработваемите земи са разположени предимно по долините на р. Струма и р. Струмешница. В хълмистите и полупланинските територии се създават условия за развитие на тютюно-производството, овощарството, някои видове зърнени и бобови култури и други.

Наличието на средновисоки планини разделени от грабеновидни речни долини на толкова малка територия и, следователно, значителното вертикално разчленение на релефа има силно отношение върху пространственото развитие на територията. От една страна тези характеристики на релефа силно влияят на пространствената свързаност на населените места в общината, а от друга страна те са предпоставка за наличието на различни геоложки процеси, които влияят на развитието на транспортната инфраструктура.

Климат

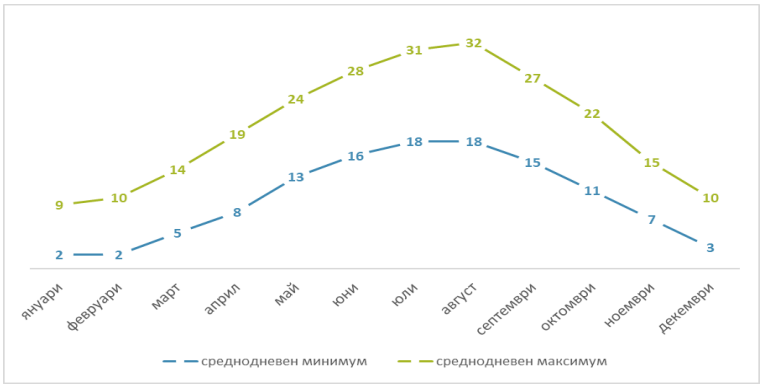
Територията на община Петрич се намира изцяло в континентално-средиземноморската климатична зона на страната, заемаща най-южно положение спрямо останалите две главни климатични зони в България - умерено-континентална и преходно-континентална на север. В границите на тази зона, територията на общината попада основно в Средно-Струмски район.

Климатът на общината се отличава със спецификата на континентално-средиземноморския климат, формиран както под влияние на слънчевата радиация, така

и на средиземноморските циклони, формиращи се в района на западното Средиземноморие. Заедно с това, важна отличителна черта на местния климат е неговата височинна поясност. Тя се формира по подножията на планините Огражден и Беласица. Хипсометричният контраст на територията на общината е внушителен – от най-ниска кота 65 м нм. в. до най-висока 1750 м и средна надморска височина – 800 м по билото на планината Беласица са разположени върховете Калабак (2029 м нм.в.), Пункова скала (1962 м), Конгура (1951 м), Лозен (1920 м), Тумба (1803 м). Посоченото обуславя изключителната пъстрота и височинна поясност на климата на общината.

Температурата на въздуха в района на общината е в тясна зависимост от надморската височина и котловинно-планинския характер на релефа, които се явяват основните азонални фактори при формиране на климата.

Фигура 5.1.1. Средни температури в Община Петрич[119]

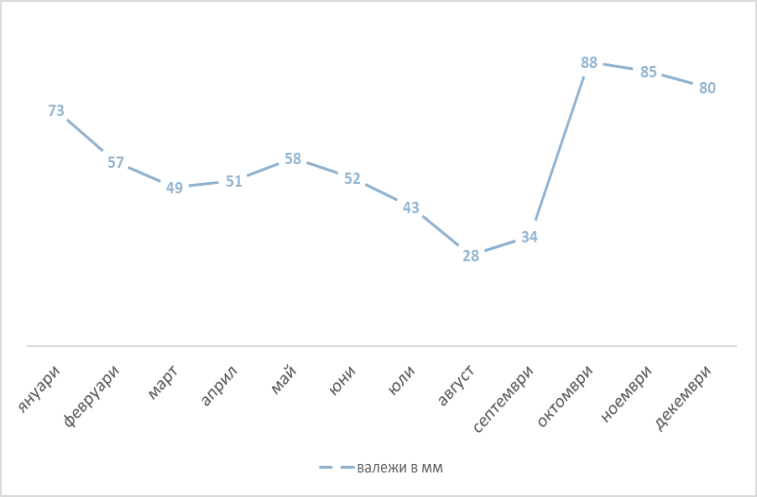
По данни на Метеорологична станция Петрич, средната годишна температура на въздуха е 13.9°C, средните юлски около 25°C, средните януарски – около 2°C. Летните средномесечни максимуми са в границите 25-27°C, 19-23°C, и 15-18°C, съответно за ниския, средния и високия планински пояс.

Средните месечни максимални температури през юли и август са почти изравнени и са около 20°C, на височина 1600 м.[120] В Сандански-Петричката котловина са отбелязани най-високите средни годишни температури. За района са характерни късата и мека зима, и горещото и сухо лято. **Това оказва благоприятно влияние върху развитието на земеделието и отглеждането на по-топлолюбиви култури като нар, бадеми, смокини, анасон, фъстъци и др.**

Валежи. Годишната сума на валежите се характеризира с нарастване във височина. В по-ниските места годишните валежни количества са около 600-700 мм., а във високопланинските - 1000-1200 мм. Вътрешногодишното разпределение на валежите се обуславя до голяма степен от средиземноморското климатично влияние. Най-изобилни са късно-есенните и зимните валежи, когато пада почти 60% от годишното валежно количество. Най-малко валежи падат през лятото – около 18% от годишното валежно количество. Вторичният максимум на валежите е през май-юни, а вторичният минимум – през февруари.

[119] Източник: https://www.meteoblue.com
[120] Източник: ЕО на ОУП

Фигура 5.1.2. Валежи в мм за ст. Петрич

Средногодишно с валеж са 80-90 дни, но в отделни валежни години и до 150 дни.Най-много валежни дни се случват през май и ноември, около 10-15, а най-малко през август-септември - 5-8. През декември, януари и февруари в 50-70% от тези дни валежите са от сняг. Снежната покривка се задържа само няколко дни.

Засушаванията са често явление през лятото, което налага изкуствено напояване за развитието на земеделските култури.

Преобладаващите ветрове са от запад и северозапад, както и от юг и югозапад. Характерен за Петричката долина е фьонът.

Климатът на общината е континентално-средиземноморски, с превес на средиземноморското влияние. Характеризира с изключителна пъстрота и височинна градиентност, повлияни от подчертания хипсометричен контраст на общинската територия.

Климатът оказва съществено влияние върху развитието на отраслите на стопанството и по-конкретно в пространствено отношение влияе върху баланса на територията и начина на ползване чрез количеството обработваеми площи. Температурните суми позволяват на места да се отглеждат не само зърнени култури, памук, ориз, тютюн, лозя и други, но и повече от една реколта годишно. Отглеждат се и редица топлолюбиви култури – нар, бадеми, смокини, анасон, фъстъци и др. Микроклиматичните условия също имат значение за развитието на туристическата дейност в района.

Водни ресурси

Главната река, преминаваща през територията на общината е р.Струма. Нейн главен приток е р.Струмешница, която разделя общината на две части. Реките Долнорибнишка, Иваник, Луда Мара и др. също текат през общината, но са с малък отток и се вливат в Струмешница. Община Петрич попада в такава област на България, която се характеризира с преобладаващо дъждовно подхранване и пълноводие през зимата. Най-висок е оттокът през зимата и пролетта – до 47% заради снеготопенето в планините. Видове подземни води на територията на общината – порови и пукнатинни. Естественият им отток е 3.1 – 5л/с/кв. км.

Общината е богата на минерални извори. При с. Марикостиново има калонаходище и топли минерални извори. Минералните извори при с. Рупите са с температура 75оС, извиращи от кратера на много отдавна изгаснал вулкан. При Кожух водата е негодна за пиене, защото отделя въглероден диоксид, но притежава изключителни лечебни качества.

В община Петрич не съществуват естествени водоеми. Изградени са няколко язовира с много голямо значение за региона, които служат за напояване и без тях не би било възможно развитието на земеделието в региона. Язовирите се пълнят от помпажите в заливните тераси на Струма и Струмешница и от пролетното снеготопене. В процес на изграждане са още два язовира и съществува проект за изграждане и на трети. Водите в общината се използват предимно за напояване и водоснабдяване. Наличието на минерални извори е предпоставка за развитие на балнеолечението и туризма. Част от водите на р. Струма са силно замърсени. Необходимо е построяване на

Почвени ресурси

В почвено отношение общината се характеризира със слабо почвено разнообразие. Най-широко разпространените почви в Петричка котловина са алувиално-ливадните. Съдържанието на хумус в състава на тези почви е малък, само 1%, но се характеризират със средно мощен хумусен състав, защото той най-често е 25-30 см. Друга особеност на тези почви е средно песъчвиливо-глинестия механичен състав. Те са разположени в заливната, първата и втората надзаливни тераси на Струма и Струмешница, което е предпоставка за използването на тези територии за земеделие, като много добре виреят ранни зеленчуци /домати, пипер, тиквички и др./.

Други почви в този район са делувиално-ливадните, разположени в подножията на Беласица и Огражден. Те са леки по механичен състав и бедни на хранителни вещества. Водният им режим се смята за неблагоприятно свойство, защото реакцията им е неутрална или слабо кисела. Кафявите горски почви се простират в планинските райони. Повечето са с високо съдържание на хумус до 10-15%, но обработваемите земи са с много малко хумус – около 1%. Срещат се и площи със слабо заблатени алувиално - ливадни почви, които се формират поради близостта на подпочвени води.

Във височина над 1700м са се образували планинско - ливадните почви поради влиянието на суровите климатични условия. Те се отличават със слабо разложеното си високо съдържание на органично вещество. Тези територии се използват за пасищно животновъдство.

Полезни изкопаеми

Районът на Петричка община не е богат на полезни изкопаеми, но са проучени няколко находища на калцит /арагонит/ и азбест. Калцитът е открит в загасналия вулкан Кожух. Калцитното тяло има жилообразна форма с мощност от 6,9 до 98,6 м,

като в дълбочина е проследено и на повече от 100 м. Калцитът е с ясно изразен ивичест строеж с редуване на различни по цвят (бял, кремав, кафяв до тъмнокафяв) калцитни ивици или редуване на различни по структура ивици. Ивичестият строеж определя красивия рисунък и високите декоративни качества на калцита. Той може да се използва като материал за вътрешна облицовка, за направа на сувенири, бижута и др.

На територията на общината липсват горивноенергийни ресурси и рудни полезни изкопаеми. Съществуват залежи на инертни материали – пясък в река Струма и глина при с. Ръждак. Находището на пясък не е разработено.

В община Петрич съществуват находища на подземни богатства, заведени в НБЗР като съгласно регистъра и специализираната карта на находищата на подземни богатства са налични шест броя:

- Находище „Дамяница“, площ в хор. проекция: 921.5 дка – пясъци и чакъли за пълнител на бетон;
- Находище „Мелнишка река“, участък „Асфалтова База“ площ в хор. проекция: 144.6 дка – пясъци и чакъли за пълнител на бетон;
- Находище „Мелнишка река“, участък „Марикостино“ площ в хор. проекция: 163.6 дка – пясъци и чакъли за пълнител на бетон;
- Находище „Кожух“, площ в хор. проекция: 14.9 дка – калцит за сувенири;
- Находище „Припечене“, участък „Припечене - Делчеве“ площ в хор. проекция: 552.2 дка – уранови руди;
- Находище „Хотово“, участък „Вировица“ със заявена концесионна площ, площ в хор. проекция: 76,5 дка – глини за тухли.

Незаявени находища в НБЗР:

- Заявено находище „Митински рид“ – пясъци и чакъли;
- Заявена площ за проучване „Винище“ – строителни материали.

Горски ресурси

Горските територии в общината заемат 46% от територията ѝ. Залесената площ от иглолистни и широколистни видове в процентно съотношение съответно е 16.33 % към 83.67%. Иглолистните са в много ограничено количество като основните в региона са смърч, черен и бял бор. Срещат се и ела, бяла мура, кипарис, атласки кедър, лиственица и др. Букът е основен представител на широколистните видове като заема над 60% от широколистната растителност. В ниските части на северното подножие на Беласица се срещат естествените кестенови гори, образуващи цял растителен пояс. В Петричкото поле и по подножието на оградните планини /особено в Подгорието/ чинарът е широко разпространен дървесен вид. На юг в подножието на Беласица, редом със средноевропейските растителни видове, се срещат и средиземноморски растителни видове. Средновисокият пояс е зает с дъбови и букови гори. Видовото разнообразие на

широколистната растителност е представено още от акация, благун, габър, бяла топола, корков дъб и други.

За община Петрич горите, пасищата и обработваемите земи са от особено важно значение за развитието на икономиката в сферата на агробизнеса. Те оказват и голямо влияние върху пространственото развитие и транспортната осигуреност на общината.

5.2. Анализ по компоненти на състоянието на околната среда

5.2.1. Качество на атмосферния въздух

Под „качество на атмосферния въздух“ се разбира състоянието на въздуха на открито в тропосферата, с изключение на въздуха на работните места, определено от състава и съотношението на естествените й съставки и добавените вещества от естествен или антропогенен произход. Качествата на атмосферния въздух /КАВ/ се оценява чрез анализ на получените от пунктовете за мониторинг данни, сравнени с допустимите норми.

Като цяло, територията на община Петрич принадлежи към категорията „екологично съхранени райони“.

В община Петрич качеството на въздуха е много добро.

Производствени дейности. Структура на промишлеността, произвеждана продукция, използваните суровини и материали, крайни продукти, ниво на използваните технологии, вид и ефективност на пречиствателните съоръжения. Предимство на производствената структура в община Петрич е липсата на предприятия на тежката химия, които са най-мощните източници на отпадъчни газове и предизвикват най-сериозно замърсяване на атмосферния въздух в районите, където са ситуирани.

При извършените проверки през разглеждания период контролният орган РИОСВ - Благоевград, не е констатирал нарушения.[121] И при промишлените източници не са констатирани съществени превишения на нормите за допустими емисии.

Резултатите от проведените СПИ показват спазване на нормите за допустими емисии по съответните контролирани показатели. Въз основа на представен доклад с резултати от проведени СПИ на „Булгартрансгаз“ ЕАД, КС – Петрич /обект с издадено комплексно разрешително/ е наложена текуща месечна санкция по реда на ЗООС, за превишение на НДЕ по показател „въглероден оксид“.

Всички бензиностанции, попадащи в териториалния обхват на РИОСВ - Благоевград са приведени в съответствие с изискванията на Наредба № 16/1999 г.- етап

[121] Източник: Годишни доклади на РИОСВ – Благоевград за периода 2014-2020г.

I, относно прилагане на техническите изисквания към съоръженията, с цел намаляване и предотвратяване изпускането на емисии на ЛОС в атмосферния въздух.

През 2014-2016г., на територията, контролирана от РИОСВ – Благоевград, са обхванати за текущ контрол, включително чрез задължаване за провеждане на собствен мониторинг всички по-съществени неподвижни източници на емисии. При промишлените източници не са констатирани съществени превишения на нормите за допустими емисии.

Битово отопление. Битовото отопление в община Петрич се извършва от различни източници – печки/камини на твърдо, течно или газово гориво, слънчеви колектори, локални отоплителни системи. От населените места в общината, единствено общинския център гр. Петрич има изградена газопреносна и газоразпределителна мрежа.

Основен фактор за КАВ относно ФПЧ10 през зимния сезон е битовото отопление. Този фактор, в съчетание с емисиите от автомобилният транспорт и неблагоприятните метеорологични условия за разсейване (липса на вятър – тихо време, висока влажност, наличие на мъгла, когато последните се установяват за повече от 1 седмица), водят до възможно епизодично превишение на СДН за ФПЧ10.

Съгласно Годишни доклади за състоянието на околната среда за изследвания период на РИОСВ- Благоевград, основните източници на емисии на серен диоксид са процесите, свързани с изгаряне на твърди и течни горива. Азотният диоксид и азотните оксиди се получават като резултат от всички горивни процеси в т.ч. и от производствени обекти, като за общината основен източник на посочените вещества е автомобилния транспорт, особено през активния туристически сезон.

Необходимо е да се продължи политиката за увеличаване на дела на използването на природен газ или слънчеви колектори, за сметка на все още използваните дърва и въглища, ще спомогне за намаляването на екологичния отпечатък върху околната среда.

Трафик на МПС. Атомобилният транспорт е с най-голямо участие в замърсяване на атмосферния въздух на общината и на населените места в нея.

Емисии от открити градски терени, които се проявяват при условие, че не се извършва почистване и миене на уличната мрежа в населените места.

Емисии от земеделските земи – тяхната честота, проявление и степен на въздействие се обуславя от съвпадението на условия, водещи до интензивно отделяне на прах от повърхността на земеделските площи във времето, през което повърхността им не е затревена в период на засушаване. По-съществени емисии на прах са възможни при извършване на есенна оран, преди настъпването на дъждовния период. В този случай замърсяването с прах обикновено е локално и се ограничава в зоната на разораване.

В община Петрич качеството на атмосферния въздух е нарушено единствено по показател ФПЧ10. Основни фактори за превишенията са ползването на твърди горива

за отопление, автомобилният транспорт и неподдържана пътна и прилежаща инфраструктура. Газифицирането ще намали емисиите на вредни вещества, отделяни в приземния слой от горивните процеси в промишлеността и в бита.

5.2.2. Води (качество на питейни и отпадъчни води)

Качеството на питейната вода

На територията на общината няма изградени пречиствателни станции за питейна вода. За осигуряване качество на питейната вода се използва естественото утаяване и избистряне в резервоарите и на добрите качества на суровата вода. При водохващанията и помпените станции водата е хлорирана с белина с дозаторни помпи, а на някои места по капков път. За малките водоизточници водата се хлорира в резервоарите.

Основния проблем с качеството на повърхностните води е, че голяма част са с планински произход, в резултат на което химичният и микробиологичният им състав непрекъснато се променя. Подземните водоизточници в област Благоевград са с добро качество на водата – пресни, средно твърди, калциеви, хидрогенкарбонатни, които отговарят на Наредба №9 и попадат в категория А1, съгласно чл.84. от Наредба №1 на МОСВ[122].

За ВС Петрич е необходимо изграждане на ПСПВ в краткосрочен период след водовземането на река Луда Мара. Капацитетът на ПСПВ ще варира от 60 л/сек до 180 л/сек, което трябва да се има предвид при актуализацията на съществуващия работен проект.

За ВС Първомай е необходимо изграждане на нова хлораторна станция за село Първомай.

Качество на отпадъчните води

Контролът на отпадъчните води се организира от РИОСВ – Благоевград и се извършва съвместно с Регионална лаборатория (РЛ) – Благоевград към Изпълнителна агенция по околна среда (ИАОС) – София с пробовземане от обектите два пъти годишно, с изключение на канализационни колектори без изградени пречиствателни станции и за обектите със сезонен режим на работа, които се контролират един път годишно. За контрол на качеството на водите са изградени 6 пункта за мониторинг и 17 пункта за хидробиологичен мониторинг. Обект на наблюдение са р. Рибник, р. Градешница, р. Струмешница, р. Струма, р. Мелнишка, р. Камешница, р. Луда Мара.

[122] http://eea.government.bg/bg/soer/2009/3quality/4water -"Доклад за качество на подземните води в Западнобеломорски регион"

Изградените локални пречиствателни станции и съоръжения на територията, контролирана от инспекцията се поддържат сравнително в задоволително техническо и експлоатационно състояние.

По-значими проблеми за повърхностните води в района са изброени:[123]

Заустявания на битови отпадъчни води в р. Струмешница: Канализационен колектор - Поток № 1 - община Петрич-непречистени; локални ПСОВ на фабрика за производство на обувки - с. Коларово-пречистени; Общ отток отпадъчни води за селата Михнево и Кърналово-непречистени. Заустванията от непречистени градски отпадъчни води на населени места под 2000 е.ж. за ЗБР са идентифицирани като водещи, тъй като оказват значим натиск по елемента за качество, възпрепятстващ постигането на екологичните цели. Причините за това могат да се търсят в големия брой слабо населени места под 2000 е.ж., които са с частично изградена или с неизградена канализационна мрежа. Общото им натрупване като няколко на брой заустявания в съответното водно тяло оказва кумулативен ефект.

Заустване на промишлени отпадъчни води в р. Струмешница: бетонов център, гр. Петрич; шараново рибовъдно стопанство; търговски комплекс с бензиностанция и газостанция в гр. Петрич; бензиностанция - с. Кърналово; бензиностанция -с. Първомай.

Натиск от дифузни източници на замърсяване: от депа за отпадъци и земеделие в уязвима зона на р. Струмешница от българо-македонската граница до вливане в р. Струма;

Натиск от физични изменения/хидроморфологичен натиск - изграждане на диги и корекции на р. Струма от вливането на река Сандански Бистрица до вливането на река Струмешница; натиск от изземване на наносни отложения - р. Струма от вливане на р. Струмешница до българо-гръцката граница.

Натиск от климатични изменения. В долното течение на р. Струма прогнозата за изменение на оттока е пролетният отток да намалее в диапазона от -11% до -8%, летният – от -23% до -21%, есенният да се измени незначително, а зимният отток се очаква да се увеличи до 11%.[124]

Води, които са замърсени или застрашени от замърсяване с нитрати от земеделски източници и уязвими зони. Територията на общината е определена като уязвима зона за опазване на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници с обхват до надморска височина 150 м.

Минерални води

Общината е богата на минерални извори. При с. Марикостиново има калонаходище и топли минерални извори. Минералните извори „Рупите – м. Кожух“ са

[123] ПУРБ 2016-2021
[124] ПУРБ /2016-2021/ на Западно беломорския речен басейн

с температура 75°C, извиращи от кратера на много отдавна изгаснал вулкан. При Кожух водата е негодна за пиене, защото отделя въглероден диоксид, но притежава изключителни лечебни качества. Находището на минерална вода при с. Кромидово е с общинско значение.

Таблица 5.2.1. Минерални извори в община Петрич - изключителна държавна собственост[125]

№ по приложение № 2 към чл.14, т.2 от ЗВ	Находище на минерална вода (землище на населено място)	Температура	Водовземни съоръжения	Технически възможен дебит на водовземното съоръжение
42	**Марикостиново,** предоставено на община Петрич за ползване и управление	63,00	Сондаж №6	8,61
		58,00	КЕИ „Бочвата“	0,35
		38,00	НЕИ „Парилките“	2,24
64	**Рупите-м. Кожух,** предоставено на община Петрич за ползване и управление	73,50	Сондаж №1ВКП	15,00
		74,50	Сондаж №2хг	10,00
			Сондаж №2ВКП	

Минералните извори – изключителна държавна собственост са предоставени безвъзмездно от Министерство на околната среда и водите на Община Петрич за управление и ползване за период от 25 години, с Решение №64/22.02.2011г.[126]

5.3. Анализ по фактори на въздействие

5.3.1. Отпадъци

Битови отпадъци

Основните източници на битовите отпадъци в Регион Петрич са битовите отпадъци, генерирани от домакинствата и битовите отпадъци, генерирани от търговски, административни, социални, фирмени и други подобни обекти.

В община Петрич 97,2%[127] от населението е обхванато от въведена система за събиране и транспортиране на битовите отпадъци. Системата е организирана в съответствие със специализирани планови и проектни разработки, отразяващи характера на застрояване, местоположението на съдовете за смет, състоянието на уличната мрежа, маршрутни графици на сметовозните коли и др.

[125] Регистър на ресурсите на минералните води - изключителна държавна собственост по находища и водовземни съоръжения

[126] https://www.moew.government.bg/static/media/ups/tiny/filebase/Water/Mineralnivodi/Zapovedi_POS/64_Reshenie_2011_Rupite-m.Kozhuh.pdf

[127] РИОСВ – Благоевград, Годишен доклад за състояние на околната среда 2020

Населени места в които не е въведена система за събиране и транспортиране на битовите отпадъци са: с. Баскалци, с. Богородица, с. Боровичене, с. Вишлене, с. Волно, с. Гега, с. Горчево, с. Долене, с. Долна Крушица, с. Драгуш, с. Дреновица, с. Дреново, с. Зойчене, с. Иваново, с. Кладенци, с. Крънджилица, с. Кукурахцево, с. Право Бърдо, с. Чуричени, с. Чурилово, с. Яково, с. Гюргево, с. Долна Рибница, с. Занога, с. Мендово, с. Тонско дабе, м. Самуилова крепост. Това са населените места с малък брой население и/или труднодостъпно географско положение (планинки райони), характерно за общината Сандански е затруднено извършването на сметосъбирането и сметоизвозването на отпадъци. За тях събирането и транспортирането на отпадъците се извършва по заявка от съответния кмет или кметски наместник.

Системата за разделно събиране на зелените отпадъци включва разделно събиране на градински отпадъци от домакинствата в гр. Петрич, с. Първомай, с. Марикостиново, с. Михнево и с. Кърналово и от обществени паркове и градини във всички населени места в община Петрич. Закупени са 60 съда с обем по 1,1 куб. м за разделно събиране на зелените отпадъци от домакинства и два сметосъбиращи камиона за транспортиране на разделно събраните в общината зелени отпадъци до инсталацията за компостиране.

Регионално депо за неопасни и инертни отпадъци за Община Петрич (Комплексно разрешително № 266-НО/2008 г.)

През 2020 г. са въведени в експлоатация две нови инсталации:

- Инсталация за предварително третиране на битови отпадъци. Предварителното третиране на отпадъците включва: приемане и разтоварване на отпадъците в определена зона, където се извършва и първично сортиране (отделяне на едри отпадъци и инертен материал) и подаване към инсталацията (лентови траспортьори, сито, сепариращ лентов транспортьор). Сортираните материали, които подлежат на рециклиране се пресоват и се съхраняват временно под навес за готова продукция. Отпадъците, които не подлежат на рециклиране се подават за стабилизиране в клетки за стабилизация, разположени успоредно на инсталацията на сепариране. Отпадъците, които не попадат двете категории по-горе се подават към обособена клетка за „несепариран отпадък“, който директно се депонира на регионалното депо.
- Инсталация за компостиране на зелени отпадъци. Технологията е открито компостиране, като включва подготовка на суровината, активно компостиране, зреене, пресяване, съхранение. Зелените отпадъци се приемат под навес за зелени отпадъци, където се извършва: междинно съхранение, почистване от замърсители, дробене и смесване на отпадъците. На площадката се извършва активното компостиране при определи условия - температура, влажност и др. Готовия компост се съхранява под навес за определено време.

Развитие на общинските системи за разделно събиране на битови отпадъци

На територията на гр. Петрич има разположени съдове за разделно събиране на масово разпространени отпадъци от хартия и картон, пластмаса, метал и стъкло. Към 2020г. системата за разделно на отпадъци в община Петрич включва 180 броя контейнери тип „Иглу“, разположени в 90 точки. Общината има сключен договор с „Булекопак“ АД. Фирмата подизпълнител на „Булекопак“ АД, която обслужва съдовете - „Унитрейд Благоевград“ ЕООД, събира и транспортира отпадъците до с. Зелен дол, община Благоевград, където дружеството експлоатира сепарираща инсталация, на която се извършва допълнително сортиране на разделно събраните отпадъци.

Строителни отпадъци. В община Петрич липсва инсталации и съоръжения за третиране на строителните отпадъци. Образуваните строителни отпадъци основно се предават за обезвреждане чрез депониране на депа за инертни отпадъци. Генерираните строителните отпадъци и отпадъците от разрушаване на сгради (земни маси, тухли, бетон, асфалт, керемиди, плочки, дърво, метали, хартия, пластмаси, стъкло) се депонират на регионалното депо. Строителните отпадъци, генерирани от населението продължават да се явяват основен проблем пред местните власи. И през 2020 г. трудностите пред общините отново са свързани с почистване на нерегламентирани замърсявания, тъй като голям процент от строителните отпадъци не постъпват на депата, а се изхвърлят нерегламентирано от жителите на малките населени места. Практиката показва, че се извършва разделно събиране по видове строителни отпадъци, както от фирмите, така и от населението. Металните отпадъци, образувани от строителните дейности се оползотворяват на 100 %.

Производствени и опасни отпадъци. Общината има сключени договори за разделно събиране на масово разпространени отпадъци от опаковки, за излезли от употреба моторни превозни средства, за излязло от употреба електрическо и електронно оборудване.

Негодни за употреба батерии и акумулатори се събират разделно в 25 броя контейнера, разположени на територията на Община Петрич.

Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО), в т.ч. луминесцентни лампи и други лампи, съдържащи живак се извършва кампанийно на територията на Община Петрич. Община Петрич съвместно с „БАЛ БОК ИНЖЕНЕРИНГ“ АД организират кампания за разделно събиране на опасни отпадъци от домакинствата на територията на територията на общината: живак и живак съдържащи уреди (живачни термометри, прекъсвачи и други подобни); лакове и бояджийски материали; домакински препарати и химикали; мастила и замърсени опаковки; фармацевтични продукти (лекарства с изтекъл срок на годност). Обслужването се извършва чрез мобилната система за събиране на опасни отпадъци от домакинствата - възможен законен начин жителите на община Петрич да предадат съхраняваните в домовете си отровни препарати и химикали.

Генерираните опасни отпадъци в предприятията и от сектор „Услуги“ (сервизи, ремонтни работилници и др.) се събират в специални помещения в самите

предприятия, съхраняват се в тях и се намират под контрола на ръководството на предприятията и се предават само на лицензирани фирми за тяхното третиране въз основа на сключени договори.

В гр. Петрич/в района на оранжериите/ върху земя частна собственост се съхраняват 10 000 кг твърди и 5 000 кг течни отпадъци с неизвестен произход препаратите за растителна защита с изтекъл срок на действие. Складът е охраняем и е в добро състояние през целия наблюдават период 2014-2020г.

Болничните отпадъци, генерирани от лечебни и здравни заведения и всички лечебни заведения за извънболнична помощ се насочват за обезвреждане. Транспортирането им до съответните инсталации и площадки се извършва само от лица, притежаващи необходимите документи. На територията на РИОСВ-Благоевград няма изградени инсталации за третиране на болнични отпадъци.

В процес на изпълнение е проект „Изпълнение на демонстрационен проект за намаляване на битовите отпадъци в община Петрич“ (202-2022г.), финансиран по ОПОС 2014-2020г.[128]

Общите цели на демонстрационния проект на община Петрич са да допринесе за управление на отпадъците чрез най-високите нива в йерархията за управление на отпадъци и повишаване на самосъзнанието за прилагане на мерки на индивидуално ниво за предотвратяване образуването на отпадъците, подготовка за повторна употреба и разделно събиране на специфични отпадъци. Проектът предвижда широки информационни и познавателни кампании за цялото население на общината и демонстриране на добри практики за управление на битовите отпадъци в общината за предотвратяване на образуването на отпадъци от пластмасови продукти за еднократна употреба; за подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъци от текстил; дейности за насърчаване и увеличаване на количествата разделно събрани битови отпадъци от хартия (извън отпадъци от опаковки).

2.3.2. Шум

На територията на община Петрич не са регистрирани наднормени шумови нива и вибрации.

В община Петрич няма въведена мониторингова система за измерване нивото на шума, излъчван от различните източници и нивото на шума в мястото на въздействие. Основно влияние върху шума на територията на общината има транспортната инфраструктура, представена от пътища на републиканската, общинска пътна мрежа и ж.п. инфраструктура.

[128] Източници:
http://2020.eufunds.bg/bg/6/0/Project/Activities?contractId=PJPvR5xMLns%3D&isHistoric=False

Основните източници на шум на територията на общината са типичните източници характерни за съвременните населени места – транспортните потоци на автомобилния и локалните източници на шум -промишлени, комунално–битови, спортни и други обекти. Излъчваният от тях шум е променлив, с подчертан сезонен характер за някои от тях, обусловено от характера на туристическата дейност.

Най-силно засегнати от транспортния шум са териториите, разположени непосредствено до пътните трасета. Останалите терени са засегнати в различна степен, в зависимост от разстоянието до пътното трасе и наличието на прегради по пътя на разпространение на шума (сгради, огради и др. елементи). По данни от РИОСВ - Благоевград на територията на общината няма констатирани нарушения с измерени максимални стойности на нивото на шума над нормата.

В жилищните и вилни зони, районите за отдих, за лечение, за възстановяване и други на територията на общината няма рискове в акустично отношение.

Съгласно чл.16,т.2 от Закона за защита от шума в околната среда, промишлените инсталации с издадено комплексно разрешително по чл.117 от ЗООС, провеждат собствен мониторинг на показателите за шум в околната среда. През анализирания период при проведени контролни измервания на промишлени обекти не са констатирани наднормени превишения на шум. Съществуващите промишлени обекти на територията на общината се намират предимно в промишлената зона и не са източници на наднормен шум.

За високите стойности на шумовите нива допринасят характерните особености на териториално – устройствените планове на града и другите населени места: липсата на околовръстни пътища, поради което целият транзитен моторен поток минава през населеното място; липсата на защитни „зелени екрани“; лошокачествена настилка“; двустранно плътно застрояване по главните улици; големи наклони на някой улици; остарял автомобилен парк.

Създаването на шумозащитни зелени зони с декоративна дървесна и храстова растителност, съобразени с естествената растителност е възможност за понижаване на шумовото натоварване.

2.3.3. Радиационна среда

В системата на МОСВ се извършват постоянни наблюдения за стойността на радиационния гама-фон чрез Национална автоматизирана система за непрекъснат контрол на радиационния гама-фон по утвърдена мрежа от пунктове и периодичност. Автоматизираната система има за цел своевременно установяване на инцидентно повишаване на радиационния гама-фон на територията на страната.

Наблюденията, извършвани от РИОСВ-Благоевград през изследвания период показват, че радиационния гама-фон е в границите на характерния естествен-гама фон за региона. Няма регистрирани превишения.

5.4. Биоразнообразие, защитени територии и зони

Растителен и животински свят

Някои вековни дървета са сред защитените територии, както и местността Рупите. Горите от бук, габър и дъб в Огражден са разпокъсани на съобщества и по-големите територии са с насаждения от храстова /драка, трън, глог, дрян, сибирска хвойна и др./ и тревиста растителност /полевица, детелина, власатка, острица и др/.

Сред животинския свят видовото разнообразие е доста голямо. Части от Огражден и Беласица спадат към Струмско – Местенския зоогеографски район. Средноевропейски и средиземноморски видове са представени в този район. В планинските части преобладават животни от средноевропейската фаунистична област – сърна, елен, лисица, дива свиня, заек, вълк, таралеж, пепелянка, пъстър смок, гущери, лалугер /степен вид в подножието на Беласица/ и др. Срещат се почти всички видове влечуги и земноводни установени в България.

Общината Петрич се пресича от големия трансевропейски миграционен път Виа Аристотелис (Via Aristotelis) по долината на р. Струма /миграционен път/, видовете птици са доста разнообразни като бухал, кос, дрозд, яребица, сова и др.

По течението на Струма и Струмешница преобладават средиземноморски видове /усойница, отровен паяк, воден плъх, смок, блатна костенурка и др./.

Защитени зони от екологичната мрежа Натура 2000, съгласно Закона за биологичното разнообразие

В териториалния обхват на община Петрич са обособени четири защитени зони по Директивата за опазване на природните местообитания на дивата флора и фауна - BG0001023 „Рупите-Струмешница“, BG0000167 „Беласица“, BG0000224 „Огражден-Малешево“, BG0001028 „Среден Пирин-Алиботуш“ и една защитена зона по Директивата за опазване на дивите птици - BG0002098 „Рупите“.

Таблица 5.4.1. Площ на защитените зони в териториалната структура на общината[129]

ЗАЩИТЕНИ ЗОНИ	Площ /ха/	
	Обща площ	Площ в границите на общината
ЗА ПРИРОДОЗАЩИТА – ЗАЩИТЕНА ЗОНИ	**127201,855**	**44004,543**
ЗЗ „Беласица“	11587,768	11512,429
ЗЗ „Огражден-Малашево“	27373,503	17988,917
ЗЗ „Рупите-Струмешница“	10458,744	8836,093
ЗЗ „Среден Пирин-Алиботуш“	68934,06	108,854
ЗЗ „Рупите“	8847,78	5558,249

[129] Източник: Предварителен проект на ОУПО

Защитени зони по директивата за местообитанията

Защитена зона по директива за местообитанията „Беласица“ /BG0000167/. Защитената зона „Беласица“ се намира в южната част на общината и обхваща северните склонове на планината Беласица. Територията на парка граничи на запад с Република Македония, а на юг - с Република Гърция. Общата площ на защитената зона е 11 587,77 ха. Зоната е най-важното място за опазване на местообитание 9260 - Гори от Castanea sativa – един от най-уязвимите хабитати на Беласица. В нея се опазват близо 100% от площите му с естествен произход. Зоната е единственото място в България за опазване на редкият екологичен подтип на местообитание 92C0 – 44,712 гори на Platanus orientalis растящи на склонове.

Защитена зона по директива за местообитанията „Огражден-Малашево“ /BG0000224/. Зоната е разположена в планините Огражден и Малешевска с обща площ от 27 373,5 ха. В по-високите части на планините са локализирани отдалечени територии, където са добре запазени стари букови и дъбови гори. По-ниските части попадат в долината на река Струма и са формирали хабитати с предимно средиземноморско климатично влияние. Повечето от хабитатите в тази зона като засушливи ливади, храсти и хвойнови съобщества са формирани в следствие на екстензивната паша на кози и овце. Реките в зоната са запазени в своите естествени условия. Следват естествените речни легла и речните им тераси са слабо изменени. Крайречните гори от *Alnus glutinosa* и *Salix. sp.* и горите от *Platanus orientalis* формират едни от най-ценните крайречни галерии в страната. В тази зона се срещат 7 хабитата на рибни видове, 3 от които са включени в „Annex II of Directive 92/43/EEC“ и 9 вида от земноводни, 5 от които са в „Annex II of Directive 92/43/EEC“. Това прави „Огражден-Малашево“ една от зоните с най-ценни за опазване ихтиофауна, херпетофауна и естествени хабитати. Естествената речна система в района е с важно значение за миграцията на рибата.

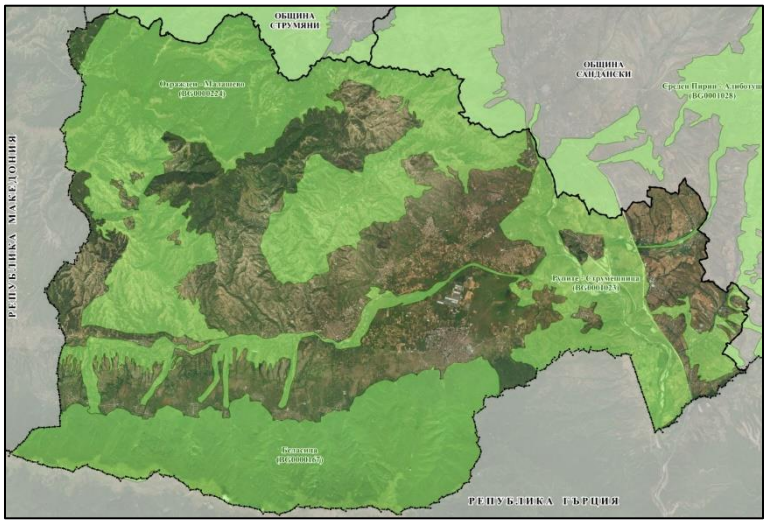
Защитена зона по директива за местообитанията „Рупите-Струмешница“ /BG0001023/. „Рупите-Струмешница“ обхваща част от долината на река Струма южно от град Сандански до границата с Гърция. Общата площ на зоната е 10 458,74 ха. Релефът в някои части на зоната е хълмист, но преобладава равнинният. В близост до село Рупите има скален масив с множество минерални извори. Срещат се редки растения като *Parvotricetum myrianthum, Amygdalus webbi, Dracunculus vulgaris, Colchicum bivonae.* По-голямата част от зоната е заета от открити хабитати като обработваеми земи и пасища обрасли с ксеротермни тревисти съобщества. Големи територии са покрити с храстови съобщества от *Juniperus oxycedrus* заедно със ксеротермни тревисти съобщества.

В зоната са разположени важни и представителни хабитати, но също и незасегнати биокоридори по реките свързващи високите планини в района. Районът е с най-добре представен хабитат 92A0 за Западна България. Хабитатът е представен с много стара гора от *Populus alba* около река Струма, която в миналото е доминирала в цялата южна част от долината на Струма, но е силно намаляла в следствие на сеч. Тук също са съхранени вековни гори от *Platanus orientalis* в горните части на река

Струмешница и нейните притоци. Тук е едно от двете места в страната, където се среща хабитат 6420 и е единственото място в западна България, където се опазва много рядката *Mauremys caspica.*

Защитена зона по директива за местообитанията „Среден Пирин-Алиботуш“ /BG0001028/. Границите на зоната включват средните и южните части на Пирин планина и планината Алиботуш на границата с Гърция. „Среден Пирин - Алиботуш“ е естествено продължение на Национален парк Пирин в южна посока, като включва всички височинни пояси и е с обща площ от 68 934,38 ха. Зоната е рядко заселена и хабитатите са с ниска фрагментация. От общата площ са изключени някои зони с негативно влияние, които не разкъсват значително територията.

Фигура 5.4.1. Защитени зони по директивата за местообитанията

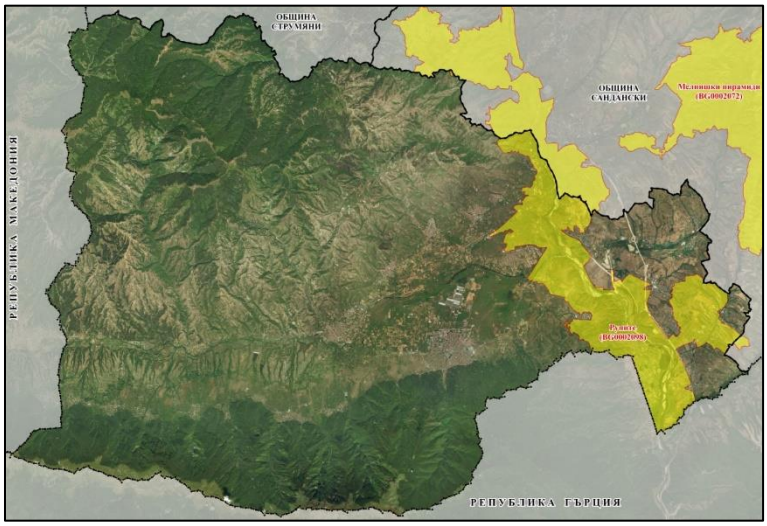
Това е зоната с най-голямо значение за опазване на хабитат 9270 - едно от двете известни находища в страната със запазени гори от *Pinus heldreichii.* Тук се извършва преход от алпийска към средиземноморска растителност и се срещат два типа хабитати.. От изключително важно значение за съхранение на мечките в страната.

Защитени зони по директивата за птиците.

В пространствения обхват на община Петрич е обособена една защитена зона по директивата за птиците.

Защитена зона по директива за птиците „Рупите“ /BG0002098/. „Рупите-Струмешница“ обхваща част от долината на река Струма южно от град Сандански до границата с Гърция. Общата площ на зоната е 8835,4 ха. Релефът в някои части на зоната е хълмист, но преобладава равнинният. В защитената зона се срещат 141 вида птици, 33 от които са в „Червената книга на България“ /1985/.

Фигура 5.4.2. Защитени зони по директивата за птиците.

От обитаващите зоната птици 63 вида са от европейско значение, 2 от тях в категория SPEC 1 са застрашени от изчезване в световен мащаб, 19 в SPEC 2 и 42 в SPEC 3 са застрашени в границите на Европа. Зоната предоставя подходящи хабитати за 56 вида, които изискват специални мерки за съхранение.

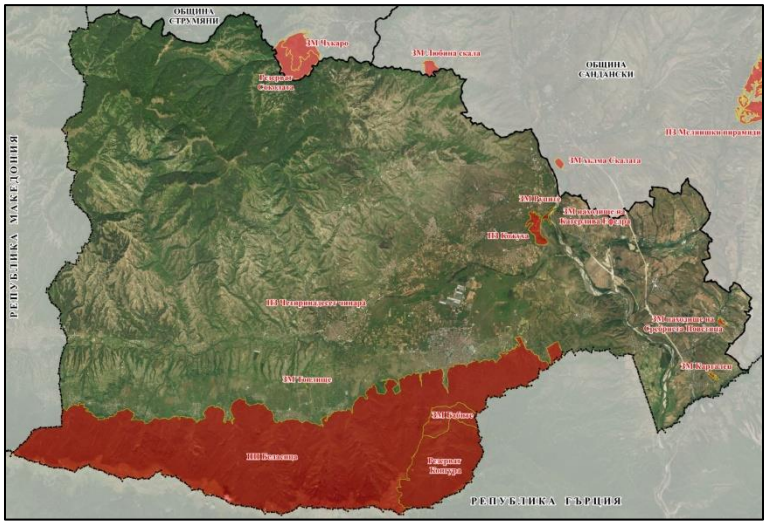
Зоната също включва значителна част от съобществата на маслината в страната.

Вековни дървета, обявени по Закона за биологичното разнообразие

В границите на община Петрич се намират шест обособени групи от защитени вековни дървета, присъстващи в Регистъра на вековните дървета в България: Чинар /Platanus spp./ /5 бр./ в с. Ключ; Чинар /Platanus spp./ в гр. Петрич; Чинар /Platanus spp./ в гр. Петрич; Източен чинар /Platanus orientalis/ в с. Скрът; Питомен кестен /Castanea sativa /vesca// в с. Гега; Чинар /Platanus spp./ в с. Габрене.

Защитени територии, съгласно Закона за защитените територии /ЗЗТ/

Фигура 5.4.3. Защитени територии, съгласно Закона за защитените територии.

Защитените територии са предназначени за опазване на биологичното разнообразие в екосистемите и на естествените процеси, протичащи в тях, както и на характерни или забележителни обекти на неживата природа и пейзажи. Защитените територии са чувствителни към натоварване и тяхното стопанско използване е ограничено.

Те представляват не само ограничител в стопанското развитие, но те са и източник на доходи на местното население в контекста на устойчивото развитие. В пространствения обхват на община Петрич са разположени 10 защитени територии, съгласно закона за защитените територии.

Таблица 5.4.2. Защитени територии на територията на община Петрич

Наименование	Категория	Площ, ха
Конгур	Резерват	1316,9
Беласица	Природен парк	11 732,43
Рупите	Защитена местност	20,00
Топлище	Защитена местност	0,30
Бабите	Защитена местност	285,00
Находище на Сребриста поветица	Защитена местност	10,19
Карталец	Защитена местност	7,82
Кожуха	Природна забележителност	94,20
Четиринадесет чинара в с.Мендово	Природна забележителност	

Природен парк „Беласица“ е най-новият природен парк на територията на страната. Обявен е със Заповед№РД – 925/28.12.2007 г. на Министъра на околната среда и водите (обн. ДВ, бр.8/2008 г.) и има утвърден План за управление с Решение № 120 от 24.02.2016 г. (обн. ДВ, бр. 17/2016 г.). Територията на Природния парк Беласица се припокрива частично със ЗЗ BG0000167 „Беласица“ и като такъв е част от Европейската екологична мрежа „НАТУРА 2000“.

Природен парк „Беласица“ обхваща землищата на селата Габрене, Скрът, Ключ, Яворница, Камена, Самуилово, Коларово, Беласица /известни като Подгорие/ и гр. Петрич заедно със землището на село Ръждак. В парка се опазват различни редки представители на флората и фауната: ендемични растителни видове - обикновен тис, бодливолистен джел, планински явор, карстова люцерна, албански крем, широколистен дремник, пърчовка; ендемични животински видове - белогръб кълвач, черен кълвач, белокоремна белозъбка, горски сънливец, снежна полевка и др.;

Планината Беласица не е напълно проучена, но досега са установени около 1500 растителни вида, от които има видове защитени от Закона за биологичното разнообразие, български и балкански ендемити, както и видове, включени в Конвенцията за международна търговия със застрашени видове от дивата флора и фауна. Общо за планината са установени около 1500 вида безгръбначни и около 180 вида гръбначни, сред които има български и балкански ендемити, реликтни и редки видове. Най-високите върхове по билото на Беласица са: „Радомир” („Калабак” – 2029 м.н.в.); Конгур (1951 м.н.в.); Лозен (1898 м.н.в.); Тумба (1880 м.н.в.).

Първите стъпки за опазване на биоразнообразието в планината са през 1988 г., когато се обявява резерват Конгура с цел да се опазят естествени горски екосистеми от обикновен кестен и обикновен бук. Беласица е част от Европейската екологична мрежа „НАТУРА 2000“.

Освен основните туристически маршрути на територията на Природен парк „Беласица” има маркирани туристически маршрути, стигащи до интересни местности и водопади, намиращи се около всяко от осемте села, разположени в подножието на парка. Уникална е природата на Беласица, богата е историята и културата на този край, градена с векове. Ето защо създаването на Природен парк „Беласица“ дава възможност, както за опазване на природата, така и за съхраняване на историята и за съживяване на традициите в региона. Обхваща землищата на следните населени места: гр. Петрич, с. Беласица, с. Габрене, с. Камена, с. Ключ, с. Коларово, с. Самуилово, с. Скрът, с. Яворница

Управлението на природен парк „Беласица“ се осъществява от Държавната агенция по горите, чрез Дирекцията на Природния парк.

Резерват „Конгура“ – Обявен е със заповед № 671 от 15.06.1988 г. на КОПС при Министерския съвет (обн. ДВ, бр. 52/1988г.), с приет План за управление със Заповед № РД-33/21.01.2016 г. (обн. ДВ, бр.15/2016 г.). В резервата се опазват естествени горски екосистеми от обикновен (питомен) кестен и обикновен бук. Резерватът е богат и на други растителни и животински видове, много от които защитени. Флората включва и ендемични видове.

Територия с най-строг природозащитен режим. Забраняват се всякакви дейности, с изключение на: охрана; посещение с научна цел; преминаване на хора по маркирани пътеки, вкл. С образователна цел; събиране на семенен материал, диви растения и животни с научна цел или за възстановяването им на други места в количества, начини и време, изключващи нарушения в екосистемите; потушаване на пожари и санитарни мероприятия в горите, увредени вследствие на природни бедствия и каламитети.

Естествените кестенови гори (Castanea sativa) са елитни насаждения с възраст над 200 години, като отделни дървета са над 500 години. Буковите гори (Fagus sylvatica) се отличават по своята флора и някои екологични параметри от буковите гори в други райони на страната. Биологичното разнообразие на резервата е изключително голямо, уникално и ценно. На територията на планина Беласица са установени 429 вида растения, от които 11 редки и 1 застрашен от изчезване вид, 30 балкански ендемита и 5 вида растения, които не могат да се видят в друга част на света. Също така тук често може да се види красива конусообразна купчина от подредени сухи клончета, съчки и листа. Така изглежда жилището на едни от най-полезните и удивителни обитатели на гората – мравките. От животинските видове се срещат сърна (Capreolus capreolus), дива свиня (Sus scrofa), зайци (Lepus europeatus), лисици (Vulpes vulpes), голям ястреб (Accipiter gentilis), късопръст ястреб (Accipiter brevipes), скален орел (Aquila chrysaetos), черен кълвач (Dryocopus martius) и други защитени от закона видове.

Попада в землището на гр. Петрич. Резерватът се стопанисва и охранява от РИОСВ – Благоевград.

Природна забележителност „Кожуха“ – Обявена е със Заповед № 1746 от 29.06.1962 г. обн. ДВ, бр.70/1962 г.), с цел опазване местообитанията на редки и

застрашени растителни и животински видове. Със заповед No 5008 от 31.07.1975 г. на МГОПС се разширява първоначално защитената площ от 0,4 ха на 94,2 ха. Обхваща кратера на изгаснал вулкан с формата на наметнат кожух. Има малки пещери, а в основата на защитения обект се намират термични извори и археологични паметници на културата.

Природната забележителност е част от орнитологично важно място „Рупите“, което обхваща долината на река Струма, южно от гр. Петрич до границата с Гърция. Районът се характеризира с изключително разнообразие на флората и фауната. Тук са установени редки и застрашени от изчезване растителни видове, включени в Червената книга на България. Това са едър змиярник (Dracunculus vulgaris), короноплодна люцерна (Medicago coronata), вълнист миризлив бурен (Sideritis lanata), белардиев живовлек (Plantago bellardii), вебиев бадем (Amygdalus webbi) и др. Природната забележителност е от съществено значение за опазване на редки и защитени земноводни и влечуги. Херпетофауната е представена от леопардов смок (Elaphe situla), котешка змия (Telescopus fallax), змия червейница (Typhlops vermicularis), ивичест смок (Elaphe quatuorlineata quatuorlineata). Включените в Световния Червен списък шипоопашата(Testudo hermanni) и шипобедрена костенурка (Testudo graeca) имат висока плътност в района.

В природната забележителност са забранени: сечението, кастренето, повреждането и изкореняването на всякакви растения; преследването на дивите животни, влечугите и птиците, както и развалянето на гнездата и леговищата им; Пашата на добитък през всяко време, с изключение на овцете през есенния и зимния сезон (от 1 октомври до 31 март) в норми за допустимия брой добитък за паша; Разкриване на кариери за добив на подземни богатства, както и увреждането или изменението на естествения облик на местността; Чупене, драскане и повреждане на пещерите; Изкуствено залесяване с чужди за местността дървесни и храстови видове.

Попада в землищата на следните населени места: с. Рупите, с. Старчево. Природната забележителност се стопанисва и охранява от Държавно лесничейство „Петрич“, под контрола на РИОСВ – Благоевград.

Защитена местност „Бабите“ – обхваща бившата буферна зона на резерват „Конгура“ и е обявена с цел предотвратяване на негативно човешко въздействие в близост до строгата резерватна територия. Прекатегоризирана като защитена местност със Заповед № РД-421 от 18.06.2007 г. на министъра на околната среда и водите (обн. ДВ, бр.61/2007 г.) с площ от 285 ха. От 15 юни 1988 до 18 юни 2007 г. е буферна зона на резерват „Конгура“.

В границите на защитената местност се забранява: строителството на сгради и пътища от републиканската пътна мрежа,геоложки проучвания и разкриване на кариери; голи сечи и залесяване с неприсъщи за района дървесни видове; ловуване, освен регулиране числеността на дивите свине; паша на домашни животни; използване на химически средства за растителна защита. Разрешени дейности: извеждане на сечи, предвидени в горите със специално предназначение; събиране на плодове от

кестеновите насаждения; поддържане на съществуващите пътища. Попада в землището на гр. Петрич

Защитена местност „Рупите“ – Обявена е със Заповед № 385 от 17.06.1980 г. на КОПС при Министерския съвет (обн. ДВ, бр.69/1980 г.) и представлява един кът с богата флора и фауна, чиито редки видове са включени в „Червена книга на Република България“. Защитена местност „Рупите“ е обявена с цел запазване на характерен пейзаж на крайречна гора. Тук се наблюдава масово съсредоточаване на птици по време на миграцията им по традиционния път „Виа Аристотелис“. Защитената местност е служила за нуждите на Орнитологичната станция към Института по зоология при БАН за изследване миграцията на птиците чрез опръстеняване. Естествената крайречна заливна гора е съставена главно от бяла топола.В района на Рупите са установени 141 вида птици. От тях 33 са включени в Червената книга на България, 63 вида са от европейско природозащитно значение. В района се наблюдават представителни за страната популации на големия маслинов присмехулник (Hippolais olivetorum), белочела сврачка (Lanius nubicus) и черночелата сврачка (Lanius minor). По време на миграция и зимуване тук се среща и световно застрашения малък корморан (Phalacrocorax pygmaeus). Със заповедта за обявяване в защитената местност се забранява: безпокоене, преследване, убиване и улов на животни; събиране и увреждане на яйцата и гнездата на птиците; използване на пестициди; строителство, геоложки и други проучвания или дейности, с които се нарушава естественият облик на местността; ловуване и стреляне на 200 м от границите на защитената местност; влизане и преминаване на хора и домашни животни. Попада в землищата на следните населени места: с. Рупите, с. Старчево. Защитената местност се стопанисва и охранява от Държавно горско стопанство „Петрич“, под контрола на РИОСВ – Благоевград.

Защитена местност „Карталец“ – Обявена е със Заповед № РД-238 от 12.03.2013 г. на министъра на околната среда и водите (обн. ДВ, бр.35/2013 г.) с цел опазване на растителен вид подуточашково клинавче/мехуресточашков клин и съчленен коринефорус и тяхното местообитание. Площта на защитената местност е 78,2дка.Обявена е с цел опазване на растителен вид Подуточашково клинавче/Мехуресточашков клин (Astragalus physocalyx Fisch.) и Съчленен коринефорус (Corynephorus Divaricatus) и тяхното местообитание. В защитената местност се забранява: промяна на предназначението и начина на трайно ползване на земята; търсене, проучване и добив на подземни богатства; строителство с изключение на дейности, свързани с ремонт и реконструкция на съществуващи съоръжения; разораване. Попада в землището на с. Кулата.

Защитена местност „Топлище“ – Обявена е със Заповед № 328 от 08.05.1992 г. на министъра на околната среда (обн. ДВ, бр. 43/1992 г.), с цел опазване на находище на папрат от вида величествена осмунда. Площта и е 0,3 ха. Целта е да се запази единственото известно находище с малочислена популация на вида Величествена осмунда (Osmunda regalis). Папратта величествена осмунда е сред най-редките видове в българската флора. Включен е в приложение 2 и 3 на Закона за биологичното разнообразие и в Червената книга на България (с категория „застрашен“) и оценен по критериите на IUCN като критично застрашен на национално ниво. В природната

забележителност са забранени: строителство, разкриване на кариери и други дейности, с които се изменя естествения облик на местността; внасяне на нехарактерни за района растителни и животински видове; паша на домашни животни. Попада в землището на с. Коларово.

Защитена местност „Находище на катерлива ефедра“ – Обявена със Заповед № РД-231 от 11.03.2013 г. на министъра на околната среда и водите (обн. ДВ, бр.33/2013 г.), с цел опазване на растителен вид катерлива ефедра и неговото местообитание; В природната забележителност са забранени: промяна на предназначението и начина на трайно ползване на земята; строителство с изключение на дейности, свързани с реконструкция и ремонт на съществуващи съоръжения; търсене, проучване и добив на подземни богатства; внасяне на неместни видове. Попада в землището на с. Генерал Тодоров

Защитена местност „Находище на сребриста поветица“ – Обявена със Заповед № РД-231 от 11.03.2013 г. на министъра на околната среда и водите (обн. ДВ, бр.33/2013 г.) , с цел опазване на растителен вид сребриста поветица и неговото местообитание с площ от 101,859 дка, в землище на с.Долно Спанчево. Обявена е с цел опазване на растителен вид Сребриста поветица (Convolvulus holosericeus) и неговото местообитание. В границите на защитената местност се забранява: промяна на предназначението и начина на трайно ползване на земята; строителство с изключение на дейности, свързани с реконструкция и ремонт на съществуващи съоръжения; търсене, проучване и добив на подземни богатства; внасяне на неместни видове. Попада в землището на с. Долно Спанчево

Природна забележителност „Четиринадесет чинара“ – Обявена със Заповед №1254 от 22.12.1983 г. на КОПС при Министерския съвет (обн. ДВ, бр. 6/1984 г.), с цел опазване на вековни чинари със средна височина 25м, среден диаметър 1,3м и възраст 400 години. Забраняват се всякакви дейности, като нараняване на стъблото, кастрене, чупене на клони и други, които биха довели до повреждане или унищожаване на вековните дървета. Попада в землището на с. Мендово

5.5. Условия за развитие на туризма

Природните условия в община Петрич силно благоприятстват развитието на планински и еко-туризъм. В пределите на парк „Беласица“ през 2015 г. е изградено и трасе за екстремен вело-туризъм. По този начин се разнообразяват предлаганите туристически продукти в общината и се създават възможности за организиране на различни събития и състезания за колоездачите, които да привличат туристи от цялата страна, а и от съседните държави. Благодарение на природните дадености на общината тук има изградени и редица еко пътеки. Някои от тях са:

Екопътека „Тайните на водата“ и водопад „Срамежливеца“. Водопадът е разположен на река Камешница между селата Камена и Самуилово. Има формата на буквата „П“ и огражда цялото дере от водопада. Височината му е 21 метра, което го

прави най-високият водопад в планина Беласица. Открит е през 2009 г. от любителите на природата от гр. Петрич по време на поход в планината. Екопътека „Тайните на водата“ води началото си от центъра на с. Коларово, преминава през сградата на ДПП „Беласица“ и достига до пътя Самуилово – Лопово. Има 5 информационни табла, а маршрутът е с продължителност около 3 часа. Табелата за водопада е разположена на около половин час от село Камена. Спускането по пътеката е съпроводено с места за отдих и беседки. Туристите трябва да бъдат внимателни при спускането на последната част на пътеката, защото е доста стръмна.

Каменишки водопади. Водопадите са разположени по дерето на река Каменишница, в непосредствена близост до село Камена. Там се намират няколко водопада с различен пад на водата. До най-ниско разположения водопад се стига по маркирана в зелен цвят пътека от центъра на с. Камена, а най-горните са трудно достижими и се изисква специална подготовка и екипировка.

Водопад „Мангъро“. Водопадът е разположен на около 750 м н.в., в близост до село Скрът. До него се стига по маркираната в син цвят туристическа пътека, водеща началото си от село Скрът. Има разнообразна растителност от чинарови гори до есенни циклами.

Местност „Бялата чешма“ – Самуилово. Село Самуилово е разположено на 13 км югозападно от гр. Петрич, в подножието на планина Беласица. Намира се на надморска височина около 300м., а северно от землището тече р. Струмешница. Близо до селото има парк с около 100 вековни чинарови дървета. Изградена е екопътека от село Самуилово до местност Бялата чешма. Изминава се за около 15-20 минути. Построена е през 1915-1916 г. от войници на 6-та пехотна Бдинска дивизия. Тя предлага множество атракции на туристите – от вековни чинари и белокаменна чешма до беседки, барбекюта и площадки за най-малките.

Пътеката на мравките предоставя на туристите интересни факти за света на мравките. Тя води началото си от хижа „Конгур“, където се намира входното табло за маршрута. Общата му дължина е 3,6 км. в двете посоки, а продължителността - 1 час и 20 минути. Има 3 информационни табла - Червена горска мравка, Поведение на мравките и Значение на мравките.

Пътеката „Приятели“ води до живописния Лешнишки водопад. Тя започва от хотел „Беласица“ и е обозначена със синя маркировка. Маршрутът е с дължина 3,6 км и продължителност - 1 час и 40 минути. Благодарение на него туристите могат да получат разнообразна информация за дърветата.

Общината предлага и биовинарен туризъм, който придобива все повече популярност в България. Той се развива на базата на добрите природни и климатични характеристики на територията, които позволяват по долината на река Струма да се отглежда местният сорт „Широка мелнишка лоза“, както и „Каберне совиньон“ и „Мерло“. Комбинирането на този вид туризъм с други видове може да доведе до увеличаване престоя на туристите на територията на общината.

Освен добрите екологични и природни условия, в пределите на общината и по-точно в подножието на Беласица са разположени редица китни селца, които са условие за развитието на селския туризъм. Във всяко от селата има налични къщи за гости. Чрез посещението на тези селца туристите освен да починат напълно от градския начин на живот, имат възможността и да се запознаят с местните обичаи и традиции, както и да опитат домашно приготвени ястия по местни рецепти.

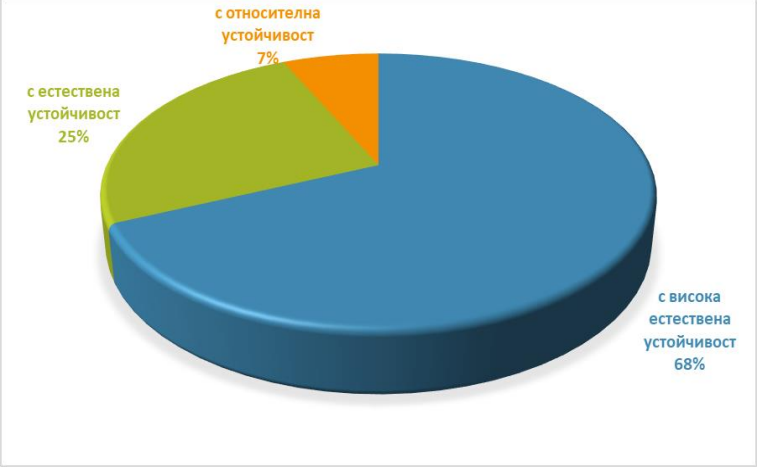
Община Петрич има добри условия за туризъм, както и голям потенциал за разширяване на сектора, чрез разнообразяване на туристическите продукти, привличане на повече туристи от различни възрастови групи и удължаване на предстоя на туристите на територията на общината. От гледна точка географското положение на общината, много важно за развитието на туризма е бързият достъп от столицата чрез магистрала „Струма“ и това, че районът е граничен както с Македония, така и с Гърция, което предразполага към развитието на международен туризъм. През топлите сезони трафикът на туристи към и от Гърция е голям, което при правилни политики може да доведе до повече туристи на територията на общината. Природните дадености, както и културно-историческите особености на общината, са сериозен „актив“ по отношение развитието на туризма. Те не са напълно оползотворени и има добри възможности за развитието на сектора.

5.6. Ландшафт на община Петрич

Структура и устойчивост на ландшафта

Съгласно приетите в България определения, „ландшафтът е териториална система, съставена от взаимодействащи си природни и антропогенни компоненти и комплекси“.

Фигура 5.6.1.Устойчивост на ландшафтите

Съгласно Европейската конвенция на ландшафта - 2005г., „ландшафтът е територия, специфичният облик и елементите на която са възникнали в резултат от действията и взаимодействията между природните и/или човешки фактори“.

Състоянието на ландшафтите се измерва чрез категорията „устойчивост на ландшафтите“ - категория, която отразява постоянството на структурните им елементи

във времето. Тя се разглежда като неподатливост спрямо величината на въздействие върху структурата на ландшафта, както и като способност за устойчивост към продължително еднопосочно развитие.

Ландшафтът на община Петрич се изгражда от 3 основни групи ландшафти според степента им на устойчивост и заема обща площ от 65202,62 ха.

Ландшафти с висока естествена устойчивост с площ от 44520,75 ха. Към тази категория принадлежат горите, водните площи, териториите за отдих, скалните и пясъчни комплекси, както и земите, в които структурата на ландшафта устойчиво показва характеристики, близки до естествените.

Ландшафти с естествена устойчивост с площ от 16281,72 ха. Към него се отнасят земеделските, рекреативните, ландшафти, добре поддържаните озеленени пространства и други, в които ландшафта притежава характеристики с по-висока естествена устойчивост.

Ландшафти с относителна устойчивост с площ от 4400,15 ха. Към тази категория се отнасят урбанизираните територии, земите за добив на полезни изкопаеми и терените, заети от депа за отпадъци и други подобни.

В границите на общината, относителният дял на ландшафтите с висока генетична устойчивост е значителен, почти 70%, което говори за наличие на много висок естествен екологичен потенциал на територията й. Териториите с относителна устойчивост - антропогенно променени земи, носители на инженерна и транспортна инфраструктура и населени места съставляват почти 7% от общата площ на общината, което се разглежда като позитивен екологичен фактор.

Рискове за съхраняване на ландшафта

Миграцията на замърсителите в ландшафта се осъществява по пътя на три основни компонента на околната среда – атмосферен въздух, води /повърхностни и подземни/ и почви. Анализът на възможните миграции дава основание за следната оценка:

По пътя на атмосферният въздух – подчертаната динамичност на този компонент определя значително разнообразие в разпространението на вредности по въздушен път в

пространствен аспект; предпоставките за разпространение на замърсители във въздуха на общината са налични, но източниците на замърсяване – ограничени, поради което общината или части от нея не са включени в категорията “горещи точки на замърсяване”; по морфографски признак, по-висок потенциал за миграция на атмосферни замърсители притежава котловинната част на общината, както поради съсредоточаване на антропогенно присъствие, така и поради високият относителен дял на тихо време и наличието на условия за температурни инверсии;

По пътя на водите. По пътя на повърхностните води – по отношение на повърхностните води, миграцията на замърсители се стимулира по индиректен път – от подпочвените води и по директен чрез вливането на непречистени отпадъчни води в речните води; веригата е сравнително лабилна и в първия случай зависи от състоянието на подземните води, а във втория – от техническата обезпеченост за пречистване на отпадъчните води; от двете възможности, по- неблагоприятната за общината е свързана с недостатъчната степен на пречистване на отпадъчните води. По пътя на подземните води – по отношение на подземните води, миграция на вредни вещества е възможна т. к. подхранването на водоносния комплекс е резултат от инфилтрацията на атмосферни валежи, повърхностни води, вкл. недостатъчно пречистени отпадъчни и подземни води;

Чрез почви - пренос на замърсители по пътя на почвите е възможна предвид наличието основно на нерегламентирано изхвърляне на различни видове и количества отпадъци.

Ландшафтът на община Петрич се характеризира с висока степен на естествена устойчивост, особено типична за извън- котловинната й част. Основните съставящи елементи на ландшафта се намират в непосредствена връзка по отношение миграцията на замърсители и влошаването на състоянието на който и да е от тях се отразява неблагоприятно върху състоянието на всички останали.

5.7. Зелена система на община Петрич

Зелената система в пространствената структура на общината е важен интегриращ елемент и нейното планиране и управление е от ключова значение. Тя включва всички озеленени площи със средствата на паркоустройството или с декоративна растителност, като градини, паркове, лесопаркове, гробищни паркове, улично озеленяване и т.н. Озелененитe площи за широко обществено ползване и площите със специфично предназначение са публична собственост на държавата и общината.

Във връзка с управлението на зелената система, която е публична общинска собственост, в община Петрич е приета Наредба за изграждане и опазване на зелената система на територията на община Петрич. Тя урежда обществените отношения свързани с планирането, изграждането, поддържането, развитието и опазването на зелената система на територията на Община Петрич. В нея е подчертано, че тя е предназначена да подобрява жизнената среда и облика на населените места на територията на общината, чрез поддържане на следните функции: екологична, рекреативна, естетическа и защитно-мелиоративна функция. Съгласно Чл. 6 планирането и изграждането на зелената система се извършва въз основа на подробни устройствени планове на населените места на територията на община Петрич.

През периода 2017-2020г. е реализиран проект „Подобряване на градска среда в УПИ XLIV, кв.53, отреден за „градски парк“, с бенефициент Община Петрич, финансиран от ОПРР 2014-2002г. Паркът е изграден върху терен от 54 дка в

централната част на града, който цялостно е преобразен. Извършена е подмяна на амортизирана алейна мрежа, осветление, обновяване растителността, изграждане на езеро, стена за катерене и няколко площадки за игра на деца от различни възрастови групи, както и поставяне на нови и различни елементи от парковото обзавеждане (пейки, чешми, кошчета и др.).

Таблица 5.7.1. Зелени площи на територията на община Петрич

Местонахождение	Площ	статут
Град Петрич		
зелена площ /парк/ в парцел III – между ул. „Тома Митов“, ул. „Цар Борис III“ и улица към парцел II.	13,590 дка	парк
площ - ул. „Полковник Дрангов“ (кв. 53, парцел XXIX)	6900 кв. м	отреден за парк
площ - ул. „Цар Симеон“ (кв. 78, парцел I)	1995 кв.м	отреден за озеленяване
площ - пл. „Македония“ (кв. 208, парцел VI)	1485 кв.м	отреден за парк
площ ул. „Сандо Китанов“ (Кв. 98, парцел III)	10600 кв.м	отреден за парк
терен - ул. „Васил Кънчев“ (заключен между о.т. 259-260-262)	410 кв.м	отреден за зелена площ
терен - ул. „Рокфелер“ (заключен между о.т. 77-66-65-64-63-62)	1900 кв.м	отреден за зелена площ
терен, заключен между ул. „България“, ул. „Екзарх Йосиф“ и кв. 66.	340 кв.м	отреден за зелена площ
терен, заключен между ул. „Цар Симеон“, ул. „Вит“ и кв.58	470 кв.м	отреден за зелен площ
Терен - кв. 353, УПИ I	3420 кв.м	отреден за озеленяване.
Терен - кв. 354, УПИ I	5440 кв.м	отреден за озеленяване.
Терен - кв. 164А	165 кв.м	отреден за озеленяване.
Терен - кв. 16Б, УПИ II	722 кв.м	отреден за озеленяване.
Терен - кв. 14А	6800 кв.м	отреден за озеленяване.
Терен - кв.138А	8000 кв.м	отреден за озеленяване.
Терен - кв. 144А, УПИ VII	1220 кв.м	отреден за озеленяване
Терен - Кв. 164А, в площта на терена не е включен ПИ 3921 – 63.40 кв.м./;	2500 кв.м	отреден за озеленяване
Имот с идентификатор 56126.602.466, им. № 2434, парцел III	5427 кв.м	Отредени за зелени площи
Имот с идентификатор 56126.600.7421 по КК на гр. Петрич, (в кв. 1 до гарата)	12271 кв.м	отреден за озеленяване
Имот с идентификатор 56126.601.1469 по КК на гр. Петрич, номер по предходен план: УПИ II, им. № 1469, кв.49	8458 кв.м	отреден за озеленяване с площ
Имот с идентификатор 56126.603.1710 по КК на гр. Петрич	54508 кв. м	Градски парк
Селища		
Землището на с. Дрангово, им.№ 02001, м. Старо село – площ.	15.152 дка	отреден за зелена площ /парк/
с. Долно Спанчево, кв. 1, УПИ VII	1655 кв.м	отреден за озеленяване

Местонахождение	Площ	статут
Град Петрич		
с. Ключ, кв. 52, парцел II	1030 кв.м	отреден за озеленяване
с. Ключ, кв. 52, парцел III	2210 кв.м	отреден за озеленяване
с. Кулата, кв. 37, УПИ II	1975 кв.м	отреден за озеленяване
с. Кулата, кв. 19, УПИ VII	3485 кв.м	отреден за площад и градина
с. Кулата, между главен път и кв. 30, УПИ X, XI, XII и II	4060 кв.м	отреден за озеленяване
с. Кулата, кв. 5, УПИ XVIII .	340 кв.м	отреден за озеленяване
с. Кулата, кв. 32, УПИ I	1745 кв.м	отреден за озеленяване
с. Кулата, кв. 19, УПИ X	1725 кв.м	отреден за озеленяване
с. Кърналово, кв.32 (има възстановена част от бивши собственици)	19800 кв.м	отреден за озеленяване
с. Първомай, кв. 54, УПИ IV	20215 кв.м	отреден за парк
с. Чучулигово, кв.20, УПИ II	4503 кв.м	отреден за „Кметство“, озеленяване и КОО

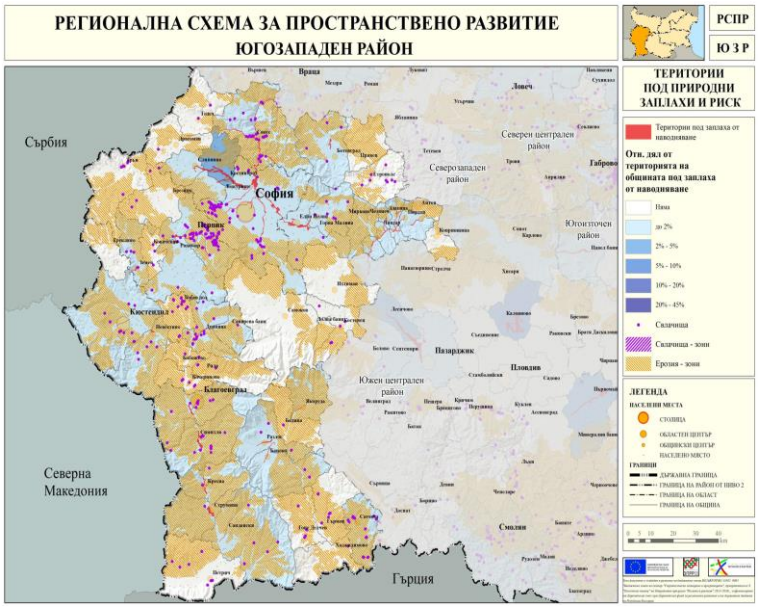
Наличието на значителни площи за озеленяване е добра предпоставка за реализиране на устойчиви инвестиции за изграждане на зелена инфраструктура. Основание за увеличаване на зелените площи са фактите, че върху дървета, храсти и треви се утаява около 70% от въздушния прах, а същите поглъщат около 60% от серния двуокис. Необходимостта от увеличаване на уличните дървета се мотивира и с наблюденията, че над зелените насаждения се образуват низходящи въздушни течения, утаяващи праха. С увеличаване броя на дърветата би се увеличила относителната влажност на въздуха. Поддържането на чистотата в зелените площи се изразява в следните видове дейности: метене, оборка, извозване на отпадъците до депото както и други дейности; извършване на ежегодни санитарни и подмладяващи резитби в озеленени площи на всички дървета на които се налага; Предприетите мерки за поддържане на зелените площи и други обществени територии и в голяма част от останалите населени места в общината е възможно главно чрез използване програмите за временна заетост към Бюрото по труда.

Управлението и поддържането на зелената инфраструктура подобрява качеството на живот на населението, чрез осигуряването на околна среда с добри качества, където хората живеят и работят; подобрява биоразнообразието, например чрез осигуряване на връзка между зелените площи, чрез което се осигурява мобилност на представителите на фауната; подпомага смекчаването и адаптирането към климатичните промени, чрез намаляване риска от наводнения, пречистване на въздуха, намаляване на ерозията на почвата и др.; осигурява възможност за развитие на устойчив туризъм и развитие на свързаната с това икономика и заетост на населението.

5.8. Влияние на глобалните климатични промени, природни бедствия и рискови територии

България е разположена в един от регионите, който е особено уязвим към изменението на климата (главно чрез повишаване на температурата и интензивни валежи) и към нарастващата честота на екстремни събития, свързани с изменението на климата, като суши и наводнения. Рисковете, причинени от явления, свързани с изменението на климата, могат да доведат до загуба на човешки живот или да причинят значителни щети, засягащи икономическия растеж и просперитета както на национално, така и на трансгранично равнище. В научната общност съществува консенсус, че изменението на климата вероятно ще увеличи честотата и величината на екстремни метеорологични явления. През последните десетилетия тази честота в България се е увеличила значително. Най-често срещаните хидрометеорологични и природни бедствия са екстремни валежи и температури, бури, наводнения, горски пожари, свлачища и суша

Фигура 5.8.1. Територии под заплаха и риск в Югозападен район[130]

Уязвимостта на населението и икономиката към въздействията на климатичните промени се усилва от относително високата степен на бедност в най-засегнатите райони, продължаващата концентрация на населението в няколко индустриални и градски района и последиците от прехода от държавно-контролирана икономика към свободна пазарна икономика.

Все повече доказателства сочат, че икономическите загуби от бедствия, свързани с метеорологични и климатични условия, също нарастват.[131] Релефът със стръмните склонове, климатичните и хидроложките условия, литолого-петрографският състав и напукаността на скалите са способствали проявата на физико-геоложки процеси и явления, всред които по-съществено развитие на територията на община Петрич имат

[130] АКПР, Схеми

[131] Източник: Национална Стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие до 2030г.

изветрянето на скалите, ерозионно-акумулационните и гравитационните процеси и явления.

Територии с геоложки рискове

Ерозия. От деградационните процеси, засягащи почвите в общината, най-съществен за екологичното състояние на района е ерозията. Почти всички почвени различия във високите части на общината, с изключение на планинско-ливадните торфенисти почви, са засегнати в слаба или средна степен от ерозия - водна ерозия в нейните разновидности: плоскостна и ровинна (струйчеста и браздова). Причините за тези прояви обикновено са генетични, релефни и/или антропогенни. **Територията на общината е високо рискова по отношение на почвена ерозия.**

Свлачища и срутища. Гравитационни процеси и явления включват срутища от скални блокове и сипеи по склоновете на речно-овражната мрежа, на места и по откоси на пътищата, както и няколко свлачища. В община Петрич са регистрирани общо 9 свлачища като част от тях са в строителните граници на населените места. От свлачищата в общината 6 са потенциални и 3 стабилизирани.

Таблица 5.8.1. Информация за свлачищата на територията на община Петрич[132]

№ по ред	Местоположение	Национален идентификатор	Година на регистрация	Структура, механизъм и състояние на свлачището	Засегната площ (дка)/ Тип на терена:
1	гр. Петрич, ул. „Беласица”, кв. 115	BLG 33.56126-01	23.07.1998	Съвременно, стабилизирано	0,25 дка, планински склон
2	гр. Петрич, ул. „Беласица”, кв. 104	BLG 33.56126-02	11.11.2004	Съвременно, стабилизирано	0,15, планински склон
3	гр. Петрич, ул. „Св. София” и ул . "Св. Георги", кв. 232	BLG 33.56126-03	11.11.2004	Съвременно, стабилизирано	0,20 дка, планински склон
4	гр. Петрич, ул. "Св. София", кв. 233, ПИ 2937	BLG 33.56126-04	02.04.2013	Съвременно, стабилизирано	0,07 дка, планински склон
5	гр. Петрич, път BLG 3165 /BLG 3164 Петрич - Беласица/ - х. Беласица при km 4+000	BLG 33.56126-05	20.03.2015	Съвременно, активно	1,00 дка, планински склон
6	С. Гега - регулация	BLG 33.14581-01	26.09.1988	Съвременно, потенциално	10,00 дка, планински склон
7	с. Долна Рибница, път	BLG 33.22246-01	10.03.1999	Съвременно,	0,05 дка,

[132] http://gz-pernik.mrrb.government.bg/landslide/?query=%D0%BF%D0%B5%D1%82%D1%80%D0%B8%D1%87

№ по ред	Местоположение	Национален идентификатор	Година на регистрация	Структура, механизъм и състояние на свлачището	Засегната площ (дка)/ Тип на терена:
	BLG 2171 /BLG 2169 Първомай - Маркови кладенци/ - Мендово - Долна Рибница - Право бърдо при km 6+200			потенциално	планински склон
8	с. Дреново, път BLG 2177 Кърналово - Дреново при km 10+500	BLG 33.23697-01	20.03.2015	Съвременно, активно	0,60 дка; планински склон
9	с. Кладенци, път BLG 3173 Кладенци - Долене при km 5+000	BLG 33.37143-01	20.03.2015	Съвременно, активно	2,55 дка; планински склон

Мерки за ограничаване на свлачищата:

- Стабилизиране на свлачища чрез регулиране на повърхностния отток и подземните води, укрепване долната страна на свлачищата и закрепване тялото на свлачището към стабилния терен под повърхността на плъзгане;
- Превантивно укрепване на активни свлачища чрез ограничаване притока на вода, стабилизиране на свлачища чрез ограничаване натоварването с инфраструктурни и други строителни конструкции;
- Възстановяване и подобряване на екологичното равновесие в нарушените територии.

Основната цел на геозащитните мерки и дейности е опазване живота и здравето на хората, намаляване на последствията от разрушителните въздействия на абразията, ерозията и свлачищата върху материалните фондове, историческото и културно наследство, осигуряване нормално функциониране на транспортни и други комуникации и защита на околната среда.

Територии със значителен потенциален риск от наводнения

Територията на община Петрич не е определена като район със значителен потенциален риск от наводнение /РЗПР/.

Територии с установено замърсяване от отпадъци

На територията на община Петрич се намират три постоянни пункта от които периодично се вземат проби и се наблюдават редица показатели – съдържание на тежки метали, на устойчиви органични замърсители, активна реакция и други. Пунктовете са разположени в землищата на селата Зойчене /пункт №48/, с. Михнево /пункт №65/ и с. Долно Спанчево /пункт №48/. През изследвания период няма регистрирани случаи на превишения на посочените норми за съдържание на тежки метали и органични

замърсители. Не са констатирани замърсявания на почвите с пестициди, тежки метали, нефтопродукти и други оказващи вредни въздействия вещества.

Предотвратяване нерегламентирани замърсявания (локални сметища) с отпадъци: Едно от сериозните предизвикателства пред общината е овладяване на нерегламентираното изхвърляне на отпадъци и образуване на незаконни сметища. Увеличаването на туристическите посещения сред уникалната природа водят също до замърсяване с отпадъци.

5.9. Идентифицирани проблеми, неоползотворени ресурси и потенциал за развитие

Изводи: Територията на община Петрич принадлежи към категорията „екологично съхранени райони“, като голяма част от нея попада в защитени територии и защитени зони на екологичната мрежа Натура 2000. Община Петрич не е район с нарушена екологична обстановка, но на територията й са установени редица екологични проблеми, чието решаване изисква целенасочено планиране и активна работа. За съхраняване качество на атмосферния въздух (КАВ) е необходимо намаляване на праховите емисии от битовото отопление с твърди горива. Подаваните за питейно-битово водоснабдяване природни води не се пречистват (поради липса на ПСПВ), а само се обеззаразяват. Степента на изграденост на канализационната мрежа е около 96% за град Петрич. През 2021 год. започва изграждане на ПСОВ за гр. Петрич, по проект финансиран от ПУДООС. Новоизградени са канализационни мрежи на с.Габрене и с.Михнево и ПСОВ с.Габрене и с.Михнево, „Канализация на с.Кулата-външен колектор и отливен канал и Канализация и третиране на отпадъчните води на с.Кулата I-ви етап“. Към настоящия момент ПСОВ с.Габрене и с.Михнево не функционират. Без изградена канализационна мрежа са общо 31 бр. населени места, в което живее по-малко от 3% от населението. В общината няма данни за наднормени замърсявания на почвите или наличие на значителни проблеми, които да застрашават екологично чистото състояние на почвите. В община Петрич 97,2% от населението е обхванато от въведена система за събиране и транспортиране на битовите отпадъци. През 2020 г. са въведени в експлоатация две нови инсталации за предварително третиране на битови отпадъци и за компостиране на зелени отпадъци, които са разположени на Регионално депо за неопасни и инертни отпадъци за Община Петрич. На територията на община Петрич не са регистрирани наднормени шумови нива и вибрации. Територията на общината е високо рискова по отношение на почвена ерозия и не е определена като район със значителен потенциален риск от наводнение.

Потенциал за развитие:

- Повишаване използване на потенциала на хидротермалните ресурси чрез изпълнение на инвестиционни дейности по ремонт, разширяване и изграждане на инфраструктура, в т.ч. и сондажи - публична общинска собственост за минерални води, както и за инфраструктурата за минерални води – публична

държавна собственост, за която общините имат задължение за поддръжка, произтичащо от Закона за водите.

- Наложително е изграждането на Пречиствателна станция за питейна вода, за подобряване качествените показатели на водата и за опазване здравето на хората.
- Доизграждане и развитие на зелената система в населените места чрез нови зелени насаждения край улиците с цел намаляване праха и влажността на въздуха.
- Възможност е разработването на информационна система, предоставяща информация в реално време за нивата на реките и осигурява ранно предупреждение при наводнения.
- Прилагане на мерки за ефективна защита и използване на икономическия потенциал на природните и защитени територии с международна значимост.
- Създаване на предпоставки за опазване чистотата на въздуха, водите и почвите.
- Съхраняване и обогатяване на биологичното разнообразие, опазване на характерните ландшафти и възстановяване на увредените от човешка дейност територии.
- Адаптиране към измененията на климата и намаляване на риска за материалните и културни ценности, за здравето и живота на хората.

Раздел VI. Анализ на административния капацитет на общинската администрация

6.1. Местно самоуправление

Местното самоуправление в община Петрич се осъществява от Общински съвет и Общинска администрация.

Общински съвет

Общинският съвет - Петрич функционира, съгласно приет Правилник за организацията и дейността на Общинския съвет, неговите комисии и взаимодействието му с общинската администрация на Община Петрич мандат 2019-2023 година[133] Общинският съвет – Петрич се състои от 32 общински съветници. За мандат 2019-2023г. са сформирани 9 постоянни комисии, които работят в следните направления: Комисия по бюджет, финанси, европроекти и местно самоуправление; Комисия по ТСУ, транспорт, екология, инвестиции и развитие на туризма; Комисия по общинска собственост, общински дружества и концесии; Комисия по образование, култура и вероизповедание; Комисия за децата, младежта, спорта и неправителствени организации; Комисия по развитие на селските райони, земеделие, горско стопанство; Комисия по социална политика и работа с малцинствата; Комисия по жалби, обществен ред и контрол изпълнението на решенията на Общински съвет; Комисия по установяване на конфликт на интереси. **Общинският съвет приема и одобрява Плана за интегрирано развитие на общината.**

Общинска администрация

Общинската администрация осигурява изпълнението на законите, подзаконовите нормативни актове, решенията на общинския съвет, подпомага кмета на общината при осъществяване на правомощията му, осигурява технически дейността му, подпомага Общинския съвет и осигурява дейността му, извършва дейности по административното обслужване на гражданите, физическите и юридическите лица. Общинската администрация при осъществяване на своята дейност се ръководи от принципите на законност, равнопоставеност, прозрачност, достъпност, отговорност, целесъобразност и ефективност.

[133] https://petrich.bg/wps/portal/petrich/municipal-council/guide-ethic-codex

Административна структура и организация на общинската администрация

Организационната структура на Общинската администрация в Община Петрич се урежда в Устройствения правилник на общината, в който е разписана организацията на дейностите и функционалните задължения на административните звена.

Ръководството на общината се състои от:

- Изборни длъжности и органи по чл. 19 и 19а на ЗА (46) – кмет, заместник-кметове (3), кметове на населено място (34), кметски наместници (8);
- Служители на ръководна длъжност (13) – секретар, главен архитект, директори дирекция (5), началник отдели (6);

Структурата на общинската администрация, разпределението на дейностите и отговорностите на екипа на кмета и служителите на всички нива на общинска администрация са съобразени с потребностите на общността, наличните човешки ресурси и капацитет за предоставяне на качествени услуги на гражданите, осигуряване на благоприятна бизнес среда и добри условия на живот в населените места.

Човешки ресурси

Общия списъчен състав на администрацията на Община Петрич е 165 души. Развитието и утвърждаването на административния капацитет е основен фактор за постигане на стратегическите цели на управлението на общината; изграждане на адекватна и ефективна система за планиране и контрол на изпълнението; усъвършенстване на организацията по административно обслужване и документооборота в администрацията; откритост и достъпност на дейността на администрацията.

Административният капацитет на общинските служители се поддържа ежегодно от обучения по различни теми, повишаващи управленския и административния капацитет на персонала на Общината, включително за разработване и управление на проекти. Тези обучения се планират на базата на предварително извършен анализ на потребностите от страна на служителите.

Всички служители имат достъп до интернет, а техническото обезпечаване е добро. Общината разполага с достатъчно административен капацитет и технически ресурс за обезпечаване на дейностите си.

Административно обслужване

Публични регистри:

В сайта на Община Петрич е осигурен достъп до следните регистри на общината: Разрешения за строеж; Удостоверения; Заповеди за одобрение на ПУП-ПРЗ. Регистър на подадените ЗИФП.

Предоставяне на он-лайн услуги на гражданите:

Общинска администрация предлага обслужване на граждани он-лайн. Чрез сайта на общинската администрация, секция „Електронни административни услуги (ЕАУ)“ се предоставят административни услуги в следните направления: „Зелена система“; „Контрол по строителството“; „Кадастър“; „Местни данъци и такси“; „Селско стопанство и екология“; „Търговия, туризъм, транспорт“; „Реклама“; „Социални дейности“; Административни услуги по гражданска регистрация и актосъставяне; Административно-технически услуги Общинска собственост; Административно-технически услуги Устройство на територията и други.

6.2. Политики, програми и проекти

Планова обезпеченост

В община Петрич е налично обезпечение на основнити области на политика със програмни документи за периода 2014-2020г. За програмния период 2021-2027г. са актуални документите, посочени в следващата таблица.

Таблица 6.2.1. Обезпеченост с действащи стратегически (програмни) документи

Област на политика по ЗМСМА	Стратегически и/или програмен документ (действащ)
Устройство и развитие на територията на общината и на населените места в нея	Проект на Общ устройствен план на община Петрич
Опазване на околната среда и рационално използване на природните ресурси	Програма за опазване на околната среда на община Петрич за периода 2020-2024г.
	Краткосрочна програма на Община Петрич за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и биогорива за периода 2020 – 2025 година

Капацитет за реализация на проекти

Общината разполага с добре изградена административна структура и има нужния човешки ресурс и капацитет за изпълнение на проекти. Създадена е много добра организация за планиране и реализиране на проекти, вътрешен мониторинг и контрол, привличане на средства от фондовете на ЕС и други програми.

За подобряване техническите характеристики на сградата на общинската администрация е реализиран проект „Подобряване на енергийната ефективност на

обект „Сграда на общинската администрация - обновяване на административна инфраструктура“

В Община Петрич има следната проектна готовност:

1.Технически проект за **„Реконструкция на площад с. Коларово** в УПИ I-346, кв.49 по плана на с. Коларово, общ. Петрич“ изготвен 2018г., одобрен на 20.07.2018г.

Проектът включва:

- Изграждане и възстановяване на зони за обществен отдих, детски и спортни площадки, водни площи, поставяне на парково оборудване и други елементи широко обществено ползване;
- Реконструкция на съществуващи пешеходни пространства и алеи;
- Монтиране на енергоспестяващо осветление и рехабилитация на подземната техническа инфраструктура на обекта на интервенция (електро).
- Създаване на достъпна архитектурна среда, позволяваща ползване на съоръженията и обектите в площадното пространство.
- Насърчава се прилагането на иновативни и съвременни архитектурно-пространствени, оригинални композиционни и дизайнерски решения (напр. интересни настилки, водни площи, елементи на парковото обзавеждане, алпинеуми, ландшафтни тематични групи и кътове за отдих, растителни композиции с интересни растителни видове и висок художествено естетически вид и др.)

2.Технически проект за „**Реконструкция на площад с.Кърналово** в УПИ XII, кв.24 по плана на с. Кърналово, общ.Петрич“ изготвен 2018г., одобрен на 20.07.2018г.

- Изграждане и възстановяване на зони за обществен отдих, детски и спортни площадки, водни площи, поставяне на парково оборудване и други елементи широко обществено ползване;
- Реконструкция на съществуващи пешеходни пространства и алеи;
- Монтиране на енергоспестяващо осветление и рехабилитация на подземната техническа инфраструктура на обекта на интервенция (електро).
- Създаване на достъпна архитектурна среда, позволяваща ползване на съоръженията и обектите в площадното пространство.
- Насърчава се прилагането на иновативни и съвременни архитектурно-пространствени, оригинални композиционни и дизайнерски решения (напр. интересни настилки, водни площи, елементи на парковото обзавеждане, алпинеуми, ландшафтни тематични групи и кътове за отдих, растителни композиции с интересни растителни видове и висок художествено естетически вид и др.)

3.Технически проект за „Укрепване на дребномащабна инфраструктура за предотвратяване на наводнения на река „Луда Мара” в най-южната и част от моста на „Старата лимонадена фабрика” до границата на урбанизираната територия на гр. Петрич, общ. Петрич“. Проекта е изготвен през 2010г. и с финансови средства по ОПРР 2007-2013 г. е изпълнен I-ви етап.

6.3. Идентифицирани проблеми, неоползотворени ресурси и потенциал за развитие

Изводи: Община Петрич разполага с добре изградена административна структура и има нужния човешки ресурс и капацитет за изпълнение на проекти. Създадена е много добра организация за планиране и реализиране на проекти, вътрешен мониторинг и контрол, привличане на средства от фондовете на ЕС и други програми. Добро комплексно административно обслужване и възможност за предоставяне на електрони услуги за гражданите и бизнеса. Общинската администрация има сериозен опит за реализиране на проекти в партньорство, което допринася както за постигане на обществен консенсус, така и за по-голяма ефективност при реализиране на проектните дейности и устойчивост на постигнатите резултати. Сравнително неактивен граждански сектор;

Потенциал за развитие: Разширяване обхвата на електронните услуги; Текущо повишаване капацитета на администрацията; Въвеждане на мерки за енергийна ефективност в административните сгради на селата– ремонт и рехабилитация, вкл. мерки за енергийна ефективност – подмяна на горивната база/ източници на енергия за отопление и осветление. Разширяване на партньорствата при реализация на проекти

Раздел VII. Анализ на културно-историческото наследство

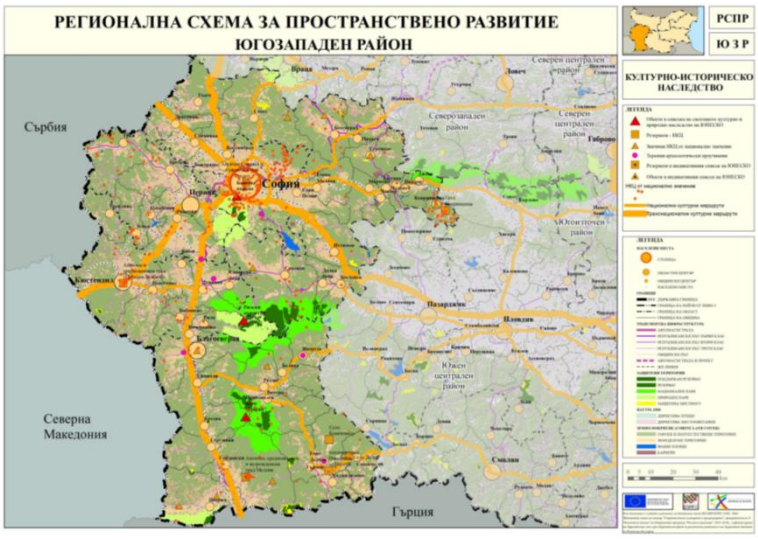
Културното наследство обхваща нематериалното и материалното недвижимо и движимо наследство като съвкупност от културни ценности, които са носители на историческа памет, национална идентичност и имат научна или културна стойност. Културните ценности са обществено достояние и се ползват със закрила от държавни и общински органи в интерес на гражданите на Република България.[134]

7.1. Историческа характеристика

Културното наследство на територията на община Петрич е резултат от историческото развитие на територията, натрупване на културни пластове от отминали цивилизации. Географската характеристика и пространственото развитие на селищната структура в община Петрич са предпоставката за заселване на различни цивилизации по територията ѝ още от древността. В тази връзка, културното наследство в района е резултат от дългогодишното напластяване на отминали цивилизации и епохи, които носят специфична памет и идентичност на мястото.

В основата на формирането на пространствената структура в общината са културните коридори и културното напластяване, които изразяват устойчивостта във времето на културните и селищните взаимовръзки и трайно обособени направления.

Фигура 7.1.1. Културно – историческо наследство на Югозападен регион[135]

В Националната концепция за пространствено развитие на Република България е направена оценка на културното напластяване. Община Петрич попада в „Западното културно пространство“ според разпределението на територията на страната с концентрация на културни ценности.

[134] Закон за културното наследство, чл.2, ал.1 и 2, обн. ДВ бр.19/2009г.
[135] Източник: Схеми за пространственото развитие на Югозападен район 2021-2027 г., НПКР

Последните политики на ЕС са ориентирани към управление и свързване на екологичните, ландшафтни и културни ценности на регионите и реализиране на местния потенциал за развитие на общините и регионите.

В този смисъл, пространственото и социално-икономическо развитие на територията ще бъде ориентирано към културното наследство в общината и природните и културни ландшафти, които изразяват регионалната специфика. Това са факторите, които имат водеща роля в устройството на територията и регионалното развитие.[136]

В близост до общината е проследено западното културно пространство по оста София – Сандански – Петрич, представено от културни ценности от един или два исторически периода с идентични стилови и смислови белези съчетани с природни и етнографски дадености.

Западно културно пространство – включващо обобщено темите: „Античност“, „Българско Средновековие 9-14 в.“, „Късно Българско Средновековие 17-19 в., „Византия“, „Европа и Османската империя 14-19 в.“, „Традиционна архитектура, традиции и обичаи“, „Необарок“, „Неокласицизъм“, „Сецесион“, „Романтизъм“, „20 в. Интернационализъм и модернизъм“, „20 в. Тоталитарна архитектура, изкуство, символи“, „Християнско изкуство“, „Природни и културни феномени“.[137]

В териториалния обхват на западното културно пространство попада град Петрич, който е един от най-древните градове по долината на средна Струма. Според местни историци, градът е наследник на древно тракийско селище, възникнало през IV век пр. Хр., разположено в подножието на възвишението Кожух на 10 км североизточно от днешния град. Последните археологически изследвания сочат, че това селище е античния град Хераклея Синтика.

В периода VI-XII век сл. Хр. Петрич е част от Византийската империя и Българското царство. В края на X и началото на XI в. сл. Хр., земите около Петрич заемат важно военно-стратегическо място в Самуиловата държава. През 1014 година недалеч от днешния град в така наречената Ключка клисура се провежда решителната битка между българските войски начело с цар Самуил и войските на византийския император Василий II. Останките от Самуиловата крепост и до днес напомнят за ослепяването на пленените 14 000 български войни. За това деяние византийският император Василий II получава прозвището Българоубиец.

През периода XII-XIV век сл. Хр. Петрич се превръща в здрава твърдина – част от укрепителната система в югозападна България. За това свидетелстват останките от средновековната крепост Гяур калеси, която се намира в северните склонове на планина Беласица над съвременния град. За първи път Петрич се споменава в писмените извори в грамотата на владетелите Йоан и Константин Драгаш, които през 1376-1377 подаряват тук имоти на руския манастир „Свети Панталеймон“ в Атон. Градът пада под османска власт след 1395 година, когато заедно с неговата околност е

[136] Източник: Предварителен проект на ОУПО
[137] Източник: НКПР

включен в състава на Кюстендилския санджак, като център на самостоятелна нахия. Като такъв Петрич до XIX век променя своя етно-демографски облик, като българите са принудени да заселят околните села, а преобладаващото население на града са мюсюлмани.

В епохата на Българското възраждане с развитието на занаятите и търговията градът и населението му нарастват. Петрич отново променя демографския си облик. През XIX век в града се заселват български фамилии от планината Огражден, Вардарска и Беломорска и от други места, които го изправят за нов живот. От голямо значение е било духовното възраждане на българите и съхраняване на българското етническо землище от гръцките стремежи. През 1868 г. е основана българска църковна община, която се утвърждава в главен обединителен център на българите в Петричко. С нейно съдействие през 1873 г. се открива първото ново българско училище. По силата на Санстефанския мирен договор от 1878 г., градът влиза в пределите на освободена България. Съгласно клаузите на Берлинския договор Петрич е върнат обратно на Османската империя, където остава до 1912 г. В този период Петричко е един от най-активните райони на национално-освободителното движение на българите от Македония.

В резултат на Балканската война през октомври 1912 г., Петрич е освободен и включен в пределите на Българската държава, а след Междусъюзническата война от 1913г., в града се установяват да живеят около 4500 бежанци от анексираните от Сърбия и Гърция Вардарска и Егейска Македония. От 1920 г. до 1934 г. Петрич е окръжен град, основен административно-стопански и културно-просветен център на Пиринска Македония.

Историческото развитие определя значителна част от отличителните черти на община Петрич. Разнообразните исторически образи формират местната идентичност и така правят познаването на историята и опазването на културното наследство като приоритет от първостепенно значение пред местното развитие. Отличителните черти на община Петрич могат да се изтъкнат чрез представяне, популяризиране и разумно управление на културното наследство. В резултат от многовековното историческо развитие днес Петрич и региона притежават многобройни и разнообразни обекти притежаващи качество на културна ценност от национално и местно значение.

7.2. Културно-историческо наследство

На територията на общината са налични културни ценности – материални и нематериални, свидетелства за човешко присъствие и дейност, които са с висока научна и културна стойност за индивида, общността и обществото в региона.

На територията на общината са разположени само археологически, исторически, архитектурно-строително, художествени. Не са идентифицирани и оценени урбанистични, културен ландшафт, парково и градинско изкуство, етнографски, културен маршрут. Потенциал за разглеждане като културен ландшафт

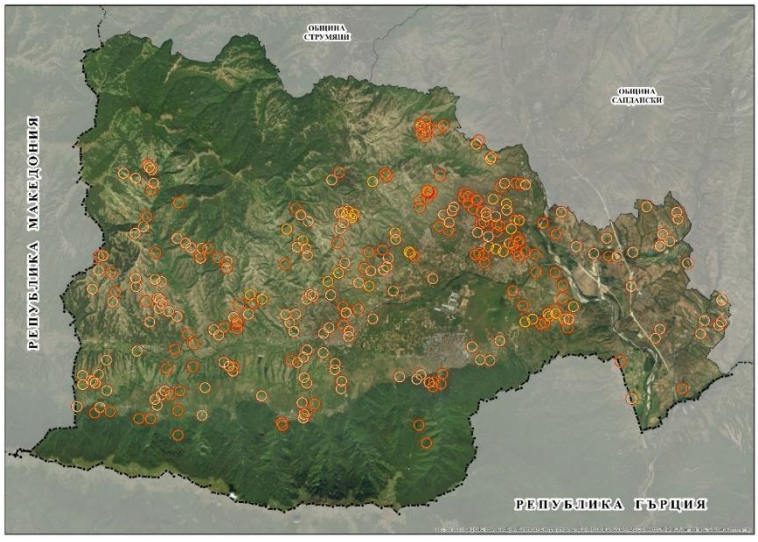
има античен град „Хераклея Синтика“ в близост до с. Рупите, м. Кожух заедно със специфичното възвишение, върху което е изграден.

7.2.1. Обекти със статут на недвижими културни ценности

Културното наследство в общината включва едни от най-значимите недвижими културни ценности в региона и България. В Списъка на недвижимите културни ценности /НКЦ/ /паметници на културата/ с категория „национално значение“ на територията на област Благоевград, съгласно Закона за културното наследство /ЗКН/ са вписани следните обекти, които притежават изключителна стойност за културата и историята[138]:

- Самуиловата крепост, намираща се на 17 км от с. Ключ, единична ценност, вид: „Архитектурно - строителен от Античността и Средновековието“, „Археологическа“;
- Античен град Хераклея Синтика с прилежащи некрополи, разположена на 2 км. източно от село Рупите, м. Кожух; групова ценност, вид „Археологическа“;

Фигура 7.2.1. Пространствено разпределение на НКЦ в териториалната структура на община Петрич според Археологически обекти по АИС-АКБ, НАИМ-БАН.

Цялата територия на общината е наситена с археологически, исторически, архитектурно-строително, художествени недвижими културни ценности. Според регистъра на НИНКН, попадат 111 обекта със статут на недвижими културни ценности /общо 132 обекта, от тях 21 „свалени“/. Обектите са различни, като доминират жилищните сгради – 70 къщи, 15 църкви, 5 лобни и исторически места, 27 археологически обекти.

Списъкът за паметниците от местно значение не е актуализиран от 1998г., като част от тях вече не съществуват.

Според Автоматизирана информационна система „Археологическа карта на България“, НАИМ–БАН и РИМ-Благоевград в пространствената структура на община Петрич са идентифицирани и регистрирани 306 археологически обекта като от тях 87 са

[138] Източник: РЕГИСТЪР НКЦ, http://ninkn.bg/Documents/categoryPreview/13

проучени от РИМ-Благоевград през 2017 г. Многобройните археологически обекти показват голямо разнообразие във видово и хронологично отношение. Обектите са селища, единични постройки, некрополи, могили, обекти свързани с свързани с рудодобив и каменоделство, както и отделни обекти с неопределена функция.

Като исторически периоди те са свързани с Желязната епоха и епохите на Елинизма, Античността и Римската епоха, Късната античност, Средновековието и Втора българска държава, Късно средновековие, Възраждането. От по-важните идентифицирани обекти при това теренно издирване са прилежащи и обвързани е обекти с Хераклея Синтика - гробница, гробно съоръжение и плоски некрополи от античността.

В община Петрич не са идентифицирани и оценени урбанистични, културен ландшафт, парково и градинско изкуство, етнографски, културен маршрут. Потенциал за разглеждане като културен ландшафт има античен град „Хераклея Синтика“ в близост до с. Рупите, м. Кожух заедно със специфичното възвишение, върху което е изграден.

От съществен принос за реалната адаптация на паметниците на културата в културната инфраструктура на общината, която следва да бъде развивана и популяризирана и от която се генерира или се очаква добавена стойност са няколко обекта:

- Античен град „Хераклея Синтика” с прилежащи некрополи;
- Национален парк-музей „Самуилова крепост“ ;
- Антична и средновековна крепост „Гяур Калеси“ и „Търнар Баир“;
- Църква „Св. Георги“ – Чуриловски манастир – село Гега;

Необходимостта от инвестиции в тези обекти са породени от естествената и все повече нарастваща популярност, която те имат.

Реализирани инвестиции за периода 2014-2020г. в община Петрич

Античен град Херакея Синтика. Реализирани инвестиции през периода 2014-2020г. са осъществени основно в археологически обект Хераклея Синтика. От 2016г. до момента, всяка година от общинския бюджет се отделят по 30 000 лв. за финансиране на археологическите проучвания и разкопки. Имайки предвид местоположението на обекта, а именно в обхвата на две защитени зони и природна забележителност, също така в извън урбанизирана територия, основна част от инвестираните средства от 2018г. насам са в реализиране на програми, планове и съответното им съгласуване с компетентните институции. През 2020г. Община Петрич получи от Министерски съвет правото на управление на паметника на културата за срок от 10г.

Национален – парк музей „Самуилова крепост“; През 2014г. е финализиран проект „Хиляда години от битката на Самуил (1014 -2014) - устойчиво развитие на туристическата атракция „Самуилова крепост“ в Община Петрич“. По него са реализирани дейности по реставрация, консервация и експониране на обекта, развитие

на туристическа инфраструктура и развитие на дребномащабна техническа инфраструктура. През 2020г., в съвместна инициатива с Билла България, за обект Национален – парк музей „Самуилова крепост“ са закупени няколко съвременни интерактивни съоръжения. Стена екран, холограмна пирамида, холографски витрини, бинокуляр за наблюдение и 3D артефакт.

Идентифицирана необходимост от инвестиции

Съществена необходимост при значимите обекти на културно – историческото наследство на Община Петрич, разположени в извън урбанизирана територия, се явява обезпечеността на техническата инфраструктура – ВиК и Електро съоръжения и инсталации.

Античен град Херакея Синтика. За бъдещото развитие на зоната за културно – историческо наследство и социализация на Хераклея Синтика е необходимо изграждането на ВиК трасета. Има разработен и одобрен частичен ПУП – ПП ВиК схема. Необходимо е неговото цялостно изработване, както и последващо проектиране и изграждане, така че да достигне до зоната за социализация. Същата процедура е необходима за минералната вода, която да достигне до римските терми. По предписания на електро разпределителното дружество ЧЕЗ, за захранване на обекта с ток е необходимо изграждането на нов трафопост. Предприети са процедури по изработване на инвестиционен проект. Необходим е значителен финансов ресурс за изграждането на съоръженията. За обекта са извършени Предпроектни проучвания и са разработени инвестиционни проекти. Мащабен инфраструктурен проект е иницииран във връзка с развитието на Античен град Хераклея Синтика. Целта на проекта е да се създаде и развие цялостен туристически интегриран продукт, който да се превърне в основен генератор на туристическия сектор в района. Потенциала на обекта предполага големи инвестиции, който да имат своята добавена стойност към икономиката на района. **Очакванията и перспективите са обекта да се превърне в Национален археологически резерват в близките 5 години.**

От 2018г. обект: „Реставрация, консервация, опазване, популяризиране и развитие на археологически парк „Античен град Хераклея Синтика“ и прилежащи некропол“ е **обявен за обект от първостепенно общинско значение**. Предвидено е да се разработи обект, който включва две зони – зона за културно – историческо наследство (КИН) и зона за социализация на паметника на културата. Двете зони са взаимно допълващи се и сформират общия профил на крайния туристически продукт. Проекта е на обща стойност 8 175 759,00лв и получи финансиране от ОПРР, Приоритетна ос 6 и финансовия посредник Фонд за устойчиви градове. Очаква се инвестицията да започне реализиране през 2021г. В тази връзка за предприети редица процедури по уреждане статута на обекта, собствеността на земите, както и съгласувания с различни институции. За обекта има изготвени ПУП за КИН, като са обособени три урегулирани поземлени имота. Това е наложено от различната собственост на имотите. Предстои провеждане на процедури за придобиване на частните имоти, след което обединение в общ имот, включващ всички разкрити и

предстоящи за разкриване структури, с предназначение за КИН. За план – програмата, свързана с обекта и обединяваща всички ПУП е изготвена Преценка за необходимост от Екологична оценка и Оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони, съгласно ЗООС, за които е получено положително становище от РИОСВ Благоевград, че не се налага изготвянето на Екологична оценка. Съгласно становището на еколозите, не се очаква средно въздействие върху околната среда при реализирането на инвестиционния план. За предвижданията на проекта за реализиране на дейности по консервация, реставрация и социализация има съгласувано Задание и идейна концепция с НИНКН.

Необходимост от интервенции за новия програмен период: Необходимо е изработването на инвестиционни проекти във връзка с реализиране на инвестиционните намерения за развитие на обекта. Предстои разработването на проект за консервация, реставрация и социализация. **Предстои** изработването на инвестиционни проекти за техническата инфраструктура – ВиК и електро, доставка на минерална вода. Необходимо е довършване на пътя, свързващ Античен град Хераклея Синтика с комплекс „Ванга“. Съществена необходимост е придобиването на частните имоти, върху които са разположени част от археологическите структури, както и провеждане на съответните процедури по придобиване на земя от Държавен горски фонд.

Национален – парк музей „Самуилова крепост“. Съществена необходимост е придобиването на собственост върху земята и провеждане на съответните процедури.

Антична и средновековна крепост „Гяур Калеси“ и „Търнар Баир“. От особена необходимост е изграждането на подходяща туристическа инфраструктура до обекта, създаване на подходяща адаптация и социализация, информационно обезпечаване за обекта.

Църква „Св. Георги“ – Чуриловски манастир – село Гега. Основна необходимост е осигуряване на транспортна инфраструктура за достъп до обекта. До обекта частично може да се стигне по асфалтиран път, като останалата част е по черен горски път.

7.2.2. Военни паметници

Възпоменателните знаци, издигнати по повод участието на България във войните от 1885, 1912-1913, 1915-1918, 1944-1945 години, притежават статут на исторически недвижими културни ценности. На територията на Община Петрич, военните паметници със статут на НКЦ са следните обекти:[139]

[139] Регистър на военните паметници, Областна администрация Благоевград
http://www.bl.government.bg/bg/%D0%B2%D0%BE%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D0%B8-

- Село Дрангово - Паметник – чешма на загиналите войни от 5–ти пехотен Македонски полк през 1916 г. Край пътя за ГКПП – Кулата; Бюст – паметник на полк. Борис Дрангов /1872 – 1917/. Тежко ранен при завоя на Черна, по време на I световна война. Погребан в Скопие. Близо до паметника - чешма на загиналите войни в I-та Световна война.
- Село Михнево - Паметник на Андрей Г. Данаилов и Лазар Ст. Данаилов, загинали в Отечествената война. В центъра на селото.
- Град Петрич - Паметник на загинали за Родината, скулптура на войни върху постамент. На площад „Македония".
- Село Самуилово - Паметник – чешма за пребиваването в района на български войни по време на I-та Световна война. На 500 м. южно от селото.

Община Петрич регулярно реализира дейности по поддържане и възстановяване на военните паметници.

7.2.3. Нематериално културно наследство

Обичаи и фолклор

Огромно е и значението на нематериалното културно наследство, което формира чувството за самобитност и приемственост на общностите, групите и отделните лица. Съгласно Конвенцията за опазване на нематериалното културно наследство на ЮНЕСКО „нематериално културно наследство" означава обичаите, формите на представяне и изразяване, знанията и уменията, а така също и свързаните с тях инструменти, предмети артефакти и културни пространства, признати от общностите, групите, а в някои случаи отделните лица като част от тяхното културно наследство.

Това нематериално културно наследство, предавано от поколение на поколение, се пресъздава постоянно от общностите в зависимост от тяхната обкръжаваща среда, тяхното взаимодействие с природата, тяхната история и формира чувството им за самобитност и приемственост, като по този начин способства за насърчаване на уважението към културното многообразие и творчество на човечеството. Към народните читалища в общината са създадени фолклорни формации, предимно за деца и ученици, които участват в събори, прегледи и фестивали на регионално и национално ниво.

Уникален потенциал има в съхранената, единствено в Петрич, традиция – русалиите, които са едни от най-ярките бранители на хората. Магията и тайнството на петричките „лечители" се пресъздава от група мъже, изпълняващи мистични танци и обичаи, чрез които изкореняват болни и прогонват злото. Сдружение „Русалии – Петрич" са двигател на целия процес за признаване на русалиите като нематериална културна ценност на ЮНЕСКО.

%D0%BF%D0%B0%D0%BC%D0%B5%D1%82%D0%BD%D0%B8%D1%86%D0%B8/%D1%80%D0%B5%D0%B3%D0%B8%D1%81%D1%82%D1%8A%D1%80.html#VI-ob-petrich

7.3. Идентифицирани проблеми, неоползотворени ресурси и потенциал за развитие

Изводи: На територията на община Петрич има уникални материални и нематериални културни ценности. Ниска степен на проучване на съществуващите обекти на културните ценности; Важен проблем, за дългосрочното съхраняване на културното наследство, е неговото познаване, разбиране и оценяване от страна на местната общност. С единични изключения, НИНКН не е провеждал дейности по актуализация на списъка на НКЦ на територията на общината и в института не са постъпвали предложения от общинската администрация за реализиране на такава дейност. Липса на единна информационна система за съществуващите културни ценности. Лошо физическо състояние на обектите, някои от които са застрашени от разрушаване или изчезване; Културните ценности в община Петрич са застрашени в по-голяма степен от протичащите демографски процеси на територията на общината, отколкото от процесите на урбанизация, тъй като обектите са разположени предимно в по-отдалечените части и не са засегнати от нея. Силно изявени граждански организации, формации ангажирани със съхраняване на нематериалното културно наследство.

Потенциал за развитие:

- Оползотворяване потенциала на културно-историческото наследство както за целите на туризма, така и за съхраняване на традициите и обичаите.
- Разгръщане на проучвателна дейност, вкл. с въвличането на местната общност в дейностите по опазване, идентифициране, проучване и документиране.Съхранението и развитието на културно-историческото наследство на общината – паметници, народни традиции и обичаи следва да бъде един от водещите приоритети за развитие през настоящия програмен период.
- Изготвяне на План за съхраняване и опазване на културните ценности и предприемане на конкретни устройствени режими за тях.
- Осигуряване/подобряване на транспортната достъпност до отделни културно – исторически паметници, да се предприеме необходимото за тяхната социализация и изграждане на дребномащабна инфраструктура.

Възможност за това е реализиране на общ проект с Националния археологически институт с музей при Българската академия на науките за целенасочени издирвания на археологически обекти, структури и находки на територията на общината с точна локализация, граници, хронологическа и видова определеност. Изготвяне на оценка на потенциала на всеки археологически обект по отношение бъдещо научно изследване, опазване и възможности за социализация. До отдалечените обекти да се доизгради съответната инфраструктура за достъп до тях.

Раздел VIII. Анализ на състоянието на селищната мрежа и жилищния сектор

8.1. Териториално-урбанистична структура и пространствен анализ на селищната мрежа

Територията на община Петрич е разположена в Югозападна България и е част от Осоговско-Беласишка област съгласно природно-географските области на България. Територията ѝ попада в южно разположената Влахино - Беласишка и Среднострумска подобласти. В границите на общината попадат планините Огражден и Беласица. Те са разделени от долината на р. Струмешница, която тече в посока изток-запад и се влива в р. Струма. Ландшафтът на общината е разнообразен, което има голямо влияние към устройственото планиране на територията.

Фигура 8.1.1. Място на община Петрич върху територията на страната

Община Петрич е включена в административна област Благоевград в Югозападния район (ЮЗР) на България.

По площ община Петрич е на трето място в областта с площ от 656,7 кв. км след общините Благоевград и Сандански. Гъстотата на населението е значително по-висока от средната за страната и е третата най-висока стойност в областта.

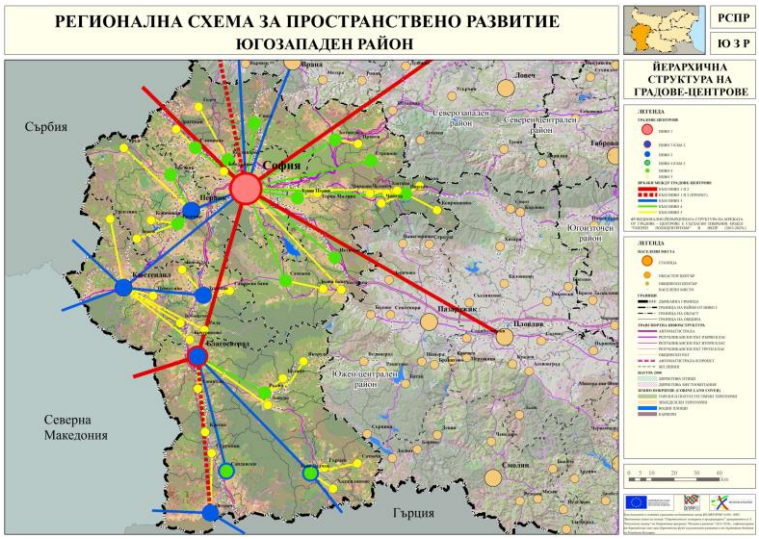
Гъстотата на населението на 1 кв. км за община Петрич е 74,6 души/кв. км - по-ниска от средното за област Благоевград 48,1 души/кв. км и значително по-ниска от тази за Югозападен район - 104,5 души/кв. км

8.1.1. Процеси на урбанизация и урбанистични структури

Селищната структура на община Петрич е резултат от дълъг еволюционен процес. Селищата в общината имат дълга вековна история, за което свидетелстват откритите находки и останки от минали периоди. В НКПР Петрич е определен в трето йерархично ниво - град - център с регионално значение в територията на област Благоевград. **От особено значение е местоположението на Петрич в най-южната част на територията на района.** Градовете от трето йерархично ниво имат мисията да

балансират влиянието на много големите градове и да намаляват ефекта от моноцентрично развитие в територията на района.

Фигура 8.1.2. Място на община Петрич в йерархичната структура на градовете центрове[140]

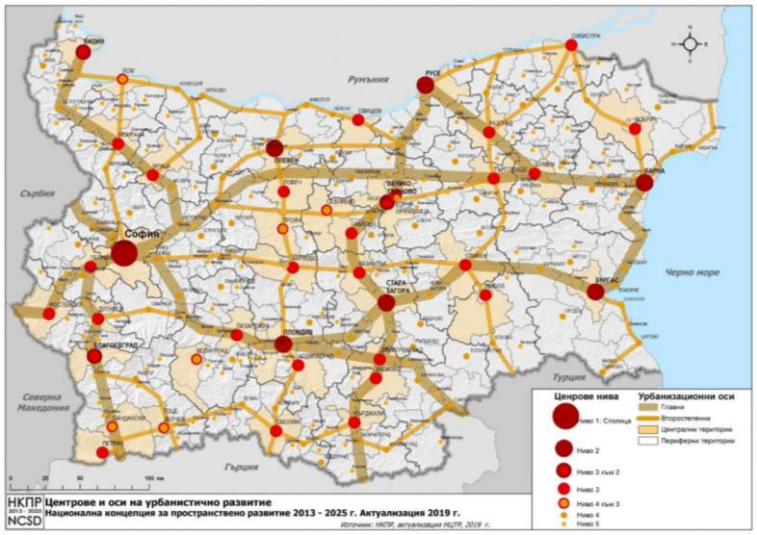

Те са определени поради подходящо местоположение, демографска големина и стабилност, налични функции с районно значение в сферата на икономиката, социалната сфера, образованието, културата.

Оси на урбанистично развитие

Осите на урбанистично развитие са определени в Актуализираната национална концепция за пространствено развитие.[141]

Фигура 8.1.3. Оси на урбанистично развитие

Мрежата от главни и второстепенни оси на урбанизация следва направленията на транспортно-комуникационните артерии и по този начин не остава затворена в националното пространство, а се свързва с осите на развитие и в съседните страни.

[140] Източник: МРРБ, Регионална схема за пространствено развитие, Югозападен район
[141] Източник: Актуализирана национална концепция за пространствено развитие (АНКПР) за периода 2013-2025г.

Основните оси, които имат важно структуриращо значение за националната територия се развиват по протежение на главните национални и международни транспортни направления, по които мрежата от населени места на страната се интегрира в европейската. Заедно с транспортните направления те формират своеобразна „транспортно- урбанизационна решетка“. Второстепенните оси имат значение предимно за структурирането на територията на районите. Те са разположени по транспортните коридори с регионално значение.

През територията на община Петрич преминава Втората основна национална ос в ЮЗР е оста „Видин - Враца - София - Благоевград - Кулата - Солун“, (по направлението на коридор от основната TEN-T мрежа „Ориент/Източно-Средиземноморски“), Тази традиционна ос преминава в посока север – юг през цялата територия на района по течението на река Струма. Освен ядрото на София на тази ос са още градовете Перник, Дупница и Благоевград както и Петрич и Сандански в южния край на района. Степента на урбанизация по тази ос постепенно затихва след София в посока на юг.[142]

Петрич попада и в част от второстепенната ос „София - Пирдоп - Златица - подбалканските полета - Сливен - Бургас“ преминаваща в ЮЗР, както и част от най-южната паралелна ос, която започва от Петрич и Сандански, преминава през Родопите. На нея се разчита да се активизира този район след продължението й в източна посока към Странджа, за да свърже едни от най-бързо обезлюдяващи се територии в южната част на страната.

Второстепенна Крайгранична южна ос „Петрич-Бургас” (южна хоризонтала) осигуряваща непрекъсната транспортна ос по това направление е доказана необходимост за обслужване на периферните територии по южната граница, за подобрена достъпност и съживено икономическо развитие. Освен реконструкция на съществуващи отсечки, ще са необходими и нови свързващи отсечки и пътни съоръжения. Идеята е защитена в множество планови документи на регионално, областно и общинско ниво, но към практическа реализация все още не е пристъпено.

Основните оси на урбанистично развитие, които **преминават през територията на община Петрич,** представляват историческите пътища и перпендикулярните им разклонения, днес представени от основните транспортно-комуникационни оси.

Обособени са **три основни оси на урбанистично развитие** по основните транспортно-комуникационни направления на територията на община Петрич:

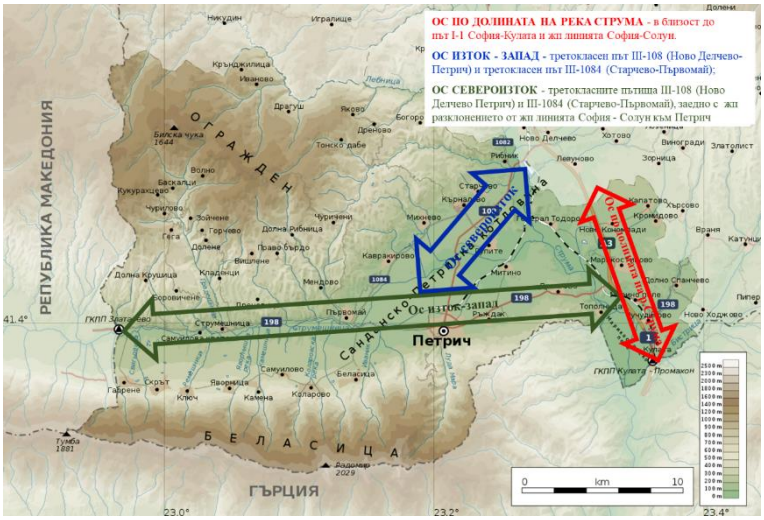
- **Главна ос на урбанистично развитие /Долината на река Струма,** където преминава „АМ Струма“ и ж. п. линията София-Солун. Цялото протежение на река Струма е основно историческо направление, по което са възникнали в различна времева последователност важни градски центрове;
- **Второстепенна ос на урбанистично развитие /Изток-запад**, която преминава през град Петрич -третокласен път III-198 „Г. Делчев - Катунци - Чучулигово - Петрич - Първомай - граница Македония“. Оста изток-запад следва подножието на планината Беласица, и успоредната й река Струмешница, където са възникна-

[142] Източник: ИТСР за Югозападен район

ли селата Долно Спанчево, Дрангово, Ръждак, Беласица, Коларово, Самуилово, Камена, Яворница, Ключ, Скрът, Габрене, Струмешница и Ново Конярево, както и град Петрич;

- **Интегрираща ос на урбанистично развитие** - третокласен път III-108 „/Кресна - Кулата/-Петрич“ и третокласен път III-1084 „/Ш-108/- Старчево - Кърналово - Михнево - Кавракирово - Първомай“. Път III-108 осигурява северния подход към град Петрич, като се влива с първокласния I-1 при село Ново Делчево. По него и другите две североизточни оси (III-1084 и жп разклонението към Петрич) са концентрирани селата Рибник, Старчево, Михнево, Кърналово, Кавракирово, Първомай, Рупите и Митино. Може да се подчертае, че по тази ос са разположени пет от осемте най-големи села на общината.

Фигура 8.1.4. Оси на развитие на Община Петрич[143]

Този факт определя североизточната ос на развитие като най-динамична и концентрираща най-много функции. Част от тази ос са и важните местни забележителности и символи - местността Рупите с къщата на пророчицата Ванга и вулканът Кожух, където се намира античния град Хераклея Синтика.

Пространствено развитие

Пространственото развитие и планиране са част от регионалното развитие, което по своята същност представлява един динамичен процес, който от една страна, трябва да отразява наличните природни и социални условия на територията, а от друга - потребностите и желанията на населението.

Релефът на общината се характеризира с два изявени планински масива на север и юг, разделени от равнина, която се разпростира от източната до северната граница на общината. Тези характеристики определят типологията на населените места в Петрич, които са дисперсно разположени из цялата територия.

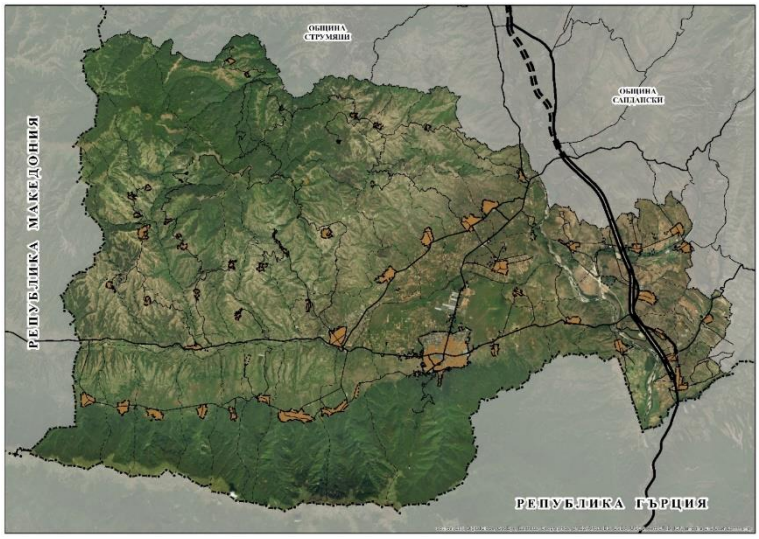
Пространственото разпределение на населените места се определя от два ключови фактора - релеф и главни комуникационни оси, които са изиграли ключово значение за формирането на селищните структури. По тези критерии те могат да се

[143] Източник: Общински план за развитие на община Петрич 2014-2020, приет с Решение № 734 на ОС от 30.01.2014 г. https://www.strategy.bg/StrategicDocuments/View.aspx?lang=bg-BG&Id=1172

обособят в две групи - планински и равнини, разположени непосредствена близост до главни транспортни артерии.

Основните пътища, които са изиграли ключова роля за местоположението на населените места са два - третокласния път III-108 и неговите разклонения на североизток от Петрич и автомагистрала Струма. Интересно е разположението на групата населените места в подножието на Беласица (селата Габрене, Скрът, Ключ, Яворница, Камене, Самуилово, Коларово и Беласица), които са ситуирани успоредно на оста и са свързани с преки напречни връзки с нея, но в климатично по-благоприятната част на района - подножието на планина Беласица.

Фигура 8.1.5. Пространствено разпределение на населените места в общината[144].

Повечето от равнно разположените селища са в непосредствена близост до третокласните пътища или магистралата. Планинските селища се характеризират с дисперсно разположение в планината Огражден.

Селищните структури в общината могат да бъдат разделени условно на няколко основни зони/пространства с характерни особености в устройството на селищата и прилежащия хинтерланд:

1/ Град Петрич - основен център на растеж;

2/ Населените места, разположени в близост до третокласен път III-108 в подножието на Беласица;

3/ Населените места, разположени в северната планинска част на общината;

4/ Населените места, разположени в близост до основната урбанистична ос на развитие - АМ „Струма“.

Пространственото развитие в община Петрич се определя от процесите, които протичат на територията й и в страната. Имайки предвид факта, че в последните десетилетия урбанизационните процеси водят до съсредоточаването на дейности, икономически активности и население в градските центрове и упадък на малките населени места, основна цел на пространственото развитие става намаляването на различията в равнището на развитие между центровете и малките населени места.

[144] Източник: Предварителен проект на ОУПО Петрич

Град Петрич - основен център на растеж. Град Петрич се намира в югоизточната част на община Петрич в близост до селата Ръждак и Първомай. Градът е общински център и функционалната му структурата го определя като населено място от градски тип. Намира се в подножието на Беласица, което определя предимно равнинния релеф на града и заобикалящия го планински масив от юг. Структурата на града има ясно изразен компактен характер, пресечен от две основни транспортно-комуникационни оси, преминаващи през града в посоки изток-запад и север-юг, които го обвързват както транспортно-комуникационно, така и пространствено-функционално със съседните населени места в прилежащия му хинтерланд. Зелената система е осезаемо откроена и свързана с извънселищната ландшафтна растителност, която плавно навлиза в градската структура посредством зелени клинове. Спортната инфраструктура е разположена в южната част на града в непосредствена близост до планинския масив. Градският център е разположен на юг от пресечената точка на двете основни пътни артерии в близост до зеления клин, навлизащ в града. В градската структура отчетливо се открояват отделните квартални единици, които са предимно с правилна /ортогонална/ форма. Застрояването е предимно единично, свободностоящо с обособени отделни дворни пространства и сгради с ниска и средна височина. Типичната структура на кварталите е застрояване по границите му с отворени вътрешни зелени пространства. Системата на спорта и рекреацията е представена от национална спортна база „Цар Самуил“ и прилежащата му паркова територия, намиращи се в югозападната част на града. Общественото обслужване на града е съсредоточено в обособения градски център с неговата типична структура, включваща основните обслужващи сгради, представени от общината, обществен център и основно училище „Христо Смирненски“. Архитектурно-градоустройствената композиция на обслужващия център е обогатена от зелени клинове, зелени площи, облагородяващи площадното пространство, което създава подходящи условия за протичане на културния живот на населението. Производствените зони се намират в северозападната част на града и са добре транспортно-комуникационно осигурени, като в северната им част е разположена железопътната гара. На север от града, по протежението на главния път, са разположени големи парникови структури.

Населените места, разположени в близост до третокласен път III-108 в подножието на Беласица. Населените места, разположени в близост до третокласен път III-108 са разположени в подножието на планината Беласица, следвайки успоредно основния път. Връзките между населените места се осъществяват посредством един основен път, който повтаря направлението изток-запад. Структурата на селищата е компактна - с дисперсно разположено ниско единично застрояване и обособени големи дворни пространства. Всяко едно от селищата притежава собствена спортна площадка – стадион. Системите на общественото обслужване и икономиката са слабо застъпени в селищната им структура.

Населените места, разположени в северната планинска част на общината. Планинските населени места са разположени в северната част на общината във високите части на планината Огражден. Структурата и разположението им са силно

дисперсни, като някои от тях са съставени от няколко разпръснати ниски жилищни структури.

Населените места, разположени в близост до основната урбанистична ос на развитие - АМ „Струма“. Последната група населени места - разположени в близост до основната урбанистична ос - АМ „Струма“, са най-скоро възникналите селищни структури. Те се характеризират с компактна, ясно различима ортогонална улична мрежа с добре изразени квартални единици. Застрояването отново е ниско – самостоятелни постройки с големи дворни пространства. В структурата на всяко едно от селата се откроява наличие на стопански постройки.

8.1.2. Селищна мрежа

Селищната мрежа представлява съвкупността от населени места, които са обвързани с пространствени, функционални връзки. Селищната мрежа в община Петрич се състои от 55 населени места: град Петрич - административния център на общината и селата: Баскалци, Беласица, Богородица, Боровичене, Вишлене, Волно, Габрене, Гега, Генерал Тодоров, Горчево, Долене, Долна Крушица, Долна Рибница, Долно Спанчево, Драгуш, Дрангово, Дреновица, Дреново, Зойчене, Иваново, Кавракирово, Камена, Капатово, Кладенци, Ключ, Коларово, Кромидово, Кръндjилица, Кукурахцево, Кулата, Кърналово, Марикостиново, Марино поле, Мендово, Митино, Михнево, Ново Кономлади, Право бърдо, Първомай, Рибник, Рупите, Ръждак, Самуилова крепост, Самуилово, Скрът, Старчево, Струмешница, Тонско дабе, Тополница, Чурилово, Чуричени, Чучулигово, Яворница и Яково.

През периода 2014-2020г. настъпва изменение в броя на населените места на общината, като те намаляват с 2.

Фигура 8.1.6. Селищна мрежа в община Петрич по степен на урбанизация[5]

С Решение № 755 от 24 септември 2015 г. на МС за административно-териториална промяна в община Петрич, област Благоевград се закриват населените места с. Занога (30315) и с. Гюргево (18472) от община Петрич (BLG33), област Благоевград (BLG)[145].

[145] Източник: ДВ, бр.76/2015 г.

Град Петрич е административен, културен и социално-икономически център на общината с концентрация на население, икономически активности, обекти на здравната, социална и образователна инфраструктура.

В йерархичната система от население места общината е представена от град Петрич, който е общински център попадащ в 3-то ниво на йерархичната система от градове-центрове (средни градове, центрове с регионално значение за територията на областта).Според Националния регистър на населените места в Република България община Петрич е определена като община „втора“ категория, докато останалите населени места са от по-ниска категория /от 4-та – 1 бр., от 5-та 11 бр., от 6-та – 9 бр., от 7-ма - 12 бр. и от 8-ма – 21 бр./.

Таблица 8.1.1. Категоризация на община Петрич и съставните ѝ населените места.[146]

№	ЕККАТЕ	Наименование на административно-териториалната единица	Категория
1	**BLG33**	**Община Петрич, област Благоевград**	**2**
№	**КОД**	**Наименования на кметствата**	
1	BLG33-02	кметство Беласица, община Петрич	
2	BLG33-06	кметство Габрене, община Петрич	
3	BLG33-07	кметство Гега, община Петрич	
4	BLG33-33	кметство Генерал Тодоров, община Петрич	
5	BLG33-09	кметство Долна Крушица, община Петрич	
6	BLG33-10	кметство Долна Рибница, община Петрич	
7	BLG33-11	кметство Долно Спанчево, община Петрич	
8	BLG33-13	кметство Дрангово, община Петрич	
9	BLG33-16	кметство Кавракирово, община Петрич	
10	BLG33-17	кметство Камена, община Петрич	
11	BLG33-18	кметство Капатово, община Петрич	
12	BLG33-19	кметство Ключ, община Петрич	
13	BLG33-20	кметство Коларово, община Петрич	
14	BLG33-21	кметство Кромидово, община Петрич	
15	BLG33-23	кметство Кулата, община Петрич	
16	BLG33-24	кметство Кърналово, община Петрич	
17	BLG33-25	кметство Марикостиново, община Петрич	
18	BLG33-26	кметство Марино поле, община Петрич	
19	BLG33-27	кметство Мендово, община Петрич	
20	BLG33-28	кметство Митино, община Петрич	
21	BLG33-29	кметство Михнево, община Петрич	
22	BLG33-31	кметство Ново Кономлади, община Петрич	
23	BLG33-34	кметство Първомай, община Петрич	
24	BLG33-35	кметство Рибник, община Петрич	
25	BLG33-30	кметство Рупите, община Петрич	
26	BLG33-36	кметство Ръждак, община Петрич	
27	BLG33-37	кметство Самуилово, община Петрич	
28	BLG33-39	кметство Скрът, община Петрич	
29	BLG33-40	кметство Старчево, община Петрич	
30	BLG33-41	кметство Струмешница, община Петрич	

[146] Източник: Предварителен проект на ОУПО Петрич

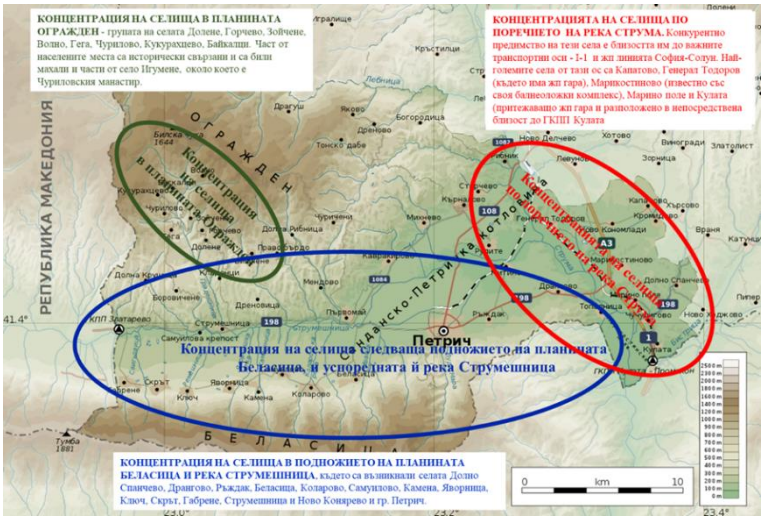
№	ЕККАТЕ	Наименование на административно-териториалната единица	Категория
1	**BLG33**	**Община Петрич, област Благоевград**	**2**
№	**КОД**	**Наименования на кметствата**	
31	BLG33-42	кметство Тополница, община Петрич	
32	BLG33-44	кметство Чуричени, община Петрич	
33	BLG33-45	кметство Чучулигово, община Петрич	
34	BLG33-46	кметство Яворница, община Петрич	
№	**ЕККАТЕ**	**Наименование на населеното място**	**Категория**
1	**56126**	**гр. Петрич**	**2**
2	02806	с. Баскалци	8
3	03294	с. Беласица	5
4	66322	с. Богородица	8
5	05596	с. Боровичене	8
6	11358	с. Вишлене	8
7	12036	с. Волно	8
8	14091	с. Габрене	6
9	14581	с. Гега	7
10	58390	с. Генерал Тодоров	6
11	17302	с. Горчево	8
12	21885	с. Долене	8
13	22143	с. Долна Крушица	7
14	22246	с. Долна Рибница	7
15	22842	с. Долно Спанчево	8
16	23488	с. Драгуш	8
17	23563	с. Дрангово	6
18	23683	с. Дреновица	8
19	23697	с. Дреново	8
20	31317	с. Зойчене	8
21	32086	с. Иваново	8
22	35081	с. Кавракирово	5
23	35688	с. Камена	6
24	36083	с. Капатово	7
25	37143	с. Кладенци	8
26	37349	с. Ключ	5
27	37989	с. Коларово	5
28	39935	с. Кромидово	7
29	40302	с. Кръндж илица	8
30	40508	с. Кукурахцево	8
31	40539	с. Кулата	5
32	40912	с. Кърналово	5
33	47189	с. Марикостиново	5
34	47247	с. Марино поле	6
35	47799	с. Мендово	7
36	48458	с. Митино	7
37	48578	с. Михнево	5
38	52091	с. Ново Кономлади	7
39	58061	с. Право бърдо	8
40	59077	с. Първомай	4
41	62623	с. Рибник	7
42	49312	с. Рупите	5

№	ЕККАТЕ	Наименование на административно-териториалната единица	Категория
1	BLG33	Община Петрич, област Благоевград	2
№	КОД	Наименования на кметствата	
43	63542	с. Ръждак	7
44	65288	с. Самуилова крепост	8
45	65293	с. Самуилово	6
46	66901	с. Скрът	5
47	69119	с. Старчево	6
48	69941	с. Струмешница	6
49	72672	с. Тонско Дабе	8
50	72744	с. Тополница	5
51	81788	с. Чурилово	8
52	81791	с. Чуричени	7
53	81832	с. Чучулигово	7
54	87134	с. Яворница	6
55	87312	с. Яково	8

Концентрация на населени места в Община Петрич

Висока е концентрацията на населени места и икономически активности по поречието на река Струма. Конкурентно предимство на тези села е близостта им до важните транспортни оси - I-1 и жп линията София-Солун. Най-големите села от тази ос са Капатово, Генерал Тодоров (където има жп гара), Марикостиново (известно със своя балнеоложки комплекс), Марино поле и Кулата (притежаващо жп гара и разположено в непосредствена близост до ГКПП Кулата).

Фигура 8.1.7. Концентрация на населени места в Община Петрич[147]

Интерес представлява и концентрацията на селища в планината Огражден. Структурата и разположението им са силно дисперсни, като някои от тях са съставени от няколко разпръснати ниски жилищни структури. Откроява се групата на селата Долене, Горчево, Зойчене, Волно, Гега, Чурилово, Кукурахцево, Баскалци.

[147] Източник: Общински план за развитие на община Петрич 2014-2020, приет с Решение № 734 на ОС от 30.01.2014 г. https://www.strategy.bg/StrategicDocuments/View.aspx?lang=bg-BG&Id=1172

Част от населените места са исторически свързани по между, като през предходните векове са били махали и части от значимото огражденско село Игумене, около което е възникнал и Чуриловския манастир.

Баланс на територията

Територията е ценност, която трябва да бъде добре управлявана, поддържана и използвана, защото тя е ресурсът, чрез който се осъществява социално, икономическо и духовно развитие на обществото. Пазарните принципи противопоставят икономическите и социалните приоритети, защото стопанският растеж се стреми към максимална рентабилност и увеличение на печалбите, което често става за сметка на социално-естетическите потребности на човека. За ефективен просперитет на един регион е важно да не се пренебрегва човешкото измерение на териториалното развитие и да се запази балансът между икономическата експанзия и социалните, естетически и духовни ценности.

Таблица 8.1.2. Синтезен баланс на територията

Наименование на териториалния елемент	**Опорен план**	
	ха	**%**
ТЕРИТОРИИ С ОБЩО ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ		
Жилищни функции	1631,7839	2,50%
Обществено-обслужващи функции	49,9368	0,08%
Производствени дейности	508,3081	0,78%
Смесени многофункционални устройствени зони	0,0000	0,00%
Складови дейности	26,6915	0,04%
Рекреационни дейности, курорти и вилни зони	47,5336	0,07%
Озеленяване, паркове и градини	14,9494	0,02%
Спорт и атракции	42,1160	0,06%
Комунално обслужване и стопанство	13,5054	0,02%
Обработваеми земи - ниви	12946,5838	19,86%
Обработваеми земи - трайни насаждения	3170,0773	4,86%
Необработваеми земи	13618,8847	20,89%
Гори	28646,1083	43,93%
Гробищен парк	36,1158	0,06%
Горски земи	18,9481	0,03%
Водни площи	924,1326	1,42%
Транспорт и комуникации	1675,7843	2,57%
Техническа инфраструктура	479,7095	0,74%
ЗАЩИТЕНИ И НАРУШЕНИ ТЕРИТОРИИ		
Защитена територия - Резерват „Конгура“	1312,6755	2,01%
Терени за обекти на НКН	12,0671	0,02%
Територии за възстановяване и рекултивация	14,4252	0,02%
ТЕРИТОРИИ СЪС СПЕЦИАЛНО ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ	**12,2717**	**0,02%**
ОБЩО	**65 202,61**	**100%**
ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ И ЗОНИ		
ЗА ПРИРОДОЗАЩИТА – ЗАЩИТЕНА ТЕРИТОРИЯ	**13525,660**	**100%**

Наименование на териториалния елемент	Опорен план	
	ха	%
Природен парк „Беласица“	11795,681	87,210
Резерват „Конгура”	1312,676	9,705
Природна забележителност „Кожух“	93,896	0,694
Защитена местност „Бабите“	290,048	2,144
Защитена местност „Рупите”	13,851	0,102
Защитена местност „Карталец“	7,827	0,058
Защитена местност „Топлище“	0,353	0,003
Находище на катерлива ефедра	0,619	0,005
Находище на сребриста поветица	10,198	0,075
Природна забележителност „Четиринадесет чинара“	0,510	0,004
ЗА ПРИРОДОЗАЩИТА – ЗАЩИТЕНА ЗОНИ	**44004,543**	**100%**
ЗЗ „Беласица“ BG0000167	11512,429	26,162
ЗЗ „Огражден-Малашево“ BG0000224	17988,917	40,880
ЗЗ „Рупите-Струмешница“ BG0001023	8836,093	20,080
ЗЗ „Среден Пирин-Алиботуш“ BG0001028	108,854	0,247
ЗЗ „Рупите“ BG0002098	5558,249	12,631

С тази характеристика територията на общината представлява природно богатство, което следва да бъде пазено, управлявано и поддържано. В съвременния глобализиращ се свят и ускорен икономически растеж на всяка цена, стремежът към високи печалби става на цената на намаляване на природните дадености и засягане на човешките потребности. Именно поради тази причина е необходимо при планирането и управлението на териториалното развитие да се вземат предвид човешките потребности и най-вече да се търси баланса между икономически просперитет, необходимите характеристики на средата за постигане на устойчиво развитие и повишаване качеството на живот.

Структура на собствеността

Държавната собственост е на територията е най-голяма за община Петрич - 48,7%. Община Петрич притежава 18,4%. Над 31% от територията на община Петрич е частна.

Таблица 8.1.3. Структура на собствеността на територията в община Петрич

Вид собственост	Площ /ха/	Площ /%/
Държавна публична	11341.8958	17.39%
Държавна частна	19080.2366	29.26%
Изключително държавна собственост	1313.31	2.01%
Обществени организации	74.0448	0.11%
Общинска публична	2143.4611	3.29%
Общинска частна	9834.8487	15.08%
Стопанисвано от общината	170.5494	0.26%
Съсобственост	1494.3164	2.29%
Частна	18871.4833	28.94%
Частна кооперативна	0.4677	0.00%

Вид собственост	Площ /ха/	Площ /%/
Частна обществени организации	846.0998	1.30%
Частна религиозни организации	2.7596	0.00%
Частна чужди физически и юридически лица	19.2735	0.03%
Чуждестранна	9.8621	0.02%

8.1.3. Планова осигуреност на населените места

За територията на община Петрич има **изработен предварителен проект на Общ устройствен план (ОУПО)[148].** Главната цел на Общия устройствен план (ОУП) на Община Петрич е да бъде създадена оптимална пространствена и функционална структура на развитие, както и да бъде изградено комплексно устройство на общината в единство на урбанизираните структури със съществуващите природна и антропогенна среда и специфични социално-икономически условия.

Цели на ОУПО Петрич:

- Създаване на необходимите устройствени условия за реализиране на стратегическите документи по Закона за регионалното развитие (ЗРР);
- Съобразяване на предвижданията на ОУПО с документи за стратегическото планиране на пространственото развитие: НКПР за периода 2013-2025 г.;
- Създаване условия за социално-икономическото развитие, чрез стимулиране на публично-частното партньорство;
- Осигуряване на условия за опазване околната среда и обектите на културно наследство;
- Развитие на основните функционални системи - „Обитаване“, „Труд“, „Обслужване“, „Отдих“;
- Създаване на ОУПО като инструмент за ползване на финансовите ресурсите на оперативните програми, съфинансирани от фондовете на Европейския съюз.

Основните задачи, изпълнени с оглед постигане на целите на проекта са:

- Определена е общата структура на територията - предмет на плана и преобладаващото предназначение на съставните и структурните ѝ части, местоположението и границите на урбанизираните територии, земеделските територии; горските територии, защитените територии, защитените зони, зоните с местообитания, зоните по „Натура 2000“, санитарно-охранителните зони на водоизточници, археологически обекти и зони с концентрация на паметници на недвижимото културно наследство, нарушените територии за възстановяване, водните течения и площи, територии и отделни терени със специално, с друго или със смесено предназначение;

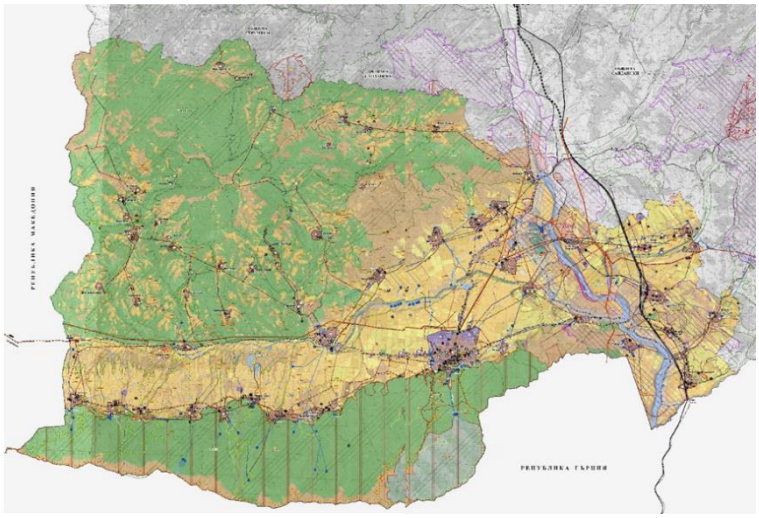
[148] Договор № 116/12.09.2017 г., с предмет: „Изработване на проект за общ устройствен план на Община Петрич“, сключен между „Географика“ ООД и Община Петрич.

- Означени са земеделските и горските територии, които ще променят предназначението си в неземеделски територии, и тези от тях, които ще придобият статут на урбанизирани територии;
- Общия режим на устройство на всяка от териториите по предходната точка, който включва най-общи цели, мерки и изисквания за тяхното опазване, използване, изграждане и развитие;
- Извън урбанизираните територии - изключителна държавна, публична държавна и публична общинска собственост, и режимът на тяхното устройство;
- Разположението на мрежите и съоръженията на транспортната и техническата инфраструктура и сервитутните им зони на територията на общината и връзките им с мрежите и съоръженията на териториите на съседни общини и с инфраструктурни мрежи, съоръжения и обекти от национално значение;
- Териториите с вероятно разпространение на предвидими природни бедствия и необходимите превантивни мерки и начин за устройство и защита;
- Териториите за активно прилагане на ландшафтноустройствени мероприятия и естетическо оформяне, в т.ч. териториите за превантивна устройствена защита съгласно чл. 10, ал. 3 от ЗУТ;
- Територии за специални обекти, свързани с отбраната и сигурността на страната, и прилежащи към тях забранени и сервитутни зони.

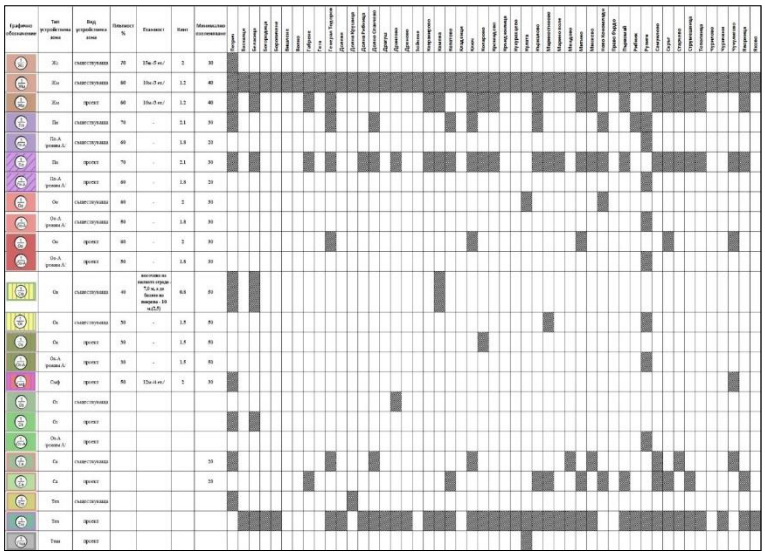
Прогнозният период на действие на ОУПО Петрич е 15 години, а на съпътстващата урбанистична хипотеза минимум пет до десет години по-дълъг. В настоящия момент град Петрич се намира в период на преобразования и изживява преход, свързан с присъединяването на България към Европейския съюз и усвояването на европейските стандарти и изисквания към развитието на урбанизираната и природната среда. В тази ситуация основна задача на урбанистичното планиране е да подготви градската структура предимно по главните комуникационни оси, които са се наложили до момента във времето – развитие на икономическата зона предимно в посока север –от двете страни на III класния път за гр. София и в посока запад по пътя за с. Първомай. Основите задачи, които решава концепцията са: използване и доизграждане на комуникацията и пълноценно усвояване на териториите непосредствено прилежащи до нея или с удобни транспортни връзки за обособяване на нови структури на града. За създаване на единен организъм, съдържащ в себе си баланс между основните функции – „обитаване“, „труд“ и „отдих“ се залага както на териториите вътре в регулационните граници на града, така и на крайградските територии, усвоени в годините с частични застроителни планове и с подробни устройствени планове, създавани и одобрявани за единични поземлени имоти извън границите на урбанизираните територии.

Планираните преобразувания на градската структура трябва да позволят нормално функционално зониране при различните демографски прогнози, отчитайки постепенното преминаване от постоянно обитаване към и такова с временен характер(епизодично) и цялостно използване на териториите за отдих.

Фигура 8.1.8. Опорен план на община Петрич[149], Предварителен проект за Общ устройствен план на община Петрич

Фигура 8.1.9. Устройствени зони и предназначение на териториите и поземлените имоти[150]

Концепцията предлага следното развитие на функционалните подсистеми:

С оглед пълноценното функциониране и за облекчаване на територията на гр. Петрич от автомобилния трафик е заложено изграждане на околовръстен път посока западно от жп прелеза, тангиращ покрай урбанизираната територия и излизащ на пътя за Златарево, който път е одобрен със заповедта на Промишлената зона № I-C200/ 26.06.1996г.

Около този новопроектиран път за усвояване на нови територии в случай на доказана нужда е възможно обособяване на нови структури на града.

Осъвременяването на транспортната комуникация логично трябва да отчете бъдещите натоварвания от автомобилните потоци.

Усвояването на нови жилищни територии към настоящия момент е предимно в посока „Бухото“.

[149] Източник: Предварителен проект за Общ устройствен план на община Петрич
[150] Източник: Предварителен проект за Общ устройствен план на община Петрич

Таблица 8.1.4. Прогнозен баланс на територията на община Петрич[151]

Наименование на териториалния елемент	Опорен план		ОУПО		Увеличени	Намалени
	ха	%	ха	%	ха	ха
ТЕРИТОРИИ С ОБЩО ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ						
Жилищни функции	1631,7839	2,50%	1813,5281	2,78%	181,744	-
Обществено-обслужващи функции	49,9368	0,08%	62,5877	0,10%	12,651	-
Производствени дейности	508,3081	0,78%	640,2636	0,98%	131,955	-
Смесени многофункционални устройствени зони	0,0000	0,00%	90,5231	0,14%	90,523	-
Складови дейности	26,6915	0,04%	17,6099	0,03%	-	9,082
Рекреационни дейности, курорти и вилни зони	47,5336	0,07%	90,2998	0,14%	42,766	-
Озеленяване, паркове и градини	14,9494	0,02%	34,0087	0,05%	19,059	-
Спорт и атракции	42,1160	0,06%	56,0869	0,09%	13,971	-
Комунално обслужване и стопанство	13,5054	0,02%	13,5054	0,02%	-	-
Обработваеми земи - ниви	12946,5838	19,86%	12690,381	19,46%	-	270,171
Обработваеми земи - трайни насаждения	3170,0773	4,86%	3122,8860	4,79%	-	47,191
Необработваеми земи	13618,8847	20,89%	13484,7898	20,68%	-	134,095
Гори	28646,1083	43,93%	28643,2224	43,93%	-	2,886
Гробищен парк	36,1158	0,06%	40,7750	0,06%	4,659	-
Горски земи	18,9481	0,03%	18,94807	0,03%	-	-
Водни площи	924,1326	1,42%	911,3743	1,40%	-	12,758
Транспорт и комуникации	1675,7843	2,57%	1642,2357	2,52%	-	33,549
Техническа инфраструктура	479,7095	0,74%	478,1413	0,73%	-	1,568
ЗАЩИТЕНИ И НАРУШЕНИ ТЕРИТОРИИ						
Защитена територия - Резерват „Конгура“	1312,6755	2,01%	1312,6755	2,01%	-	-
Терени за обекти на НКН	12,0671	0,02%	12,0671	0,02%	-	-
Територии за възстановяване и рекултивация	14,4252	0,02%	14,4252	0,02%	-	-
ТЕРИТОРИИ СЪС СПЕЦИАЛНО ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ	**12,2717**	**0,02 %**	12,2717	0,02%	**-**	**-**
ОБЩО	**65 202,61**	**100%**	**65 202,61**	**100%**	**497,33**	**497,33**

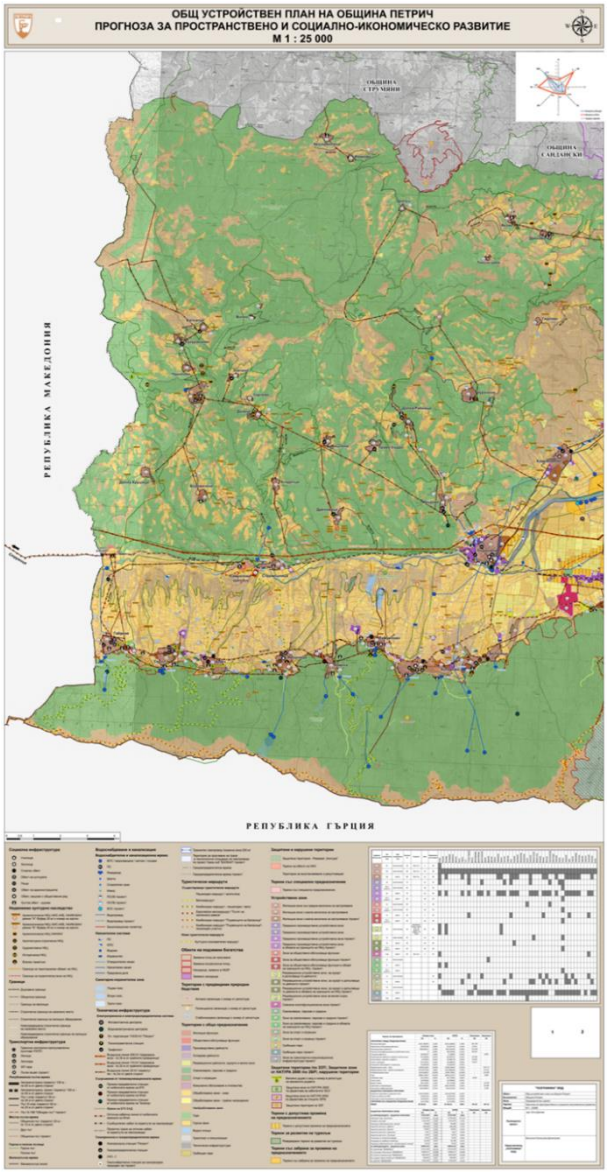
[151] Източник: Предварителен проект за Общ устройствен план на община Петрич

Таблица 8.1.5. Прогнозен баланс на защитени територии и зони в община Петрич[152]

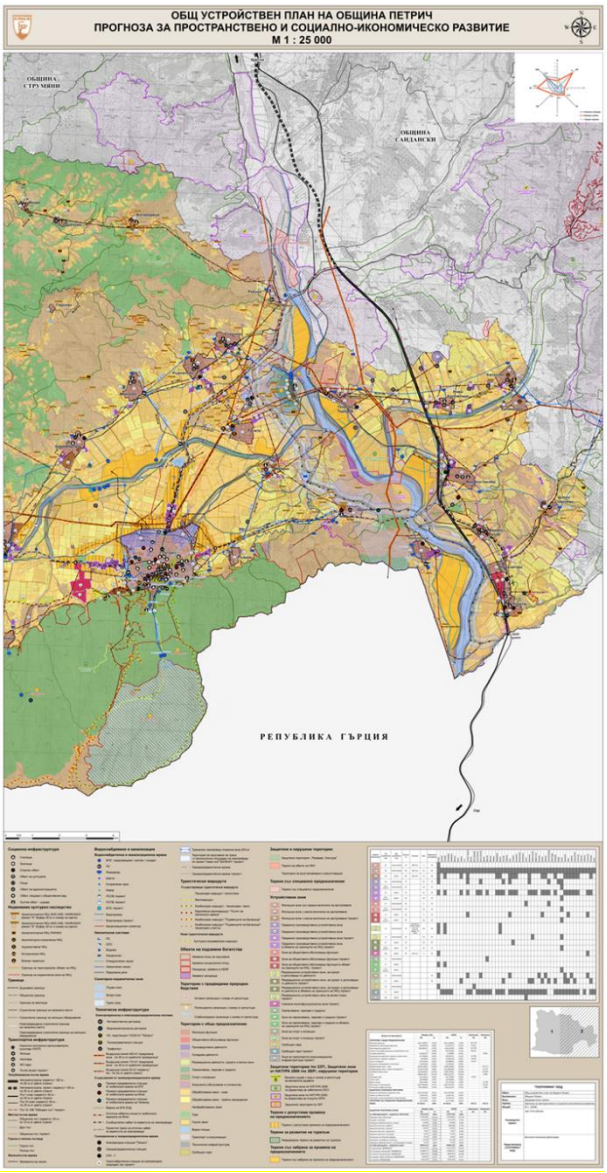
ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ И ЗОНИ	Опорен план		ОУПО		Увели-чени	Нама-лени
	ха	**%**	**ха**	**%**	**ха**	**%**
ЗА ПРИРОДОЗАЩИТА – ЗАЩИТЕНА ТЕРИТОРИЯ	**13525,660**	**100%**	**13525,660**	**100%**	**-**	**-**
Природен парк „Беласица“	11795,681	87,210	11795,681	87,210	-	-
Резерват „Конгура”	1312,676	9,705	1312,676	9,705	-	-
Природна забележителност „Кожух“	93,896	0,694	93,896	0,694	-	-
Защитена местност „Бабите“	290,048	2,144	290,048	2,144	-	-
Защитена местност „Рупите”	13,851	0,102	13,851	0,102	-	-
Защитена местност „Карталец“	7,827	0,058	7,827	0,058	-	-
Защитена местност „Топлище“	0,353	0,003	0,353	0,003	-	-
Находище на катерлива ефедра	0,619	0,005	0,619	0,005	-	-
Находище на сребриста поветица	10,198	0,075	10,198	0,075	-	-
Природна забележителност „Четиринадесет чинара“	0,510	0,004	0,510	0,004	-	-
ЗА ПРИРОДОЗАЩИТА – ЗАЩИТЕНА ЗОНИ	**44004,543**	**100%**	**44004,543**	**100%**	**-**	**-**
ЗЗ „Беласица“ BG0000167	11512,429	26,162	11512,429	26,162	-	-
ЗЗ „Огражден-Малашево“ BG0000224	17988,917	40,880	17988,917	40,880	-	-
ЗЗ „Рупите-Струмешница“ BG0001023	8836,093	20,080	8836,093	20,080	-	-
ЗЗ „Среден Пирин-Алиботуш“ BG0001028	108,854	0,247	108,854	0,247	-	-
ЗЗ „Рупите“ BG0002098	5558,249	12,631	5558,249	12,631	-	-

[152] Източник: Предварителен проект за Общ устройствен план на община Петрич

Фигура 8.1.10. Предварителен проект за Общ устройствен план на община Петрич[153]

Фигура 8.1.11. Предварителен проект за Общ устройствен план на община Петрич[154]

За територията на голяма част от населените места община Петрич има действащи кадастрални и регулационни планове, изготвени и одобрени в периода 1930-2010 г., които в по-голямата си част са остарели и имат нужда от цялостна актуализация.

[153] Източник: Предварителен проект за Общ устройствен план на община Петрич
[154] Източник: Предварителен проект за Общ устройствен план на община Петрич

Фигура 8.1.12. Действащи влезли в сила ПУП за територията на община Петрич[155]

Устройствените плановете за територията на град Петрич са одобрени в периода от 1971 до 2000 г. След 1990 г. са одобрени само три подробни устройствени плана.

Таблица 8.1.6. Планова осигуреност на територията на град Петрич ЕКАТЕ 56126[156]

№	Местност	Заповед за одобряване	Обща площ землище ха	В регулация ха
1.	ЦГЧ	№ РД 02-14-248/ 02.07.1987 г.	8 102	506
	кв. „Дълбошница”	№ 525/16.05.1988 г.		
	кв. „Антон Попов”	№ 790 и № 791/ 26.03.1971 г.		
	Входен булевард	№ 102/13.02.1990 г. и № 1037/ 27.07.1990 г.		
	кв. „Самуил-Изток”	№ 6/ 09.01.1990 г.		
	комплекс „Самуил”	№ I-C-16/ 14.01.2000 г.		
	Промишлена зона	№ I-C-200/ 26.06.1996 г.		
	Виздол	№ 1658/ 31.10.1990 г.		

31 села в община Петрич имат действащи устройствени планове, от които 7 са одобрени след 1990 г., три до 1944 г. и останалите 20 плана са одобрени в периода от 1944 до 1990 г. 24 села са само с околоврътен полигон.

[155] Източник: Предварителен проект за Общ устройствен план на община Петрич
[156] Източник: Община Петрич

Таблица 8.1.7. Планова осигуреност на селата в община Петрич[157]

№	ЕКАТЕ Село в община Петрич	Заповед за одобряване на регулационен план (РП) и кадастрален план (КП)	Обща площ землище ха	В регулация ха
	63542 Ръждак	РП - № 527/27.04.1968 г.	19	19
	02806 Баскалци	околовръстен полигон	2 722	7
	03294 Беласица	КП и РП - № 278/06.05.1968 г.	2 571	42
	66322 Богородица	околовръстен полигон	1 338	44
	05596 Боровичене	околовръстен полигон	612	11
	81832 Чучулигово	РП - № 4291/27.08.1957 г. КП - № РД-02-14-1416/03.11.1998 г., № РД-02-44-16/1999 г.	357	30
	81791 Чуричене	околовръстен полигон	3 224	30
	81788 Чурилово	околовръстен полигон	630	7
	21885 Долене	околовръстен полигон	1 209	14
	22143 Долна Крушица	околовръстен полигон	1 453	15
	22246 Долна Рибница	околовръстен полигон	2 414	19
	22842 Долно Спанчово	КП и РП - № 85/07.02.1990 г.	679	22
	23488 Драгуш	околовръстен полигон	801	4
	23563 Дрангово	РП - № 258/27.04.1968 г. КП - № РД-02-14-950/26.09.1997 г.	856	27
	23683 Дреновица	околовръстен полигон	в землището на с. Вишлене	
	23697 Дреново	околовръстен полигон	951	9
	14091 Габрене	КП и РП - № I-C-231/17.07.1997 г.	1 472	38
	14581 Гега	КП и РП - № 288/21.04.1987 г.	1 584	35
	58390 Генерал Тодоров	КП и РП - № 2222/11.07.1961 г. КП - неодобрен -1989 г.	919	33
	17302 Горчево	околовръстен полигон	в землището на с. Долене	
	18472 Гюргево	околовръстен полигон	в землището на с. Михнево	
	32086 Иваново	околовръстен полигон	в землището на с. Крънджилица	4
	35688 Камена	КП и РП - № 159/21.05.1997 г.	1 227	19
	36083 Капатово	КП и РП - № 84/07.02.1990 г.	684	35
	35081 Кавракирово	КП и РП - № 825/31.07.1981 г.	770	46
	37143 Кладенци	околовръстен полигон	549	10
	37349 Ключ	КП и РП - № I-C-123/10.04.1997 г.	1 788	45
	37989 Коларово	КП и РП - № 32/31.01.1985 г.	3 022	95
	39935 Кромидово	РП - № 610/12.11.1931 г. КП - неодобрен - 1989 г.	470	31
	40302 Крънджилица	околовръстен полигон	1 732	16
	40508 Кукурахцево	околовръстен полигон	850	9
	40539 Кулата	КП и РП - № 1312/18.12.1989 г.	862	62
	40919 Кърналово	РП - № 1434/07.05.1962 г. КП - № РД-02-14-1137/27.11.1996 г.	1 583	61
	47189 Марикостиново	РП - № 1107/02.06.1959 г. КП - неодобрен - 1989 г.	1 355	56
	„Марикостински бани”	РП - 1963 г.	34	31
	47247 Марино поле	КП и РП - № 528/16.05.1988 г.	564	21
	47799 Мендово	РП - № 421 и 422/29.03.1937 г.	411	10

[157] Източник: Община Петрич

№	ЕКАТЕ Село в община Петрич	Заповед за одобряване на регулационен план (РП) и кадастрален план (КП)	Обща площ землище ха	В регулация ха
		КП - неодобрен		
	48578 Михнево	КП и РП - № 391/21.04.1989 г.	1 850	49
	48458 Митиново	КП и РП - № 255/27.04.1968 г. КП - неодобрен - 1989 г.	635	14
	52091 Ново Кономлади	РП - № 3079/18.11.1927 г. КП - неодобрен - 1989 г.	483	21
	59077 Първомай	КП и РП - № I-С-197/17.06.1997 г.	701	76
	58061 Право бърдо	околовръстен полигон	948	13
	62623 Рибник	КП и РП - № 390/21.04.1989 г.	393	14
	49312 Рупите	КП и РП - № 3594/05.10.1960 г. КП - неодобрен - 1989 г.	917	50
	65288-Самуилова крепост		в землището на с. Ключ	
	65293 Самуилово	КП и РП - № 208/30.04.1930 г. и № 1315/1930 г.	1 210	19
	66901 Скрът	КП и РП - № 261/28.03.1996 г.	1 211	36
	69119 Старчево	КП и РП - № 1027а/22.09.1989 г.	1 209	49
	69941 Струмешница	№ 256/27.04.1968 г.	389	21
	72672 Тонско дабе	околовръстен полигон	в землището на с. Яково	
	72744 Тополница	РП - № 5639/25.11.1963 г. КП - РД 02-14-565/05.04.1999 г.	956	32
	11358 Вишлене	околовръстен полигон	1 234	19
	12036 Волно	околовръстен полигон	764	2
	87312 Яково	околовръстен полигон	2 413	9
	87134 Яворница	КП и РП - № I-С-122/10.04.1997 г.	1 378	29
	30315 Занога	околовръстен полигон	в землището на с. Крънджилица	
	31317 Зойчене	околовръстен полигон	604	6
	околовръстен полигон			
	С Решение № 755/24.09.2015 г. за административно-териториална промяна се закриват с. Занога (30315) и с. Гюргево (18472) от община Петрич (BLG33), област Благоевград (BLG).			

През последните години се наблюдава тенденция на застрояване на земите извън урбанизираните територии, за които са одобрени самостоятелни ПУП. Най-голям брой имоти с променено предназначение на земеделски и горски фонд са в землището на град Петрич и близко разположените села.

Територията на община Петрич е почти изцяло покрита с одобрени кадастрална карта и кадастрални регистри (КККР)

Таблица 8.1.8. Кадастрална карта и кадастрални регистри (КККР) изработени по договори с Агенцията по геодезия, картография и кадастър (АГКК) за територията на община Петрич[158]

Населено място	Граници	Заповед за одобряване на КККР	Площ на КК в дка	КККР влизат в сила на: (дата)
гр. Петрич - 56126	землището	РД-18-70/14.12.2010	81 019,728	15.02.2011
с. Ръждак - 63542				
с. Баскалци - 02806	неурб. територия	РД-18-10/13.10.2017	27 158,944	10.11.2017
с. Беласица - 03294	неурб. територия	РД-18-528/20.10.2017	25 206,462	10.11.2017
с. Беласица - 03294	урб. територия		501,507	
с. Богородица - 66322	неурб. територия	РД-18-509/13.10.2017	13 341,659	10.11.2017
с. Боровичене - 05596	неурб. територия	РД-18-513/13.10.2017	6 009,221	10.11.2017
с. Вишлене - 11358	неурб. територия	РД-18-512/13.10.2017	12 249,114	10.11.2017
с. Волно - 12036	неурб. територия	РД-18-511/13.10.2017	7 621,005	10.11.2017
с. Габрене -14091	неурб. територия	РД-18-807/01.12.2017	14 343,166	22.12.2017
с. Габрене -14091	урб. територия		404,619	
с. Гега - 14581	неурб. територия	РД-18-572/27.10.2017	15 479,880	14.11.2017
с. Генерал Тодоров - 58390	урб. територия			
с. Генерал Тодоров - 58390	неурб. територия	РД-18-545/20.10.2017	8 874,277	10.11.2017
с. Долене - 21885	неурб. територия	РД-18-683/10.11.2017	11 944,532	8.12.2017
с. Долна Крушица - 22143	неурб. територия	РД-18-573/27.10.2017	14 404,629	14.11.2017
с. Долна Рибница - 22246	неурб. територия	РД-18-574/27.10.2017	23 912,524	14.11.2017
с. Долно Спанчево - 22842	неурб. територия	РД-18-684/10.11.2017	6 568,804	8.12.2017
с. Драгуш - 23488	неурб. територия	РД-18-575/27.10.2017	7 969,312	14.11.2017
с. Дрангово - 23563	неурб. територия	РД-18-834/6.12.2017	8 282,090	9.1.2018
с. Дреново - 23697	неурб. територия	РД-18-576/27.10.2017	9 420,622	14.11.2017
с. Зойчене - 31317	неурб. територия	РД-18-546/20.10.2017	5 974,140	10.11.2017
с. Кавракирово - 35081	неурб. територия	РД-18-547/20.10.2017	7 255,018	10.11.2017
с. Камена - 35688	неурб. територия	РД-18-548/20.10.2017	12 083,583	10.11.2017
с. Камена - 35688	урб. територия		192,974	
с. Капатово - 36083	неурб. територия	РД-18-577/27.10.2017	6 493,851	14.11.2017
с. Кладенци - 37143	неурб. територия	РД-18-578/27.10.2017	5 390,063	14.11.2017
с. Коларово - 37989	неурб. територия	РД-18-618/3.10.2017	29 274,530	1.12.2017
с. Коларово - 37989	урб. територия		1000,587	
с. Ключ - 37349	неурб. територия	РД-18-819/05.12.2017	17 445,958	2.1.2018
с. Ключ - 37349	урб. територия		342,326	
с Кромидово - 39935	урб. територия			
с Кромидово - 39935	неурб. територия	РД-18-549/20.10.2017	4 386,455	10.11.2017
с. Крънджилица - 40302	неурб. територия	РД-18-797/30.11.2017	17 231,851	22.12.2017
с. Кулата - 40539	урб. територия			
с. Кулата - 40539	неурб. територия	РД-18-529/20.10.2017	8 077,755	10.11.2017
с. Кукурахцево - 40508	неурб. територия	РД-18-609/01.11.2017	8 407,900	1.12.2017
с. Кърналово - 40912	урб. територия			
с. Кърналово - 40912	неурб. територия	РД-18-530/20.10.2017	15 222,791	10.11.2017
с. Марикостиново - 47189	урб. територия			
с. Марикостиново - 47189	неурб. територия	РД-18-835/6.12.2017	12 652,552	9.1.2018

[158] Източник: Сайт на АГКК https://www.cadastre.bg/podrobna-informaciya-otnosno-etapite-na-proizvodstvo-na-kadastralna-karta-i-registri

Населено място	Граници	Заповед за одобряване на КККР	Площ на КК в дка	КККР влизат в сила на: (дата)
с. Марино поле - 47247	неурб. територия	РД-18-550/20.10.2017	5 434,419	10.11.2017
с. Мендово - 47799	неурб. територия	РД-18-647/10.11.2017	4 014,085	5.12.2017
с. Митино - 48458	урб. територия			
с. Митино - 48458	неурб. територия	РД-18-558/25.10.2017	6 204,295	14.11.2017
с. Михнево - 48578	неурб. територия	РД-18-531/20.10.2017	18 009,446	10.11.2017
с. Ново Кономлади -52091	урб. територия			
с. Ново Кономлади -52091	неурб. територия	РД-18-532/20.10.2017	4 614,083	10.11.2017
с. Право бърдо - 58061	неурб. територия	РД-18-648/10.11.2017	9 403,853	5.12.2017
с. Първомай - 59077	неурб. територия	РД-18-649/10.11.2017	6 248,148	5.12.2017
с. Първомай - 59077	урб. територия		758,132	
с. Рибник - 62623	неурб. територия	РД-18-722/17.11.2017	3 787,670	12.12.2017
с. Рупите - 49312	урб. територия			
с. Рупите - 49312	неурб. територия	РД-18-554/24.10.2017	8 666,988	10.11.2017
с. Самуилова крепост-65288	урб. територия		107.005	
с. Самуилово - 65293	неурб. територия	РД-18-560/25.10.2017	11 853,444	14.11.2017
с. Самуилово - 65293	урб. територия		255,345	
с. Скрът - 66901	неурб. територия	РД-18-559/25.10.2017	11 751,989	14.11.2017
с. Скрът - 66901	урб. територия		379,315	
с. Старчево - 69119	неурб. територия	РД-18-551/20.10.2017	11 642,195	10.11.2017
с. Струмешница - 69941	неурб. територия	РД-18-798/30.11.2017	3 698,505	22.12.2017
с. Струмешница - 69941	урб. територия		209,879	
с. Тополница - 72744	неурб. територия	РД-18-799/30.11.2017	9 260,767	22.12.2017
с. Чурилово - 81788	неурб. територия	РД-18-650/10.11.2017	6 235,257	5.12.2017
с. Чуричени - 81791	неурб. територия	РД-18-555/24.10.2017	31 939,440	10.11.2017
с. Чучулигово - 81832	неурб. територия	РД-18-552/20.10.2017	3 298,241	10.11.2017
с. Яворница - 87134	неурб. територия	РД-18-553/20.10.2017	13 492,006	10.11.2017
с. Яворница - 87134	урб. територия		301,786	
с. Яково - 87312	неурб. територия	РД-18-556/24.10.2017	24 040,317	10.11.2017
	Общо одобрени КККР:		**641 644, 04 (98%)**	
	КККР обявени за приети в бр.8/29.01.2021г. на ДВ			
	КККР възложени със заповед №РД-16-48/04.11.2020г. в процес на изготвяне			

Таблица 8.1.9. Открити производства за изработване на кадастрална карта и кадастрални регистри (КККР) по искане на инвеститор за територията на община Петрич[159]

Населено място	Идентификатор/ Граници	Заповед за одобряване на КККР	Площ на КК в дка
с.Баскалци	ПИ 02806.888.1	18-12360/25.11.2019	0,175
с. Богородица	ПИ 66322.888.1	18-12480/27.11.2019	0,211
с.Вишлене	ПИ 11358.630.1		

[159] Източник: Сайт на АГКК https://www.cadastre.bg/podrobna-informaciya-otnosno-etapite-na-proizvodstvo-na-kadastralna-karta-i-registri

Населено място	Идентификатор/ Граници	Заповед за одобряване на КККР	Площ на КК в дка
с.Вишлене	ПИ 11358.631.1	18-13277/24.10.2014	0,500
с.Вишлене	ПИ 11358.631.4	18-7755/26.7.2019	1,456
с.Вишлене	ПИ 11358.631.5		
с.Вишлене	ПИ 11358.631.6	18-12576/29.11.2019	0,266
с.Вишлене	ПИ 11358.631.7		
с. Дреновец, в земли-щето на с.Вишлене	ПИ 11358.630.2	18-12463/27.11.2019	0,211
с.Дреново, м.Бръчина	ПИ 23697.500.1 (част от 000128 по КВС);	РД-18-01-4/8.7.2008	0,279
с.Дреново	ПИ 23697.500.3	18-12359/25.11.2019	0,511
с.Долене	21885.500.1 (част от имот 000220 по КВС)		
с.Долене	21885.889.1		
с.Долене	21885.889.2	18-12357/25.11.2019	0,365
с.Долна Крушица	ПИ 22143.500.1 (част от имот 000237 по КВС)	РД-18-01-12/27.10.2010	1,553
с. Долна Рибница	ПИ 22246.888.1		
с.Кладенци	ПИ 37143.800.1	18-6628/15.5.2014	4,480
с.Кладенци	ПИ 37143.800.4	18-12358/25.11.2019	0,566
с.Крънджилица	ПИ 40302.700.1	18-1158/11.2.2016	1,150
с.Кулата	имот 230; в съответствие с границите по КВ	01-300-4-1/27.9.2004	120,108
с.Кулата	ПИ 40539.95.7	18-9177/17.6.2014	0,808
с.Кулата	ПИ 40539.95.9	18-9644/8.12.2015	1,630
с. Право бърдо	ПИ 58061.888.1	18-12414/26.11.2019	0,170
с. Чурилово	ПИ 81788.888.1		
с. Чуриченци	ПИ 81791.888.1		
с.Яково	ПИ 87312.500.1	РД-01-6/26.7.2010	0,194
с.Яково	ПИ 87312.500.6	18-12416/26.11.2019	0,128
с.Яково, махала Тонско дабе	ПИ 87312.501.1 (част от имот 007151 по КВС)		
	Общо одобрени КККР:		**134,761 (20%)**
	неодобрени КККР		

8.2. Жилищен сектор

В пространствената структура на община Петрич по отношение развитието на функционалната система обитаване от устройствена гледна точка са създадени следните нови устройствени зони, които да отредят подходящи терени за развитие жилища. Те се намират в град Петрич и селата Беласица; Габрене; Генерал Тодоров; Кавракирово; Камена; Ключ; Коларово; Кромидово; Кърналово; Михнево; Митино; Първомай; Самуилово; Скрът; Старчево; Струмешница; Тополница; Яворница.

8.2.1. Анализ на състоянието на жилищния сектор, вкл. мерки за енергийна ефективност

Обитаването и жилищният фонд са от съществено значение при провеждането на териториално-устройствената политика. Показателите за обитаването и жилищната осигуреност се влияят от демографските и социално-икономическите процеси, протичащи на конкретната територия. Жилищната задоволеност и платежоспособността на населението са от особено важно значение за развитието жилищното строителство и пазара на недвижими имоти.

Таблица 8.2.1. Основни характеристики на жилищния фонд и въведените в експлоатация новопостроени жилищни сгради и жилища в Община Петрич за периода 2014-2019г.

Показатели	**Мерна единица**	**2014 г.**	**2015 г.**	**2016г.**	**2017 г.**	**2018г.**	**2019г.**
Жилищен фонд							
Жилищни сгради	**брой**	**12954**	**12954**	**12954**	**12954**	**12954**	**12966**
По материал на външните стени на сградата							
Панелени	брой	122	122	122	122	122	122
Стомано-бетонни	брой	422	422	422	422	422	434
тухлени	брой	11196	11196	11196	11196	11196	11196
други	брой	1214	1214	1214	1214	1214	1214
Жилища	**брой**	**21496**	**21496**	**21496**	**21496**	**21496**	**21541**
По брой на стаите							
едностайни	брой	1502	1502	1502	1502	1502	1507
двустайни	брой	5303	5303	5303	5303	5303	5323
тристайни	брой	6979	6979	6979	6979	6979	6999
четиристайни	брой	4465	4465	4465	4465	4465	4465
петстайни	брой	1632	1632	1632	1632	1632	1632
с шест и повече стаи	брой	1615	1615	1615	1615	1615	1615
Полезна площ	**кв. м**	**1758245**	**1758245**	**1758245**	**1758245**	**1758245**	**1761578**
жилищна	кв. м	1364621	1364621	1364621	1364621	1364621	1558571
спомагателна	кв. м	202470	202470	202470	202470	202470	203007
Въведени в експлоатация новопостроени жилищни сгради и жилища							
Сгради	**брой**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**12**
В т.ч. нови	брой	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**12**
В т.ч. разширени	брой	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Жилища	**брой**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**45**
Полезна площ	**кв. м**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**3333**
в т.ч. жилищна	кв. м	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**2796**
в т.ч. обслужваща	кв. м	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**537**

По данни на НСИ към 31.12.2019 г. в община Петрич са изградени 21 541 жилища със 1761 578 кв.м полезна площ, от която 1 558 571 кв.м жилищна площ. За периода 2014 – 2019 г. броят на жилищата е нараснал с близо 0,2% или с 45 жилища

спрямо базовата 2014г., когато техният брой е бил 21496 бр. През периода полезната площ на жилищата се е увеличила с 0,5%.

Въведени в експлоатация сгради

През периода 2014-2018г. няма промяна в броя на новите сгради в община Петрич. Инвестиционна активност се отчита през 2019г., когато са въведени в експлоатация 12 нови сгради.

Общият брой на новопостроените и въведени в експлоатация жилища в общината през 2019 г. е 45.

Структура на жилищата по форма на собственост

98% от жилищата в община Петрич са частни на физически лица. Само 1% от съществуващите жилища са държавна или общинска собственост и 1% на частни юридически лица.

Таблица 8.2.2. Жилища по форма на собственост

Година	общо	Форма на собственост		
		Държавни или общински	Частни на юридическо лице	Частни на физическо лице
2014	21496	206	208	21082
2015	21496	206	208	21082
2016	21496	206	208	21082
2017	21496	206	208	21082
2018	21496	206	208	21082
2019	21541	206	227	21108

През периода остава непроменен броят на държавните и общинските жилища – 206 бр. жилища в цялата община.

Слаб ръст от над 0,1% има за жилища на частни физически лица и с над 9,1% се е увеличил броят на жилищата собственост на частни юридически лица, които през 2019г. са 227 бр. в сравнение с 2014г., когато техният брой е 208.

Качествени характеристики на жилищния фонд

Структура на жилищните сгради според конструкцията

В община Петрич преобладава предимно ниското застрояване. По вида на конструкцията, жилищният фонд (**жилищни сгради**) към 2019 г. са представени в четири обобщени категории – панелни, стомано-бетонни, тухлени с бетонна плоча и тухлени с гредоред. Панелните жилищни сгради са 1% (122бр.), като през периода 2014-2019г. е преустановено строителството им.

Фигура 8.2.1. Жилищни сгради по материал на външните стени на сградата в Община Петрич, 2019г. (брой)

Стоманобетонните са 3% (434 бр.), като техният брой нараства през разглеждания период с 12 сгради спрямо 2014г. Категорията тухлени са най-масовият вид – с дял 86% (11196 бр.) от всички жилищни сгради. С друг вид конструкция са 10% (122) от жилищните сгради в общината.

Жилища по брой на стаите

Фигура 8.2.2. Жилища по брой стаи в Община Петрич, 2019г. (брой)

Структурата на жилищния фонд по стайност се определя от съответствието между структурата на обитателите и пазарното търсене. За 2019г. от общия брой на жилищата в общината преобладават тристайните жилища – 38% (6999ж.) и двустайните – 36% (5323ж.).

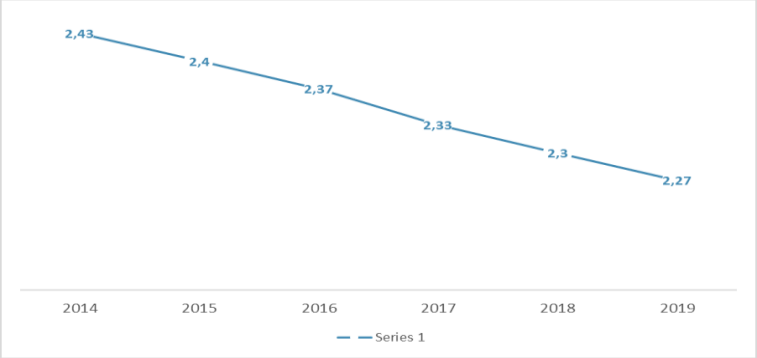
Четиристайните жилища са 13% (4465ж.), а тези с 5, 6 и повече стаи са общо 3%. Едностайните жилища са 10% (1507ж.).

Жилищна задоволеност

Жилищната задоволеност се определя от броя жилища, падащи се на 1000 човека от населението. Този показател може да се измери и със среден брой лица на едно жилище. На 1000 човека от населението през 2019 г. в община Петрич се падат 439,68 жилища. Тази стойност поставя общината на осмо място в областта. Съпоставката между броя на населението и броя на жилищата показва, че за 2019 г. на едно жилище се падат средно по 2,27 души. Средният брой лица на едно жилище в община Петрич е по-висок в сравнение с област Благоевград - 2,15 и за северозападния район - 1,88 среден брой лица на едно жилище. Ясно е изразена

тенденцията към намаляване на коефициента за среден брой лица на едно жилище за периода 2014-2019г., което е резултат от намаляване броя на населението в общината.

Фигура 8.2.3. Среден брой лица на едно жилище за периода 2014-2019г.

В общинския център са съсредоточени най-голям брой жилищни сгради, в който се намират 1/3 от жилищните сгради в общината. Най-малко необитавани жилищни сгради има в селата Гега и Зойчене – по една жилищна сграда, а най-много в град Петрич.

В рамките на общината има само 7 жилища за временно обитаване, а за колективно домакинство, има само една жилищна сграда в село Първомай.[160]

8.2.2. Жилищна политика на Община Петрич

Община Петрич има действаща Наредба за реда и условията за управление и разпореждане с общински жилища на територията на община Петрич[161] (последна актуализация 2019г.). С нея се определят условията и редът за установяване на жилищни нужди на граждани, настаняване под наем и продажба на общински жилища на територията на община Петрич. Основната цел на политиката, която община Петрич, провежда по отношение управлението на общинския жилищен фонд се изразява в извършването на всички действия, които са по финансовите й възможности, за осигуряване и предоставяне под наем на общински жилища за разрешаване и задоволяване жилищните нужди на нуждаещите се. В жилища за отдаване под наем се настаняват: лица с жилищни нужди, установени и картотекирани и наематели на общински жилища, които се засягат от ново строителство, надстрояване или пристрояване, основен ремонт или реконструкция. Управлението на общинския жилищен фонд се извършва изцяло с бюджетни средства.

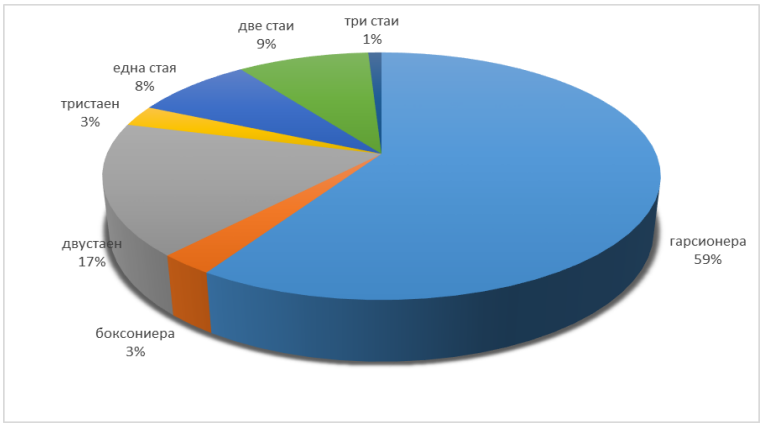
Общински жилищни имоти

Към 2020г. жилищният фонд на Община Петрич се състои от общо 132 жилища, от които: общински жилища под наем - 109 бр.; жилища определени за продажба - 22 бр. и 1 ведомствено жилище. Общината има жилищни имоти в град Петрич, в с.

[160] НСИ, данни от преброяване 2011г.
[161] https://petrich.obshtini.bg/doc/3103536

Коларово - 9 и в с. Първомай – 8. Полезната жилищна площ на общинските жилища е 4617,24 кв.м.

Фигура 8.2.4. Разпределение на общинските жилища по вид на жилището

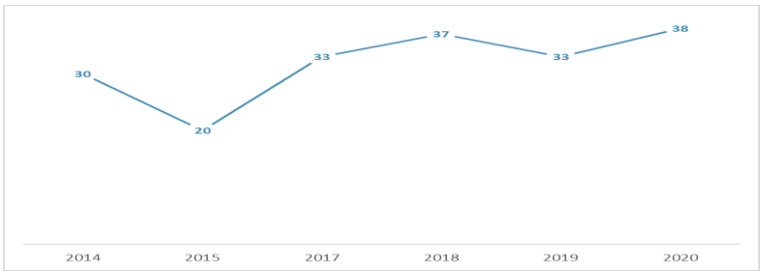

По своето предназначение общинските жилища са: за настаняване под наем на граждани с установени жилищни нужди; за продажба, замяна и обезщетяване на бивши собственици, чиито имоти са отчуждени за общински нужди; ведомствени и резервни. Жилищният фонд на общината е оскъден.

Най-много общински жилища са гарсониерите, които формират дял от 59% (65бр.) от всички жилища и двустайните – 17% (19 бр.). Общинските жилища са град Петрич са разположени в ж.к. „Изток“, ж.к. „Самуил“, на ул. „Цар Борис III“, ул. „Хр. Чернопеев“, ул. „Скопие“ и ул. „Д.Гощанов“.

Жилищата за настаняване под наем се определят от Общинския съвет по предложение на кмета на общината и могат да се променят съобразно потребностите в общината. Наемната цена на общинските жилища се определя с решение на Общински съвет - Петрич и е в размер на 1,00 лв./кв.м полезна площ. Приходите от наем се събират редовно, като през периода няма образувани изпълнителни производства за несъбрани наеми. Приходите в общинския бюджет от наеми са в размер на: 2017г. – 43860 лв.; 2018г. – 45612 лв.; 2019г. – 40645 лв.; 2020г. – 32619 лв. През периода има провеждани процедури за изземване на жилище от самонастанили се граждани. Основните проблеми на жилищния фонд са свързани с тяхната амортизация в резултат на остарелия сграден фонд.

Фигура 8.2.5. Брой картотекирани семейства за периода 2014-2020г.

Общинските жилища се нуждаят от непрекъснати ремонти и отделяне на средства за участие на община Петрич в ремонти на общи части на жилищни сгради, където общината е собственик на жилищни обекти.

Това налага търсенето на нови и алтернативни методи за задоволяване на жилищните нужди на населението на територията на общината. Налице е недостигът на жилищен фонд за осъществяване на социални функции; нарастване на необходимите

средства за основен ремонт и опазване на собствеността; значителна разлика между наемните цени на свободния пазар и тези на общинските жилища.

В процес на изпълнение е проект „Изграждане на социални жилища за групи в неравностойно положение“ (2020-2022г.),[162] финансиран по ОПРР 2014-2020г. Реализацията на проекта предвижда строителство на нова сграда с цел осигуряване на съвременни социални жилища за настаняване на уязвими групи от населението и други групи в неравностойно положение. Предвижда се изграждане на 3 етажна жилищна сграда, включваща 18 броя социални жилища, със следното разпределение: едностайни – 3 броя; двустайни – 12 броя; тристайни – 3 броя, от които жилища за хора с увреждания – 3 броя. Всички социални жилища ще бъдат оборудване и обзаведени за ползване. Проектът ще осигури и рехабилитация на прилежащите пространства, подобряване достъпа на лицата с увреждания до новата сграда. За настаняване в социалните жилища Общински съвет – Петрич приема Наредба за реда и условията за настаняване под наем в социални жилища[163] .

Енергийна ефективност

През периода 2014-2020г. акцент в местната политика е повишаване на енергийната ефективност в многофамилни жилищни сгради (МЖС) за осигуряване на по-добри условия на живот на гражданите, топлинен комфорт по-високо качество на жизнената среда. Изпълнението на мерките за енергийна ефективност допринася за по-високо ниво на енергийна ефективност и намаляване на разходите за енергия, подобряване на експлоатационните характеристики на сградите. На територията на Община Петрич са завършени проекти за енергийно ефективно саниране на многофамилни жилищни сгради, както следва: **по програма „Енергийно обновяване на българските домове“, финансирана чрез ОПРР - 5 броя МЖС**, със 144 домакинства, преминали в по-горен клас на енергопотребление.[164] Санираните сгради са: бл. № 30 с вх. „А“ и „Б“ и бл. №32 с вх. „А“ и „Б“ на ул. „България“ (общо 60 самостоятелни жилищни обекта); блок „Лебед“ и бл. „Явор“ на ул. „Сандо Китанов“ (общо 54 жилищни обекти); на ул. „Екзарх Йосиф“ №25 многофамилна жилищна сграда с 30 самостоятелни жилищни обекти. Това са многофамилни жилищни сгради, които не са допустими за финансиране и саниране по Националната програма за енергийна ефективност, защото не отговарят на условията на програмата. По **Национална програма за енергийна ефективност на многофамилни жилищни сгради (НПЕЕМЖС) – 9 МЖС** въведени в експлоатация.[165] Санирани са 21 входа и 417 апартамента в кварталите „Самуил“ и „Изток“ в Петрич. Ремонтните дейности включват топлоизолиране на външни стени и покривна конструкция, подмяна на външната дограма, поставяне на енергоспестяващо осветление и ремонт на електроинсталацията по стълбищата.

[162] http://2020.eufunds.bg/bg/6/0/Project/BasicData?contractId=nKU0eBXynIo%3D&isHistoric=False
[163] Решение № 1221 от 04.07.2019 г. на ОбС – Петрич
[164] http://2020.eufunds.bg/bg/0/76/Project/BasicData?contractId=m2I2lPP1eg4%3D&isHistoric=False
[165] https://www.mrrb.bg/bg/aktualizirana-informaciya-za-napreduka-po-nacionalnata-programa-za-energijna-efektivnost-na-mnogofamilni-jilistni-sgradi-kum-31-12-2019g/

В община Петрич има регистрирани 35 сдружения на собственици. Налице е ясно изразено желание от сдружения на собствениците на имоти в МЖС за участие в националната програма за саниране, както и в програмите финансирани от фондовете на ЕС. Община Петрич има сключени договори с Българската банка за развитие (ББР) и сдружения на собствениците за финансиране 6 бр. сдружения (приблизително 18 входа). През 2021г. Община Петрич обработва документи за кандидатстване за финансиране пред ББР на 15 бр. сдружения /25 входа/.

8.3. Идентифицирани проблеми, неоползотворени ресурси и потенциал за развитие

Изводи: Количество и качеството на жилищния фонд задоволява в значителна степен сегашните потребности на населението, но с оглед протичащите социално-икономически процеси и все по засилващото се влияние на групата населени места около град Петрич е необходимо обособяване на нови зони за растеж и обитаване. Има интерес от реализиране на проекти за енергийна ефективност от страна сдруженията на собствениците за многофамилни жилищни сгради. Основните проблеми на жилищния фонд в община Петрич са: остарял и неподдържан жилищен фонд, нуждаещ се от системен ремонт и обновяване; риск от конструктивни проблеми в част от сградния фонд; висока енергоемкост на съществуващия сграден фонд; нисък комфорт и нездравословни условия на обитаване ; преобладаващ брой незаконни жилища, особено в ромските махали които не отговарят на законоустановените стандарти; липса на съответстващ с нуждите на населението социален жилищен фонд, който да осигури достъп до жилище за групите в неравностойно положение;

Потенциал

- За по-голямата част от жилищните сгради в общината е необходима обновяване и реконструкция и повишаване стандарта на обитаване.
- Необходимо е също така да се запази нискоетажният и средноетажният за градския център характер на застрояване и съществуващите показатели за плътност и интензивност на застрояване с изключение на някои висококатегорийни жилищни образувания.
- Необходимо е провеждане на по-активна политика по отношение на общинския жилищен фонд, като осигурява жилища на достъпни цени, което е предпоставка за социално сближаване и допринася за изграждането на общности, които са устойчиви на социална, икономическа и пространствена сегрегация.
- Предвидено е политиката по енергийна ефективност на жилищния фонд в Община Петрич да бъде насочена към постигането на измерими цели с приоритизиране прилагането на системен подход, базиран на националното законодателство и действащите Директиви на ЕС в областта на енергийната ефективност.

Раздел IX. Анализ на връзката на общината със съседните територии извън административните й граници

В тази част от ПИРО са идентифицирани общите предизвикателства и евентуалните възможности за коопериране със съседни общини за изпълнение на съвместни проекти.

9.1. Характеристики на съседните територии с потенциал да влияят върху развитието на населените места и територии в рамките на Община Петрич

Община Петрич една от 14-те общини (Банско; Белица; Благоевград; Гоце Делчев; Гърмен; Кресна; Петрич; Разлог; Сандански; Сатовча; Симитли; Струмяни; Хаджидимово; Якоруда) на територията на област Благоевград.

Фигура 9.1.1. Карта на Област Благоевград[166]

Община Петрич граничи на север с община Струмяни; на североизток и изток с община Сандански; на юг с Република Гърция; на запад с Република Северна Македония. Връзката с държавите съседки се осъществява посредством 2 ГКПП – Кулата (за Гърция) и Златарево (за Македония). През общината преминава трансевропейски коридор №4. Тези характеристики са предпоставка за създаване на силни транснационални връзки и партньорства.

Областният център Благоевград отстои на 82,5 км. Основна транспортна артерия за територията, която осигурява достъп до съседните общински и областни центрове, се явява трасето на АМ „Струма“, което преминава в източната част на общината. Транспортна ос с общинско значение се явява и трасето на третокласния път 198, който осигурява достъп на град Петрич до АМ „Струма“, до западните части на общината, както и до Република Македония.

[166] Източник: http://www.bl.government.bg/images/profils/karta-na-oblastta/ob_blagoevgrad.jpg

Град Петрич е определен като град от 3-то йерархично ниво, в групата на средните градове, центрове с регионално значение за територията на областите. В тази група Петрич е ранкиран като град (4+) с толеранс, който има шанс да запази статута си на център от трето ниво.

Община Петрич е определена като балансьор на областния център Благоевград. Той има мисията да допълва и балансира Благоевград и да намалява ефекта от моноцентрично развитие в територията на област Благоевград и Югозападния район. Общината се характеризира с подходящо местоположение, демографска големина и стабилност, налични функции с районно значение в сферата на икономиката, социалната сфера, образованието, културата. От особено значение е местоположението на Петрич в най-южната част на територията на района и е определена като гранична територия. За да остане на това ниво, то следва да община Петрич да получи косвена или пряка подкрепа.

Съгласно Националната концепция за пространствено развитие (НКПР) Петрич попада във Втората основна национална ос в ЮЗР е оста „Видин – Враца – София – Благоевград – Кулата – Солун“, (по направлението на коридор от основната TEN-T мрежа „Ориент/Източно-Средиземноморски“), Тази традиционна ос преминава в посока север - юг през цялата територия на района по течението на река Струма. Освен ядрото на София на тази ос са още градовете Перник, Дупница и Благоевград както и Петрич и Сандански в южния край на района. Степента на урбанизация по тази ос постепенно затихва след София в посока на юг.

В ЮЗР попада част от второстепенната ос „София – Пирдоп – Златица – подбалканските полета - Сливен - Бургас“, както и част от най-южната паралелна ос, която започва от Петрич и Сандански, преминава през Родопите. Второстепенна Крайгранична южна ос „Петрич – Бургас“ (южна хоризонтала) осигуряваща непрекъсната транспортна ос по това направление е доказана необходимост за обслужване на периферните територии по южната граница, за подобрена достъпност и съживено икономическо развитие. Освен реконструкция на съществуващи отсечки, ще са необходими и нови свързващи отсечки и пътни съоръжения. Идеята е защитена в множество планови документи на регионално, областно и общинско ниво, но към практическа реализация все още не е пристъпено. На тази ос се разчита да се активизира този район след продължението й в източна посока към Странджа, за да свърже едни от най-бързо обезлюдяващи се територии в южната част на страната.

ОБЩИНИ В ОБЛАСТ БЛАГОЕВГРАД

Общини от 2-ро йерархично ниво: Община Благоевград

Общини от 3-то йерархично ниво: Община Петрич

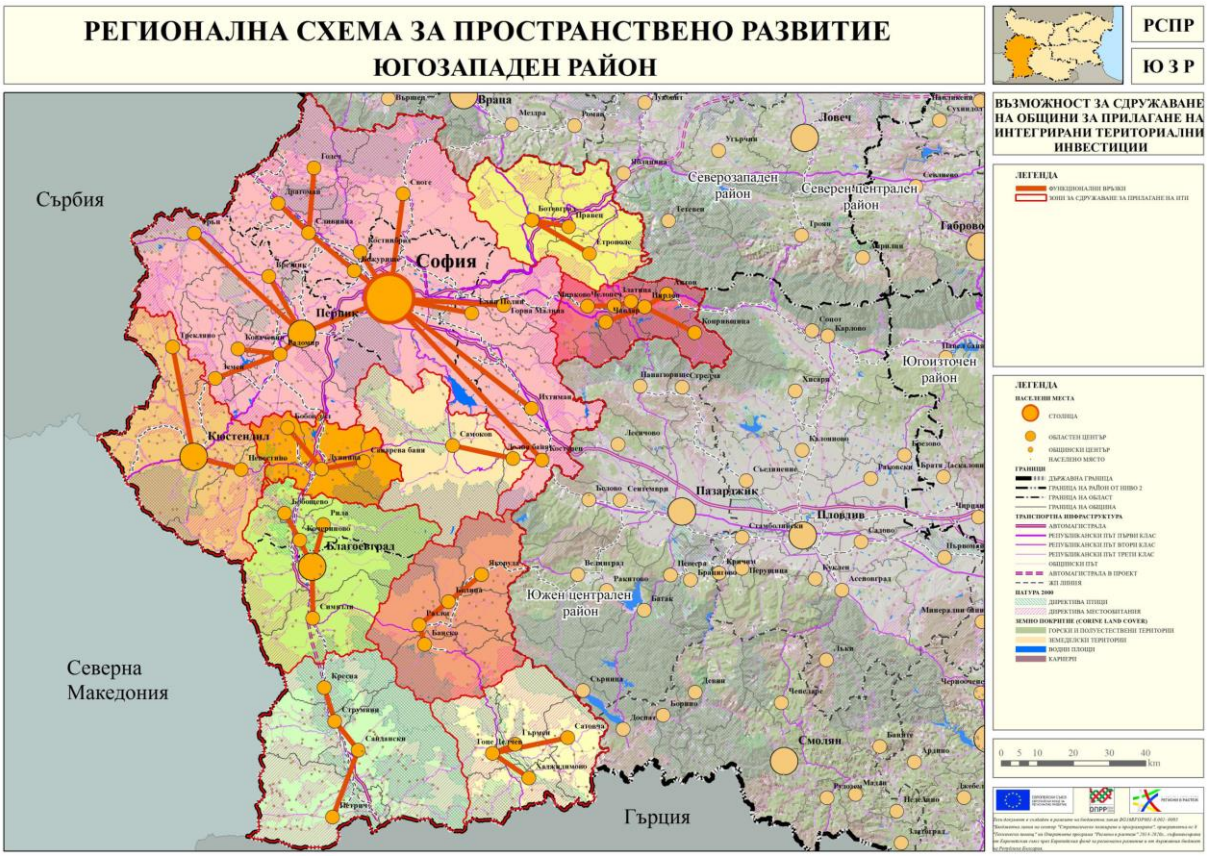
Общини от 4-то йерархично ниво: Община Банско (туризъм) ; Община Сандански (приоритети за развитие според НКПР - туризъм, ТГС), община Гоце Делчев (приоритети за развитие според НКПР химия, текстил, ГКПП Илинден),

Общини от 5-то йерархично ниво: Община Белица; Община Гърмен; Община Кресна; Община Разлог; Община Сатовча; Община Симитли; Община Струмяни; Община Хаджидимово; Община Якоруда

9.2. Идентифицирани общи проблеми и предизвикателства по тематични области и сектори

Новият интегриран териториален подход, приложим в програмния период 2021-2027г. може да се разглежда като „съвместна инициатива“ на различни ведомства в страната, които са със „споделена отговорност“ с оглед неговото надлежно структуриране и приложимост.

Фигура 9.1.2. Възможност за сдружаване по тематичен признак на Община Петрич със съседни общини[167]

Новият интегриран териториален подход също така цели ефективно обединяване на всички ресорни министерства, участващи в неговото реализиране, съгласно Решение на Министерския съвет (ПМС 335). В същото време се изисква значителна двупосочна комуникация между различните институции и усилия за продължаващ консенсус, за да

[167] Източник: АКПР, схеми

се гарантира наличието на активна ангажираност по отношение на подхода.ИТСР има ролята за определяне на приоритетите и областите за интервенция и предоставяне на стратегически указания за интервенции за развитие, които да се реализират на регионално ниво (региони за планиране от ниво 2), като част от новата парадигма на регионалната политика. Те играят съществена роля при програмирането на интегрирани интервенции за развитие, финансирани с европейски средства.

В рамките на интегрирания териториален подход на регионално ниво (6-те региона от NUTS 2) ще се подкрепят концепции за Интегрирани териториални инвестиции (ИТИ), финансирани от различни източници. Всяка концепция ще включва набор от взаимосвързани и допълващи се (интегрирани) проекти/проектни идеи, насочени към територии с общи характеристики и/или потенциал за развитие, включващи най-подходящата комбинация от ресурси и мерки, които да бъдат използвани за постигане на конкретна цел или приоритет на интегрирана териториална стратегия. Видът на проектите може да се различава в зависимост от типа инвестиции, бенефициентите или източниците на финансиране.

ТРАНСПОРТНА СВЪРЗАНОСТ

Вътрешно регионалните комуникации са затруднени от ограничено развитата регионална пътна мрежа. Незадоволителното състояние на участъци от републиканската пътна мрежа и особено на общинската пътна мрежа допълнително влошава условията за комуникации в и между общините, попадащи в тези територии и това най-често са селските общини, за чието развитие транспортната мрежа е от решаващо значение. Необходимо е доизграждане на довеждащите пътни направления с оглед подобряване на достъпа на по-отдалечените територии и балансиране на транспортното обслужване.

Транспортната свързаност на област Благоевград не е достатъчно „отворена“ и към съседната Република Северна Македония, а транспортният трафик през нея е насочен почти изключително към Гърция.

Чрез изграждане на скоростни пътища на национално и регионално ниво могат да се създадат предпоставки за преодоляване дефицита на взаимодействие между силно урбанизираните територии (на общините с големи градове – опорни центрове в района) и периферните, слабо урбанизирани територии – общините, чиито центрове са малки населени места. Периферните територии са най-уязвимите пространства от социално-икономическа гледна точка. Повечето са едновременно гранични, планински и селски: с кризисни демографски характеристики, недобра техническа инфраструктура, ниска заетост и затруднен достъп до социални услуги. Най-вече това се отнася за осигуряване на по-добра достъпност до центровете на растеж, иновации, култура и образование (основно София и донякъде Благоевград).

ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА РЕГИОНАЛНИЯ ТУРИСТИЧЕСКИ ПОТЕНЦИАЛ

Община Петрич има опи в реализиране на съвместни проекти със съседни общини в сферата на туризма - проект „Подкрепа за развитие на регионалния туристически продукт и маркетинг на дестинациите“, финансиран със средства по ОП „Регионално развитие” 2007-2013 г. Проектът е изпълнен в партньорство с Община Петрич, Община Струмяни, Сдружение на хотелиерите и ресторантьорите – Петрич и Български Съюз по балнеология и СПА туризъм /БСБСПА/. Чрез изпълнението му е постигнато повишаване на икономическото разнообразяване на Общините Петрич, Петрич и Струмяни, както и осигуряване на възможности за устойчив растеж на регионално и национално ниво, чрез развитие на туристическия потенциал с устойчиви и разнообразни, специфични за региона туристически продукти по екологично и икономически устойчив начин.[168]

Туристически район „Рила – Пирин“

Зона „Сандански – Гоце Делчев – Гърмен“: архитектурен и археологически резерват „Античен, средновековен и възрожденски град Мелник”, Роженски манастир (с. Рожен), културно-историческа зона „Мелник – Роженски манастир”, АР „Античен град Никополис ад Нестум” (с. Гърмен), АИР „Село Долен”, АИР „Село Ковачевица”, Античен град Хераклея Синтика (с. Рупите, Петрич), Самуилова крепост (с. Струмешница), Античен и късноантичен град (гр. Сандански);

Планираните дейности за развитие на туризма в района се насочват към:

- Оптимално използване на наличния туристически потенциал - природен, културен, исторически и географски в съответствие с пазарните изискванията и потребителските очаквания за устойчиво развитие на туристическия сектор;
- Повишаване привлекателността на населените места с туристически потенциал с цел увеличаване дела на всички видове туризъм: – балнео (медикъл спа), SPA & Wellness, културно-познавателен (исторически, археологичен, фолклорен, фестивален, етнографски и поклоннически), еко и селски туризъм, приключенски, велотуризъм спортен, конгресен, ловен, голф, винен и гурме туризъм и др.

ОПАЗВАНЕ, РАЗВИТИЕ И ПОПУЛЯРИЗИРАНЕ НА КУЛТУРНОТО НАСЛЕДСТВО И КУЛТУРНИТЕ УСЛУГИ

Основен приоритет за националното и регионалното културно наследство е съхраняване и социализация на културните ценности в техните материални и духовни измерения като фактор за устойчиво развитие, национална идентичност и културен диалог.

Като основни дейности, свързани с опазване, развитие и популяризиране на културното наследство в Югозападен район се предвиждат:

[168] Резултатите от проекта могат да бъдат ползвани от настоящи и бъдещи туристи на разработения сайт – http://www.spsmap.eu/.

- Реализиране на мерки за опазване на паметниците на културното наследство, регламентирани в нормативната база. Една част от тях са в лошо състояние и се нуждаят от мерки за реставрация и консервация;
- Създаване на общи маршрути между общини и области, тъй като културното наследство на даден район не е „изолирано“ от съседните;
- Цялостни инфраструктурни проекти при археологически разкопки на значими обекти – от проучването до изграждане на пътища, посетителски центрове, музеи, места за отдих;
- Използване на интерактивни и смарт технологии, в т.ч. виртуална реалност, wi-fi осигуряване на обектите;
- Популяризиране на културното наследство и културните услуги;
- Валоризиране на богатото природно и културно наследство чрез конкурентни туристически продукти;

РАЗВИТИЕ НА УСТОЙЧИВО И ДИВЕРСИФИЦИРАНО СЕЛСКО СТОПАНСТВО

Развитието на интелигентен, устойчив и диверсифициран сектор на селското стопанство, който да гарантира продоволствената сигурност на населението и повишаването на степента на устойчиво и ефективно използване на ресурсите в отрасъла и района, ще определи интервенциите на бъдещата политика в областта на селското стопанство. Реализацията на дейностите за подкрепа на развитие на селскостопанския сектор ще включат:

- Активизиране на инвестиционния процес, насочен към модернизиране на производствените структури - фермерски стопанства и преработватели на селскостопанска продукция, както и внедряване на иновативни решения в земеделската практика и изграждане на подходяща инфраструктура;
- Приоритетни инвестиции в производството на плодове, зеленчуци, както и в животновъдството и биологичното производството, в които страната има традиции и потенциал за развитие;
- Приоритетна подкрепа на пчеларството и лозаро-винарския сектор;
- Насърчаване на биопроизводството чрез създаване на възможности за финансиране както в рамките на Общата селскостопанска политика (ОСП), така и чрез инструменти, които да подобрят достъпа им до финансов ресурс. Това ще доведе както до устойчиво използване на наличните ресурси, така и до стабилизиране на доходите на земеделските производители;
- Приоритетно инвестиране в подобряване на съществуващата хидромелиоративна инфраструктура за напояване, отводняване и защита от вредното въздействие на водите. Целта е да се увеличи използването на съществуващите напоителни системи, което ще позволи повишаване на конкурентоспособността на стопаните;
- Подкрепа за навлизане на цифровите технологии;

- Стимулирани на инвестициите за модернизация и технологии за прецизно земеделие;
- Опазване на природните ресурси и предпазване от риска от климатичните промени.

ОСИГУРЯВАНЕ НА РАВЕН ДОСТЪП ДО КАЧЕСТВЕНИ ЗДРАВНИ УСЛУГИ

Грижите за здравето на населението в района са насочени към осигуряване на равен достъп до качествени, устойчиви и достъпни медицински услуги, чрез развитие на инфраструктурата. Чрез Националната здравна карта, структурата на здравната мрежа ще бъде адаптирана към потребностите на населението, гарантирайки равнопоставен достъп до здравни услуги на всички нива в извънболничната и болничната помощ. Предвидените мерки включват:

- Териториално фокусиране на интервенциите, което да подобри достъпа на населението до първична, специализирана и болнична помощ;
- Осигуряване възможност болниците в по-малки общини/населени места да се трансформират в медицински центрове на принципа отдолу-нагоре, при подаване на проекти в съответствие с определените за района приоритети;
- Създаване на мобилни екипи към областните лечебни заведения за осигуряване на медицинска помощ в отдалечени и труднодостъпни места;
- Инвестиране в специализирани болници и отделения, в които се извършват дейности за долекуване, продължително лечение и рехабилитация и хосписи за пациенти, които имат нужда от продължителен болничен престой и не могат да се обслужват сами в домашна обстановка;
- Финансиране на нови условия за предлагане на услуги от общопрактикуващи лекари в труднодостъпни райони;
- Повишаване на здравната култура сред малцинствените групи.

Има потенциал за реализиране на проект, насочен към подобряване на материално-техническата база на регионалните болници обслужващи няколко общини в периферни гранични райони, както и повишаване на осигуреността им с медицинска апаратура и медицински специалисти.

ВОДОСНАБДЯВАНЕ НА НАСЕЛЕНИЕТО

В процес на изграждане са още два язовира и съществува проект за изграждане и на трети. В процес на изграждане са още два язовира „Валта 2“ с обем на чашката от 2,5 млн. куб.м и „Никудин“ с обем от 150 млн. куб.м. Съществува проект за изграждане и на трети язовир „Беласица“ с обем 950 хил.куб.м. (опр 2007-2013) С изграждането на проектираните язовири ще се задоволят по – пълно нуждите на общината от вода за поливане. Язовир Никудин е предвиден от него да черпят вода не само Петричката община, но и общините Сандански, Струмяни и Кресна. С построяването на яз. Беласица ще се осигури по-добро водоснабдяване на община Петрич и околните

общини с високопланинска вода. Съгласно „Стратегия за управление на общинската собственост -2015- 2019“ на община Петрич, в общината има издадени 71 бр. акта по закона за общинската собственост на т.н. „водоеми“.

ОПАЗВАНЕ НА БИОРАЗНООБРАЗИЕТО

Дейностите по тази цел ще включват разработване и актуализиране на планове за управление на защитени територии и на защитени зони по Натура 2000. Важен елемент от цялостната дейност е поддържане на благоприятно природозащитно състояние на природните местообитания, осъществяване на мониторинг за установяване на промени, с оглед иницииране на природозащитни мерки. Друга дейност, която ще получи подкрепа, е разработването на планове за действие за застрашени животински и растителни видове, както и опазването, поддържането и възстановяването на местообитания и видове в района.

ЕРОЗИЯ ПО ДОЛИНАТА НА Р. СТРУМА

Област Благоевград е застрашена от много силна водоплощна ерозия предимно по долината на р. Струма – в долното и течение и особено по западния склон на Пирин планина

УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

В областите Благоевград все още не са обхванати всички населени места в системи за организирано сметосъбиране. В повечето случаи това непълно обслужване в изброените области се дължи на труднодостъпни малки населени места и организационни слабости.

- Регионално депо за управление на отпадъците – Петрич
- Регионално депо за неопасни отпадъци на общините Сандански, Струмяни и Кресна

Следва да продължи изпълнението на мерките и дейностите по оптимизация на системата за управление на отпадъците. Ще се оптимизира събирането и третирането на отпадъци и внедряване на съвременни технологии за разделно събиране, предварително третиране, компостиране на биоразградимите отпадъци, с цел повишаване на количествата рециклирани отпадъци и стимулиране на повторната употреба. Ще продължи приоритетно рекултивацията на депата за битови отпадъци, които не отговарят на нормативните изисквания. Следва да се предприемат действия насочени към изпълнение на пакета „Кръгова икономика“ с цел превръщане на отпадъците в ресурси.

ПРЕДПРИЕМАНЕ НА МЕРКИ ЗА РАЙОНИТЕ С ПОТЕНЦИАЛНИ ЗАМЪРСИТЕЛИ - РАДИАЦИОННО СЪСТОЯНИЕ

Община Стумяни - обект „Игралище-1", измерените специфични активности на естествените радионуклиди Ra-226 (743Bq/kg) и Pb-210 (338Bq/kg), превишават съответно 12 пъти и 5 пъти фоновите стойности характерни за почвите в района.

Община Мелник, с Лозеница – обект Мелник измерените активности са U-238 (845Bq/kg), Ra-226 (380 Bq/kg) и Pb-210 (256 Bq/kg), които превишават съответно с 12 пъти, 6 пъти и 3пъти фоновите стойности.

9.3. Възможности за кооперирane с други общини за изпълнение на съвместни проекти

Необходимостта от осъществяване на комуникация със съседните общините е свързано с определяне на бъдещо партньорство по отношение на съвместни проекти, разработване на Концепция за интегрирани териториални инвестиции и съответно обезпечаването им с допустим финансов ресурс от действащите европейски и национални програми.

ТРАНСГРАНИЧНО СЪТРУДНИЧЕСТВО

Центрове на основната ос на развитие са най-силните урбанистични центрове от двете страни на границата Пловдив и Солун. Като центрове от второ, по-ниско ниво, се явяват Петрич, Банско, Сандански в България и Серес, Драма, Ксанти в Гърция. В предходни изследвания важна роля на посредник в териториалното сътрудничество между България, Гърция и Република Северна Македония се отрежда на Благоевград.

Зона България – Гърция:

Ключовите тематични области в трансграничното сътрудничество с Република Гърция са туризъм, икономика, биоразнообразие и екология.

Туризмът е предимно ваканционен, през лятото по посока Гърция, а през зимата и по време на религиозни празници – България. Богатото културно наследство на двете държави осигурява сериозна възможност за развитие на туризма в тази насока. Икономическите връзки са добре развити, но има нужда от допълнително сътрудничество за да се преодолеят последиците от икономическата криза от 2008 г. върху двете икономики.

Наличието на защитени зони за опазване на биологичното разнообразие от двете страни на границата е предпоставка за създаване на трансграничен екологичен коридор и изготвяне и реализиране на съвместни проекти.

Климатичните промени поставят екологията като задължителна област на трансграничното сътрудничество. Удачно в случая е разработване и реализиране на съвместни програми за превенция и борба с наводненията и горските пожари.

Центрове на основната ос на развитие са най-силните урбанистични центрове от двете страни на границата Пловдив и Солун. Като центрове от второ, по-ниско ниво, се явяват Петрич, Банско, Сандански в България и Серес, Драма, Ксанти в Гърция. В предходни изследвания важна роля на посредник в териториалното сътрудничество между България, Гърция и Република Северна Македония се отрежда на Благоевград.

Връзките от българска страна се осъществяват през 5 ГКПП, като на различните места граничният преход се реализира чрез шосе и/или ж.п. гара.

Законовите и административните пречки са сравнително малко – и двете държави са членки на ЕС и законодателството им е хармонизирано с европейското. Основен проблем се явява трудният физически достъп. Това определя увеличаването на пропускателната способност на ГКПП, осигуряването на надеждност на системата за проверка на преминаващите, разрешаването на проблемите с „тесните участъци“ в транспортната инфраструктура, като основни възможности за подобряване на състоянието. Присъединяване към Шенгенското пространство на нашата страна би оказало осезаемо положително въздействие върху трансграничното сътрудничество.

Социокултурните различия са слабо изразени, въпреки историческото съперничество между двете държави, съществуват добре оформени традиции в трансграничното обучение, миграцията на работна ръка и туризма.

Зона България – Република Северна Македония:

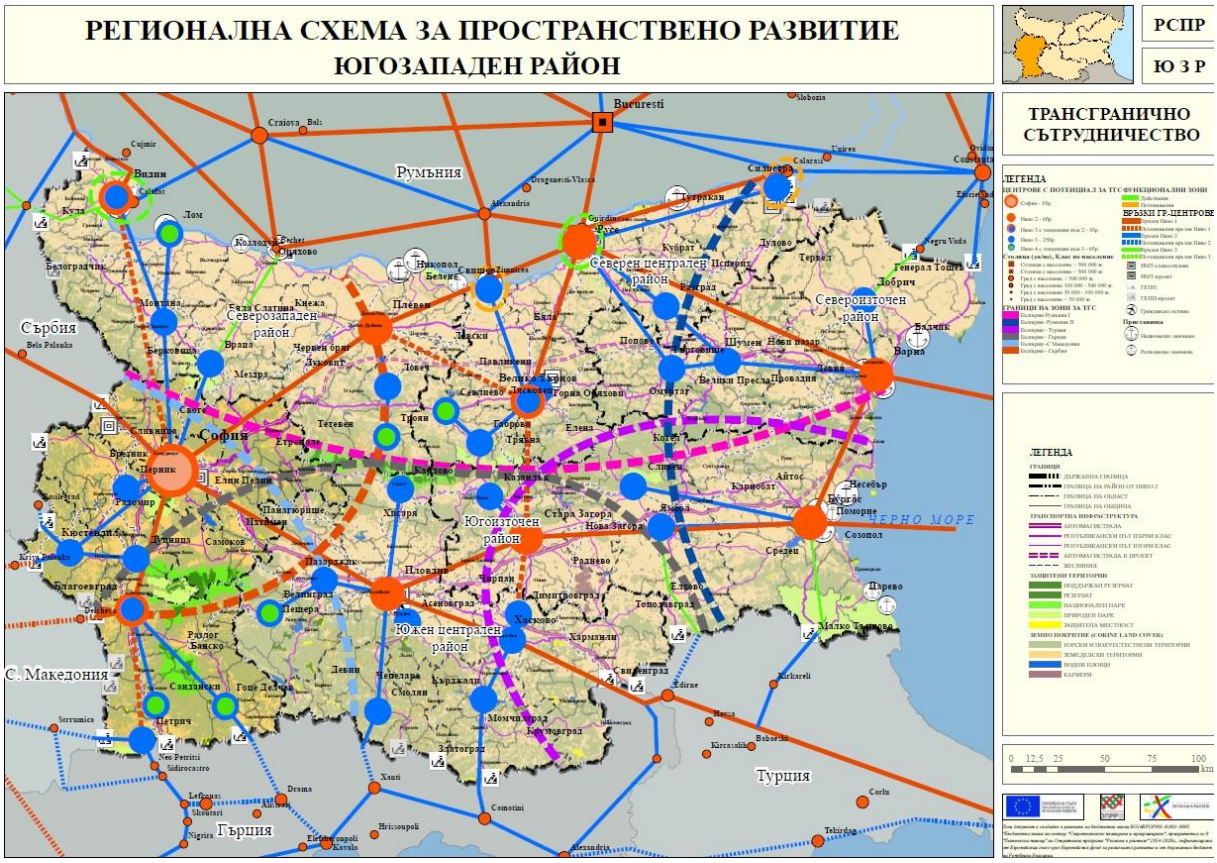
Досегашното развитие в областта на туризма, екологията, опазване на биоразнообразието и икономическото развитие се явяват естествените посоки за трансгранично сътрудничество с Р. Северна Македония. Резерви за развитие на туризма има в сферата на здравния, културния и конферентния туризъм, за които България може да предостави подходящи условия. Защитените зони за опазване на биологичното разнообразие от двете страни на границата са основа за създаване на трансграничен екологичен коридор и изготвяне и реализиране на съвместни проекти. Традициите в трансграничното образование и споделените услуги, основани на езиковата и културна близост са предпоставка за продължаващо развитие в тази посока. Икономическите връзки се задълбочават, а ниската безработица и разкритите нови работни места, особено в сферата на аутсорсинг индустрията са основа за развитие на икономическите връзки между двете държави.

Основните центрове, дефиниращи главните оси на развитие са София и Благоевград (от българска страна) и Скопие – от страна на Северна Македония. Връзките от българска страна се осъществяват през 3 ГКПП, като на различните места граничният преход се реализира чрез единствено шосе, което налага да се изгради и ж.п. връзка. Увеличаване на пропускателната способност на ГКПП, осигуряване на надеждност на системата за проверка на преминаващите, разрешаване на проблемите с

„тесните участъци“ в транспортната инфраструктура са основните мерки за постигане на лесен физически достъп.

Поради стремежа на Република Северна Македония към членство в ЕС намаляват и законовите и административни пречки за сътрудничество. Въпреки липсата на съществени социокултурни различия, липсата на доверие, основаваща се на много и трудно разрешими противоречия в културно-историческите парадигми на двете държави все още остава.

Фигура 9.3.1. Схема за трансгранично сътрудничество

Раздел X. Влияние на големи инфраструктурни проекти с регионално и национално значение

Върху бъдещото развитие на община Петрич влияние ще окажат големи инфраструктурни проекти с национално и регионално значение, които ще бъдат планирани за реализация и финансово обезпечени в периода до 2027 г. Посочените проекти са индикативни, защото са включени в стратегически документи, чиито версии са публично достъпни, но не са официално приети: Интегрирана териториална стратегия за развитие на Северен централен район, Национален план за възстановяване, Оперативни програми и др.

С определените големи инфраструктурни проекти с национално и регионално значение, включени в Интегрираната териториална стратегия за Югоизточен район, се надгражда постигнатото в предходния цикъл на планиране и изпълнение. Търси се приемственост с политиките в Регионалния план за развитие за периода 2014-2020 г. и се подкрепят отново тези цели, приоритети и мерки, специфични за района, показали своята ефективност или не получили необходимата реализация. Това се обуславя от общата логика на управлението, тъй като осигурява приемственост, предвидимост и устойчивост на регионалните политики.

Транспортна инфраструктура

От изключителна важност е реализирането на проекти, свързани с транспортната инфраструктура. Преминаването на един от основните коридори на TEN-T мрежата - „Ориент/Източно- Средиземноморски“ през територията на Югозападен район го ситуира в благоприятна позиция за интегриране както в национален, така и в европейски план, предвид добрата изграденост на пътищата от висок клас, провеждащи транзитните потоци и осигуряващи интеграцията на пътната и жп мрежа на района и страната с тези на съседните страни. Инвестициите следва да се концентрират основно върху модернизацията на направленията по паневропейската транспортна мрежа на територията на страната, с оглед постигане на по-добра интеграция на националната транспортна мрежа в тази на ЕС и подобряване на връзките със съседните страни, което да допринесе за балансираното регионално развитие.

Автомагистрала „Струма“. АМ „Струма“ е част от трансевропейски транспортен коридор № 4, който е приоритет на ЕС и на Стратегията за развитие на транспортната система на Република България до 2020г., което е предпоставка за ускореното ѝ изграждане. Като част от направленията на основната TEN-T мрежа тя се нуждае от доизграждане и развитие, за да отговори на европейските изисквания за качество и на международните превози. Спецификата на релефа в южната част на района затруднява транспортните комуникации и това налага и доизграждане на довеждащите пътни направления с оглед подобряване на достъпа на по-отдалечените територии и балансиране на транспортното обслужване.

АМ е от ключово значение за развитието на община Петрич. Тя осигурява бърз достъп на общината до столицата, както и до южната ни съседка Гърция, което стимулира икономическите връзки в тази територия. Строителството на участъка през Кресненското дефиле, през който минава връзката за София и за областния център Благоевград, е проблематично, тъй като се планира магистралата да премине през една от най-важните територии за защита на биологичното разнообразие в България. Геоложките характеристики на района също възпрепятстват процеса на изграждане. Лот 4 Сандански – ГКПП Кулата осигурява транспортната връзка на юг с Гърция. На 31 юли 2015 г. е пуснато за движение и основното трасе на лота, като са извършени и довършителните работи до 10 септември 2015 г., когато отсечката официално е въведена в експлоатация. След ГКПП Кулата, магистралата продължава в Автомагистрала А25 на Гърция към Солун. С реализиране на проекта за магистралата съществува „заплаха“, на която трябва да се обърне внимание – след завършването й, територията на община Петрич да не се превърне само в транзитен участък. Нужно е пътникопотокът да бъде насочван и към общинския център Петрич с цел стимулиране на икономическата активност в общината.

Второстепенна Крайгранична южна ос „Петрич – Бургас“ (Южна хоризонтала). Важно значение за развитието на ЮЗР ще има изграждането на направлението „Петрич - Гоце Делчев - Смолян –Бургас“ като част от т.н. Второстепенна Крайгранична южна ос „Петрич – Бургас“ (Южна хоризонтала), залегнала в Приоритетите за изграждане на пътната инфраструктура в България до 2020г. Оптимизацията и реконструкцията на пътищата по това направление като непрекъсната транспортна ос ще интегрира периферните крайгранични територии по южната граница на България и ще подобри достъпа на общините до съответния им областен център в зоните с регистрирана най- влошена достъпност в България. Изграждането на такава ос с подобрени параметри ще създаде по-добри условия за развитие на туризма и разгръщане на потенциала на планинските райони, включително за предлагане на съвместни регионални туристически продукти с граничните райони на съседните Гърция, Македония и Турция.

За община Петрич е много важно да бъде реализирана връзката на **тази пътна ос с високоскоростен път до границата със Северна Македония при ГКПП Златарево, включващ и околовръстно трасе на гр. Петрич.** Във връзка с предвижданията за реконструкция като високоскоростен път съществуващия сега път от републиканската пътна мрежа III – 198 - „Г. Делчев – Катунци – Петрич – ГКПП Златарево”, който ще е част от Второстепенна Крайгранична южна ос “Петрич - Бургас”. Същия път в момента преминава през централна улица на гр. Петрич - ул. „Рокфелер”, в близост до болницата и много обществени обекти. Поради това тежкотоварния трафик, който се движи в посока ГКПП Златарево е пренасочен през околовръстни улици „Елтепе”, „Солунска”, „Места” и „Цар Симеон”, гр. Петрич. Тази организация на движение се е запазила още от времето на строителството на АМ „Струма”, когато Държавата е поела отговорен ангажимент да реализира обходен път на гр. Петрич. **Високоскоростния път до границата със Северна Македония при ГКПП Златарево включващ и околовръстно трасе на гр. Петрич,** ще осигури

директна връзка на едни от най-натоварените основни пътища към контролните пропускателни пунктове със съседните ни държави - Гърция и Северна Македония.

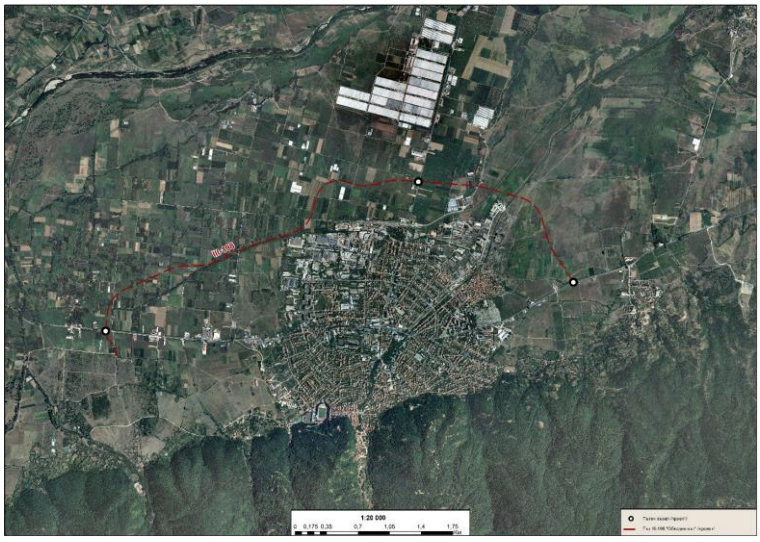
За осигуряването на по-добра свързаност между населените места и достъпност в района и страната се предвижда изграждането на направлението „Петрич-Гоце Делчев-Смолян – Бургас", като част от т.н. Второстепенна Крайгранична южна ос „Петрич – Бургас" (Южна хоризонтала), залегнала в Приоритетите за изграждане на пътната инфраструктура в България до 2020 г. Оптимизацията и реконструкцията на пътищата по това направление, **в това число и връзката на tagзи пътна ос с високоскоростен път до границата със Северна Македония при ГКПП Златарево включващ и околовръстно трасе на гр. Петрич*,** като непрекъсната транспортна ос ще интегрира периферните крайгранични територии по южната граница на България и ще подобри достъпът на общините до съответния им областен център в зоните с регистрирана най-влошена достъпност в България.

Високоскоростния път до границата със Северна Македония при ГКПП Златарево включващ и околовръстно трасе на гр. Петрич, ще осигури директна връзка на едни от най-натоварените основни пътища към контролните пропускателни пунктове със съседните ни държави - Гърция и Северна Македония.

Изграждането на такава ос с подобрени параметри ще създаде по-добри условия за развитие на туризма и разгръщане на потенциала на планинските райони, включително за предлагане на съвместни регионални туристически продукти с граничните райони на съседните Гърция, Македония и Турция.

Обходен път на град Петрич

Фигура 10.1. Обходен път на град Петрич /Проект/[169].
Източник: АПИ, 2018 г.

В пространствената структура на общината се предвижда изграждане на обходен път на град Петрич, който има за цел да изведе преминаващия автомобилния трафик от централната градска част в града и ще облекчи натоварването върху него.

[169] Източник: АПИ, 2018 г.

Енергетика

През територията на ЮЗР преминава газопреносната мрежа за транзитен пренос, както и южния клон на националната газопреносна мрежа. Националната газопреносна инфраструктура на територията на Република България е собственост на „Булгартрансгаз“ ЕАД, който е Независим преносен оператор сертифициран от ЕК.[170]

Националната газопреносна мрежа (НГПМ) е с 9 компресорни станции, като една от тях е КС „Петрич, с входна и изходна точка за свързване (IP) Кулата / Сидирокастро - връзка между газопреносната мрежа на „Булгартрансгаз“ ЕАД и газопреносната система, управлявана от DESFA S.A. (Гърция), разположен на българо-гръцката граница в района на Кулата / Промахонас.

Междусистемна газова връзка Гърция-България (IGB)

Газовата връзка е с обща дължина от 182 км и капацитет за транспортиране на природен газ от 3 до 5 млрд. куб. м/г. При наличие на интерес капацитетът може да бъде разширен до 10 млрд. куб. м/г. Трасето на проекта ще бъде между гр. Комотини, Република Гърция и гр. Стара Загора, Република България. Газопроводът IGB ще свърже преносните системи на DESFA и TAP в гр. Комотини, Република Гърция с преносната система на „Булгартрансгаз“ ЕАД в гр. Стара Загора.

От 2013 г. „БУЛГАРТРАНСГАЗ” ЕАД е стартирала реализацията на Проект „Модернизация, рехабилитация и разширение на съществуващата газопреносна инфраструктура”, който е проект от „общ интерес” (ПОИ 6.8.2), както и проект, определен за приоритетен за инициативата за газова свързаност в региона на Централна и Югоизточна Европа (CESEC). ПОИ 6.8.2 е комплексен проект за модернизация, рехабилитация и разширение на съществуващата газопреносна инфраструктура на територията на България, включващ следните видове дейности:

- Модернизация и рехабилитация на компресорни станции;
- Инспекции за установяване и характеризиране на състоянието на газопроводите;
- Ремонт и подмяна на участъци от газопровода след инспекции;
- Разширяване и модернизация на съществуващата мрежа;
- Внедряване на системи за оптимизиране на процеса на управление на техническото състояние на мрежата.

Модернизацията, рехабилитацията и разширението на съществуващата газопреносна инфраструктура ще гарантират сигурен и надежден пренос на природен газ, ще подобрят ефективността, надеждността и гъвкавостта на преносната система и ще осигурят необходимите капацитети и налягания. С изпълнението на планираните дейности ще бъдат осигурени технически възможности за пренос на допълнителни количества природен газ през територията на страната, постъпващи през съществуващите и нови входни и изходни точки и възможности за разнообразяване на посоките за пренос, в зависимост от пазарния интерес.

[170] Източник: Интегриран план в областта на енергетиката и климата на Република България 2021-2030 г.

В тази връзка, предвижданията са реализацията на проекта да продължи, но и да се разшири обхвата на дейностите, включени в ПОИ 6.8.2 чрез изграждане на газова връзка и България – Северна Македония от КС Петрич към Струмица (Северна Македония). Това ще надгради изпълняващите се в момента мероприятия по привеждане на компресорната станция КС „Петрич" в съответствие с изискванията на комплексните разрешителни (Част от Фаза 2 на ПОИ 6.8.2 „Модернизация, рехабилитация и разширение на съществуващата газопреносна инфраструктура"). Това ще оформи цялостната концепция, свързана с изпълнението на ПОИ 6.8.2. „Модернизация, рехабилитация и разширение на съществуващата газопреносна инфраструктура", чрез която се цели подобряване на ефективността, надеждността и гъвкавостта на преносната система, осигуряване на технически възможности за пренос на допълнителни количества природен газ през територията на страната, във връзка с планираните нови входни и изходни точки и адаптиране на съществуващата газова инфраструктура на територията на Р България към новите изисквания на пазара и новите реалности, в контекста на плановете за развитие на инфраструктурата в региона.

Фигура 10.2. Проект за изграждане на газова връзка и България – Северна Македония от КС Петрич към Струмица [171]

Проектът за междусистемна газова връзка Гърция – България е част от списъка с проекти от общ интерес на Европейския съюз (ПОИ), съгласно Регламент (ЕС) № 347/2013 относно указания за трансевропейската енергийна инфраструктура. Той е и един от седемте приоритетни газови проекти в рамките на инициативата за газова междусистемна свързаност в Централна и Югоизточна Европа (CESEC).

Преките ефекти от реализацията на проекта са: постигане на реална диверсификация на източниците на доставки на природен газ за Република България и за региона, осигуряване на възможност за доставки на природен газ от Южния газов коридор и от източници на втечнен природен газ (LNG), превръщане на Република България и газопреносната ѝ система в основна част от регионална инфраструктура за газови доставки от алтернативни източници за региона на Югоизточна и Централна Европа.

[171] Източник: https://me.government.bg/files/useruploads/files/karti/greece_map.jpg

Чрез този проект Република България ще има възможност да внася договорените 1 млрд. м3/г. природен газ от втората фаза на газовото находище Шах Дениз в Азербайджан. Междусистемната връзка ще способства и за осигуряване на газови доставки от терминала за втечнен природен газ до Александруполис от производители на втечнен природен газ като САЩ, Катар, Алжир, Нигерия и др., а за в бъдеще от Израел, Египет и др.

През 2019 г. българският регулатор публикува Десетгодишния план за развитие на мрежата на „Булгартрансгаз“ ЕАД за периода 2019-2028 г., който е основа за разработването на Регионални инвестиционни планове за развитие на мрежата (GRIPs) и Общностния плана за развитие на мрежата в ЕС, изготвен от Европейската мрежа на операторите на преносни системи (ENTSO-G).

Проектите имат за цел да гарантират сигурността на доставките на природен газ за страната чрез изграждане на междусистемни газопроводи чрез разширяване на възможностите за подземно съхранение на природен газ, както по отношение на съоръженията за добив и компресия, така и по отношение на възможността за съхранение на по-голям обем природен газ.[172] Друга основна цел е да се предостави на по-голям брой общини и крайни клиенти достъп до природен газ, което ще допринесе за подобряване на околната среда, качеството на живот и повишаване на енергийната ефективност. В тази връзка се предвижда разширяване на съществуващата газопреносна мрежа до нови региони на страната и изграждането на нови измервателни и регулиращи станции.

За създаването на регионален пазар на природен газ е от съществено значение изграждането и експлоатацията на нови инфраструктурни проекти, в т.ч. и проекти от общ интерес. Ключов в това отношение е междусистемният газопровод между Гърция и България, който е сред седемте енергийни приоритетни проекта на ЕС и ще бъде реализиран в синхрон с проекта ТАР. Българските и гръцките регулаторни органи взеха съвместно решение за предоставяне на временно освобождаване на междусистемният газопровод от изискванията за достъп на трети страни, регулирани тарифи и отделяне съгласно Директива 2009/73/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 13 юли 2009 г. относно общите правила за вътрешния пазар на природен газ.

Нова индустриална зона в община Петрич.

Планира се зоната да се изгради в местността „Тръстен“ върху общински имоти с площ **497** декара. Общината вече е реконструирала и пътната връзка към бъдещата зона.

[172] Десетгодишния план за развитие на мрежата на „Булгартрансгаз“ ЕАД за периода 2019-2028 г.

Раздел XI. SWOT-анализ

Систематизирането на основните предимства, недостатъци, възможности и заплахи в SWOT анализа е резултат от проучването и анализа по тематични направления, по сектори и териториални нива. SWOT анализът ще послужи за определяне на насоките за развитие, паралелно с процеса на професионални и публични консултации. Изходната информация, въз основа на която е проведен анализа на икономическото, социалното и екологичното състояние, обхваща период в който реално не са настъпили съществени промени в състоянието и тенденциите в развитие на общината.

Във времето на изготвяне на настоящия документ започват да се усещат осезаемо промените, които ще настъпят през следващите години в резултат на негативните последици от световната пандемия Covid'19. Тя ще доведе до промени в икономиката, здравеопазването, образованието, културата, спорта, общественото обслужване, в начина на работа в социалното поведение и взаимоотношения, в използването на публичните пространства и сгради.

SWOT	
Тематично направление: Икономическо развитие	
Силни страни	**Слаби страни**
Силно развитие на местната икономика и устойчиво увеличаване на активите. Община Петрич е на второ място в област Благоевград в ЮЗР, след община Благоевград, по показателя „Разходи за придобиване на ДМА“ за 2019 г. Близо 47% от чуждестранните преки инвестиции (ПЧИ), реализирани на територията на област Благоевград са реализирани на територията на община Петрич, което я поставя на първо място по в областта. Добри и устойчиви основи на предприемачеството и фамилния бизнес в лицето на микро предприятията и потенциала им за развитие и прерастване в малки предприятия. Увеличаващ се темп на развитие на селското стопанство и екологичното земеделие.	Забавяне темповете на икономическото развитие. Ниска ефективност на производствата, недостатъчно внедряване на нови технологии и иновации. Недостатъчно развита туристическа супер структура. Непълноценно използване от селското стопанство на почвено-климатичния потенциал. Общо намаляване броя на заетите лица. Отлив на млади квалифицирани специалисти в други по-големи градове и в чужбина. Слаба икономическа активност, мобилност и самоинициативност на населението. Липсата на квалифицирана работна ръка.
Възможности	**Заплахи**

Активна общинска политика за насърчаване инвестиции чрез ПЧП и привличане на външни, в т.ч. чуждестранни инвеститори. Наличие на общински терени за развитие на нови производства. Максимално използване на структурните фондове за иновации, повишаване конкурентоспособността и подпомагане на микро, малки и средни предприятия. Наличие на релевантни предпоставки и условия за зелен и дигитален преход на местната икономика, гарантиращи нейната устойчивост, включително по време на и след възстановителния период от последиците от епидемиологичния взрив от Covid-19; Пълноценно използване на наличните природни ресурси чрез насърчаване на инициативи за стимулиране развитието на аграрния сектор (биоземеделие, трайни насаждения и зеленчукопроизводство) и устойчиво горско стопанство.	Нова финансова и икономическа криза; Намаляване или липса на подготвени кадри в отговор на новите предизвикателства пред икономическите сектори. Несигурна и нестабилна макроикономическа среда - свиване на износа, намаляване на покупателната способност на населението, спад на потреблението, намаляване на кредитната активност на банките, висока междуфирмена задлъжнялост. Затруднен достъп до финансиране на бизнеса и свиване на инвестиционната активност. Намаляване на темповете на икономическото развитие и повишаване равнището на безработица.
Тематично направление: Социално развитие	
Демография, пазар на труда	
Силни страни	**Слаби страни**
Трудоспособният контингент е концентриран в общинския административен център - град Петрич. Сравнително по-висок дял на населението в групата 15 до 64 г., от която се формира основно трудовия потенциал. Реализирани множество проекти за осигуряване на заетост от Община Петрич и от частни бенефициенти по различни национални програми.	Влошено демографско състояние – отрицателен естествен прираст, висока смъртност, влошена възрастова структура, застаряване на населението, отрицателен механичен прираст, засилени миграционни процеси. Нарастващ дял на хората зависими от социално подпомагане и попадащи в категорията на социално изключващите се. Намаление на дела на трудоспособното население, на лицата с висше и средно образование. Ниско заплащане на труда.
Възможности	**Заплахи**
Реализиране на програми и проекти за	Задълбочаване на негативните

създаване на условия за задържане на населението и допълнителни мобилни услуги. Създаване на условия за привличане/ задържане на икономически активното население и младите хора чрез осигурена заетост. Създаване на условия за заетост и доходи, насочени към квалификация и придобиване на умения и компетенции на безработните и неактивни, в съответствие с нуждите на бизнеса. Интегриране на икономически стимули с допълнителни мерки в сферата на образованието, жилищния сектор и здравеопазването.	демографските показатели. Повишаване на миграционните процеси, особено сред младежите. Продължаващ дисбаланс в териториалното разпределение на населението – затруднения в бъдещото пространствено развитие. Икономическа криза и намаляване на работните места. Липса на кадри с необходимата квалификация. Трудно възстановяване на пазарите на труда в най-силно засегнатите от кризата в резултат на Covid-19 сектори.
Здравеопазване	
Силни страни	**Слаби страни**
Добре е развита мрежата за здравни услуги, вкл. на лечебни заведения за извънболнична помощ. Добро състояние на общинската здравна инфраструктура – МБАЛ, детски ясли, здравни кабинети в детските градини и в част от училищата. МБАЛ „Югозападна болница“ ООД, гр. Сандански с филиал – Петрич е поетапно модернизирана и оборудвана.	Ясно е изразена тенденцията към намаляване на медицински персонал, което се отразява неблагоприятно на здравето и здравната профилактика на населението. В малките и отдалечени от общинския център населени места затруднен достъпът до медицинска грижа. Липса на аптеки в повечето малки населени места. Филиалът на СПМ обслужва цялата територия, като при по-отдалечените села трудно се изпълнява нормативно регламентирания 30 минутен изохрон; Лошо състояние на част от здравните кабинети в училищата.
Възможности	**Заплахи**
Създаване на механизми за привличане на кадри в системата на здравеопазването. Извършване на ремонти на част от здравните кабинети и подмяна а съществуващото оборудване им. Необходимо е подобряване на здравния достъп и осигуряване на равни	Промяна на националната политика за многопрофилни болници, без осигурена алтернативна услуга. Продължаваща емиграция на квалифицирани специалисти. Повишен и неовладян натиск върху здравната система, върху болниците и медицинския персонал в условия на

възможности за използване на здравни услуги в общината. Разширяване на спектъра от здравни услуги и въвеждане на иновативни технологии при медицинските услуги, които ще допринесе за финансовата стабилност и привличане на медицински персонал. Предоставяне на информационно-образователни и здравно-консултативни услуги за превенция и здравословен живот. Улесняване на достъпа до здравни услуги като неразделна част от комплексните услуги за социално включване, осигуряване на по-високо качество на живот и пригодност за заетост.	пандемия.
Образование	
Силни страни	**Слаби страни**
Добре е развита мрежата за образователни услуги, детски градини, общообразователни и две професионални гимназии и училища. Оптимизиран броят на детските заведения, задоволяващ услугата по населени места. Устойчива общинска политика за въвеждане на мерки за енергийна ефективност в образователната инфраструктура. Създадени практики на партньорство между училище и бизнес за дуално обучение и бъдеща професионална реализация. Провежда се силна и ефективна местна политика за личностното развитие на децата и учениците.	Неблагоприятна образователна структура на населението, особено в селата. Намаляване на учениците. Наличие на образователна инфраструктура, която се нуждаят от подобряване на енергийната ефективност.
Възможности	**Заплахи**
Подобряване състоянието на образователната инфраструктура. Подобряване качеството на училищното образование, обучение за подобряване на квалификацията на работната сила и	Продължаващо закриването на училища и детски градини, предпоставка за обезлюдяване на населените места. Завършващи средно образование със специалности, неприложими на

осигуряване на подходяща среда за социално включване. Подобряване на достъпа до училищно образование и намаляване на процента на учениците от маргинализирани групи, преждевременно напуснали училище Подобряване на достъпа и повишаване на мотивацията на ученици от маргинализирани групи за включване в системата на професионалното образование	трудовият пазар. Трудно намиране на подходящи решения за обучение в условия на пандемия за социално уязвимите групи от населението, в населени места с концентрация на бедно население.
Социални услуги	
Силни страни	**Слаби страни**
Изградена ефективна и разнообразна система от социални дейности и услуги. Широк спектър от социални услуги: в домашна среда; грижа в общността за деца/младежи и пълнолетни лица; Значителни средства от държавния бюджет за социални услуги, които нарастват ежегодно. Реализирани проекти за изграждане на социалната инфраструктура. Балансирано разпределение на услугите в общината чрез създадени мобилни екипи и изнесени работни места.	Трайна тенденция за увеличаване броя и потребителите на социални услуги в общността в резултат на демографската картина. Невъзможност за пълноценен обхват на нуждаещите се от социални услуги, особено сред възрастното население, поради ограничен финансов ресурс. Не се предоставят социалните услуги: Център за обществена подкрепа и Кризисен център.
Възможности	**Заплахи**
Насърчаване на социалното включване и интегриране в обществото на групите със специални потребности и в неравностойно положение, както и на други уязвими групи. Изграждане на ЦОП и Кризисен център, както и разширяване на обхвата на услугите, които предлагат домашни грижи за хора с увреждания - домашен помощник, социален и личен асистент. За възрастните хора - осигуряване на навременни и адекватни здравни и социални грижи, подкрепа за ежедневни грижи в дома, осигуряване на социални контакти. Осигуряване на по-добри възможности за	Продължаващо застаряване на населението и нарастване на абсолютния и относителен дял на населението на възраст над 65 години; Голяма конкуренция за ресурси и недостатъчно финансиране на социалните услуги. Обезлюдяваща територия с преобладаващо възрастно, бедно и уязвимо население с големи потребности от социални грижи и услуги.

реализация на лицата от различните етнически групи и интегрирането им, чрез пълноценно използване на европейско финансиране.	
Култура, културно-исторически наследство	
Силни страни	**Слаби страни**
В по-голяма част от населени места функционират читалища с библиотеки, активно се развива любителското творчество като силно е застъпен фолклорът и традициите; Традиционно утвърдени културни събития; Много добро състояние на читалищната сграда в административния център. Традиционно утвърдени културни събития с потенциал за превръщането им в значими и привлекателни туристически атракции. Многообразно, многопластово и богато културно наследство с потенциал за социализация. На територията на община Петрич има уникални материални и нематериални културни ценности. Силно изявени граждански организации, формации ангажирани със съхраняване на нематериалното културно наследство.	Недостиг на финансови средства за поддържане на културната инфраструктура. Лошо състояние на читалищните сгради в повечето села и необходимост от извършване на строително – ремонтни дейности; Недостиг на средствата за предоставяне на образователни услуги за населението и за развитие на любителско творчество; Ниска степен на проучване на съществуващите обекти на културните ценности; Липса на единна информационна система за съществуващите културни ценности. Лошо физическо състояние на обектите, някои от които са застрашени от разрушаване или изчезване;
Възможности	**Заплахи**
Подобряване на материално-техническата база на читалищата и разширяване обхвата на дейностите и услугите в тях. Утвърждаване добрия опит при реализиране на партньорски проекти между общината и читалищата, като се разшири мрежата за сътрудничество. Оползотворяване потенциала на културно-историческото наследство както за целите на туризма, така и за съхраняване на традициите и обичаите. Разгръщане на проучвателна дейност, вкл. с въвличането на местната общност	Промяна на отношението към традиционните културни дейности и институции и отлив на публика. Недостатъчна финансова подкрепа за културни дейности, институции и КИН. Загуба на културни ценности, поради недостатъчна/закъсняла финансова подкрепа за разкриване, проучване, картотекиране, реставриране, консервиране и социализиране на НКН.

в дейностите по опазване, идентифициране, проучване и документиране. Съхранението и развитието на културно-историческото наследство на общината – паметници, народни традиции и обичаи следва да бъде един от водещите приоритети за развитие през настоящия програмен период. Изготвяне на План за съхраняване и опазване на културните ценности и предприемане на конкретни устройствени режими за тях. Осигуряване/подобряване на транспортната достъпност до отделни културно – исторически паметници, да се предприеме необходимото за тяхната социализация и изграждане на дребномащабна инфраструктура.	
Спорт	
Силни страни	**Слаби страни**
Функциониращи и утвърдени на национално ниво спортни клубове; Активно участие на деца и младежи в различните видове спорт; Изграждане и пускане в експлоатация на Спортната зала „Арена Петрич“, открита през 2015 г., подходяща за състезания и тренировки по хандбал, баскетбол, волейбол, минифутбол, гимнастика, борба, бокс и други спортове, както и за концертна дейност. Положителен опит е реализирането на публично – частно партньорство в с. Марикостиново – концесия на спортна база с терен за развитие на спортни услуги;	Амортизирана инфраструктура на спортни обекти в селата; Недостиг/липса на спортни площадки и съоръжения за масов спорт на открито; Налични терени за спорт и атракции в селата, чиито потенциал не е разработен; Недостатъчно финансиране на спортните обекти, събития и дейности за поддържане на укрепваща здравето физическата активност. Нисък дял на населението, занимаващо се със спорт или друг вид физическа активност.
Възможности	**Заплахи**
Оползотворяване наличния потенциал от обекти, предназначени за спорт и атракции в защитените зони; Изграждане на нови спортни площадки и	Промяна на правителствената политика и на приоритетите и оттегляне на подкрепата за спорта и спортната политика.

съоръжения за масов спорт на открито в града и в селата. Споделено използване на изградени спортни обекти и съоръжения от спортисти и широка публика.	Финансова криза и намаляване на ресурсите за подкрепа на политиката в областта на спорта за всички, в свободното време и за високи спортни постижения.
Тематично направление: Туризъм	
Силни страни	**Слаби страни**
Природните условия в община Петрич силно благоприятстват развитието на планински и еко-туризъм. Налична инфраструктура за пешеходен и вело туризъм. Разнообразни и пространствено наситени туристически ресурси с възможности за комбиниране. Повишаване популярността на дестинацията чрез иновативни атракции. Разширяване спектъра на предлаганите туристически услуги. Нарастваща инициатива в частния сектор за изграждане на места за настаняване. Добра транспортна достъпност.	Непълноценно използване на туристическия потенциал и липса на изграден капацитет за подобряване развитието на туризма. Силен натиск върху околната среда и неустойчиво управление на ресурсите. Недостиг на човешки ресурси с подходяща квалификация и мотивация. Недостатъчно и неравномерно развита туристическа и техническа инфраструктура.
Възможности	**Заплахи**
Оползотворяване на наличния потенциал за развитие на туризма - еко, ловен, природно-познавателен, селски и културно-исторически туризъм. Обвързаност с влиятелни международни туристически организации, по-добро позициониране и осигуряване на подкрепа за туристическия бранш. Нарастване на екологичната култура и чувствителност към природата – увеличаващо се търсене на устойчиви алтернативни форми на туризъм. Промяна на профила на туристическото търсене в резултат на световната пандемия.	Промени в поведението, нагласите и мотивацията на туристите – нетърпимост към остаряло предлагане, липса на иновации, информационни дефицити. Силни конкуренти – както по отношение на доминиращите туристически продукти на България, така и по отношение на алтернативните им форми. Голямо изоставане в нивото на доходите и стандарта на живот на местното население. Прогнози закриване на значителна част от фирмите в сектора на туризма, най-силно засегнати от пандемията Covid-19.
Тематично направление: Пространствено развитие и жилищен сектор	
Силни страни	**Слаби страни**
Град Петрич е определен като град от 3-то йерархично ниво, в групата на средните градове, центрове с регионално	Съществуващ моноцентричен урбанистичен модел с ясно изразено градско ядро.

значение за територията на областите. Гъстотата на населението е значително по-висока от средната за страната и е третата най-висока стойност в областта. Действащ Общ устройствен план за община (ОУПО) на Община Петрич с прогнозен период на действие до 2035 г. Демографската ситуация както и наличния жилищен фонд не налага необходимостта от създаването на нов жилищен фонд. Колеблив, но плавно нарастващ интерес на инвестиционно търсене в селата от общината.	Остарял и неподдържан жилищен фонд, нуждаещ се от системен ремонт и обновяване; Преобладаващ брой незаконни жилища, особено в ромските махали които не отговарят на законоустановените стандарти; Недостиг на общински жилища, които да осигурят настаняване на нуждаещите се. Липса на механизми, които да стимулират инвестиции в тази насока, което ограничава възможностите на общинските власти да провеждат социална жилищна политика – общината е затруднена да осигури жилища на нуждаещите се. Недостатъчен финансов ресурс за реализиране на мащабно обновяване на населените места.
Възможности	**Заплахи**
За преминаване към полицентричен урбанистичен модел в община Петрич е необходимо подобряване на инфраструктурата чрез целенасочени инвестиции в опорните центрове – по-големите села в общината. Провеждане на по-активна политика по отношение на общинския жилищен фонд. Подобряване на градската среда за утвърждаване на града като привлекателно място на живот и благоустрояване на малките населени места. Подобряване на връзките между градовете и селските райони за поддържане на жизнеността и на градовете и на селата чрез обмен на услуги. Извън урбанизираните територии да се предвидят зони за рекреация, където могат да се обособят вилни сгради, малки семейни хотели, жилищни сгради за постоянно обитаване.	Засилване на моноцентричния характер на селищна мрежа; Засилване на контраста между център и периферия.

Тематично направление: Транспортна и инженерно-техническа инфраструктура	
Транспорт	
Силни страни	**Слаби страни**
Автомобилна и железопътна мрежа - част от европейската пътна мрежа; Добро обезпечаване с транспортна инфраструктура с надобщинско значение; В процес на изграждане е участък от Автомагистрала „Струма“, като е изградено преминаващото трасе през територията на община Петрич; Всички населени места на територията на общината са достъпни от общинския център гр. Петрич; Сравнително добра обезпеченост с автобусен транспорт, който се използва предимно за трудови пътувания.	Лошо състояние на техническата инфраструктура на територията - общинска пътната инфраструктура и улична мрежа. Териториални диспропорции в изградеността на общинската пътна мрежа. Наличие на рискови места за ПТП. Връзките между общинския център с населените места са в лошо състояние.
Възможности	**Заплахи**
Подобряване състоянието на уличната мрежа и на общинските пътища. Изграждане на обходен път на град Петрич, които има за цел да изведе преминаващия автомобилния трафик от централната градска част в града и ще облекчи натоварването върху него. Изграждане на местен път в ЗМ „Рупите“, които да обвърже транспортно-комуникационно и функционално територията на недвижимата културна ценност – Античен град „Хераклея Синтика“ с мрежата от местни пътища и останалата част от територията в общината. Подобряване състоянието на уличната мрежа и на общинските пътища; Поддържане на пешеходни пътеки, маркировки, пътни знаци, обезопасяване на участъци с цел предотвратяване на ПТП; Реализиране на партньорски инициативи	Влошаване състоянието на изградената инфраструктура, поради отлагани ремонти. Влошаване качеството на предоставяните пътнически автобусни услуги.

за подобряване на управлението на безопасността на движението и на пътната безопасност.	
Водоснабдяване и канализация	
Силни страни	**Слаби страни**
Всички населени места са водоснабдени, като е постигнато покритие на услугата е 98.67%. Обособени са три водоснабдителни системи в района въз основа на критерия за размер на ВС (ВС Петрич, ВС Първомай, ВС група Петрово). През периода 2014-2020г. са подеменени около 40% от уличните водопроводи в гр. Петрич. Реконструиран е външния магистрален водопровод от Помпена станция II-ри подем до Контрарезервоар – 1500 куб.м. Цялостно са реконструирани водоснабдителните системи на селата с.Рупите, с.Марикостиново и с.Коларово.	Съществува проблем с осигуреността на водоснабдяването, особено по време на сухия сезон. Състоянието на главните довеждащи водопроводи е лошо. Те са изградени преди повече от 40-50 години. Амортизирана водопроводна и канализационна мрежа. Без изградена канализационна мрежа са 31 бр. населени места. Няма изградена и функционираща пречиствателна станция за питейни води. Изключително високо ниво на загуби на вода.
Възможности	**Заплахи**
Изграждане на нови, подмяна и/или реконструкция и модернизация на мрежите и съоръженията на водоснабдителната система. Изграждането на Пречиствателна станция за питейна вода, за подобряване качествените показатели на водата и за опазване здравето на хората. Изграждане на Пречиствателни станции за отпадни води в град Петрич, с. Първомай, с. Коларово Изграждане на системата SCADA за всички основни ВС за осигуряване на възможност за поддръжка на инсталациите по мрежата, чрез дистанционно управление и съхраняване на измерените стойности за по-късна оценка. Разширяване/ рехабилитация на на напоителните системи и изграждане на нови, с оглед създаване на по-ефективно	Продължаващ недостиг на финансови средства за подновяване на амортизираната водопроводна мрежа и нарастване на загубите. Влошаване качествата на питейната вода. Влошаване качествата на околната среда поради забавяне процеса на улавяне и пречистване на отпадъчните води.

и продуктивно земеделие. Доизграждане и/или реконструкция и модернизация на канализационните системи.	
Енергийна инфраструктура	
Силни страни	**Слаби страни**
Всички населени места са електрифицирани. Основният възобновяем източник за енергия, удачен за използване на територията на община Петрич е слънчевата енергия. Висока степен на изградена газопреносна мрежа, използвана от административни, промишлени и битови абонати. Работи газова електрическа централа /ГЕЦ/, собственост на „Топлофикация Петрич“ АД. Изградени и функциониращи са малки фотоволтаични парка и малки водноелектрически централи	Мрежата ниско напрежение е амортизирана и изпълнена със сечения на проводниците, които не отговарят на съществуващото натоварване. ВЕИ секторът не е достатъчно развит. Висока енергийна интензивност на икономиката, респ. ниска енергийна ефективност.
Възможности	**Заплахи**
Насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и биогорива за периода 2020 - 2030 г. Повишаване на ЕЕ в сградния сектор; Подобряването на уличното осветление, чрез подмяна на съществуващото с по-икономично, ще доведе до оптимизиране на енергопотреблението в района. Внедряване на енергийно-ефективни технологии във всички сгради публична и частна общинска собственост. Въвеждане на модерни технологични решения в строителния сектор с цел нулево потребление на енергия в сградния фонд.	Продължаваща амортизация на електро мрежата ниско напрежение, поради липса на инвестиции. Недостатъчни усилия за повишаване на ЕЕ по цялата верига на производство, разпределение и потребление, водещо до излишна необходимост от нови източници на енергия.
Телекомуникации и съобщителна мрежа	
Силни страни	**Слаби страни**
Съобщителната инфраструктура в общината е развита и е осигурено сравнително добро качество на връзките. Близо 99% е покритието на мобилните	Малка част от населението притежава основни умения в областта на цифровите технологии. Ограничено внедряване на цифровите

оператори на територията на общината. 22 села са обхванати в съобщителната мрежа на Български пощи.	технологии в дейностите на МСП.
Възможности	**Заплахи**
Придобиване на цифрови умения на административните нива. Разширени възможности за приложение на новите технологиите в социалните услуги, здравеопазването и образованието, поради промените в условията на пандемия.	Неглижиране на необходимостта от нови компютърни умения за ползване на интернет и електронни услуги и намаляване на цифровото разделение с фокус върху социалните групи в неравностойно положение.
Управление на отпадъците	
Силни страни	**Слаби страни**
В община Петрич 97,2% от населението е обхванато от въведена система за събиране и транспортиране на битовите отпадъци. Изградено е Регионалното депо за неопасни и инертни отпадъци за община Петрич е разположено в местност „Тумбите“. Функционират: инсталация за предварително третиране на битови отпадъци и - инсталация за компостиране на зелени отпадъци. Изградена инфраструктура на разделно събиране на отпадъците.	Голям процент от строителните отпадъци не постъпват на депата, а се изхвърлят нерегламентирано от жителите на малките населени места. Липсват инсталации и съоръжения за третиране на строителните отпадъци.
Възможности	**Заплахи**
Изграждане на депо за строителни отпадъци. Разширяване на системата за разделно събиране на отпадъците. Масово внедряване на съвременни решения за оползотворяване на отпадъците.	Депонирането на битови отпадъци остава все още най-използваният в страната метод за третиране на битови отпадъци;
Тематично направление: Околна среда, изменение на климата и риск от бедствия	
Силни страни	**Слаби страни**
Наличие на уникални природни феномени и ресурси, съхранена природа и богато биологично разнообразие. Територията на община Петрич принадлежи към категорията	Недостатъчен финансов ресурс за инвестиции в опазването на околната среда и за ефективно използване на природните ресурси; Територията на общината е високо

„екологично съхранени райони“. Липса на сериозни екологични замърсители, застрашаващи здравето на хората и околната среда. Добро качество на атмосферния въздух и почвите за развитие на земеделие. Общината е богата на минерални извори, които се експлоатират. 88% от територията в обхвата на Европейската екологична мрежа НАТУРА 2000. Природен парк „Беласица“	рискова по отношение на почвена ерозия.
Възможности	**Заплахи**
Повишаване използване на потенциала на хидротермалните ресурси чрез изпълнение на инвестиционни дейности по ремонт, разширяване и изграждане на инфраструктура, в т.ч. и сондажи Използване на териториите със запазена „чиста“ околна среда за развитие на рекреативна дейност и биоземеделие. По-висока енергийна ефективност и използване на възобновяеми енергийни източници. За съхраняване качество на атмосферния въздух (КАВ) е необходимо намаляване на праховите емисии от битовото отопление с твърди горива. Използване на финансовите инструменти на ЕС, за решаване на проблемите, свързани с опазването на околната среда. Подобряване състоянието на инфраструктурата за управление на рискове от бедствия. Доизграждане и развитие на зелената система в населените места чрез нови зелени насаждения край улиците с цел намаляване праха и влажността на въздуха. Ангажиране на бизнеса в усилията за опазване на околната среда;	Климатични промени – намаляване на валежите и продължителни засушавания. Влошаване качествата на природната среда, в следствие развитие на туризма, стопанската дейност и урбанизацията. Продължаващи проблеми и ограничения пред развитието на местния бизнес и дейности поради много високия дял на обекти от Националната екологична мрежа (НЕМ); Продължаващ недостиг на финансов ресурс за бързо и цялостно справяне с екологичните проблеми.
Тематично направление: Управление на проектите и усвоените фондове по оперативните програми	

Силни страни	Слаби страни
Налице е административен капацитет за усвояване на средства по оперативни програми. Опит в подготовката и изпълнението на проекти и инициативи, финансирани със средства от ЕС. Наличие на източници на финансиране в подкрепа на местно развитие и оползотворяване на възможностите за реализиране на трансгранични проекти. Натрупване на инвестиции с икономически и социален характер, подкрепени от оперативните програми, необходими за растежа на териториалните единици.	Зависимост на броя на изпълняваните проекти по различните програми в съответствие с допустимостта им от различните източници, не толкова силно обвързани с потребностите на местната общност. Сравнително неактивен граждански сектор.
Възможности	**Заплахи**
Целенасочена подкрепа чрез подходящи средства за активизиране на бенефициенти за кандидатстване и изпълнение на проекти с оглед по-балансираното им разпределение и очакваното териториално въздействие. Повишаване на относителния дял на съвместни проекти със значение за няколко общини за повишаване на капацитета и на синергичния ефект. Използване на инструментите за интегрирани териториални инвестиции, водещи до по-висока добавена стойност, икономия на ресурси и синергия.	Недостатъчна подкрепа от оперативните програми за решаване на приоритетните проблеми на общината. Понижена креативност и предприемчивост поради създадена зависимост от помощи и предефинирани проблеми и решения. Неразвити форми на електронно правителство.

Раздел XII. Взаимовръзки на анализа с резултатите от проведения хоризонтален социално-икономически анализ на районите на национално ниво

Анализът на икономическото, социалното и екологичното състояние, нуждите и потенциалите за развитие на община Петрич с резултатите от проведения хоризонтален социално-икономически анализ на районите в Република България, изготвен от „Национален център за териториално развитие“ ЕАД съдържа детайлен социално-икономически и демографски анализ с цел да послужи при разработването на Оперативна програма за регионално развитие и други програми финансирани със средства от ЕСИФ, Националната стратегия за регионално развитие на Република България, регионалните планове за развитие на районите от ниво 2, Националната концепция за пространствено развитие и регионалните схеми за пространствено развитие на район от ниво 2 за периода след 2020 г.

Първа част обхваща териториалния анализ на развитието по тематични направления и ключови характеристики по три основни теми: за урбанистичното развитие, териториалните аспекти на секторните политики, административния капацитет за провеждането им и за изпълнение на проекти.

Втора част акцентира върху сравнителния анализ на социалното, икономическото, демографското и екологично състояние и развитие и инфраструктурното осигуряване на районите, областите и общините. Във всяко тематично направление са проследените промените, настъпили в резултат на прилаганите европейски и национални политики и програми и са систематизирани изводи за въздействието на външни и вътрешни фактори, за установените трайни тенденции и възможности за преодоляване на проблемите.

Трета част обобщава синтезираните изводи от първите две и ги надгражда с интегриран национален профил.

Съдържанието на втората и третата част, както и резюмето на анализа, са с обхват идентичен на ПИРО, съобразно изискванията на ЗРР и Методическите указания. Съдържанието е първата взаимовръзка между ПИРО и Анализа на районите.

Разработеният анализ следва логиката на основните тематични направления, като за постигане на по-голяма прегледност мястото на община Петрич е разглеждана на областно и на ниво регион към съответното тематично направление.